

BEGROTING 2027-2030

Zeewolde

Inhoudsopgave

Begroting 2027-2030	1
Inhoudsopgave	2
Algemene gegevens	4
Bestuurlijke samenvatting	4
Samenstelling bestuursorganen	7
Kerngegevens	12
Taakveldenmatrix	14
Programmaplan	18
Programma 0 Zeewolde bestuurt.....	19
Programma 1 Veilig Zeewolde	35
Programma 2 Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar.....	45
Programma 3 Zeewolde economisch veerkrachtig	52
Programma 4 Naar school in Zeewolde.....	62
Programma 5 Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	70
Programma 6 Zeewolde zorgzaam en solidair	79
Programma 7 Duurzaam en gezond Zeewolde	95
Programma 8 Ruimte en wonen in Zeewolde.....	106
Paragrafen	115
Algemene informatie.....	115
Lokale heffingen	115
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	123
Onderhoud kapitaalgoederen	133
Financiering	138
Bedrijfsvoering.....	144
Verbonden partijen	148
Grondbeleid.....	175
Openbaarheid.....	177
Uitgaande subsidies.....	178
Ombuigingen	179
Financiële begroting.....	181
Geraamde resultaat op hoofdlijnen	181
Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	183
Totaaloverzicht van het geraamde resultaat.....	184
Structureel evenwicht	186
Incidentele baten en lasten	186
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	187
Geprognosticeerde balans en EMU saldo.....	188

Bijlagen	191
Overzicht reserves en voorzieningen	191
Staat van reserves en voorzieningen	196
Uitgebreide geprognosticeerde balans	197
Uitgebreid overzicht structureel evenwicht	200
Overzicht van geraamde lasten en baten per taakveld	200

Algemene gegevens

Bestuurlijke samenvatting

Inleiding

Met het coalitieakkoord 'Kansen creëren, keuzes maken, kwaliteiten behouden' zet het gemeentebestuur van Zeewolde vol energie in op een bloeiende, daadkrachtige, sociale en toekomstbestendige gemeente. Zeewolde kiest voor een zelfbewuste koers waarbij we zelf de regie pakken over onze eigen groei, met behoud van het dorpse karakter, het groene omgevingsbeeld en een gezond financieel fundament.

Het college werkt de onderstaande speerpunten in het najaar van 2026 nader uit in een nieuw collegeprogramma. Vervolgens worden ze verankerd in de Planning & Control-documenten.

- **Wonen & Ruimtelijke Ordening**
Zelf sturen op groei, voorrang voor eigen inwoners bij betaalbare nieuwbouw (50%), doorstroming stimuleren en bouwen aan zorgzame gemeenschappen in plaats van enkel stenen.
- **Vitale Samenleving**
Investeren in preventie, een krachtige sociale basis en 'één huishouden, één plan' via het nieuwe Maatschappelijk Centrum.
- **Duurzame Economie**
Een bruisend centrum, ontzorging van het MKB, versterking van toerisme en innovatieve oplossingen zoals een Local Grid (eigen stroomnetwerk) om netcongestie te omzeilen.
- **Landelijk Gebied**
Ruimte voor agrarische topondernemers, duurzame innovatie en harmonie tussen natuur, landbouw, recreatie en water.
- **Verbindende Overheid**
Dicht bij de inwoner staan, vernieuwende participatie, en het innemen van een krachtige, meesturende rol in de regio.
- **Veiligheid**
Veilig groeien in een beschermde en alerte omgeving, preventieve veiligheid met extra BOA's.

Nieuwe bestuurscultuur en participatie

Zeewolde kiest voor een frisse, open en duale bestuurscultuur waarin samenwerking en transparantie centraal staan. Om de participatie te vernieuwen, worden er laagdrempelige en toegankelijke vormen ingezet die gericht zijn op alle doelgroepen. Inwoners krijgen ruim baan voor eigen initiatieven en kunnen eenvoudig signalen doorgeven over veiligheid en leefbaarheid. Daarnaast start de gemeente een structureel overleg met bewoners in het buitengebied en worden bewoners betrokken bij centrum- en wijkontwikkelingen. Maatschappelijke partners en de jeugd- en jongerenraad praten actief mee over de uitwerking van het collegeprogramma. Communicatie vanuit de gemeente vindt plaats in heldere en begrijpelijke taal.

Binnen de gemeenteraad wordt gestreefd naar een inhoudelijke debatcultuur van nieuwsgierig bevragen. Het principe van agree to disagree zorgt ervoor dat partijen afwijkend mogen stemmen zonder elkaar te verrassen. De gemeenteraad wordt vanaf de initiatieffase betrokken bij impactvolle dossiers om zijn kaderstellende rol tijdig te benutten. Uiterlijk in het 1e kwartaal van 2027 selecteren we een concreet en overzichtelijk dossier als praktijkvoorbeeld.

Wethouders schuiven regelmatig informeel aan bij fractieoverleggen, op verzoek, ook van de oppositie. Samen met alle fractievoorzitters is het profiel opgesteld voor een onafhankelijke vierde wethouder.

Landelijke context en financiële kaders

Deze begroting is opgesteld in een periode waarin de landelijke financiële vooruitzichten voor gemeenten onzeker zijn. Ontwikkelingen in de rijksbijdrage uit het Gemeentefonds en de aanhoudende druk op de zorgbudgetten (zoals Jeugdzorg en Wmo) vragen om scherpe keuzes. Zeewolde staat er financieel gezond voor, maar om onze ambities waar te maken moeten we de balans scherp bewaken tussen noodzakelijke investeringen, beheersbare lokale lasten en een solide reservepositie.

Grote gebiedsontwikkelingen: Oosterwold en Defensie

Zeewolde is volop in beweging. Met de verdere uitrol van Oosterwold voegt Zeewolde een uniek en dynamisch woon-werkgebied toe aan de gemeente. De gebiedsontwikkeling Oosterwold kent een woningbouwopgave met een totale omvang van maximaal 20.000 woningen, waarvan circa 15.000 woningen op het grondgebied van Zeewolde.

Deze opgave is in een nieuwe fase gekomen door de komst van de defensiekazerne naar ons grondgebied (locatie Spiekweg). Hierbij geldt het principe 'de kost gaat voor de baat uit'. Er zijn aan de voorkant direct investeringen nodig in infrastructuur, maatschappelijke voorzieningen en ambtelijke regiecapaciteit. We pakken hierin zelf de regie, maar verwachten van het Rijk ook de nodige financiële partnerschap en tijdige middelen om stagnatie in de woningbouw te voorkomen.

Door nu daadkrachtig te investeren en met strakke sturing aan het roer te staan, bouwen we vol vertrouwen aan een duurzame, veilige en vitale toekomst voor Zeewolde.

Met het oog op de beoogde ontwikkeling van Zeewolde als garnizoensgemeente wordt in 2027/2028 gewerkt aan het verstevigen van de maatschappelijke verbinding met Defensie en de lokale samenleving. Voor het faciliteren en ondersteunen van een eerste reeks gezamenlijke en representatieve activiteiten, zoals de 20e lokale Veteranenbijeenkomst en militaire beëdigingsceremonies in onze gemeente, worden middelen gereserveerd binnen de begroting.

Financiële uitkomst Programmabegroting 2027-2030

De budgettaire uitkomsten over de jaren 2027-2030 zijn in het onderstaand overzicht opgenomen.

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
Lasten	-94.718	-97.446	-96.029	-98.078
Baten	92.795	94.863	94.990	96.675
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves	-1.923	-2.582	-1.039	-1.403
Stortingen	-9.161	-7.354	-7.603	-3.883
Onttrekkingen	11.464	10.441	8.650	5.302
Saldo van werkelijke stortingen en onttrekkingen aan reserves	2.304	3.087	1.047	1.418
Geraamd resultaat	381	505	8	15

Structureel evenwicht

Uit de onderstaande tabel blijkt verder dat het structurele begrotingssaldo ook alle begrotingsjaren positief is. Dit structurele evenwicht is belangrijk bij de beoordeling van de provincie van onze gemeentelijke begroting.

Het resultaat van € 381.000,- is inclusief incidentele lasten en baten. De incidentele baten en lasten beïnvloeden het resultaat fors. Indien de incidentele baten en lasten buiten beschouwing worden gelaten is het structureel resultaat voor deze begroting € 141.000,- voordelig. Het structurele overschot is beperkt in verhouding tot het begrotingstotaal van de gemeente.

Structureel evenwicht (bedragen x € 1.000,-)		Begroting 2027			
	Jaarschijf 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030	
Lasten exclusief mutaties reserves	-94.718	-97.446	-96.029	-98.078	
Baten exclusief mutaties reserves	92.795	94.863	94.990	96.675	
Geraamd saldo van baten en lasten	-1.923	-2.582	-1.039	-1.403	
Toevoegingen reserves	-9.161	-7.354	-7.603	-3.883	
Onttrekkingen reserves	11.464	10.441	8.650	5.302	
Geraamd saldo van toevoegingen en onttrekkingen reserves	2.304	3.087	1.047	1.418	
Geraamd resultaat	381	505	8	15	
Incidentele lasten excl. incidentele toevoegingen reserves	-1.783	-230	-174	-174	
Incidentele baten excl. incidentele onttrekkingen reserves	10.931	8.039	5.667	1.161	
Incidentele toevoegingen reserves	-9.809	-7.517	-5.667	-1.161	
Incidentele onttrekkingen reserves	901	45	45	45	
Geraamd saldo van incidentele baten en lasten	240	337	-129	-129	
Structureel begrotingsaldo	141	168	137	144	

Analyse resultaat

Omschrijving (toelichting)

De begroting 2026 na de 9e wijziging sloot met een voordelig resultaat van € 627.000,-, de begroting 2027 sluit met een voordelig resultaat van € 381.000,-. Een nadere toelichting op de verschillen tussen de begroting 2026 na de 9e wijziging en de begroting 2027 is terug te vinden bij de programma's.

Analyse begrotingsresultaat op hoofdlijnen	Programma	Bedrag	
Begroting 2026-2029 t/m de 9e wijziging - Jaarschijf 2026		627.000	Voordeel
Begroting 2027-2030 - Jaarschijf 2027		381.000	Voordeel
Verschil		-246.000	Nadeel
Analyse begrotingsresultaat			
Algemene Uitkering (Meicirculaire 2026)	Programma 0	2.340.000	Voordeel
Aanvulling Stelposten	Programma 0	-1.670.000	Nadeel
Bijstelling (zorg)kosten Sociaal domein	Programma 6	-884.000	Nadeel
Personeelsbudgetten	Programma 0	-520.000	Nadeel
Rente-inkomsten	Programma 0	459.000	Voordeel
Inkomsten Spreidingswet	Programma 6	456.000	Voordeel
Bijdrage aan Meerinzicht	Programma 0	-374.000	Nadeel
Overige	Diverse	-53.000	Nadeel
Totaal verklaard		-246.000	Nadeel

Tot slot

Deze bestuurlijke samenvatting geeft een overzicht van onze belangrijkste speerpunten en ambities. Veel van de dagelijkse taken die de gemeente uitvoert, staan niet altijd gedetailleerd beschreven in de raadsprogramma's. Toch zijn deze taken een cruciaal onderdeel van de dienstverlening die we aan onze inwoners bieden. De komende jaren blijven we hard werken aan het optimaliseren van onze dienstverlening. We zetten ons onverminderd in voor een gemeente waar iedereen zich thuis voelt en gehoord wordt.

Het college van burgemeester en wethouders van Zeewolde

Samenstelling bestuursorganen

Samenstelling college van burgemeester en wethouders	
Burgemeester	A.M. Harmsma
Wethouders	H.L. Hermans (Leefbaar Zeewolde)
	J.M. de Groot (VVD)
	E.L. van de Beld (ChristenUnie)
	4e Wethouder (Vacant)
Gemeentesecretaris	K.C. Hamstra
Samenstelling gemeenteraad	
Voorzitter	A.M. Harmsma
Griffier	J. Kooij
Leden van de raad	
Leefbaar Zeewolde	T.C.M. Zonneveld (<i>fractievoorzitter</i>)
	K.M. Vording
	W. van Leeuwen
	S. de Vries
	T. de Goeij

VVD	A. Oostveen (<i>fractie voorzitter</i>)
	R.C. van Puffelen-Dijkstra
	A.C. Duckers
	W. de Jong
Zeewolde Liberaal	C. Steijger (<i>fractie voorzitter</i>)
	H. Parisius
	H.M. Houkes
ChristenUnie	G.S. den Bakker (<i>fractie voorzitter</i>)
	J. van Twillert
	A. Kremer
PRO Zeewolde	F.J.M. Meijer (<i>fractie voorzitter</i>)
	I.E. Plug
CDA	D. Aikema (<i>fractie voorzitter</i>)
D66	R.K. Blom (<i>fractie voorzitter</i>)

Portefeuilleverdeling

Binnen het college van burgemeester en wethouders zijn de taken als volgt verdeeld:

Burgemeester A.M. (Bram) Harmsma

Bestuur, veiligheid en samenleving

- Bestuurlijke coördinatie
- Openbare orde en veiligheid
- Handhaving, Bezwaar en beroep, klachten (BOA's)
- Integriteit en ondermijning
- Public Affairs / Lobby
- Voorlichting communicatie, representatie en positionering van Zeewolde
- Coördinatie vluchteling- en asielzoekers
- Naturalisatie
- APV
- Personeel en organisatie

Tijdelijke portefeuille tot komst 4e wethouder:

- Dienstverlening

Wethouder H.L. (Helmut) Hermans (Leefbaar Zeewolde)

Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen, 1e locoburgemeester

- Ruimtelijk beleid (Omgevingswet)
- Bouw- en Woningtoezicht (inclusief handhaving)
- Woonvisie / Volkshuisvesting
- Gebiedsontwikkeling
- Defensie
- Oosterwold
- Regionale samenwerking (EHPZ en SAF)
- Regionale samenwerking gebiedsagenda: wonen, ruimte, werklocaties
- Evenementenbeleid

- Energie, klimaatadaptatie en milieu (duurzaamheid)

Tijdelijke portefeuille tot komst 4e wethouder:

- OFGV (Omgevingsdienst Flevoland en Gooi- en Vechtstreek)
- Lelystad Airport (beperken van overlast)
- Mobiliteit (verkeer en vervoer)

Wethouder J.M. (Hans) de Groot (VVD)

Financiën, Economie en Landelijk gebied, 2e locoburgemeester

- Financiën
- Nutsbedrijven
- Grondbedrijf
- Bedrijfsvoering (incl. bestuur Meerinzicht)
- Economische Zaken / Recreatieve ontwikkelingen (incl. bedrijventerreinen)
- Recreatie en toerisme
- Agrarische zaken / Landbouwtransitie
- Water / kustzone (incl. Gastvrije Randmeren)
- Maatschappelijk Vastgoed

Tijdelijke portefeuille tot komst 4e wethouder:

- Biodiversiteit
- Afval
- Openbare ruimte (inclusief kunstwerken)
- Inwonersbetrokkenheid

Wethouder E.L. (Erik) van de Beld (ChristenUnie)

Sociaal domein, Onderwijs, Volksgezondheid, Sport en Cultuur, 3e locoburgemeester

- Wmo
- Jeugd
- Participatiewet
- Arbeidsmarktbeleid
- (Passend) Onderwijs
- Onderwijshuisvesting
- Leerlingzaken Basisonderwijs en Voortgezet onderwijs
- Leerlingenvervoer
- Kinderopvang / Peuterspeelzaalwerk
- Volksgezondheid (incl. GGD)
- Leefstijl en -preventie
- Beschermd wonen
- Maatschappelijke zorg en opvang
- Inclusiviteit en diversiteit
- Welzijn (inclusief mantelzorg)
- Bestaanszekerheid
- Sport
- Kunst en Cultuur
- Vrijwilligers
- Asiel en migratie (integratie / inburgering)

Tijdelijke portefeuille tot komst 4e wethouder:

- Monumentenzorg / Archeologie / Erfgoed

4e Wethouder (vacant)

Kwaliteit Leefomgeving en Duurzaamheid, 4e locoburgemeester

- Inwonersbetrokkenheid
- Dienstverlening
- Mobiliteit (verkeer en vervoer)
- Openbare ruimte (incl. kunstwerken)
- Biodiversiteit
- Afval
- Monumentenzorg / Archeologie / Erfgoed
- OFGV (Omgevingsdienst Flevoland en Gooi- en Vechtstreek)
- Lelystad Airport (beperken van overlast)

Gemeentesecretaris K.C. (Karel) Hamstra

Kerngegevens

Kerngegevens

A. Sociale structuur	2023 Werkelijk*	2024 Werkelijk*	2025 Werkelijk*	2026 Begroot*	2027 Begroot
Aantal inwoners 1)	23.879	24.288	24.611	24.858	25.171
- 0 - 4 jaar	1.216	1.229	1.220	1.251	1.276

- 5 - 19 jaar	4.194	4.161	4.128	4.359	4.451
- 20 - 64 jaar	14.687	14.950	15.051	15.145	15.259
- 65 jaar en ouder	3.782	3.993	4.212	4.103	4.185
<i>Aantal uitkeringsgerechtigden totaal 2)</i>	253	253	255	258	275
- P-wet	236	236	239	241	260
- IOAW / IOAZ	17	17	16	17	15
B. Fysieke structuur					
<i>Oppervlakte gemeente in hectaren 3)</i>	26.886	26.886	26.886	26.886	26.886
- Oppervlakte land	24.703	24.699	24.736	24.699	24.736
- Oppervlakte binnenwater	2.183	2.187	2.150	2.187	2.150
<i>Aantal woningen met woonfunctie 4)</i>	9.712	9.859	9.997	10.212	10.245
C. Financiële structuur					
<i>Opbrengst belastingen</i>					
- Totaal OZB eigenaren (x € 1.000,-)	8.428	8.951	9.423	10.079	10.186
- Per inwoner	353	374	383	405	405
- Totaal toeristen en forensen (x € 1.000,-)	4.276	4.370	4.605	4.750	4.868
- Per inwoner	179	180	185	191	193
<i>Algemene uitkering Gemeentefonds</i>					

- Totaal (x € 1.000,-) excl. nabetalingen	41.626	44.875	48.226	47.078	50.555
- Per inwoner	1.743	1.659	1.878	1.894	2.008

*De bedragen hierboven genoemd zijn op basis van de vastgestelde jaarrekeningen (2023 t/m 2025) en begroting 2026.

1) Aantallen bij begroting per 1 januari of bij jaarrekening 31 december. Bron: Kadernota 2027-2030

2) Bron: Betaalmaand 2026-09 Algemene uitkering, officieel gegeven

3) Bron: Betaalmaand 2026-09 Algemene uitkering, officieel gegeven

4) Excl. recreatiewoningen en bijzondere woongebouwen, basis BAG verblijfsobject met woonfunctie. Bron: Kadernota 2027-2030, peildatum is 1 januari.

Taakveldenmatrix

Programma 0 - Zeewolde bestuurt	
Taakveld	Omschrijving
0.1	Bestuur
0.2	Burgerzaken
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
0.4	Overhead
0.5	Treasury
0.61	OZB woningen
0.62	OZB niet-woningen
0.63	Parkeerbelasting
0.64	Belastingen overig
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
0.8	Overige baten en lasten
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)
0.10	Mutaties reserves
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten

Programma 1 - Veilig Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
----------	--------------

1.1	Crisisbeheersing en Brandweer
-----	-------------------------------

1.2	Openbare orde en Veiligheid
-----	-----------------------------

Programma 2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar

Taakveld	Omschrijving
----------	--------------

2.1	Verkeer en vervoer
-----	--------------------

2.2	Parkeren
-----	----------

2.3	Recreatieve havens
-----	--------------------

2.4	Economische havens en waterwegen
-----	----------------------------------

2.5	Openbaar vervoer
-----	------------------

Programma 3 - Zeewolde economisch veerkrachtig

Taakveld	Omschrijving
----------	--------------

3.1	Economische ontwikkeling
-----	--------------------------

3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
-----	--------------------------------

3.3	Bedrijfsloket en -regelingen
-----	------------------------------

3.4	Economische promotie
-----	----------------------

Programma 4 - Naar school in Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
4.1	Openbaar basisonderwijs
4.2	Onderwijshuisvesting
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Programma 5 - Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
5.1	Sportbeleid en activering
5.2	Sportaccommodaties
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.4	Musea
5.5	Cultureel erfgoed
5.6	Media
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Programma 6 - Zeewolde zorgzaam en solidair

Taakveld	Omschrijving
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal

6.3	Inkomensregelingen
6.4	WSW en beschut werk
6.5	Arbeidsparticipatie
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)
6.712	Begeleiding (WMO)
6.713	Dagbesteding (WMO)
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk
6.791	PGB WMO
6.792	PGB Jeugd
6.811	Beschermd wonen (WMO)
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
6.821	Jeugdbescherming
6.822	Jeugdreclassering
6.91	Coördinatie en beleid WMO
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd

Programma 7 - Duurzaam en gezond Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
----------	--------------

7.1	Volksgezondheid
7.2	Riolering
7.3	Afval
7.4	Milieubeheer
7.5	Begraafplaatsen en crematoria

Programma 8 - Ruimte en wonen in Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
----------	--------------

8.1	Ruimtelijke ordening
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen
8.3	Wonen en bouwen

Programmaplan

Opzet programma's

Basis van de opzet van de programma's is de aansluiting die gezocht is bij het Coalitieakkoord 2026-2030. Hieraan zijn doelstellingen per programma gekoppeld.

De begroting is opgesteld volgens de kaders van bestaand beleid, op onderdelen aangevuld met besluitvorming door de raad, voor zover deze nog niet verwerkt waren in het perspectief. Vanuit dit bestaande beleid is voor 2027 een aantal prestaties uitgewerkt. De definitieve prestaties, vanuit het nog op te stellen collegeprogramma, krijgen een plek in de P&C documenten.

Toelichtingen per programma

Conform de bij de Nota van uitgangspunten vastgestelde rapportagegrenzen, worden bij de toelichtingen op programmaniveau, de afwijkingen tussen de begroting 2026 tot en met de 9e wijziging en de begroting 2027, groter dan, of gelijk aan, € 50.000,- op hoofdlijnen toegelicht.

Met ingang van dit P&C document zullen kosten als negatief getal en de opbrengsten als positief getal worden gepresenteerd. Dit om de leesbaarheid en begrijpbaarheid van de P&C documenten beter en logischer te maken.

Leeswijzer: In de financiële tabellen kunnen afrondingsverschillen voorkomen.

Programma 0 | Zeewolde bestuurt

Algemeen

Het programma omvat de gemeentelijke dienstverlening, de kosten van de bestuursorganen (gemeenteraad, commissies en burgemeester en wethouders) en de ondersteuning daarvan. Tevens bevat het programma ook de zorg voor een in meerjarenperspectief sluitende begroting.

Hoofddoelstelling

Wij bouwen aan een krachtige samenleving met een overheid die dicht bijstaat. Dat doen wij door luisterend, slagvaardig en efficiënt te werken. Belangrijke beslissingen nemen wij niet alleen. Wij betrekken inwoners en ondernemers indien mogelijk.

Onze dienstverlening organiseren wij zo dicht bij als kan. Wij communiceren via duidelijke en toegankelijke kanalen in begrijpelijke taal. Passend bij de inwoners en ondernemers.

Door regionaal een actieve en richtinggevende rol te pakken, versterken wij onze lokale positie en belangen.

Dit alles doen wij met verstand van zaken en oog voor de toekomst. Wij voeren een gezond financieel beleid met een structureel evenwichtige begroting. Wij houden de kosten voor inwoners en bedrijven zo laag mogelijk, zonder in te leveren op het voorzieningenniveau dat onze gemeente sterk en prettig leefbaar houdt.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Coalitieakkoord	2026 t/m 2030	2026	2030
Collegeprogramma	2026 t/m 2030	2022*	2026
Algemene subsidieverordening	Onbepaald	2012	2027
Financieel technisch beleidskader subsidies	Onbepaald	2012	2027
Nota Reserves en Voorzieningen	2026 t/m 2029	2026	2029
Treasurystatuut	2023 t/m 2026	2023	2027
Financiële verordening	2023 t/m 2026	2023*	2026
Controleverordening	2023 t/m 2026	2023*	2026
Nota Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa	2024 t/m 2027	2024	2028
Beheerplan openbare gebouwen	2023 t/m 2027	2024	2027
Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	2021 t/m 2024	2021	2027

*Deze onderwerpen worden in 2026 geactualiseerd met een beoogde vaststelling in 2026. Op het moment van opmaken van deze begroting zijn deze onderwerpen echter nog niet vastgesteld.

Wat willen we bereiken?

Elke stem bouwt mee

Vele stemmen uit de samenleving leiden tot betere plannen, beleid en uitvoering. We versterken de inwonersbetrokkenheid en vernieuwen het beleid zodat dit beter aansluit bij wat er leeft in de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Toegankelijke participatie

We zetten in op vernieuwende en toegankelijke participatievormen die aansluiten bij alle doelgroepen. We creëren ruimte voor (inwoners)initiatieven en andere concrete plannen waar de samenleving zelf mee komt. We bevorderen een laagdrempelige en toegankelijke manier voor inwoners om signalen over leefbaarheid, veiligheid en de openbare ruimte te delen, zodat knelpunten tijdig worden gesignaleerd en gericht en integraal kunnen worden aangepakt.

Wat willen we bereiken?

Communicatie en dienstverlening

We verbeteren de informatievoorziening en gebruiken begrijpelijke taal in onze communicatie naar de inwoner. Dit draagt bij aan meer vertrouwen in de gemeente en betere dienstverlening. Het eerstelijns klantcontact (telefoon, e-mail, website, receptie) wordt verder verbeterd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doelgerichte communicatie

Wij maken ons sterk voor doelgerichte en begrijpelijke communicatie die inwoners en ondernemers daadwerkelijk bereikt en in beweging brengt. We benadrukken binnen de gemeentelijke organisatie het belang van begrijpelijke taal en passen daar waar nodig andere vormen toe (zoals infographics).

Wat willen we bereiken?

Stevige positie in de regio

Om deze ambities kracht bij te zetten, kiezen we voor een actievere en waar mogelijk (mee) sturende rol in het regionale krachtenveld. Dit is een essentieel onderdeel van onze strategie voor de komende jaren. Het is onze nadrukkelijke ambitie om de eigen regie te versterken en ons stevig te positioneren binnen regionale samenwerkingsverbanden, Provincie Flevoland, Provincie Gelderland en richting het Rijk. Onze eigen visie op de inrichting van Zeewolde vormt hiervoor de basis. Voor de lange termijn zetten we in op steeds hechtere bestuurlijke samenwerking op bovenregionale onderwerpen die Zeewolde versterken. Daarbij nemen we regie op ontwikkelingen van buitenaf die de gemeente direct raken

Wat gaan we daarvoor doen?

Regionale samenwerking

Samen met onze regionale partners maken we concrete afspraken over doelen, opgaven en investeringen. We behartigen onze belangen samen met de provincie richting het Rijk en Europa om de brede welvaart van Zeewolde te borgen. We vergroten onze zichtbaarheid en invloed binnen Flevoland. We versterken onze regionale rol in de ontwikkeling van de recreatieve en toeristische functie, met name door intensiever op te trekken binnen het Randmerengebied. We zoeken gerichte samenwerking met thematische en economische netwerken, zoals EH(P)Z en Food Valley, om onze lokale ambities en sectoren te versterken.

Lelystad Airport

Het college behartigt de belangen van de Zeewoldenaren met betrekking tot Lelystad Airport door zich in te zetten voor het beperken van overlast.

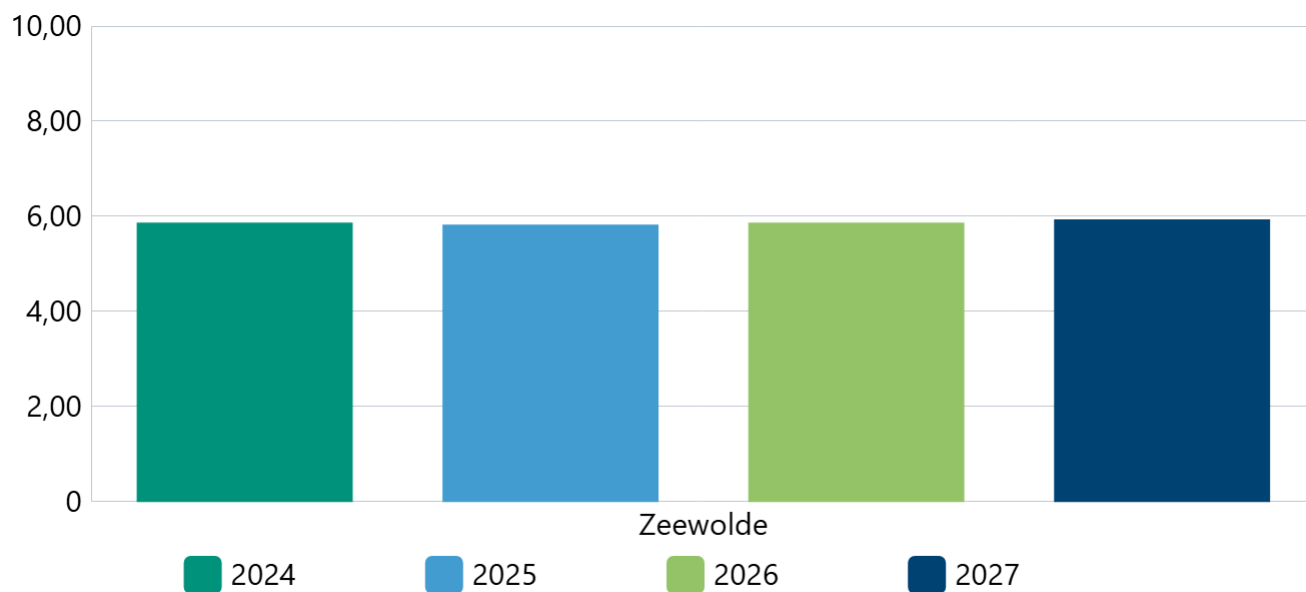
Verbonden partijen

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerkingtredingsdatum
Alliander N.V.	Arnhem	Belegging	Aandelenbezit		
Vitens N.V.	Lelystad	Belegging	Aandelenbezit		
Bank Nederlandse Gemeenten N.V.	Den Haag	Belegging	Aandelenbezit		
Meerinzicht	Harderwijk	Bedrijfsvoeringstaken / Sociaal Domein	Lid gemeenschappelijke regeling	12-12-2013	1 januari 2015: fase 1 1 januari 2018: fase 2 Bedrijfsvoering en taken Sociaal Domein

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

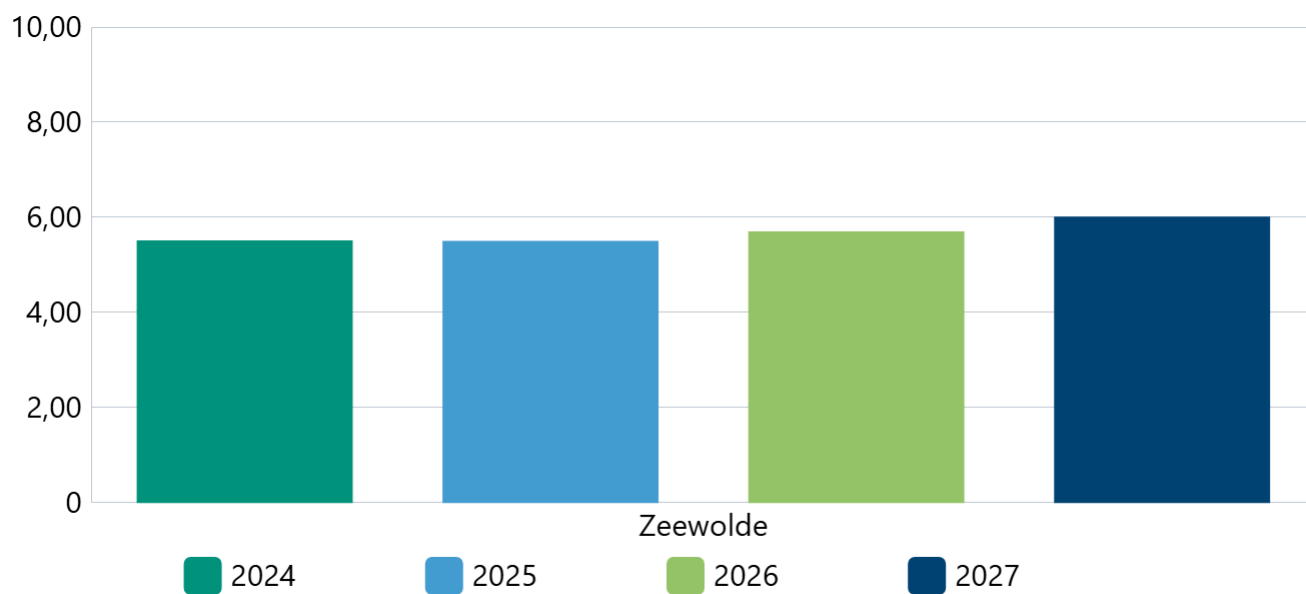
Beleidsindicatoren

Formatie, fte per 1.000 inwoners

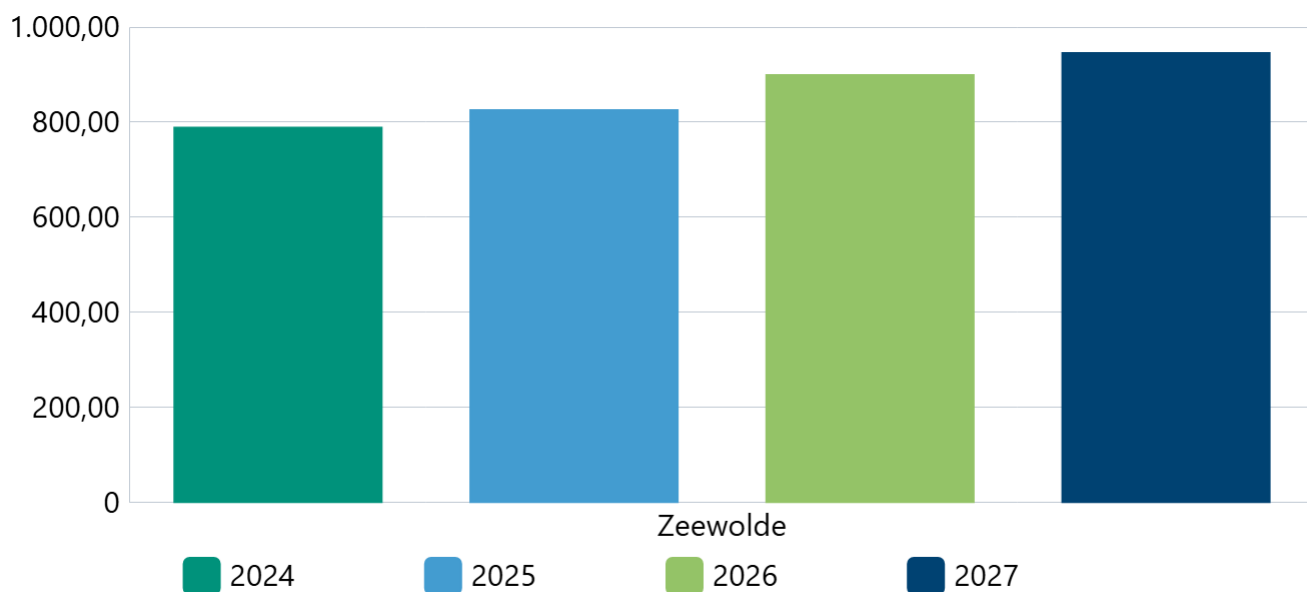
Bron: eigen gemeente

Bezetting, fte per 1.000 inwoners

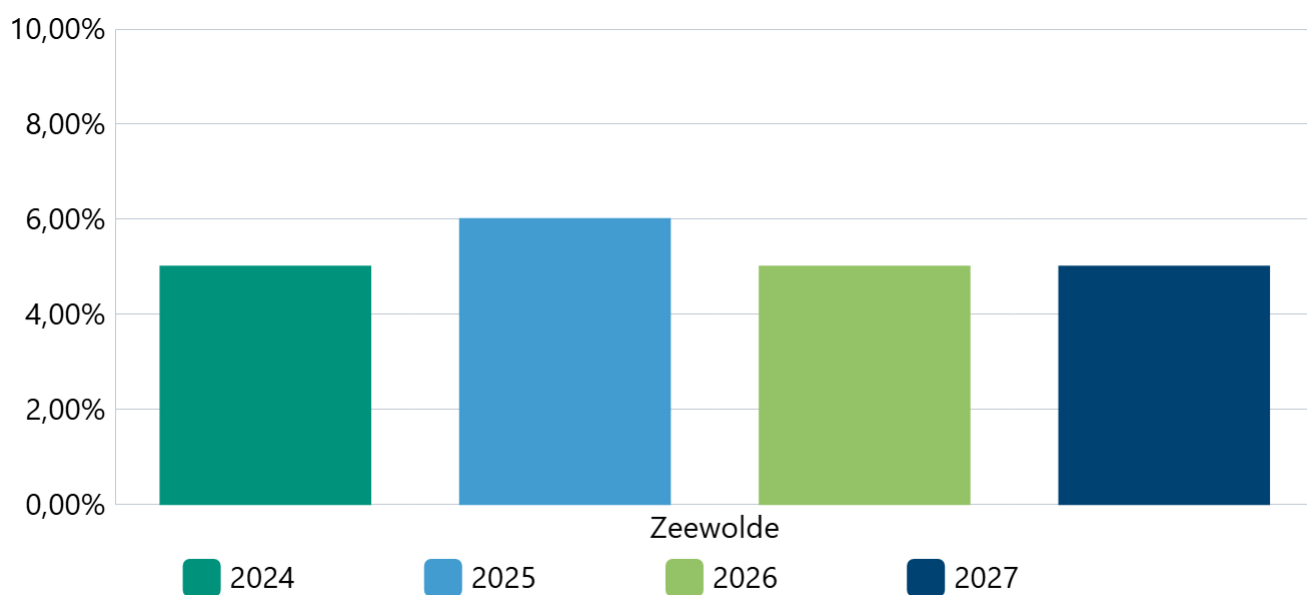
Bron: eigen gemeente

Apparaatskosten per inwoner

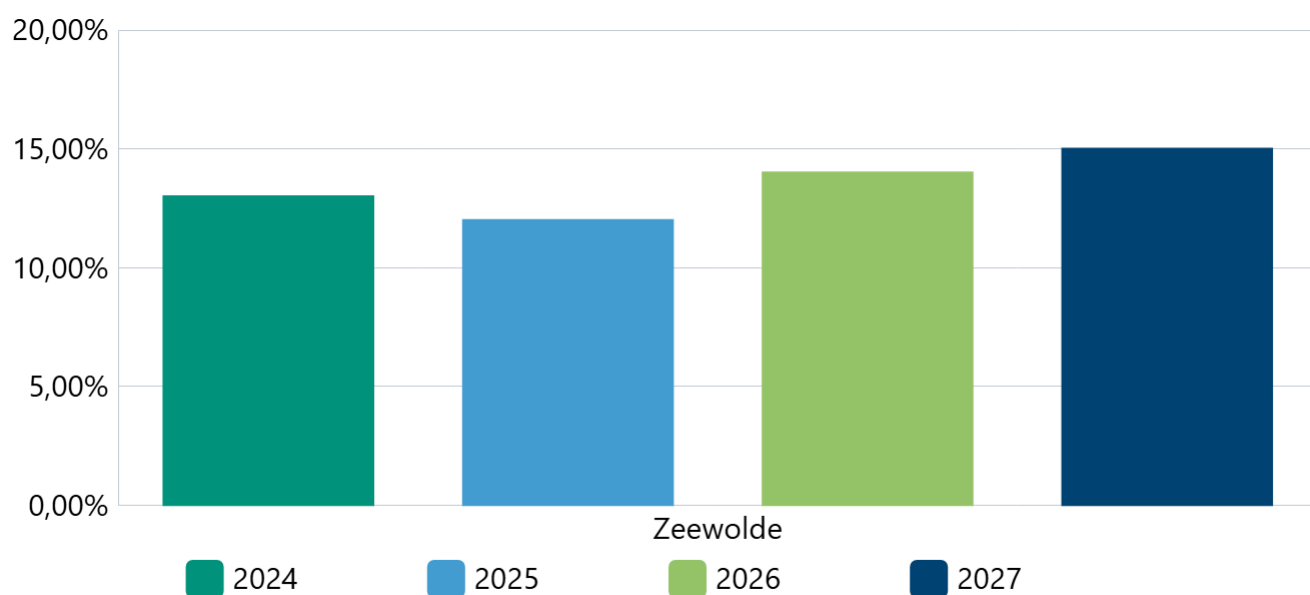
Bron: eigen gemeente.

Externe inhuur, kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur

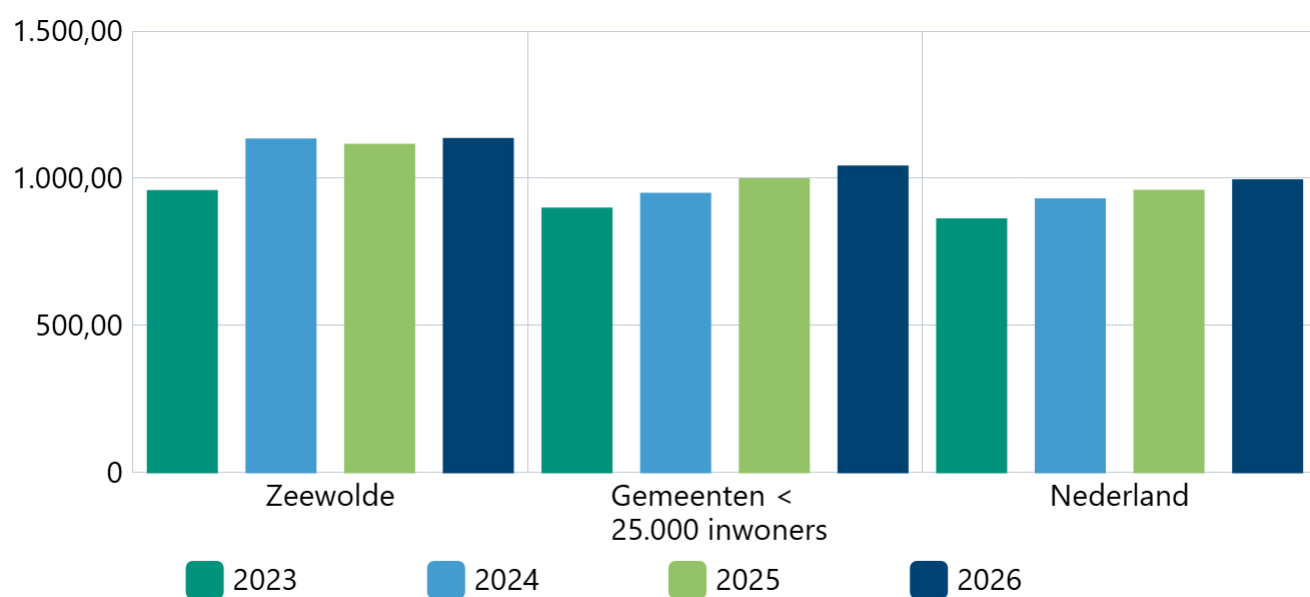
Bron: eigen gemeente

Overhead, % van de totale lasten

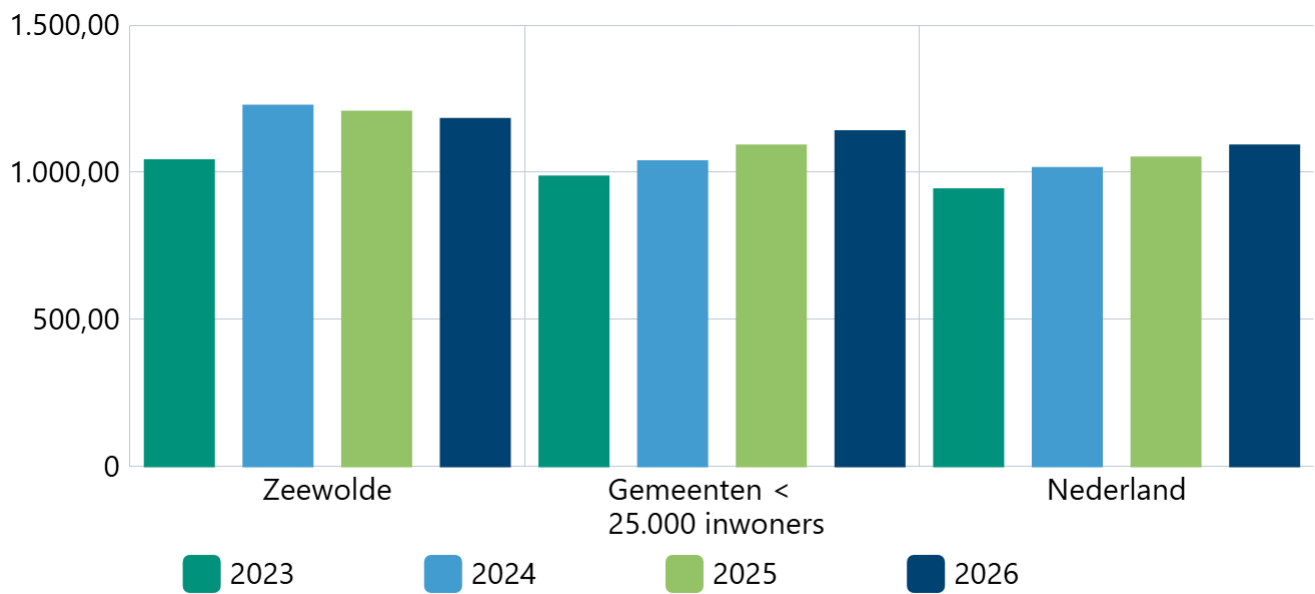
Bron: eigen gemeente

Gemeentelijke woonlasten, éénpersoonshuishouden

Bron: [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) dd. 27-08-2026

Gemeentelijke woonlasten, meerpersoonshuishouden

Bron: [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) dd. 27-08-2026

Wat mag het kosten?

Deze tabel geeft het saldo op programma 0 weer. Het resultaat (TV 0.11) vindt u terug in de cirkeldiagram op het beginscherm

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
Lasten							
TV01	TV01 Bestuur	-2.990	-2.236	-2.238	-2.266	-2.217	-2.328
TV02	TV02 Burgerzaken	-1.103	-1.097	-1.218	-1.195	-1.109	-1.082
TV03	TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	-408	-461	-379	-375	-375	-373
TV04	TV04 Overhead	-14.062	-15.311	-15.474	-15.210	-15.676	-15.559
TV05	TV05 Treasury	13	-6	-8	0	0	-8
TV061	TV061 OZB woningen	-307	-160	-293	-293	-293	-294
TV08	TV08 Overige baten en lasten	0	-1.271	-2.413	-2.975	-3.093	-4.445
TV09	TV09 Vennootschapsbelastingen (VpB)	-1.730	-472	-643	-2.588	-66	-419
Totaal Lasten		-20.587	-21.014	-22.664	-24.903	-22.830	-24.508
Baten							
TV01	TV01 Bestuur	219	0	0	0	0	0
TV02	TV02 Burgerzaken	502	515	526	479	318	266
TV03	TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	662	261	413	413	347	347
TV04	TV04 Overhead	417	90	89	89	89	89
TV05	TV05 Treasury	1.017	573	1.026	599	474	449
TV061	TV061 OZB woningen	6.077	6.614	6.689	6.847	6.858	6.867
TV062	TV062 OZB niet-woningen	5.861	5.966	6.174	6.186	6.198	6.210
TV07	TV07 Alg. uitk. en ov. uitk. Gemeentef.	48.226	48.215	50.555	48.755	48.778	49.972
TV08	TV08 Overige baten en lasten	0	780	252	897	1.294	1.699
Totaal Baten		62.980	63.014	65.724	64.265	64.356	65.899
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		42.394	41.999	43.060	39.362	41.526	41.391
Stortingen							
TV010	TV010 Mutaties reserves	-23.725	-1.836	-5.998	-4.664	-4.883	-325
Totaal Stortingen		-23.725	-1.836	-5.998	-4.664	-4.883	-325
Onttrekkingen							
TV010	TV010 Mutaties reserves	7.075	4.603	7.586	7.610	5.796	1.534
Totaal Onttrekkingen		7.075	4.603	7.586	7.610	5.796	1.534
Saldo van geraamd stortingen en onttrekkingen aan reserves		-16.650	2.767	1.588	2.946	913	1.209
Programma 0 Zeewolde bestuurt - Totaal		25.743	44.766	44.648	42.308	42.438	42.601

Financiële analyse begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Vershil
TV01	TV01 Bestuur	-2.236	-2.238	-2
TV02	TV02 Burgerzaken	-582	-692	-110
TV03	TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	-200	34	234
TV04	TV04 Overhead	-15.221	-15.386	-165
TV05	TV05 Treasury	567	1.019	452
TV061	TV061 OZB woningen	6.454	6.396	-57
TV062	TV062 OZB niet-woningen	5.966	6.174	208
TV07	TV07 Alg. uitk. en ov. uitk. Gemeentef.	48.215	50.555	2.340
TV08	TV08 Overige baten en lasten	-491	-2.161	-1.670
TV09	TV09 Vennootschapsbelastingen (VpB)	-472	-643	-171
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		41.999	43.060	1.060
TV010	TV010 Mutaties reserves	2.767	1.588	-1.179
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		2.767	1.588	-1.179
Programma 0 Zeewolde bestuurt - Totaal		44.766	44.648	-118

Toelichting op de financiële analyse

Dit programma heeft een nadelig saldo van € 118.000,- ten opzichte van de begroting 2026 (na wijzigingen). Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2027 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2026 na wijziging.

TV02 Burgerzaken (€ 110.000,- nadelig)

- Een nadeel van € 79.000,- wordt veroorzaakt door een hogere doorbelasting van interne apparaatslasten. In 2027 worden er, in vergelijking met 2026, meer uren aan dit taakveld besteed. Per saldo heeft dit een neutraal effect op de begroting door de koppeling met taakveld 0.4 Overhead;
- Op basis van het verwachte verloop van de reisdocumenten zijn de ramingen voor de leges geactualiseerd. De legesopbrengsten zijn voor 2027 hoger geraamd. Daarnaast zijn de kosten van de af te dragen rijksleges gestegen. Per saldo resulteert dit in een nadelig effect van € 11.000,-;
- De kosten voor verkiezingslocaties zijn structureel verhoogd in verband met de huur van een unit. Dit resulteert in een nadelig effect van € 15.000,-;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 5.000,- nadelig.

TV03 Beheer overige gebouwen en gronden (€ 234.000,- voordelig)

- De grondverkoop zijn de laatste jaren gestegen en komen regelmatig boven de begroting uit. De raming van de verwachte inkomsten voor de komende jaren wordt opgehoogd. Dit resulteert in een voordelig effect van € 75.000,-;
- Voor Trekkersveld IV wordt er opnieuw een grondexploitatie (GREX) opgericht die naar verwachting vanaf 2029 actief zal worden. Tot die tijd zal de desbetreffende grond van de gemeente gepacht worden. Dit resulteert in de jaren 2027 en 2028 in een voordelig effect van € 66.000,- per jaar. Daarnaast zijn de pachtinkomsten gestegen doordat een bedrijf structureel een groter grondoppervlakte is gaan pachten van de gemeente. Dit resulteert in een voordelig effect van € 11.000,-;
- In het vastgestelde meerjarenonderhoudsplan (MJOP) van 2024 is er budget beschikbaar gesteld voor noodzakelijk onderhoud aan het verenigingsgebouw van de Scouting. Het beschikbaar gestelde budget wordt naar verwachting pas in 2026 uitgegeven omdat de nodige afstemming tussen de scouting, de brandweer en de gemeente moest plaatsvinden. In de begroting van 2027 staan deze uitgaven niet meer geraamd en dat resulteert in een voordelig effect van € 60.000,-;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 22.000,- voordelig.

TV04 Overhead (€ 165.000,- nadelig)

- Het voordeel op de salarisdoorbelasting van € 851.000,- wordt veroorzaakt door een hogere doorbelasting van interne apparaatskosten. In 2027 worden er, in vergelijking met 2026, meer uren doorbelast naar andere taakvelden. Per saldo heeft dit een neutraal effect op de begroting door de koppeling met diverse taakvelden;
- De salariskosten van het personeel van Zeewolde zijn gestegen als gevolg van een CAO stijging, uitbreiding van de formatie en periodieke verhogingen. Dit resulteert in een nadelig effect van € 520.000,-;
- De bijdrage aan Meerinzicht leidt tot een nadelig effect van € 374.000,-, en bestaat uit de volgende onderdelen:
 - De bijdrage bedrijfsvoeringskosten aan Meerinzicht is bijgesteld op basis van de vastgestelde Programmabegroting 2027-2030 van Meerinzicht, inclusief aanpassingen uit de bestuursrapportage 2026 en de vastgestelde ombuigingen. Dit resulteert in een nadelig effect van € 221.000,-;
 - De bijdrage domein sociaal aan Meerinzicht is bijgesteld op basis van de vastgestelde Programmabegroting 2027-2030 van Meerinzicht, inclusief aanpassingen uit de bestuursrapportage 2026 en de vastgestelde ombuigingen. Dit resulteert in een nadelig effect van € 153.000,-;
- In 2020 is geconstateerd dat de historische verdeelsleutels van Meerinzicht niet meer aansluiten bij de geharmoniseerde dienstverlening die Meerinzicht levert. Er is gezocht naar een duurzame systematiek (gedachte van 1 medewerkerspool) op basis van het inwoneraantal per gemeente. Omdat een directe aanpassing van de GR-verdeelsleutels destijds politiek complex was, is gekozen voor een aanvullende financiële verrekening om dit effect te bereiken voor de periode 2021-2025. Voor de overbruggingsperiode 2026-2027 zijn de cijfers nu geactualiseerd op basis van de gecontroleerde jaarrekening 2024 van de gemeenten en de vastgestelde begroting 2025 van Meerinzicht. Dit resulteert in een (structureel) nadelig effect van € 355.000,-;
- Inhuur team Maatschappelijke Ontwikkeling en Ondersteuning. Het verschil van € 170.000,- wordt enerzijds verklaard door de SiSa-regelingen die niet in de begroting zijn verwerkt. Vanwege wijzigingen in de regelgeving waren deze op het moment van opstellen nog niet bekend, waardoor zowel de opbrengsten als de inzet buiten de begroting zijn gelaten. Anderzijds door het begroten van inzet voor de brede toegang in 2026 die in 2027 niet in de primitieve begroting wordt ingezet. Dit resulteert in een voordelig effect van € 170.000,-;
- Voor de uitvoering van het Programma Dienstverlening is in 2026 een incidenteel budget van € 50.000,- beschikbaar gesteld die in 2027 niet is begroot. Dit bedrag is overgeheveld van 2025 naar 2026, bedoeld voor het opleiden van personeel van Zeewolde. Volgens een collegebesluit uit 2022 dient (het restant van) dit bedrag jaarlijks meegenomen te worden naar het volgende begrotingsjaar, zodat uiteindelijk het volledige bedrag ten goede komt aan opleiding en training. In de begroting 2027 resulteert dit vooralsnog in een voordelig effect van € 50.000,-;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 13.000,- voordelig.

TV05 Treasury (€ 452.000,- voordelig)

De gemeente is verplicht om overtollige liquiditeiten in de Schatkist van het Rijk onder te brengen. Het saldo van Zeewolde is sterk afhankelijk van grondverkoop en investeringen die gedaan worden. Over het saldo in de Schatkist ontvangt Zeewolde rente. Op basis van de meest recente liquiditeitsprognose is de verwachting dat de rente-inkomsten in 2027 aanzienlijk zullen toenemen ten opzichte van 2026. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een hoger saldo op de Schatkist. Dit resulteert in een voordelig effect van € 459.000,-. In de jaren na 2027 zal het saldo op de Schatkist afnemen door verwachte investeringen. Daarnaast is het de verwachting dat het rentepercentage verder zal dalen, waardoor, in de toekomst, ook de rente-inkomsten zullen afnemen.

Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 7.000,- nadelig.

TV061 OZB Woningen (€ 57.000,- nadelig)

De voorziening voor oninbare debiteuren wordt in 2027 als kosten (toevoeging voorziening) en als opbrengsten (onttrekking voorziening) geraamd. Per saldo is dit voor 2027 budgettair neutraal. In 2026 werden alleen de opbrengsten (onttrekking aan voorziening) geraamd. Dit resulteert in een nadelig effect van € 50.000,-.

Op dit taakveld nog overige verschillen voor van € 7.000,- nadelig.

TV062 OZB niet-woningen (€ 208.000,- voordelig)

Voor de begroting 2027 is rekening gehouden met inflatie en waardeontwikkelingen van de belaste objecten zoals aangegeven in de paragraaf Lokale Heffingen. Daarnaast is er rekening gehouden met de areaaltoename zoals deze is opgenomen in de Kadernota 2027-2030. Dit resulteert in een voordelig effect van € 208.000,-.

TV07 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds (€ 2.340.000,- voordelig)

De raming van de Algemene uitkering voor het jaar 2027 is gebaseerd op de Meicirculaire 2026. In juni 2026 heeft de gemeenteraad over de uitkomsten van de Meicirculaire 2026 een raadsinformatiebrief ontvangen. De raming van de (bijgestelde) begroting 2026 is gebaseerd op de Decembercirculaire 2025. In vergelijking met de bijgestelde begroting 2026 groeit de Algemene uitkering in 2027 met € 2.340.000,-. Dit betekent nog niet dat het Rijk de tekorten volledig en voor alle jaren gecompenseerd heeft. De VNG blijft zich onverminderd inzetten voor een passende vergoeding voor de (medebewinds)taken die gemeenten uitvoeren.

TV08 Overige baten en lasten (€ 1.670.000,- nadelig)

- De stelpost Inflatie belastingtarieven is geactualiseerd, rekening houdend met het aantal belastingobjecten en de waardeontwikkeling. Aangezien de belastingopbrengsten in de begroting 2027 berekend worden met de verwachte tarieven van 2027 is een aanpassing van de verwachte opbrengsten op deze stelpost noodzakelijk om te voorkomen dat opbrengsten dubbel worden geraamd, namelijk op het taakveld Belastingen en op taakveld 0.8 Stelposten. Dit resulteert in een (eenmalig) nadelig effect van € 395.000,-;
- Op de stelpost Samenwerking EHZM zijn bedragen gereserveerd voor (de doorontwikkeling van) bedrijfsvoeringsonderwerpen. Op de stelpost is in de begroting 2026 een bedrag van € 421.000,- beschikbaar. De gemeenteraad heeft bij de Kadernota 2027-2030 een bedrag van € 590.000,- beschikbaar gesteld voor 2027, wat aan de stelpost is toegevoegd. Een bedrag van € 200.000,- is beschikbaar voor overige bedrijfsvoeringsonderwerpen. Voor 2027 in totaal € 790.000,-. Dit resulteert in een nadelig effect van € 369.000,-;
- Op de stelpost Loonmutaties wordt het verwacht bedrag aan loonstijgingen van het personeel van Zeewolde geraamd. In de begroting 2026 is hiervoor nog een bedrag beschikbaar van € 186.000,-. Bij de 3^e kwartaalrapportage 2026 wordt dit bedrag voor de jaarschijf 2026 ingezet. Het bedrag wat in 2027 beschikbaar is (€ 446.000,-), is bestemd voor de CAO stijging van het college van B&W, de CAO stijging, de onregelmatigheidstoeslag en overwerkvergoeding van het personeel van Zeewolde. Dit resulteert in een nadelig effect van € 260.000,-;
- In de begroting is een stelpost opgenomen om (niet geraamde) prijsstijgingen op te kunnen vangen. Deze stelpost heeft een algemeen karakter en kan naar behoefte worden ingezet voor alle begrotingsposten. Het beschikbare bedrag in de begroting 2026 is € 50.000,-. In de begroting 2027 is dit bedrag opgehoogd naar € 300.000,-. Dit resulteert in een nadelig effect van € 250.000,-;
- Gemeenten kunnen in de ramingen in hun begroting rekening houden met de ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds (BCF). Dit bedrag wordt als een opbrengst in de begroting geraamd. Omdat de hoogte van deze ruimte jaarlijks verschilt, zijn in het verleden afspraken gemaakt tussen de gezamenlijke toezichthouders en BZK over wat een reële hoogte van deze ruimte is. Afgesproken is dat de laatst gerealiseerde ruimte onder het BCF-plafond de maximaal toegestane ruimte is die gemeenten mogen ramen in hun begroting. Op basis van de Meicirculaire 2026 moet de opbrengst van € 385.000,- naar beneden worden bijgesteld naar € 252.000,-. Dit resulteert in een nadelig effect van € 133.000,-
- De stelpost Autonome ontwikkelingen (externe kosten) is geactualiseerd en op het gebruikelijke niveau van € 150.000,- gebracht. Het beschikbare bedrag in de begroting 2026 is € 89.000,-. Dit resulteert in een nadelig effect van € 61.000,-

- De stelpost Autonome ontwikkelingen (personeel) is geactualiseerd en op het gebruikelijke niveau van € 150.000,- gebracht. Het beschikbare bedrag in de begroting 2026 is € 62.000,-. Dit resulteert in een nadelig effect van € 88.000,-.

Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 114.000,- nadelig.

TV09 Vennootschapsbelastingen (VpB) (€ 171.000,- nadelig)

De te betalen vennootschapsbelasting heeft nagenoeg volledig betrekking op de grondexploitaties. Binnen de grondexploitaties wordt in 2027 een hoger bedrag aan te betalen vennootschapsbelasting verwacht dan in 2026. De dekking van de vennootschapsbelasting is afkomstig uit de bestemmingsreserve BBV-winst en grondexploitaties. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect.

Overige taakvelden programma 0

Op dit programma komen er nog overige verschillen voor van € 2.000,- nadelig.

Programma 0 Mutatie reserves (€ 1.179.000,- nadelig)

RES0001 Algemene Reserve (€ 3.870.000,- voordelig)

Het verschil op deze reserve wordt veroorzaakt door de onderstaande onderdelen:

- Gebouw Maatschappelijk Centrum Zeewolde (MCZ): In 2026 staat het eerste bedrag (aankoop van het gebouw) voor de afschrijvingslasten geraamd, omdat dit in 2026 wordt onttrokken, en toegevoegd aan de bestemmingsreserve Kapitaallasten. In 2027 is dit niet meer het geval. Dit resulteert in een nadelig effect van € 683.000,-;
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP): In 2027 staat het eerste bedrag voor de afschrijvingslasten van het IHP als onttrekking aan de Algemene reserve geraamd (€ 1.990.000,- voordelig). Dit bedrag wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve Kapitaallasten;
- G-Gebied: In 2027 staat het bedrag voor de afschrijvingslasten van de herinrichting van het G-Gebied als onttrekking aan de Algemene reserve geraamd (€ 3.902.000,- voordelig). Dit bedrag wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve Kapitaallasten. Aangezien deze werkzaamheden nu on hold staan is de kans klein dat die gerealiseerd zullen gaan worden. De begroting zal pas aangepast worden wanneer er een definitief besluit m.b.t. het G-Gebied genomen is;
- Lanterstrand: Het project wordt in 2026 afgerond. In 2027 is geen dekking meer nodig. Dit resulteert in een nadelig effect van € 407.000,-;
- Budgetoverheveling 2025-2026: In de jaarrekening van 2025 is een aantal budgetten overgeheveld en opnieuw begroot in 2026. In 2027 staan deze niet meer begroot. Dit resulteert in een nadelig effect van € 863.000,-;
- Op deze reserve komen nog overige verschillen voor van € 69.000,- voordelig.

RES0004 BR Gemeentelijke gebouwen (€ 389.000,- nadelig)

In 2027 worden er volgens het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) minder investeringen gedaan dan in 2026, omdat de afschrijvingslasten van deze investeringen vanuit deze reserve toegevoegd worden aan de bestemmingsreserve Kapitaallasten is de onttrekking lager.

RES0011 BR Kapitaallasten (€ 4.199.000,- nadelig)

Het verschil op deze reserve wordt veroorzaakt door de onderstaande onderdelen:

- Gebouw Maatschappelijk Centrum Zeewolde (MCZ): In 2026 staat het eerste bedrag (aankoop van het gebouw) voor de afschrijvingslasten geraamd, omdat dit in 2026 wordt toegevoegd vanuit de Algemene reserve. In 2027 is dit niet meer het geval. Dit resulteert in een voordelig effect van € 683.000,-;
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP): In 2027 wordt het eerste bedrag toegevoegd vanuit de Algemene reserve. Dit resulteert in een nadelig effect van € 1.990.000,-;
- G-Gebied: In 2027 wordt het bedrag voor de herinrichting van dit gebied toegevoegd vanuit de Algemene reserve, dit resulteert in een nadelig effect van € 3.902.000,-. Aangezien deze werkzaamheden nu on hold staan is de kans klein dat die gerealiseerd zullen gaan worden. De begroting zal pas aangepast worden wanneer er een definitief besluit m.b.t. het G-Gebied genomen is;

- De investeringen vanuit het MeerJaren Onderhouds Plan (MJOP) zijn minder dan in 2026, daardoor wordt er minder toegevoegd aan deze reserve. Dit resulteert in een voordelig effect van € 389.000,-;
- De bestemmingsreserve Het Bakken voorplein is opgeheven in de Nota Reserves en Voorzieningen 2026, het saldo is toegevoegd aan deze reserve. Omdat deze reserve in 2026 is opgeheven komt dit in 2027 niet meer voor, Dit resulteert in een voordelig effect van € 617.000,-;
- Op deze reserve komen er nog overige verschillen voor van € 4.000,- voordelig.

RES0029 BR BBV-winst en grondexpl. (€ 171.000,- voordelig)

Binnen de grondexploitaties wordt in 2027 een lager bedrag aan te betalen vennootschapsbelasting verwacht dan in 2026. De dekking van de vennootschapsbelasting is afkomstig uit deze reserve.

RES0040 BR Het Bakken voorplein (€ 617.000,- nadelig)

Deze reserve is opgeheven in de Nota Reserves en Voorzieningen 2026, het saldo is toegevoegd aan de bestemmingsreserve Kapitaallasten. Omdat deze reserve in 2026 is opgeheven komt dit in 2027 niet meer voor.

Daarnaast zijn er nog overige verschillen op de mutatie reserves op dit programma van € 15.000,- nadelig.

Reserve	Omschrijving	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Begroting 2027	Vershil
RES0001	Algemene Reserve	2.538	6.408	3.870
RES0002	BR Archiefwerkzaamheden MIZ	40	40	0
RES0003	BR Organ.ontw. En E-dienstverl.	56	56	0
RES0004	BR Gemeentelijke gebouwen	480	91	-389
RES0011	BR Kapitaallasten	-1.716	-5.915	-4.199
RES0025	BR Verb.digitale-uitwissel. OFGV	30	0	-30
RES0029	BR BBV-winst en grondexpl.	722	893	171
RES0040	BR Het Bakken voorplein	617	0	-617
RES0045	BR Duurzaamheidskompas 2030	0	15	15
Totaal		2.767	1.588	-1.179

-/- is toevoeging aan reserve, nadeel exploitatie, +/- is onttrekking aan reserve, voordeel exploitatie

exclusief 0.11 resultaat van de rekening

Programma 1 | Veilig Zeewolde

Algemeen

Het programma omvat de zorg voor een veilige samenleving en de openbare orde.

Hoofddoelstelling

Wij zetten in op een samenleving waarin iedereen in Zeewolde zich in de openbare ruimte veilig en op zijn gemak voelt. Wij dragen samen met onze ketenpartners zichtbaar en onzichtbaar bij aan de veiligheid. Dit doen wij door naast het nemen van bestuurlijke maatregelen, proactief en preventief te handelen. En wij zetten moderne middelen in waar het kan. Zo zetten wij een stap naar voren.

In deze tijd beperkt veiligheid zich bovendien niet langer tot de analoge wereld; wij richten ons ook op digitale veiligheid. Wij zetten daarnaast ook in op het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid om onze samenleving beter voorbereid en zelfredzaam te maken bij verstoringen of crises. Tot slot zijn wij betrokken bij grote projecten die invloed hebben op de veiligheid in Zeewolde.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Nota Integraal Veiligheidsbeleid *	2022 t/m 2026	2022	2027
Integrale handhavingnota en uitvoeringsprogramma handhaving	2025 t/m 2027	2025	2027
Regionaal Beleids- en Crisisplan	2025 t/m 2028	2025	2028

*In de maatschappij is een mate van verharding waarneembaar en een groeiende hoeveelheid overlast. Voor een succesvolle implementatie en uitvoering van het nieuwe Integraal Veiligheidsplan en het bijbehorende uitvoeringsplan zijn passende formatie en middelen nodig. Het nieuwe plan zal hierover duidelijkheid geven. Eventuele budgettaire gevolgen worden verwerkt via de reguliere Planning & Control cyclus.

Wat willen we bereiken?

Veilig groeien in balans

Zeewolde groeit de komende jaren fors. Als betrouwbare overheid zorgen we ervoor dat deze groei hand in hand gaat met een veilige en aantrekkelijke omgeving, zowel binnen de bebouwde kom als in het buitengebied. Om dit te bereiken, kiezen we voor een proactieve, datagestuurde aanpak waarmee we onze veiligheidsinfrastructuur en handhavingscapaciteit structureel versterken. Onze datagestuurde ambitie vraagt om een fundament dat digitaal veilig en administratief uitstekend op orde is. We investeren in onze digitale weerbaarheid en optimaliseren onze informatiehuishouding, zodat we criminelen de pas afsnijden en als betrouwbare overheid transparant kunnen handelen. Samen met de agrariërs en ondernemers nemen wij gerichte maatregelen om criminaliteit in het buitengebied te weren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Veiligheidscoalitie

We intensiveren de samenwerking met de Veiligheidscoalitie en weren risicovolle branches uit het centrum en het buitengebied via kaders in het omgevingsplan. We verkennen hoe we de digitale weerbaarheid van onze inwoners en het

mkb kunnen vergroten. We onderzoeken welke stappen nodig zijn om onze informatiehuishouding en IT-infrastructuur toekomstbestendig te maken met als doel de digitale veiligheid en informatie-uitwisseling te optimaliseren.

Ondersteuning buitengebied

We ondersteunen ons buitengebied en het agrarische netwerk door, in nauw overleg met de ondernemers, concrete gemeentelijke maatregelen in te zetten die bijdragen aan een veilige leefomgeving.

Sneller melden

Wij moedigen inwoners aan om sneller signalen te melden, zodat wij samen de politie effectiever kunnen handhaven.

Wat willen we bereiken?

Meer blauw en groen op straat

Wij zetten extra BOA's in om overlast direct aan te pakken en Zeewolde veilig te houden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vergroten capaciteit veiligheid

We vergroten onze eigen capaciteit veiligheid (extra BOA's).

Wat willen we bereiken?

Veiligheid groeit mee

Wij zorgen dat de openbare ruimte ook met de groei van het dorp veilig en aantrekkelijk blijft. We willen voorkomen dat er pas achteraf wordt opgeschaald; de benodigde handhaving moet direct klaarstaan zodra de bewoners er intrekken, in plaats van dat de werving dan pas op gang komt.

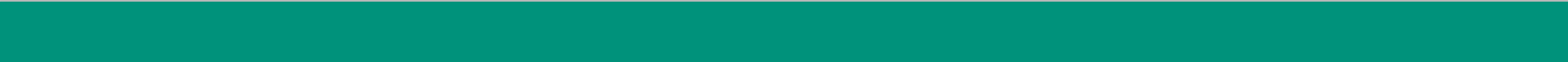
Wat gaan we daarvoor doen?

Nieuwbouw

We zetten via onze lobby in op een vroegtijdige uitbreiding van de politie- en BOA-capaciteit bij nieuwe woningbouw.

Verbonden partijen

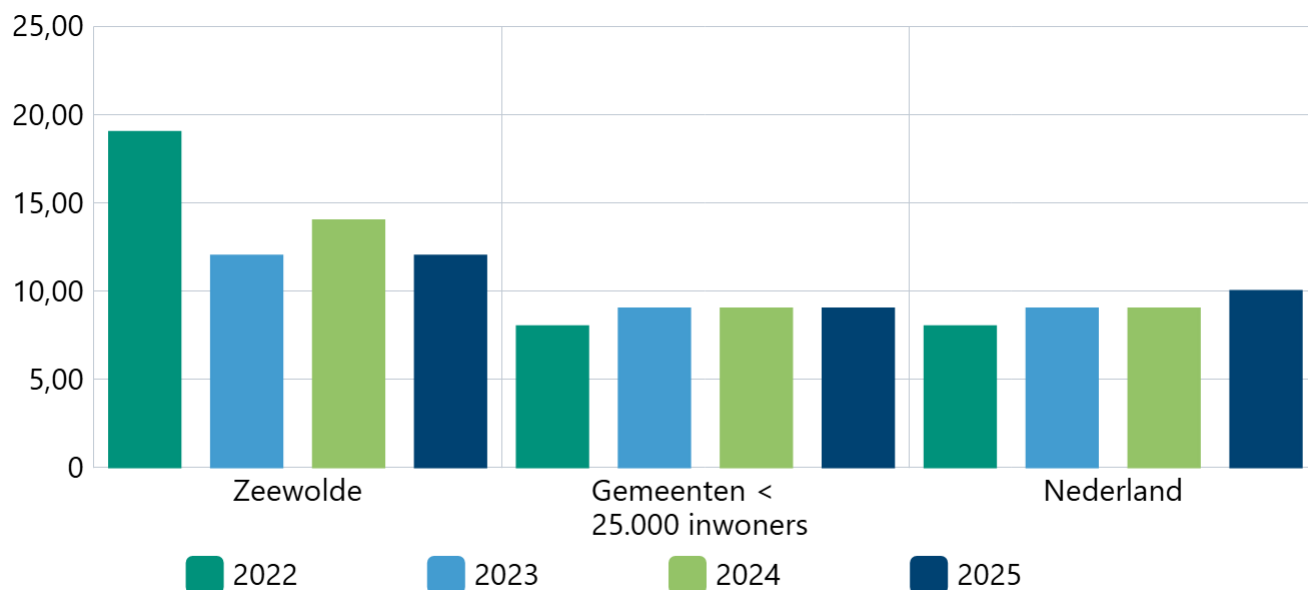
Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbeluit	Inwerkingtredingsdatum
Veiligheidsregio Flevoland	Lelystad	Verschillende hulpverlenings- diensten (rampen- en crisisbestrijding)	Lid gemeenschappelijke regeling	29 november 2007	1 januari 2008

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

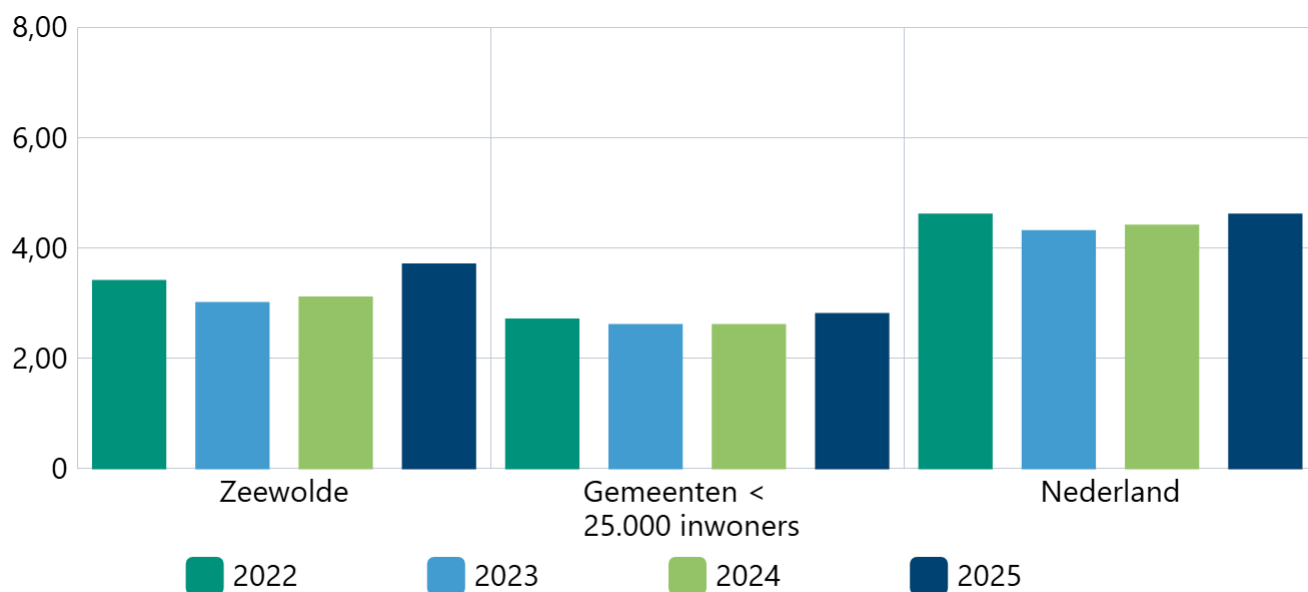
Beleidsindicatoren

Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren

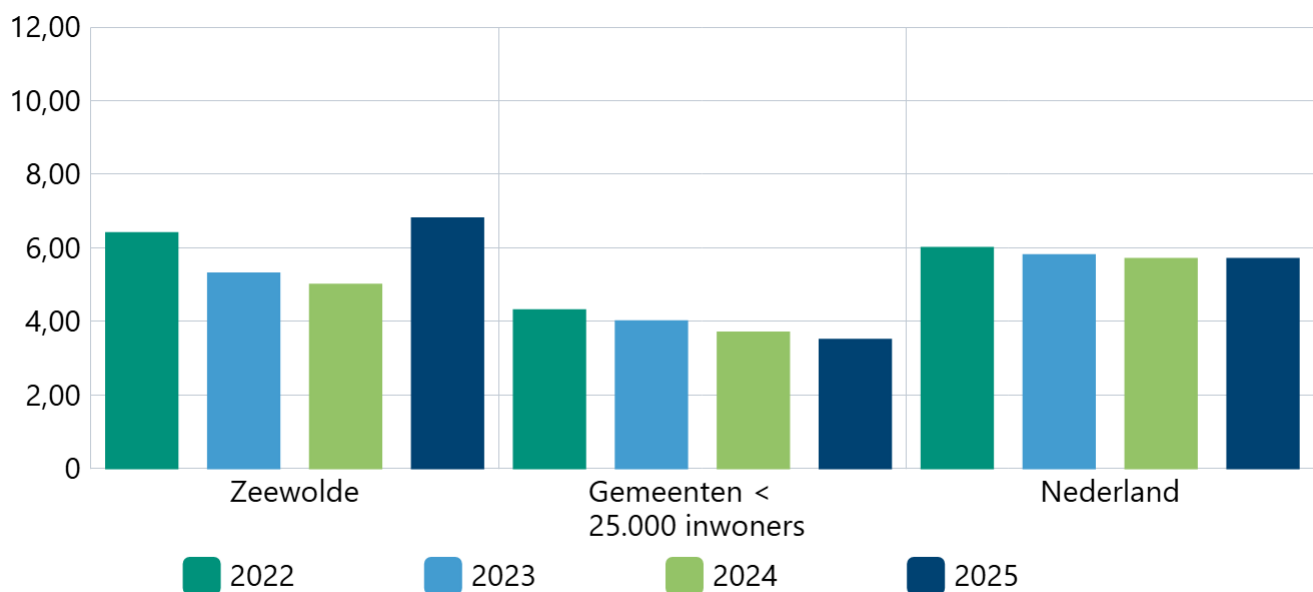
Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

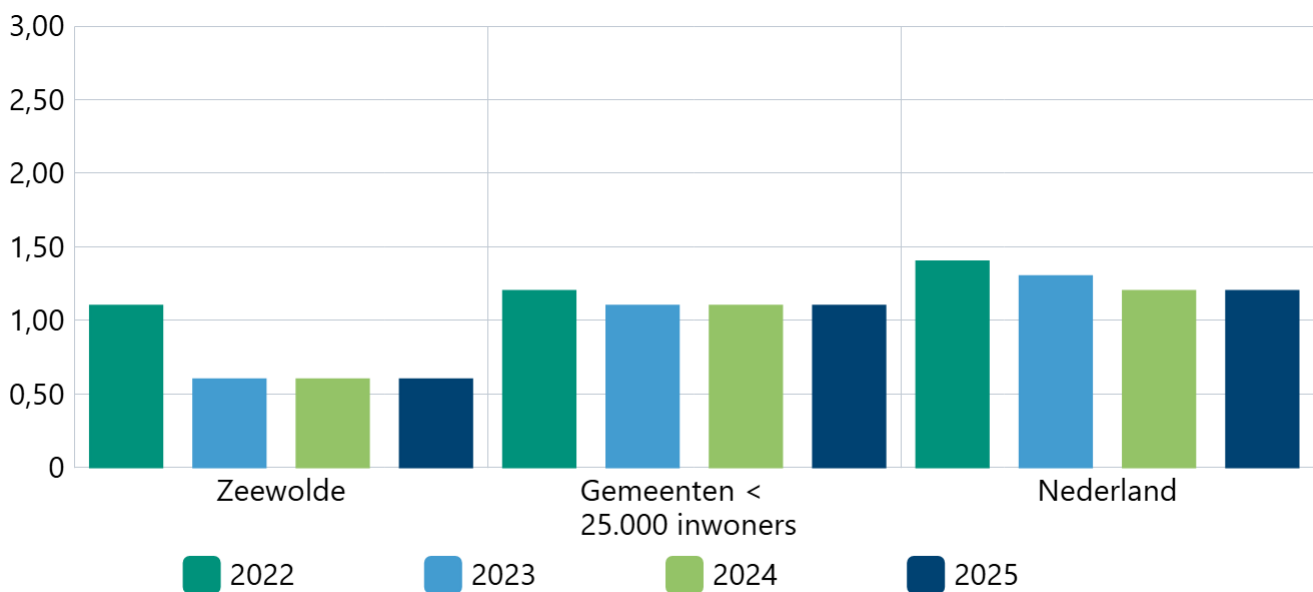
Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners

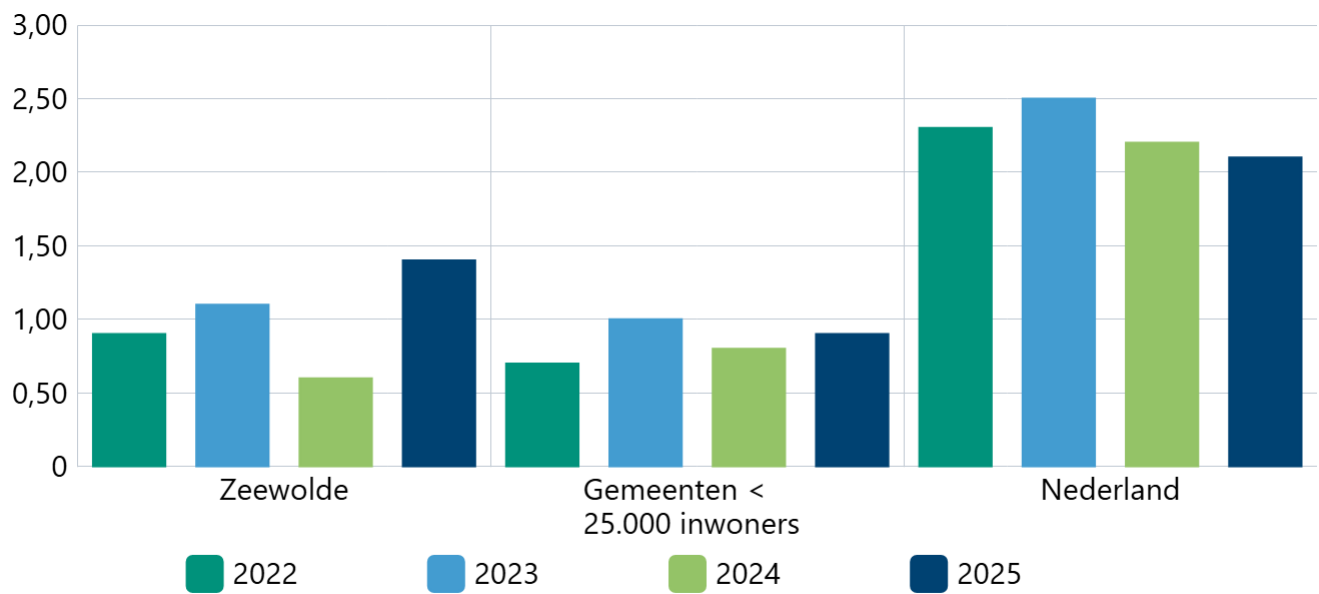
Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners

Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
Lasten							
TV11	TV11 Crisisbeheersing en brandweer	-2.153	-2.512	-2.452	-2.452	-2.452	-2.452
TV12	TV12 Openbare orde en veiligheid	-873	-1.141	-1.099	-1.049	-1.049	-1.049
Totaal Lasten		-3.026	-3.653	-3.551	-3.501	-3.501	-3.501
Baten							
TV12	TV12 Openbare orde en veiligheid	48	30	30	30	30	30
Totaal Baten		48	30	30	30	30	30
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		-2.978	-3.623	-3.521	-3.471	-3.471	-3.471
Onttrekkingen							
TV12	TV12 Openbare orde en veiligheid	0	187	50	0	0	0
Totaal Onttrekkingen		0	187	50	0	0	0
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		0	187	50	0	0	0
Programma 1 Veilig Zeewolde - Totaal		-2.978	-3.436	-3.471	-3.471	-3.471	-3.471

Financiële analyse begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Vershil
TV11	TV11 Crisisbeheersing en brandweer	-2.512	-2.452	60
TV12	TV12 Openbare orde en veiligheid	-1.111	-1.069	43
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		-3.623	-3.521	102
TV12	TV12 Openbare orde en veiligheid	187	50	-137
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		187	50	-137
Programma 1 Veilig Zeewolde - Totaal		-3.436	-3.471	-35

Toelichting op de financiële analyse

Omschrijving (toelichting)

Dit programma heeft een nadelig saldo van € 35.000,- ten opzichte van de begroting 2026 (na wijzigingen). Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2027 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2026 na wijziging.

TV11 Crisisbeheersing en brandweer (€ 60.000,- voordelig)

In 2026 is, in tegenstelling tot andere jaren, gekozen om de verwachte kosten voor Verplichtend karakter incidenteel op te

nemen in de Programmabegroting 2026 van de Veiligheidsregio Flevoland. In de Programmabegroting 2027 van de Veiligheidsregio Flevoland zijn deze kosten niet begroot. Voor de gemeente Zeewolde resulteert dit in een voordelig effect van € 91.000,-. Daarnaast is er een nadelig effect van € 31.000,- wat wordt veroorzaakt door een hogere doorbelasting van interne apparaatslasten. In 2027 worden er, in vergelijking met 2026, meer uren aan dit taakveld besteed. Per saldo heeft dit een neutraal effect op de begroting door de koppeling met taakveld 0.4 Overhead.

Overige taakvelden programma 1

Op dit programma komen er nog overige verschillen voor van € 43.000,- voordelig.

Omschrijving (toelichting)

Programma 1 Mutatie reserves (€ 137.000,- nadelig)

RES0001 Algemene Reserve (€ 137.000,- nadelig)

Tijdens de jaarwisseling 2026/2027 zal Zeewolde een vuurwerkshow organiseren voor haar inwoners. Dit resulteert in een voordelig effect van € 50.000,-. De dekking hiervan is afkomstig uit de Algemene reserve. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect.

In 2025 zijn drie moties aangenomen (Informatiecampagne buitengebied, Veiligheid buitengebied 2026-2028 en Cameratoezicht Centrum Zeewolde) voor een totaalbedrag van € 187.000,-, dat vooralsnog volledig in 2026 is geraamd. Bij de Jaarstukken 2026 wordt het resterende budget beoordeeld en overgeheveld naar 2027 en 2028. Dit verloopt budgettair neutraal door de dekking vanuit de Algemene reserve.

Reserve	Omschrijving	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Begroting 2027	Vershil
RES0001	Algemene Reserve	187	50	-137
Totaal		187	50	-137

-/- is toevoeging aan reserve, nadeel exploitatie, +/- is onttrekking aan reserve, voordeel exploitatie

Programma 2 | Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar

Algemeen

Het programma omvat de aanleg van wegen, straten, pleinen, waterwegen en watergangen. Daarnaast ook de bijbehorende onderhoud op basis van de vastgestelde beleidskaders. Onder dit programma valt ook de zorg voor parkeren en de bereikbaarheid per openbaar vervoer.

Hoofddoelstelling

Samen met de inwoners zorgen wij voor een woon- en leefomgeving die schoon, heel en bereikbaar is. Wij werken aan verbeteringen van de bereikbaarheid van Zeewolde zowel met openbaar vervoer als vervoer over de weg.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Beheerplan Wegen	2025 t/m 2029	2025	2029
Beheerplan Kunstwerken	2022 t/m 2036	2022*	2026
Beheerplan Groen binnen bebouwde kom	2023 t/m 2027	2023	2027
Beheerplan Groen beplanting, bermen en sloten buitengebied	2021 t/m 2026	2021*	2026
Groenbeleidsplan buitengebied Zeewolde	Onbepaald	2018	Naar behoefte
Beheerplan Openbare verlichting	2023 t/m 2027	2023	2027
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan	2021 t/m 2030	2021	2030
Gladheidsbestrijdingsplan	Onbepaald	2015	Naar behoefte
Beeldkwaliteitsplan Openbare ruimte	Onbepaald	2012	Naar behoefte

*Deze onderwerpen worden in 2026 geactualiseerd met een beoogde vaststelling in 2026. Op het moment van opmaken van deze begroting zijn deze onderwerpen echter nog niet vastgesteld.

Wat willen we bereiken?

Infrastructuur

We pakken mobiliteitsknelpunten waar mogelijk aan. Hierbij bieden de groei van de dorpskern Zeewolde, de ontwikkeling van Oosterwold en de komst van de kazerne kansen om de bereikbaarheid en het OV te verbeteren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Mobiliteitsknelpunten

Onderzoeken welke mogelijkheden er regionaal en landelijk zijn voor het verbeteren van de mobiliteit Nijkerkerbrug, A28 en A27.

Verbonden partijen

Er maken geen verbonden partijen onderdeel uit van dit programma.

Beleidsindicatoren

Er zijn geen verplichte beleidsindicatoren van toepassing bij dit programma.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting	Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
Lasten						
TV21 TV21 Verkeer en vervoer	-5.257	-8.087	-5.882	-6.060	-6.241	-6.446
TV22 TV22 Parkeren	-91	-70	-73	-73	-73	-73
TV23 TV23 Recreatieve havens	-43	-50	-52	-43	-43	-43
TV25 TV25 Openbaar vervoer	-27	-27	-28	-27	-27	-27
Totaal Lasten	-5.417	-8.233	-6.035	-6.202	-6.384	-6.589
Baten						
TV21 TV21 Verkeer en vervoer	644	660	797	814	824	851
TV22 TV22 Parkeren	0	0	0	0	0	0
TV23 TV23 Recreatieve havens	16	12	12	12	12	12
TV25 TV25 Openbaar vervoer	33	57	45	45	45	45
Totaal Baten	693	729	854	871	881	908
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves	-4.724	-7.505	-5.181	-5.332	-5.503	-5.681
Stortingen						
TV21 TV21 Verkeer en vervoer	-2.376	-2.725	-2.307	-2.690	-2.720	-3.559
Totaal Stortingen	-2.376	-2.725	-2.307	-2.690	-2.720	-3.559
Onttrekkingen						
TV21 TV21 Verkeer en vervoer	712	3.410	868	1.296	1.442	2.397
Totaal Onttrekkingen	712	3.410	868	1.296	1.442	2.397
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves	-1.664	685	-1.439	-1.394	-1.278	-1.162
Programma 2 Zeewolde is	-6.388	-6.819	-6.620	-6.725	-6.780	-6.843

Resultaat begroting	Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
schoon, heel en bereikbaar - Totaal						

Financiële analyse begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Vershil
TV21	TV21 Verkeer en vervoer	-7.427	-5.085	2.342
TV22	TV22 Parkeren	-70	-73	-3
TV23	TV23 Recreatieve havens	-38	-40	-2
TV25	TV25 Openbaar vervoer	30	17	-13
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		-7.505	-5.181	2.324
TV21	TV21 Verkeer en vervoer	685	-1.439	-2.125
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		685	-1.439	-2.125
Programma 2 Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar - Totaal		-6.819	-6.620	200

Toelichting op de financiële analyse

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 200.000,- ten opzichte van de begroting 2026 (na wijzigingen).

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2027 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2026 na wijziging.

TV21 Verkeer en vervoer (€ 2.342.000,- voordelig)

- In 2026 staat het integraal wijkbeheer van de Botenbuurt op de planning zoals besloten in de raad van maart 2024. Volgens de planning staat er in 2027 niks meer geraamd waardoor dit resulteert in een voordelig effect van € 2.495.000,-. Naar verwachting zal het project nog doorlopen in 2027 en wordt niet het gehele budget uitgegeven in 2026. Voorgesteld zal worden om het restant van 2026 bij de jaarrekening 2026 over te hevelen naar 2027. De dekking hiervan is afkomstig uit de bestemmingsreserve Integraal wijkbeheer. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 2.1 Verkeer en vervoer. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect;
- Eind 2025 is het krediet vervanging wegen afgesloten met een saldo van € 5.557.000,-. Dat bedrag wordt in 45 jaar afgeschreven waardoor dit resulteert in een nadelig effect van € 123.000,-. De dekking hiervan is afkomstig uit de bestemmingreserve Vervanging wegen. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 2.1 Verkeer en vervoer. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect;
- De waterschapsbelasting voor wegen is door de jaren heen langzaam toegenomen en om de begroting bij deze kosten aan te laten sluiten wordt de begroting regionale heffingen opgehoogd. Dit resulteert in een nadelig effect van € 29.000,-;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 1.000,- nadelig.

Overige taakvelden programma 2

Op dit programma komen er nog overige verschillen voor van € 18.000,- nadelig.

Programma 2 Mutaties reserves (€ 2.125.000,- nadelig)

RES0001 Algemene Reserve (€ 60.000,- nadelig)

In 2026 is het laatste deel van de renovatie van het centrumcarré uitgevoerd. Hierdoor staan er in 2027 geen uitgaven meer op de planning. Dit project werd gedekt vanuit de Algemene reserve en heeft een nadelig effect van € 60.000,-. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 2.1 Verkeer en vervoer. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect.

RES0005 BR Integraal Wijkbeheer (€ 2.170.000,- nadelig)

In 2026 staat er een bijdrage vanuit de bestemmingsreserve Integraal wijkbeheer geraamd voor uitgaven van € 2.495.000,- voor integraal onderhoud Botenbuurt. Deze uitgaven zullen deze reserve uitputten waardoor er in de jaren 2027 en verder geen raming meer in de begroting staat. Daarnaast staat er voor 2026 een dotatie aan de reserve geraamd. Bij het ombuigingstraject is deze dotatie voor toekomstige jaren naar nihil gebracht, wat resulteert in een voordelig effect van € 325.000,- vanaf boekjaar 2027. Per saldo resulteert dit in een nadelig effect van € 2.170.000,-. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 2.1 Verkeer en vervoer. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect.

RES0011 BR Kapitaallasten (€ 114.000,- voordelig)

In 2026 staat er een vervangingsinvestering van een kunstwerk op de planning. Het investeringsbedrag wordt onttrokken uit de bestemmingsreserve Vervanging kunstwerken en toegevoegd aan deze reserve, dit heeft een voordelig effect van € 111.000,-. Daarnaast komen er nog overige verschillen voor op deze reserve van € 3.000,- voordelig.

RES0036 BR Vervanging Wegen (€ 90.000,- voordelig)

- Uit deze reserve wordt de dekking van de afschrijvingslasten van het krediet vervanging wegen 2025 gehaald, dit resulteert in een voordelig effect van € 123.000,-;
- Daarnaast is conform het beheerplan de jaarlijkse dotatie opgehoogd, dit resulteert in een nadelig effect van € 30.000,-;
- Op deze reserve komen er nog overige verschillen voor van € 3.000,- nadelig. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 2.1 Verkeer en vervoer. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect.

RES0037 BR Vervanging Kunstwerken (€ 111.000,- nadelig)

In 2026 staat er een vervangingsinvestering op de planning. Het investeringsbedrag wordt onttrokken uit deze reserve en toegevoegd aan de bestemmingreserve Kapitaallasten.

Daarnaast zijn er nog overige verschillen op de mutatie reserves op dit programma van € 13.000,- voordelig.

Reserve	Omschrijving	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Begroting 2027	Verschil
RES0001	Algemene Reserve	60	0	-60
RES0005	BR Integraal Wijkbeheer	2.170	0	-2.170
RES0006	BR Verlichting	-3	-3	0
RES0008	BR Veer Zeewolde	-46	-33	13
RES0011	BR Kapitaallasten	-167	-53	114
RES0036	BR Vervanging Wegen	-1.005	-915	90
RES0037	BR Vervanging Kunstwerken	-324	-435	-111
Totaal		686	-1.437	-2.125

-/- is toevoeging aan reserve, nadeel exploitatie, +/- is onttrekking aan reserve, voordeel exploitatie

Programma 3 | Zeewolde economisch veerkrachtig

Algemeen

Het programma omvat alle activiteiten gericht op het stimuleren en versterken van de lokale economie en werkgelegenheid.

Hoofddoelstelling

Zeewolde kiest voor een economische koers die bijdraagt aan brede welvaart. We realiseren toekomstbestendige bedrijventerreinen en pakken mobiliteitsknelpunten waar mogelijk aan. Het midden en kleinbedrijf versterken we door de dorpskern verder door te ontwikkelen tot een bruisend, multifunctioneel hart waar ontmoeten, winkelen en horeca samenkomen. Zeewolde moet jaarrond een aantrekkelijke bestemming worden voor toeristen, waardoor seizoensspreiding ontstaat. We stimuleren en faciliteren ondernemers bij de ontwikkeling van indoor- en slechtweer activiteiten. Om scherper op de waterrecreatie te kunnen sturen werken we aan een visie die richting geeft aan de verdere ontwikkeling, kansen en knelpunten in beeld brengt en daarmee een kader schets waar we nieuwe initiatieven op kunnen beoordelen. De koppositie van de duurzame agrarische sector willen we behouden en benutten voor de verdere ontwikkeling naar een duurzame, circulaire voedselproductie. Lokaal opgewekte energie wordt waar mogelijk ook zoveel mogelijk lokaal benut, om het landelijk netwerk zo min mogelijk te belasten.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Regionaal programma Werklocaties EHPZ-regio	2025 t/m 2028	2025	2029
Vestigingsbeleid bedrijventerreinen 2025-2030	2025 t/m 2030	2024	2030 of eerder als er aanleiding is
Masterplan Centrum Zeewolde 2011	2012 t/m 2026	2012	Naar behoefte
Actiewijzer "Wij samen Zeewolde"	Onbepaald	2017	Naar behoefte
Stand van zaken, evaluatie Actiewijzer centrum Zeewolde 2024	2024 t/m 2025	2024*	2026

*Deze onderwerpen worden in 2026 geactualiseerd met een beoogde vaststelling in 2026. Op het moment van opmaken van deze begroting zijn deze onderwerpen echter nog niet vastgesteld.

Wat willen we bereiken?

Brede welvaart

Zeewolde kiest voor een economische koers die bijdraagt aan brede welvaart. We realiseren toekomstbestendige bedrijventerreinen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Lokaal Programma Werklocaties

We gaan de huidige en toekomstige kwaliteiten van alle bedrijventerreinen via scherpe profielen analyseren en vertalen naar een Lokaal Programma Werklocaties (LPW). Zo benutten we de beschikbare ruimte optimaal en kunnen we gericht sturen op toekomstbestendige groei.

Lokaal inkopen

Via een gericht inkoopbeleid gunnen we overheidsopdrachten zoveel mogelijk lokaal.

Wat willen we bereiken?

Versterken MKB en de dorpskern

We versterken het midden- en kleinbedrijf door de dorpskern door te ontwikkelen tot een bruisend, multifunctioneel hart waar ontmoeten, winkelen en horeca samenkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bruisende dorpskern

De transformatie van de dorpskern tot een bruisend, sfeervol, veilig en multifunctioneel hart is een langgekoesterde wens; hiernaar is in het verleden al veelvuldig onderzoek gedaan. Het vizier is nu gericht op de praktijk; we gaan gezamenlijk met ondernemers en bewoners actie ondernemen om de gewenste situatie te bereiken.

Ondernemersloket

De gemeente ontzorgt het MKB waar mogelijk door kortere vergunningstrajecten en één integraal ondernemersloket.

Wat willen we bereiken?

Jaarronde en vrijetijdseconomie

Om Zeewolde te transformeren tot een jaarronde aantrekkelijke bestemming, zetten we vol in op seizoensspreiding en een vernieuwd activiteitenaanbod. We stimuleren en faciliteren ondernemers bij het ontwikkelen van indoor- en slecht weer-activiteiten. Waterrecreatie blijft hierbij een onmisbare schakel. Om hier scherper op te sturen, wordt de Toekomstvisie Watersport en Oeverrecreatie Randmeren Zeewolde aan de raad voorgelegd. Deze visie geeft duidelijke richting aan de verdere ontwikkeling, brengt kansen en knelpunten helder in beeld, en vormt het kader waarlangs we nieuwe initiatieven beoordelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samenwerking partners

We versterken de samenwerking met partners gericht op het aantrekken van meer toeristen en dagjesmensen, een langer verblijf en hogere bestedingen.

Evenementenaanbod

We stellen een separaat evenementenbeleid op. We sturen op een diverser evenementenaanbod voor alle doelgroepen en stimuleren ondernemers actief om toeristische indoor activiteiten te ontwikkelen voor een betere seizoensspreiding. Om de organisatie van dorpsactiviteiten te stimuleren, investeert de gemeente in ondersteunende evenementenvoorzieningen. Hiermee houden we lokale initiatieven betaalbaar en toegankelijk voor iedereen.

Meerjarige vergunning

We onderzoeken de invoering van meerjarige vergunningen voor vaste, terugkerende evenementen om daar waar mogelijk de lasten te verlichten.

Wat willen we bereiken?

Koploper duurzame agrarische sector

We benutten de sterke innovatiekracht van onze agrarische sector om Zeewolde te positioneren als koploper in de transitie naar duurzame, circulaire voedselproductie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Innovatiekracht stimuleren

Onderzoeken hoe we de innovatiekracht kunnen inzetten en stimuleren.

Wat willen we bereiken?

Local grid

We willen vertragingen voor vitale projecten zoals MKB-ontwikkeling en grote zakelijke aansluitingen vermijden. Daartoe wordt lokaal opgewekte windenergie slim en rechtstreeks gekoppeld aan nieuwbouwprojecten via aftappunten binnen het eigen stroomnetwerk. Dit maakt bedrijven minder afhankelijk van de landelijke netuitbreidingen van TenneT.

Wat gaan we daarvoor doen?

Lokaal opgewekt, lokaal gebruiken

Het slim en rechtstreeks koppelen van lokaal opgewekte windenergie aan nieuwbouwprojecten via aftappunten binnen het eigen stroomnetwerk. Dit maakt bedrijven minder afhankelijk van de landelijke netuitbreidingen van TenneT.

Wat willen we bereiken?

Kazerne als vliegwiel

Wij benutten de komst van de nieuwe kazerne strategisch om de lokale economie en bereikbaarheid te verbeteren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Koppelkansen ontwikkeling Kazerne

Koppelkansen zoeken bij de ontwikkeling van de kazerne. Door participatie van belanghebbende deze kansen verrijken.

Wat willen we bereiken?

Ondersteuning van de agrarische wereldtop

Onze agrarische ondernemers behoren kwalitatief tot de beste ter wereld. We zetten maximaal in op het faciliteren van hoogwaardige, innovatieve, duurzame landbouw en veeteelt. We verminderen lokale regeldruk, verbreden de ruimte voor duurzame nevenactiviteiten en bieden actieve experimenteerruimte voor topondernemerschap.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen Visie Landelijk Gebied

We stellen een Integrale Visie Landelijk Gebied op. Hierin worden de thema's landbouw, natuur, water, bodem, energie en recreatie niet langer los van elkaar gezien, maar in onderlinge samenhang gewogen. Vanuit strategisch belang onderzoeken we deze raadsperiode mogelijkheden om beschermde landbouwgebieden aan te wijzen voor de lange termijn voedselzekerheid.

Innovaties stimuleren

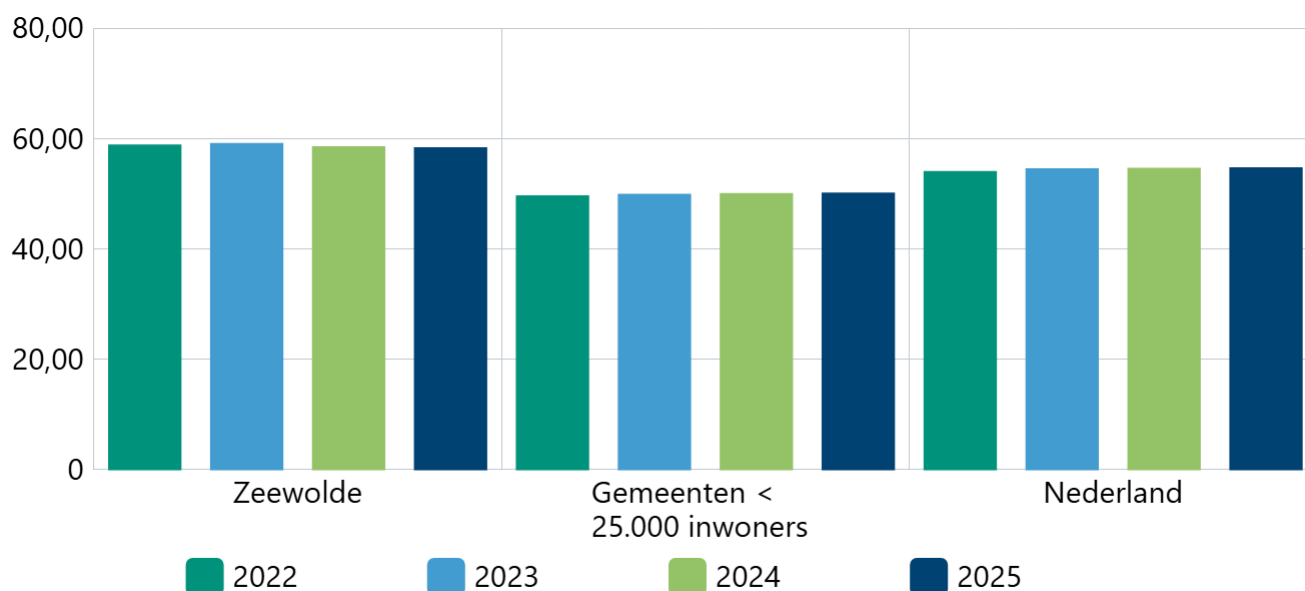
In overleg met de WUR en andere onderwijsinstellingen willen we een samenwerking aangaan om wetenschappelijke innovaties direct in onze polder toe te passen.

Verbonden partijen

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerkingtredingsdatum
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Harderwijk	Behartiging bovengemeentelijke belangen natuurbescherming en recreatie binnen Veluwerandmerengebied	Coöperatie	29-09-2011. Zie B&W besluit 04-01-2022	21-11-2013

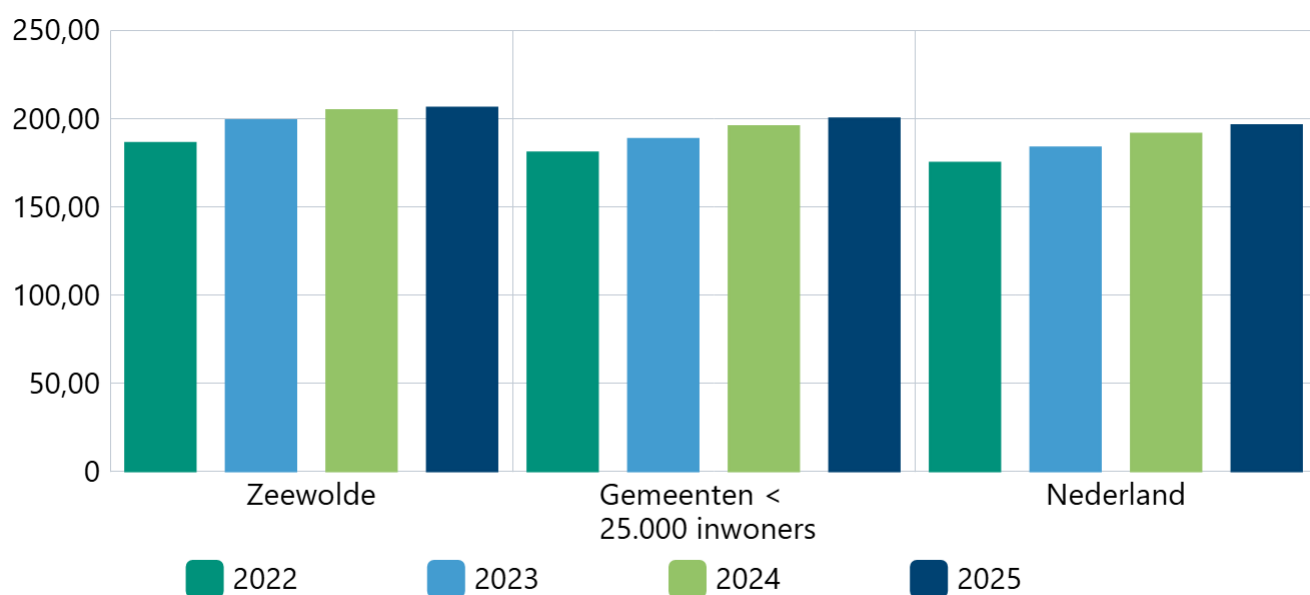
Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen. **Beleidsindicatoren**

Functiemenging

Bron: [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) dd. 27-08-2026. Weerspiegelt verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
Lasten							
TV31	TV31 Economische ontwikkeling	-142	-279	-137	-137	-177	-137
TV32	TV32 Fysieke bedrijfsinfrastruct. (GREX)	-571	-389	-890	-1.462	-2.178	-1.075
TV33	TV33 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-79	-102	-178	-28	-28	-28
TV34	TV34 Economische promotie	-454	-674	-439	-572	-573	-574
Totaal Lasten		-1.246	-1.444	-1.644	-2.199	-2.955	-1.813
Baten							
TV32	TV32 Fysieke bedrijfsinfrastruct. (GREX)	3.915	389	890	1.462	2.178	1.075
TV33	TV33 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	77	86	68	18	18	18
TV34	TV34 Economische promotie	4.695	4.900	4.868	5.018	5.018	5.018
Totaal Baten		8.688	5.375	5.826	6.498	7.214	6.111
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		7.442	3.930	4.182	4.299	4.259	4.298
Stortingen							
TV32	TV32 Fysieke bedrijfsinfrastruct. (GREX)	-3.344	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen		-3.344	0	0	0	0	0
Onttrekkingen							
TV31	TV31 Economische ontwikkeling	37	123	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen		37	123	0	0	0	0
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		-3.308	123	0	0	0	0
Programma 3 Zeewolde economisch veerkrachtig - Totaal		4.134	4.053	4.182	4.299	4.259	4.298

Financiële analyse begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Vershil
TV31	TV31 Economische ontwikkeling	-279	-137	142
TV32	TV32 Fysieke bedrijfsinfrastruct. (GREX)	0	0	0
TV33	TV33 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-16	-110	-94
TV34	TV34 Economische promotie	4.226	4.429	203
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		3.930	4.182	252
TV31	TV31 Economische ontwikkeling	123	0	-123
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		123	0	-123
Programma 3 Zeewolde economisch veerkrachtig - Totaal		4.053	4.182	129

Toelichting op de financiële analyse

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 129.000,- ten opzichte van de begroting 2026 (na wijzigingen).

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2027 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2026 na wijziging.

TV31 Economische ontwikkeling (€ 142.000,- voordelig)

- De huidige Actiewijzer Centrum Zeewolde loopt tot en met 2026. Vandaar dat de geraamde kosten in 2026 nog niet terug te zien zijn in 2027. In 2026 zal er nog besluitvorming gehaald worden voor het vervolg van de Actiewijzer in de komende jaren met bijbehorende begrotingswijziging. Dit resulteert in een voordelig effect van € 65.000,-. De dekking hiervan is afkomstig uit de bestemmingsreserve Actiewijzer centrum Zeewolde. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 3.1 Economische ontwikkeling. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect;
- Het incidenteel beschikbaar gestelde budget voor de opgave agrarisch buitengebied staat in 2026 in de begroting, maar in de begroting van 2027 niet meer. Dit resulteert in een voordelig effect van € 58.000,-. De dekking hiervan is afkomstig uit de Algemene reserve. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 3.1 Economische ontwikkeling. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 19.000,- voordelig.

TV33 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (€ 94.000,- nadelig)

Tot en met 2026 werd het budget van Zeewolde Zakelijk volledig gedekt vanuit de grondexploitatie (GREX). Aangezien de aard van de werkzaamheden niet meer bij de financieringswijze en de doorlooptijden van de GREX passen, heeft hier een verandering in plaatsgevonden. 1/3 van het oorspronkelijke bedrag blijft gedekt worden vanuit de GREX, 2/3 zal resulteren in een nadelig effect van € 100.000,- in 2027 (zie ook de Kadernota 2027-2030). De dekking voor de daarop volgende jaren zal nog aangevraagd worden.

Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 6.000,- voordelig.

TV34 Economische promotie (€ 203.000,- voordelig)

- In de begroting is rekening gehouden met een stijging van het tarief voor toeristenbelasting. Voor 2027 is het aantal overnachtingen gelijk gehouden ten opzichte van 2026, maar is rekening gehouden met een stijging van het tarief met 2,5%. Dit resulteert in een voordelig effect van € 103.000,-;
- In 2026 is éénmalig extra budget beschikbaar gesteld voor overige uitgaven om toerisme te stimuleren. Dit budget is overgeheveld vanuit 2025 en bedoeld als gemeentelijke cofinancieringsbijdrage aan LEADER-projecten (subsidies). Dit resulteert in een voordelig effect van € 104.000,-;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 4.000,- nadelig.

Programma 3 Mutaties reserves (€ 123.000,- nadelig)

RES0001 Algemene Reserve (€ 58.000,- nadelig)

Het incidenteel beschikbaar gestelde budget voor de opgave agrarisch buitengebied staat in 2026 in de begroting, maar in

de begroting van 2027 niet meer. Dit resulteert in een nadelig effect van € 58.000,-. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 3.1 Economische ontwikkeling. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect.

RES0009 BR Actiewijzer Centrum Zeewolde (€ 65.000,- nadelig)

De huidige Actiewijzer Centrum Zeewolde loopt tot en met 2026. Vandaar dat de geraamde kosten in 2026 nog niet terug te zien zijn in 2027. In 2026 zal er nog besluitvorming gehaald worden voor het vervolg van de Actiewijzer in de komende jaren met bijbehorende begrotingswijziging. Dit resulteert in een nadelig effect van € 65.000,- door het wegvallen van de dekking uit de reserve. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 3.1 Economische ontwikkeling. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect.

Reserve	Omschrijving	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Begroting 2027	Verschil
RES0001	Algemene Reserve	58	0	-58
RES0009	BR Actiewijzer Centrum Zeewolde	65	0	-65
Totaal		123	0	-123

-/- is toevoeging aan reserve, nadeel exploitatie, +/- is onttrekking aan reserve, voordeel exploitatie

Programma 4 | Naar school in Zeewolde

Algemeen

Binnen dit programma investeren wij in een sterke basis voor jonge kinderen via voor- en vroegschoolse educatie, ondersteunen kwalitatief primair en voortgezet onderwijs, en bieden volwassenen de kans om hun basisvaardigheden (zoals taal, rekenen en digitale vaardigheden) te versterken.

Hoofddoelstelling

Ieder kind in Zeewolde verdient de kans om zich te ontwikkelen in een veilige en passende onderwijs- en leeromgeving. Onze hoofddoelstelling is het bevorderen van kansengelijkheid en het ondersteunen van jongeren richting een volwaardige start op de arbeidsmarkt. De gemeente zorgt voor de juiste randvoorwaarden: van toegankelijk onderwijs en passend leerlingenvervoer tot het realiseren van efficiënte en toekomstbestendige onderwijshuisvesting die meebeweegt met de demografische ontwikkelingen in ons dorp.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Verordening leerlingenvervoer gemeente Zeewolde	Onbepaald	2022	Naar behoefte
Integraal Onderwijshuisvestingsplan	2025 t/m 2030	2025	2030
Verordening Onderwijshuisvesting	Onbepaald	2026	Naar behoefte
Regioplan laaggeletterdheid	2024 t/m 2027	2023	2027
Verordening Peuteropvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie 2024	Onbepaald	2023	Naar behoefte

Wat willen we bereiken?

Onderwijs

De basis voor een kansrijke toekomst wordt vroeg gelegd. We maken ons hard voor een dekkend en breed onderwijsaanbod, van basis- tot voortgezet onderwijs. We zetten in op het vergroten van de kansen van alle Zeewoldenaren via een startkwalificatie en via verbinding met vervolgonderwijs. Om achterstanden te voorkomen en kansengelijkheid te waarborgen, prioriteren we als gemeente een warme, sluitende overdracht en een doorlopende leerlijn voor ieder kind.

Wat gaan we daarvoor doen?

Behalen startkwalificatie

We handhaven de Leerplichtwet strikt en dringen voortijdig schoolverlaten terug door jongeren actief te begeleiden naar een startkwalificatie of werk.

Voortgezet onderwijs

We streven naar een passend aanbod voor voortgezet onderwijs dat meegroeit met onze jeugd populatie en aansluit op hun diverse onderwijsbehoeften.

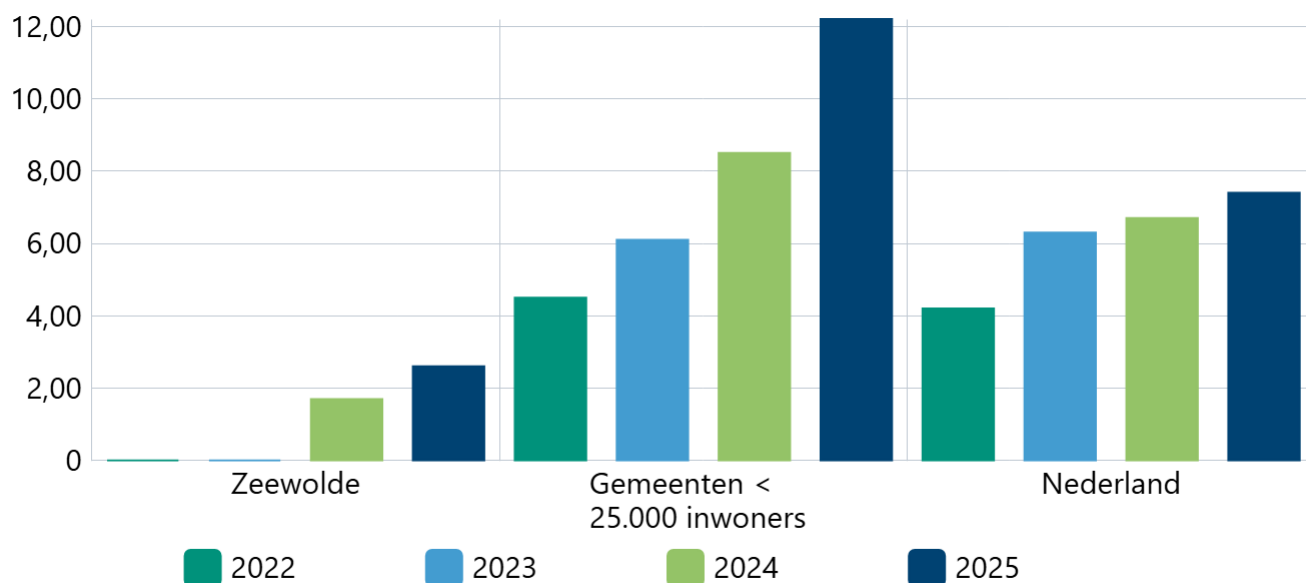

Verbonden partijen

Er maken geen verbonden partijen onderdeel uit van dit programma.

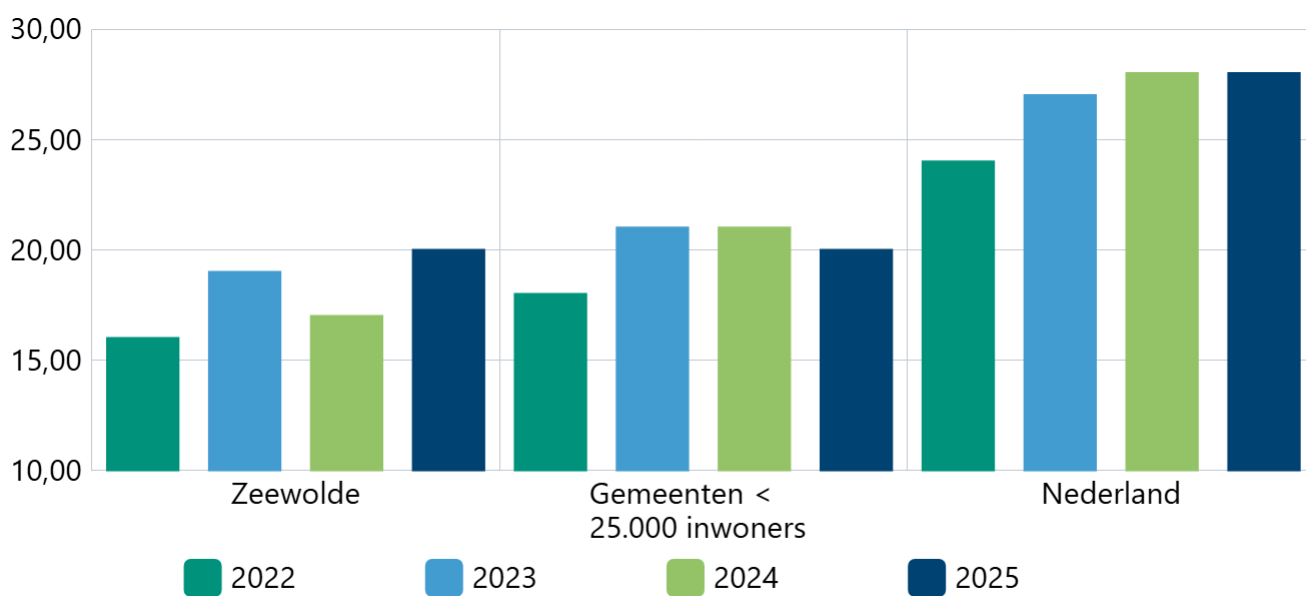
Beleidsindicatoren

Absoluut verzuim per 1.000 inwoners

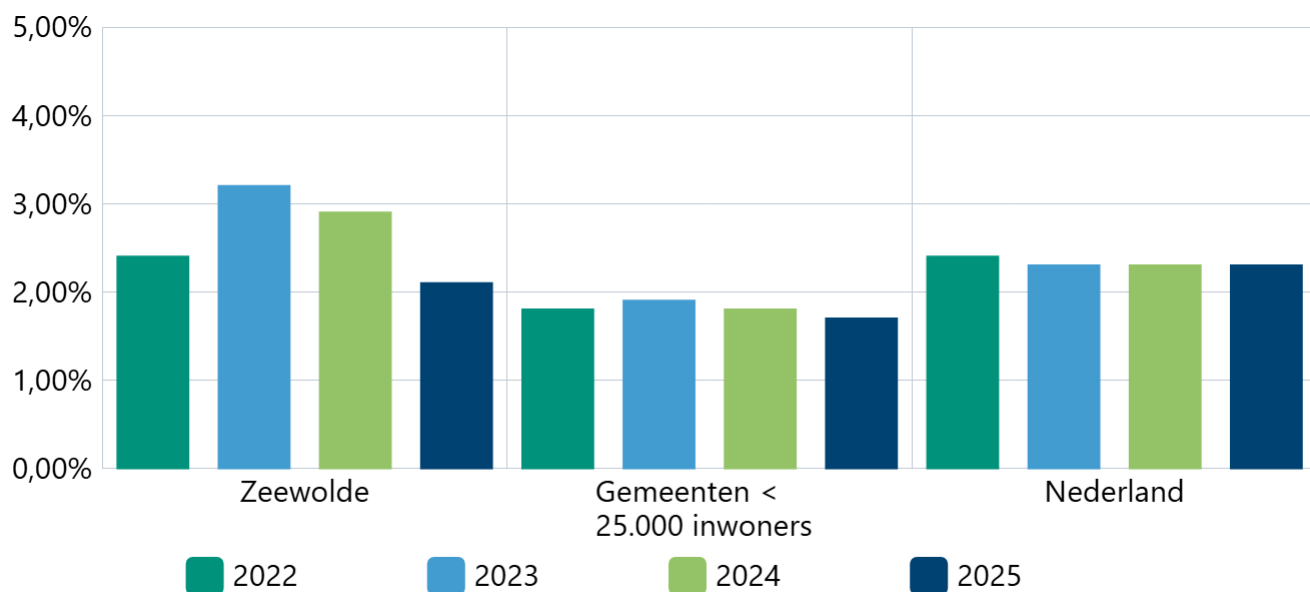
Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Relatief verzuim per 1.000 inwoners

Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie

Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
Lasten							
TV42	TV42 Onderwijshuisvesting	-768	-748	-730	-730	-730	-730
TV43	TV43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.392	-1.055	-1.032	-1.032	-1.032	-1.032
Totaal Lasten		-2.160	-1.803	-1.762	-1.762	-1.762	-1.763
Baten							
TV42	TV42 Onderwijshuisvesting	145	139	133	133	133	133
TV43	TV43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	626	63	100	100	100	100
Totaal Baten		771	202	233	233	233	233
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		-1.389	-1.601	-1.529	-1.529	-1.529	-1.530
Onttrekkingen							
TV42	TV42 Onderwijshuisvesting	2	48	125	124	123	125
Totaal Onttrekkingen		2	48	125	124	123	125
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		2	48	125	124	123	125
Programma 4 Naar school in Zeewolde - Totaal		-1.387	-1.553	-1.404	-1.405	-1.406	-1.405

Financiële analyse begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Vershil
TV42	TV42 Onderwijshuisvesting	-609	-597	13
TV43	TV43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-992	-932	59
Geraamde saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		-1.601	-1.529	72
TV42	TV42 Onderwijshuisvesting	48	125	77
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		48	125	77
Programma 4 Naar school in Zeewolde - Totaal		-1.553	-1.404	149

Toelichting op de financiële analyse

Omschrijving (toelichting)

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 149.000,- ten opzichte van de begroting 2026 (na wijzigingen). Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2027 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2026 na wijziging.

TV43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken (€ 59.000,- voordelig)

De opbrengsten voor Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) vanuit het Rijk zijn in 2027 geraamd op het niveau van de kosten. In 2026 was dit niet het geval. Voor 2026 zal dit in de 3e kwartaalrapportage geraamd worden. Dit resulteert in een voordelig effect van € 37.000,-.

Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 22.000,- voordelig.

Overige taakvelden programma 4

Op dit programma komen er nog overige verschillen voor van € 13.000,- voordelig.

Omschrijving (toelichting)

Programma 4 Mutatie reserves (€ 77.000,- voordelig)

RES0001 Algemene reserve (€ 48.000,- nadelig)

In 2026 zal het huisvestingsonderzoek voor het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) worden afgerond, omdat de kosten gedekt worden uit deze reserve heeft dit een nadelig effect in 2027.

RES0011 BR Kapitaallasten (€ 125.000,- voordelig)

De jaarlijkse kapitaallasten voor het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) worden gedekt uit deze reserve, omdat in 2027 de eerste afschrijvingslasten worden geboekt (investeringen in 2026) geeft dit een voordelig resultaat.

Excel-tabel

Reserve	Omschrijving	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Begroting 2027	Vershil
RES0001	Algemene Reserve	48	0	-48
RES0011	BR Kapitaallasten	0	125	125
Totaal		48	125	77

-/- is toevoeging aan reserve, nadeel exploitatie, +/- is onttrekking aan reserve, voordeel exploitatie

Programma 5 | Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde

Algemeen

Het programma omvat de beschikbaarheid van voorzieningen op het gebied van cultuur, sport, recreatie, evenementen en toerisme. Ook de instandhouding van de kwaliteit van het openbaar groen en onze natuur valt onder dit programma.

Hoofddoelstelling

We hebben een visie op het gebied van sport, kunst, evenementen en cultuur in Zeewolde. We zorgen ervoor dat de voornemens in uitvoeringsprogramma's gerealiseerd kunnen worden. We richten ons primair op het ondersteunen van sport cultuur en evenementenorganisaties plus het stimuleren van toeristische en recreatieve bedrijvigheid en voorzieningen.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Cultuurnota Zeewolde	2022 t/m 2026	2022*	2026
Beweegnota gemeente Zeewolde 2025-2029	2025 t/m 2029	2025	2029
Waterplan Zeewolde	2022 t/m 2032	2022	2032
Speelruimtebeleid	Onbepaald	2014*	2026
Beheerplan Spelen	2022 t/m 2026	2022*	2026
Beleidsnota en uitvoeringsgarantie toerisme, recreatie en evenementen Zeewolde 2020-2025	2020 t/m 2025	2020*	2026

*Deze onderwerpen worden in 2026 geactualiseerd met een beoogde vaststelling in 2026. Op het moment van opmaken van deze begroting zijn deze onderwerpen echter nog niet vastgesteld.

Wat willen we bereiken?

Sport en cultuur

Bij een vitale en gezonde samenleving spelen cultuur en sport een belangrijke rol. We stimuleren deelname aan sport, recreatie en culturele activiteiten voor alle inwoners. Deze moeten voor iedereen toegankelijk en betaalbaar zijn. Hierbij erkennen we nadrukkelijk de rol van sporten cultuuraanbieders als sociaal bindmiddel van onze gemeenschap. Daarnaast versterken we het cultuuronderwijs en behouden we de inzet van de cultuurcoaches om de cultuurparticipatie en talentontwikkeling te stimuleren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Passende sportvoorzieningen

We zetten ons in om deelname aan het verenigingsleven en aan sport- en cultuuractiviteiten laagdrempelig én aantrekkelijk te houden. Daarbij is ook nadrukkelijk aandacht voor passende sportaccommodaties.

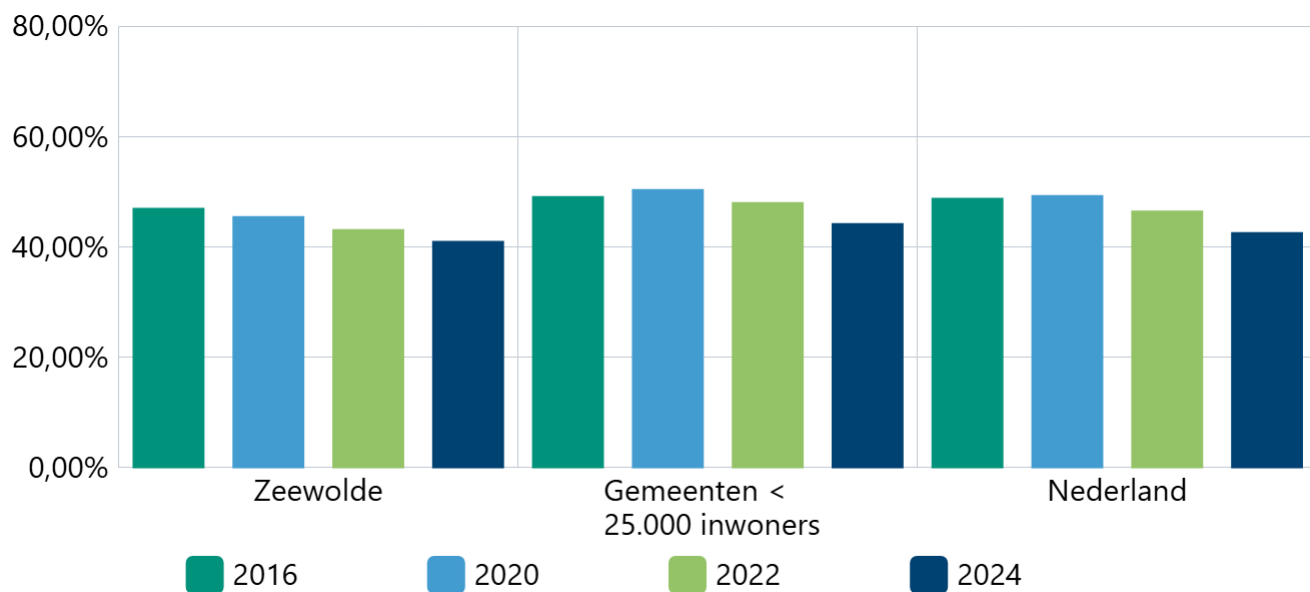
Verbonden partijen

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerkingtredingsdatum
Het Flevolands Archief	Lelystad	Archiefbeheer	Lid gemeenschappelijke regeling	30-05-2002	1 februari 2004

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren

Niet-sporters

Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
Lasten							
TV51	TV51 Sportbeleid en activering	-263	-354	-386	-386	-387	-388
TV52	TV52 Sportaccommodaties	-2.461	-2.792	-2.981	-2.588	-2.589	-2.589
TV53	TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpar	-486	-450	-385	-386	-387	-378
TV54	TV54 Musea	-91	-119	-121	-121	-121	-121
TV55	TV55 Cultureel erfgoed	-26	-38	-23	-23	-23	-23
TV56	TV56 Media	-1.023	-831	-751	-736	-736	-736
TV57	TV57 Openb groen en (openlucht) recreatie	-2.942	-3.253	-3.176	-3.156	-3.205	-3.268
Totaal Lasten		-7.291	-7.837	-7.822	-7.397	-7.447	-7.503
Baten							
TV51	TV51 Sportbeleid en activering	118	128	136	136	136	136
TV52	TV52 Sportaccommodaties	808	798	798	878	878	878
TV53	TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpar	175	0	0	0	0	0
TV56	TV56 Media	220	0	0	0	0	0
TV57	TV57 Openb groen en (openlucht) recreatie	17	4	24	24	24	24
Totaal Baten		1.337	930	958	1.038	1.038	1.038
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		-5.954	-6.907	-6.865	-6.358	-6.409	-6.465
Onttrekkingen							
TV52	TV52 Sportaccommodaties	454	972	954	543	524	505
Totaal Onttrekkingen		454	972	954	543	524	505
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		454	972	954	543	524	505
Programma 5 Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde - Totaal		-5.499	-5.935	-5.911	-5.816	-5.886	-5.960

Financiële analyse begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Vershil
TV51	TV51 Sportbeleid en activering	-226	-250	-24
TV52	TV52 Sportaccommodaties	-1.994	-2.182	-188
TV53	TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpar	-450	-385	64
TV54	TV54 Musea	-119	-121	-2
TV55	TV55 Cultureel erfgoed	-38	-23	15
TV56	TV56 Media	-831	-751	80
TV57	TV57 Openb groen en (openlucht) recreatie	-3.249	-3.152	97
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		-6.907	-6.865	42
TV52	TV52 Sportaccommodaties	972	954	-18
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		972	954	-18
Programma 5 Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde - Totaal		-5.935	-5.911	24

Toelichting op de financiële analyse

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 24.000,- ten opzichte van de begroting 2026 (na wijzigingen). Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2027 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2026 na wijziging.

TV52 Sportaccommodaties (€ 188.000,- nadelig)

- Voor de Businesscase Sportpark de Horst is in 2027 € 393.000,- beschikbaar, tegenover € 138.000,- in 2026. Dit resulteert in een nadelig effect van € 255.000,-. Dit budget is bestemd voor het vervangen van enkele functies op het sportpark, waarvoor eind 2025 het onderzoekstraject Toekomstplan Sportpark de Horst is gestart. De dekking hiervan is afkomstig uit de bestemmingsreserve Sportpark de Horst. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 5.2 Sportaccommodaties. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect;
- In 2026 was incidenteel budget beschikbaar voor inhuur voor onderzoek en advies ten behoeve van het onderzoekstraject Toekomstplan Sportpark de Horst. Dit budget vervalt voor 2027. Dit resulteert in een voordelig effect van € 61.000,-;
- Een nadeel van € 54.000,- wordt veroorzaakt door een hogere doorbelasting van interne apparaatslasten. In 2027 worden er, in vergelijking met 2026, meer uren aan dit taakveld besteed. Per saldo heeft dit een neutraal effect op de begroting door de koppeling met taakveld 0.4 Overhead;
- Het budget voor inhuur bij Zwembad/Sporthal het Baken is lager doordat het budget voor de tijdelijke uitbreiding van de receptioniste bij het Baken vervalt. Dit resulteert in een voordelig effect van € 50.000,-;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 10.000,- voordelig.

TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpar (€ 64.000,- voordelig)

- Voor de cultuurmakelaar was in 2026 incidenteel budget extra beschikbaar (overgeheveld vanuit boekjaar 2025). Dit resulteert in een voordelig effect van € 55.000,-;
- Voor het bevorderen van beeldende en podiumkunst was in 2026 incidenteel budget beschikbaar voor inhuur voor onderzoek en advies. Dit resulteert in een voordelig effect van € 30.000,-;
- Een nadeel van € 28.000,- wordt veroorzaakt door een hogere doorbelasting van interne apparaatslasten. In 2027 worden er, in vergelijking met 2026, meer uren aan dit taakveld besteed. Per saldo heeft dit een neutraal effect op de begroting door de koppeling met taakveld 0.4 Overhead;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 7.000,- voordelig.

TV56 Media (€ 80.000,- voordelig)

In 2026 was incidenteel € 100.000,- extra budget beschikbaar voor de bibliotheek. Dit vervalt voor 2027. Daar staat een verhoging van het structurele subsidiebudget van € 13.000,- tegenover. Per saldo resulteert dit in een voordelig effect van € 87.000,-.

Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 7.000,- nadelig.

TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (€ 97.000,- voordelig)

- In 2026 staat het incidentele budget van het Lanterstrand geraamd. De planning is dat de werkzaamheden in 2026 afgerond gaan worden. Omdat deze kosten in 2027 niet meer geraamd staan resulteert dit in een voordelig effect van € 437.000,-. De dekking hiervan is afkomstig uit de Algemene reserve. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect;
- Binnen openbaar groen staan er vanaf 2027 afschrijvingslasten geraamd voor het G-Gebied. Aangezien deze werkzaamheden nu on hold staan is de kans klein dat die gerealiseerd zullen gaan worden. De begroting zal pas aangepast worden wanneer er een definitief besluit m.b.t. het G-Gebied genomen is. Dit resulteert in een nadelig effect van € 147.000,-. Daarnaast is de aanbesteding van de werkzaamheden van groen hoger uitgevallen dan begroot (zie hiervoor ook de Kadernota 2027-2030). Dit resulteert in een nadelig effect van € 110.000,-;
- Een nadeel van € 73.000,- wordt veroorzaakt door een hogere doorbelasting van interne apparaatslasten. In 2027 worden er, in vergelijking met 2026, meer uren aan dit taakveld besteed. Per saldo heeft dit een neutraal effect op de begroting door de koppeling met taakveld 0.4 Overhead;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 10.000,- nadelig.

Overige taakvelden programma 5

Op dit programma komen er nog overige verschillen voor van € 11.000,- nadelig.

Programma 5 Mutaties reserves (€ 18.000,- nadelig)**RES0001 Algemene reserve (€ 407.000,- nadelig)**

In 2026 staat het incidentele budget van het Lanterstrand geraamd. De planning is dat de werkzaamheden in 2026 afgerond gaan worden. Omdat deze kosten in 2027 niet meer geraamd staan resulteert dit in een nadelig effect van € 407.000,-. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect.

RES0011 BR Kapitaallasten (€ 141.000,- voordelig)

In 2027 staat het bedrag voor de afschrijvingslasten van de herinrichting van het G-Gebied als onttrekking aan deze reserve geraamd. Dit resulteert in een voordelig effect van € 147.000,-. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect. Daarnaast komen er op deze reserve nog overige verschillen voor van € 6.000,- nadelig.

RES0039 BR Sportpark de Horst (€ 255.000,- voordelig)

Voor 2027 is een onttrekking van € 393.000,- geraamd, tegenover € 138.000,- in 2026, ter dekking van het vervangen van enkele functies op het sportpark waarvoor het onderzoekstraject Toekomstplan Sportpark de Horst is gestart. Dit resulteert in een voordelig effect van € 255.000,-. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 5.2 Sportaccommodaties. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect.

Daarnaast zijn er nog overige verschillen op de mutatie reserves op dit programma van € 7.000,- nadelig.

Reserve	Omschrijving	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Begroting 2027	Verschil
RES0001	Algemene Reserve	407	0	-407
RES0011	BR Kapitaallasten	323	464	141
RES0016	BR Bakken	104	98	-6
RES0039	BR Sportpark de Horst	138	393	255
Totaal		972	954	-18

-/- is toevoeging aan reserve, nadeel exploitatie, +/- is onttrekking aan reserve, voordeel exploitatie

Programma 6 | Zeewolde zorgzaam en solidair

Algemeen

Binnen dit programma zetten wij de middelen in voor een toegankelijke en doelmatige zorg, maatschappelijke ondersteuning en bestaanszekerheid in Zeewolde. Wij verbinden preventieve, algemene voorzieningen met maatwerkwzorg, zodat jongeren, volwassenen en ouderen de ondersteuning krijgen die nodig is om zelfstandig en volwaardig te kunnen deelnemen aan de samenleving.

Hoofddoelstelling

Wij streven naar een inclusief Zeewolde met gelijke kansen voor iedereen. Omdat mee kunnen doen niet voor iedere inwoner vanzelfsprekend is, bieden we gerichte maatschappelijke ondersteuning, passende zorg en een stevig fundament voor bestaanszekerheid. Samen met onze maatschappelijke partners zorgen wij voor een netwerk van algemene- en maatwerkvoorzieningen voor jong en oud.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Nota Sociaal Domein "Samen doen wat nodig is"	2024 t/m 2029	2023	2029
Samen@Zeewolde: vrijwilligersbeleid Zeewolde	2014 t/m 2020	2014*	2026
Beleidskader bestaanszekerheid en Schulddienstverlening	2023 t/m 2026	2023*	2026
Kadernota nieuwe wet inburgering "Snel en volwaardig meedoen"	2022 t/m 2026	2021*	2026
Uitvoeringsagenda wet inburgering	2022 t/m 2023	2021*	2026

*Deze onderwerpen worden in 2026 geactualiseerd met een beoogde vaststelling in 2026. Op het moment van opmaken van deze begroting zijn deze onderwerpen echter nog niet vastgesteld.

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk Centrum

De ontwikkeling van Open Haven als het centrale maatschappelijke centrum van Zeewolde, waar inwoners met al hun ondersteuningsvragen terecht kunnen. We behouden en versterken de locaties The Basement en het Maatschappelijk Centrum (Open Haven) als cruciale, laagdrempelige welzijns- en ontmoetingsplekken

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontwikkeling Open Haven

We creëren een laagdrempelige en gastvrije plek voor alle inwoners van Zeewolde. De locatie biedt mensen de mogelijkheid om gemakkelijk binnen te lopen voor een kop koffie, deelname aan activiteiten en waar zij terecht kunnen met maatschappelijke vragen op alle leefgebieden. Ook is het een plek waar maatschappelijke organisaties, verenigingen, stichtingen en kerken komen te werken, elkaar kunnen ontmoeten en een bijdrage leveren voor een sterke sociale basis.

Wat willen we bereiken?

Investeren in preventie en vroegsignalering

We investeren aan de voorkant in preventie, vroegsignalering en collectieve en groepsgerichte arrangementen om de behoefte aan dure, specialistische maatwerkvoorzieningen structureel te beperken. Daarbij realiseren we ons dat dit een langdurig proces is met een horizon van circa 6 jaar, waarbij de kosten de eerste jaren hoger kunnen uitvallen dan de directe besparingen. Deze investeringen zorgen ervoor dat we het sociaal domein zoveel mogelijk ontlasten bij wijzigingen in de bijdragen vanuit het Rijk

Wat gaan we daarvoor doen?

Inzet op Preventie en vroegsignalering

We zetten wijkgericht in op preventie en werken outreachend om problemen vroegtijdig te herkennen. Daarbij benutten we de bestaande voorzieningen en netwerken maximaal. We bieden lichte hulpverlening meer voorliggend en collectief aan. Hierbij behouden en versterken we locaties als The Basement en Open Haven als cruciale welzijns- en ontmoetingsplekken.

Wat willen we bereiken?

"Eén huishouden, één plan"

We richten het stevige lokale team zo in dat inwoners hun ondersteuningsvraag nog maar één keer hoeven te stellen. Dit verlaagt stress en zorgt voor een samenhangend hulpplan. Medewerkers kijken met een brede, integrale blik naar de hulpvraag van onze inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inrichten van het Stevig Lokaal Team Zeewolde

Uiterlijk eind 2028 staat er een volledig operationeel lokaal toegangsteam voor alle inwoners en binnen de sociale basis in Zeewolde (zowel fysiek, als online en telefonisch toegankelijk). Dit team zorgt voor een laagdrempelige vraagverheldering, informatie & advies en directe hulp & ondersteuning (basishulp).

Wat willen we bereiken?

Normaliseren van opgroei- en opvoedvragen

We spreken primair het eigen netwerk en praktische basiskennis aan. We ondersteunen waar nodig waarbij de focus ligt op wat wel kan, zodat professionele inzet van specialistische zorg zo veel mogelijk wordt voorkomen of uitgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

Nieuw jeugdbeleid

Samen met kinderen en jongeren, ouders en professionals stellen wij een lokaal jeugdbeleid vast onder de naam KOOZ (Kansrijk Opgroeien & Ontwikkelen in Zeewolde)

Wat willen we bereiken?

Volwaardige participatie

We bevorderen de volwaardige participatie en heten alle inwoners welkom. Daarvoor zetten we in op sociale integratie en ontmoeting.

Wat gaan we daarvoor doen?

Sociale integratie en ontmoeting

We versterken bestaande initiatieven die ondersteunen bij de bekostiging van sport en cultuur. We zorgen voor een betere zichtbaarheid van deze initiatieven en vergroten zo de kansengelijkheid.

Internationale werknemers

We nodigen internationale werknemers uit om volledig onderdeel te zijn van onze gemeenschap.

Bekendheid gemeentelijke regelingen

We vergroten de bekendheid van gemeentelijke regelingen en maken het gebruik eenvoudig en toegankelijk voor onze inwoners.

Wat willen we bereiken?

Mantelzorg

We verminderen de druk op formele zorg door de ondersteuning van mantelzorgers structureel te versterken en passende woonvormen actief te faciliteren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteuning mantelzorgers

Het versterken van de ondersteuning van mantelzorgers. Actief passende woonvormen faciliteren.

Wat willen we bereiken?

Vrijwilligers

We erkennen en versterken de waarde van vrijwilligerswerk als basis voor zingeving en wederkerigheid in de gemeenschap, en stimuleren actieve deelname van diverse doelgroepen aan vrijwilligersactiviteiten. We zoeken daarvoor proactief naar koppeling tussen deze doelgroepen en de plekken waar vrijwilligers nodig zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

Drempels vrijwilligerswerk wegnemen

Wij zorgen dat drempels vanuit de gemeente om mee te kunnen doen aan vrijwilligerswerk worden weggenomen, zodat iedereen mee kan doen in onze samenleving.

Wat willen we bereiken?

Ruimte voor maatwerk

Waar nodig is er ruimte voor maatwerk in de voorzieningen die de gemeente Zeewolde verstrekt aan haar inwoners. Hierbij wordt nadrukkelijk meegewogen wat de achterliggende behoefte is. De gemeente stelt zich bij maatwerk faciliterend op en kijkt individueel naar de behoefte. Hierbij wordt ruimte gegeven aan de hulpverlener om een passende oplossing te zoeken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Passende sportaccommodaties

We zetten ons in om deelname aan het verenigingsleven en aan sport- en cultuuractiviteiten laagdrempelig én aantrekkelijk te houden. Daarbij is ook nadrukkelijk aandacht voor passende sportaccommodaties.

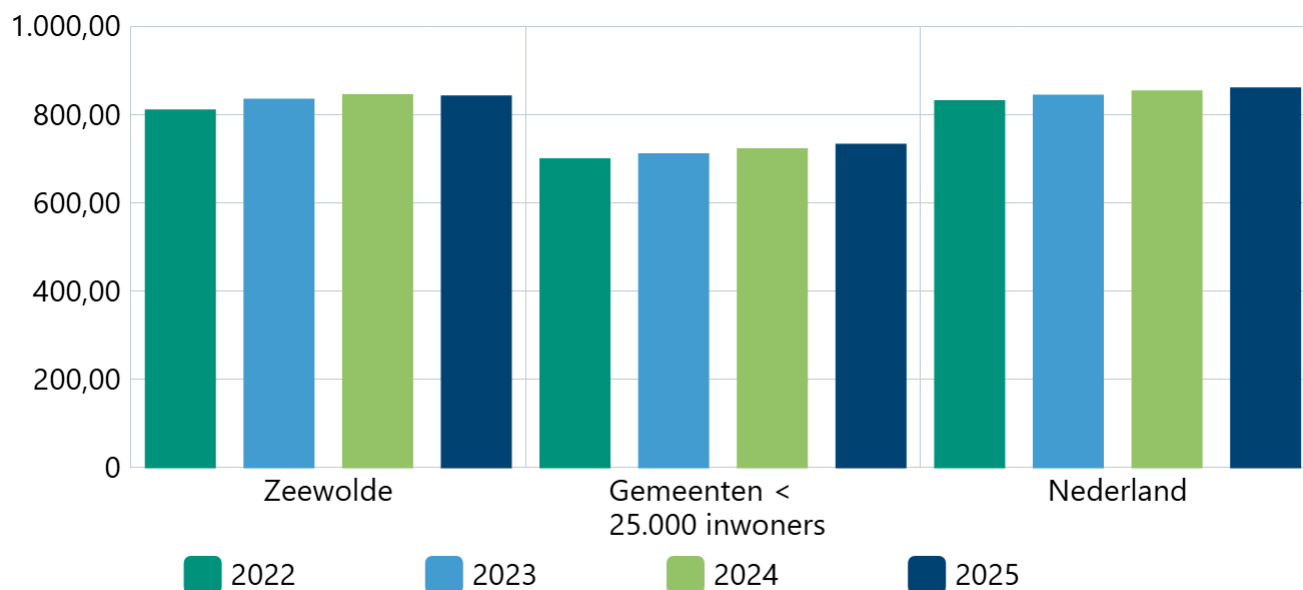
Verbonden partijen

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerkingtredingsdatum
Meerinzicht	Harderwijk	Bedrijfsvoeringstaken / Sociaal Domein	Lid gemeenschappelijke regeling	12-12-2013	1 januari 2015: fase 1 1 januari 2018: fase 2 Bedrijfsvoering en taken Sociaal Domein
Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland	Almere	Regionale samenwerking op het gebied van Jeugd en Wmo	Centrumgemeente constructie	Oktober 2014	1 januari 2015. Gedeeltelijke uittreding per 1 januari 2024.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

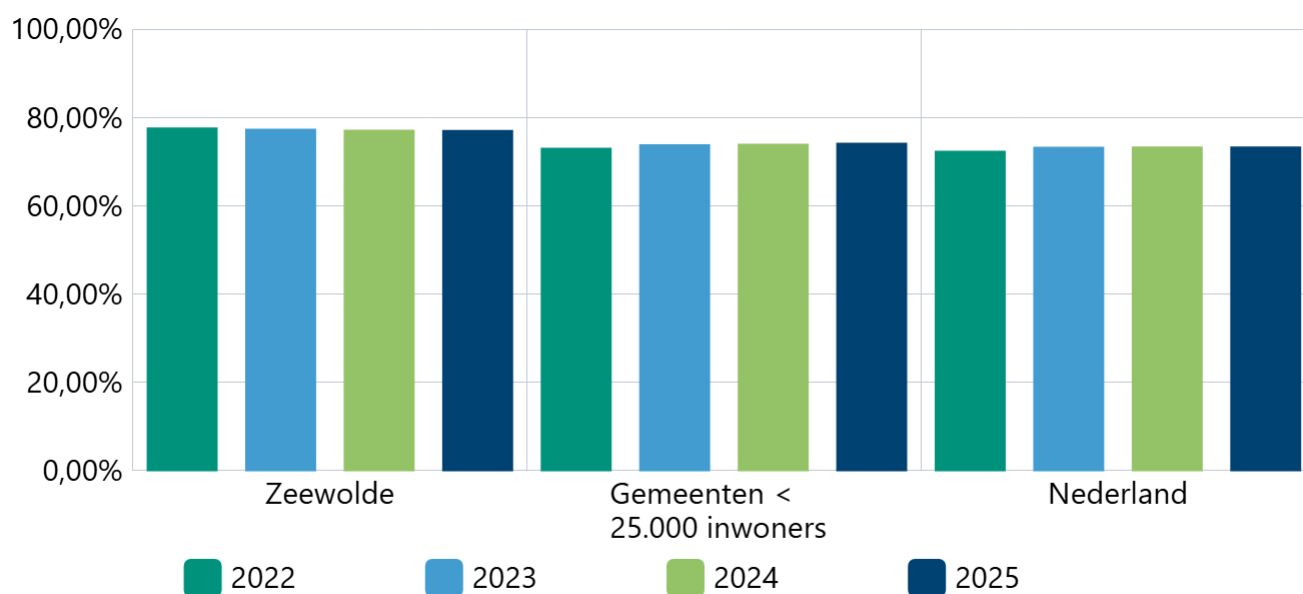
Beleidsindicatoren

Banen per 1.000 inwoners van 15 - 75 jaar

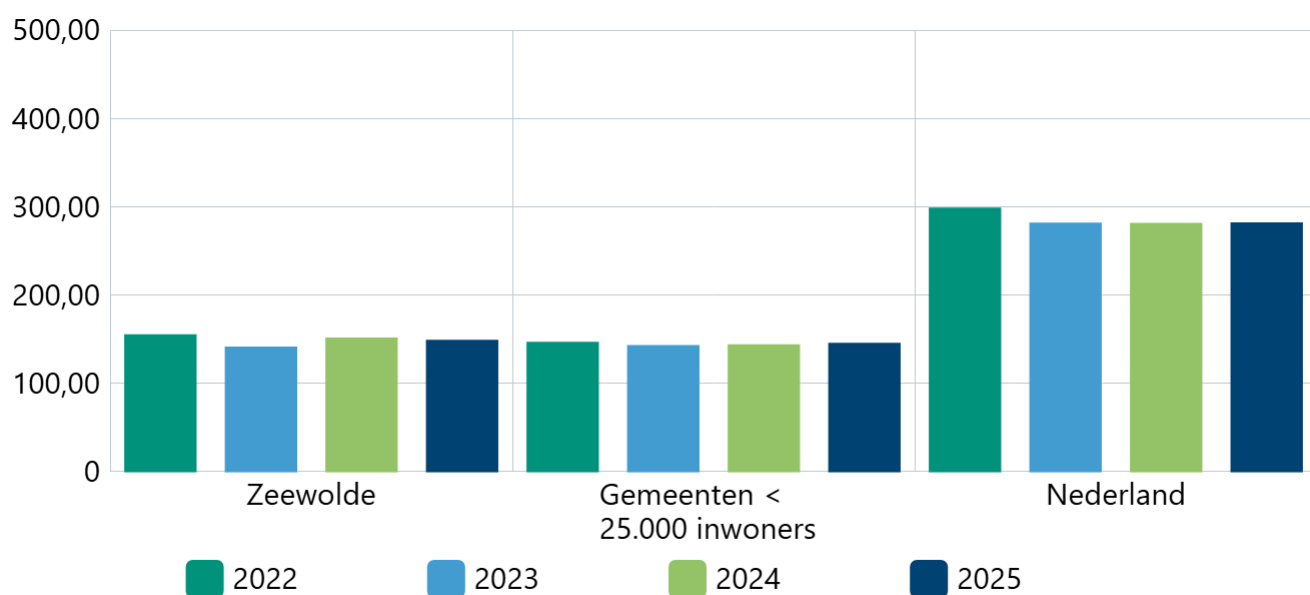
Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Netto arbeidsparticipatie

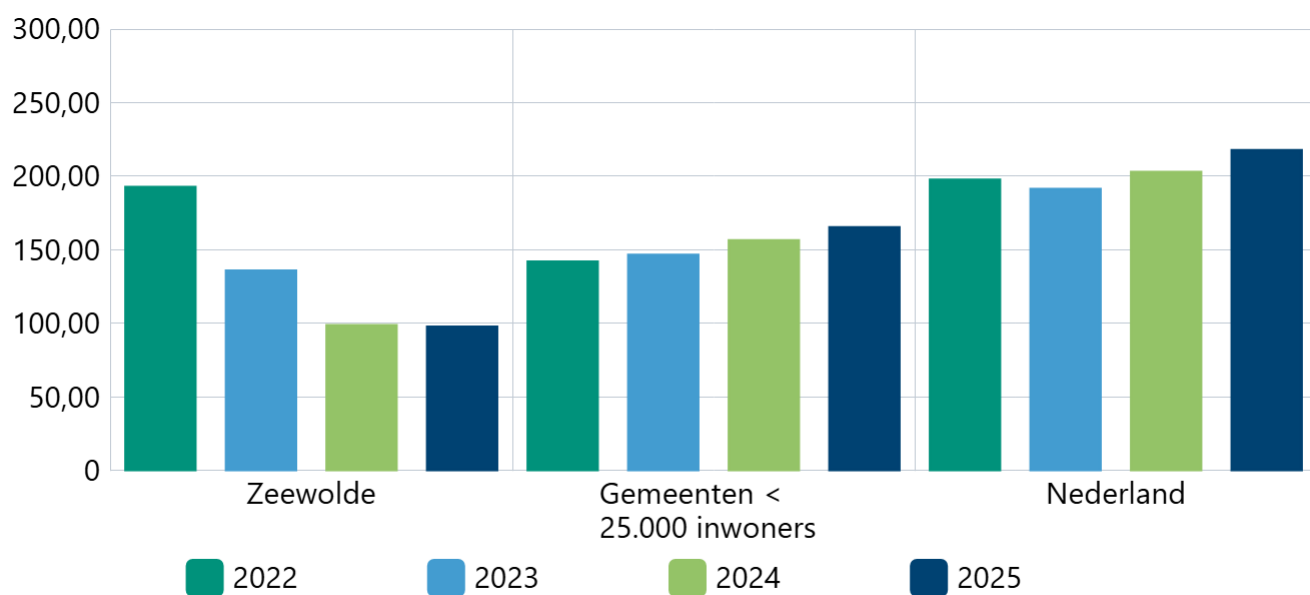
Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

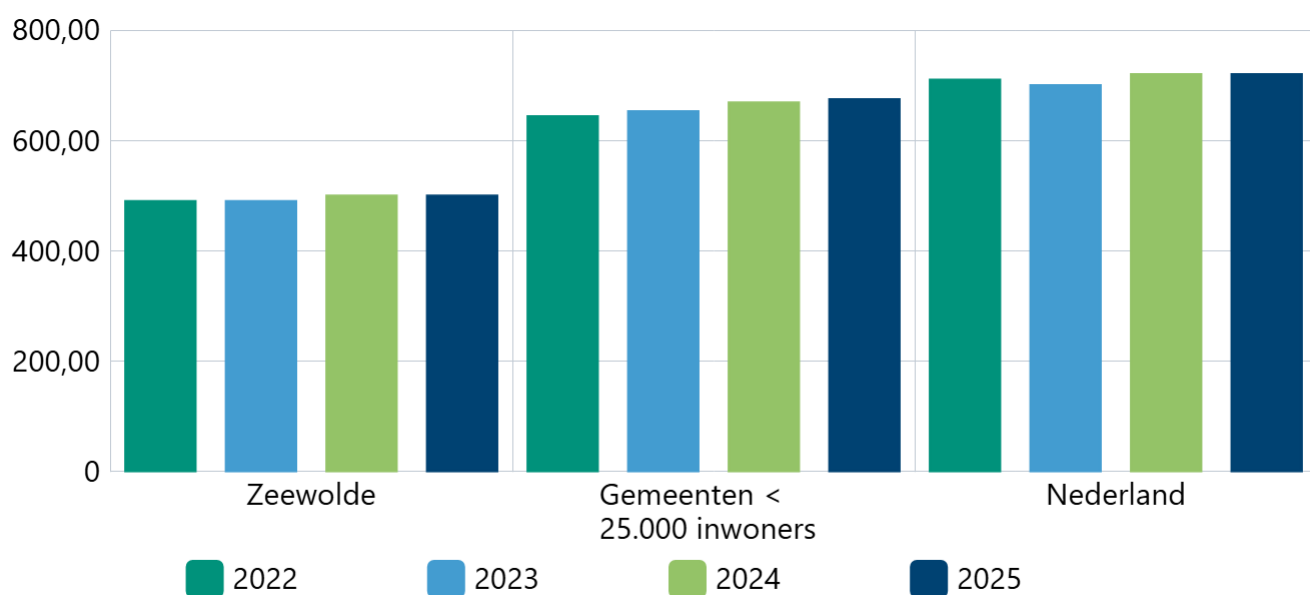
Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar

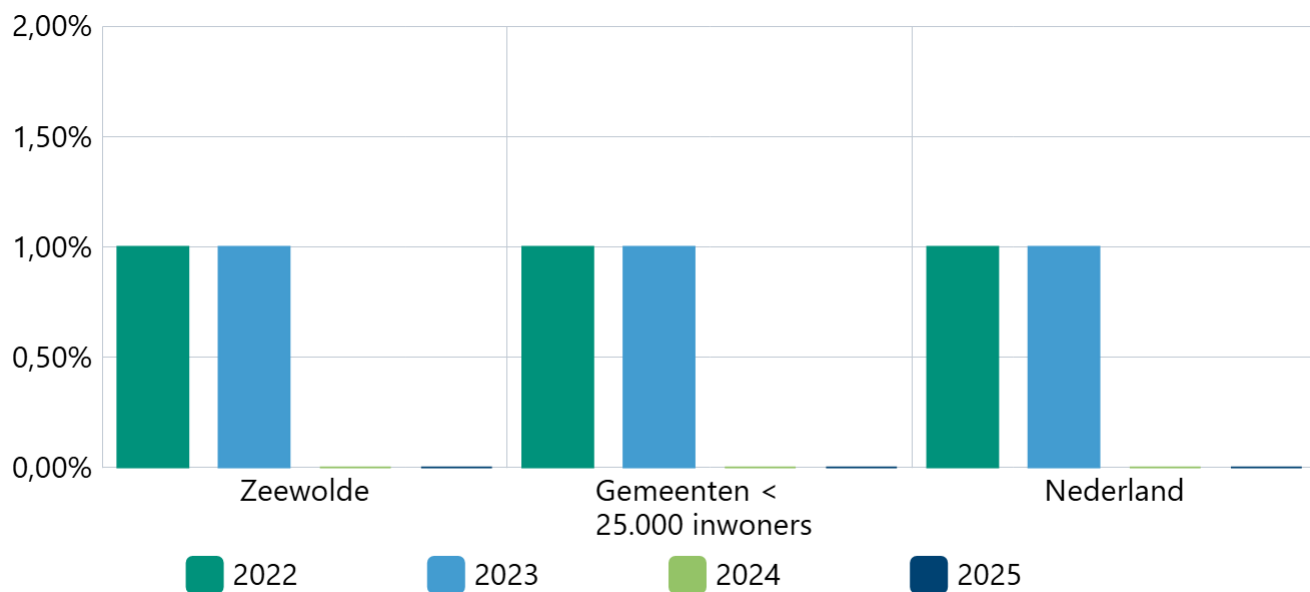
Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners

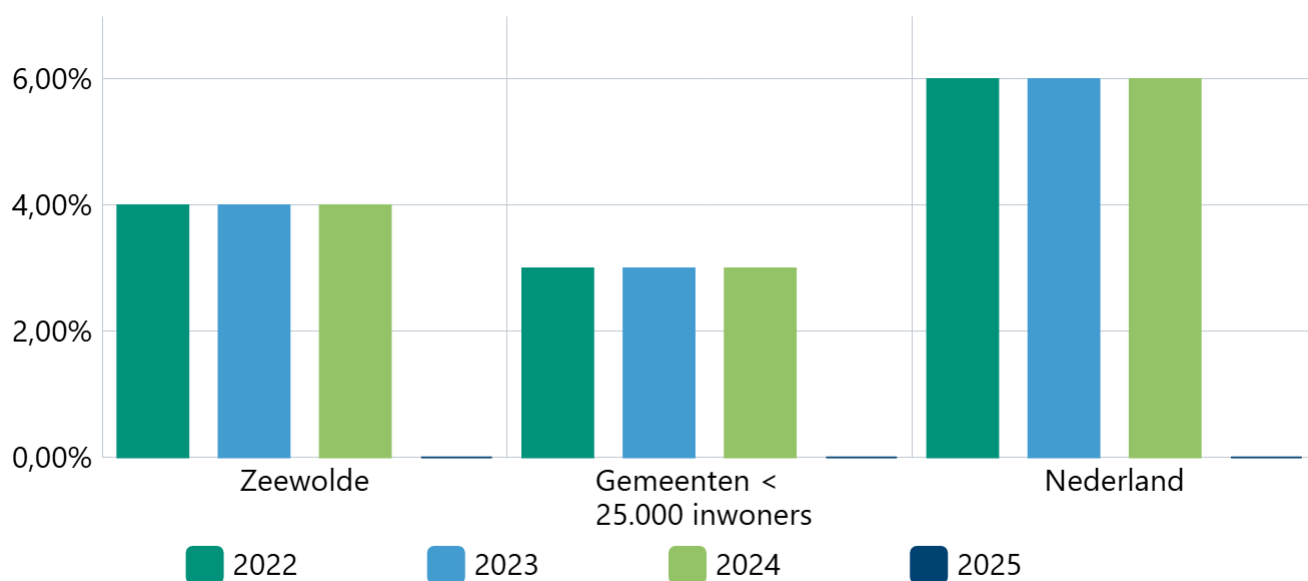
Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Jongeren met een delict voor de rechter

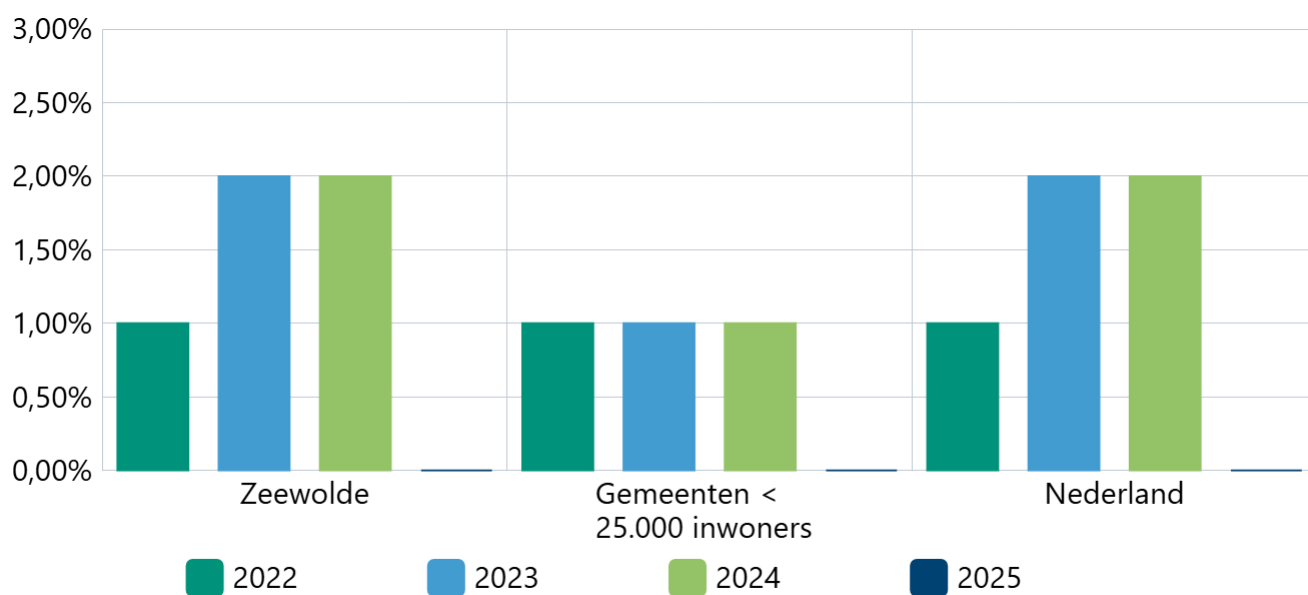
Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Kinderen in uitkeringsgezin

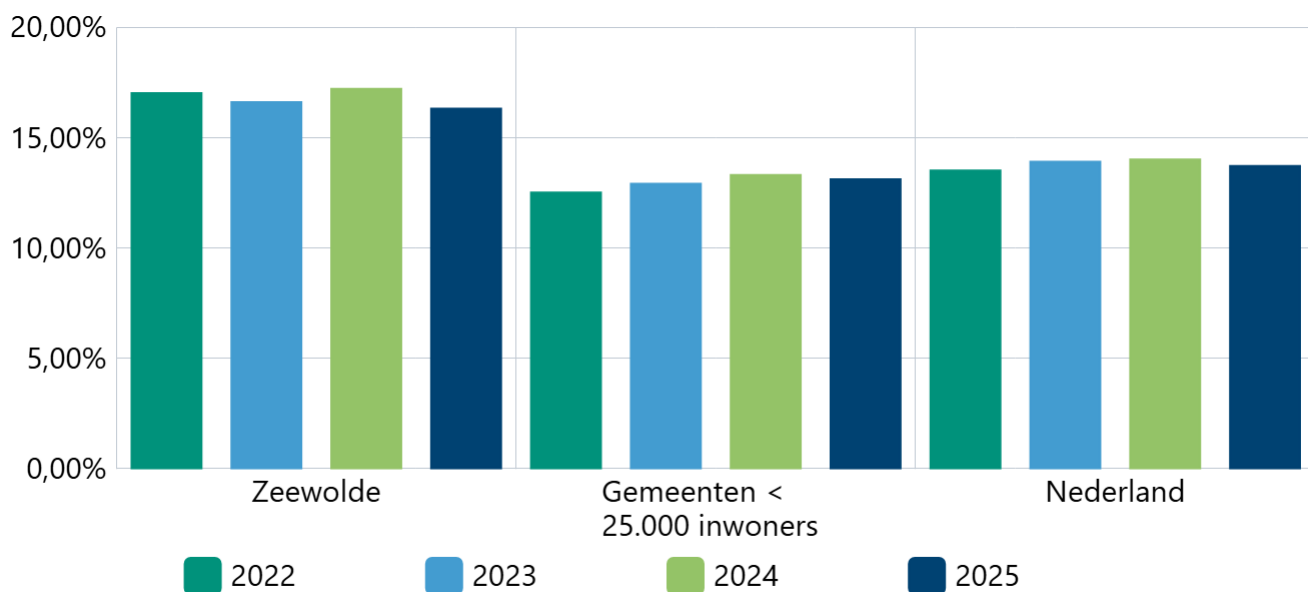
Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Werkloze jongeren

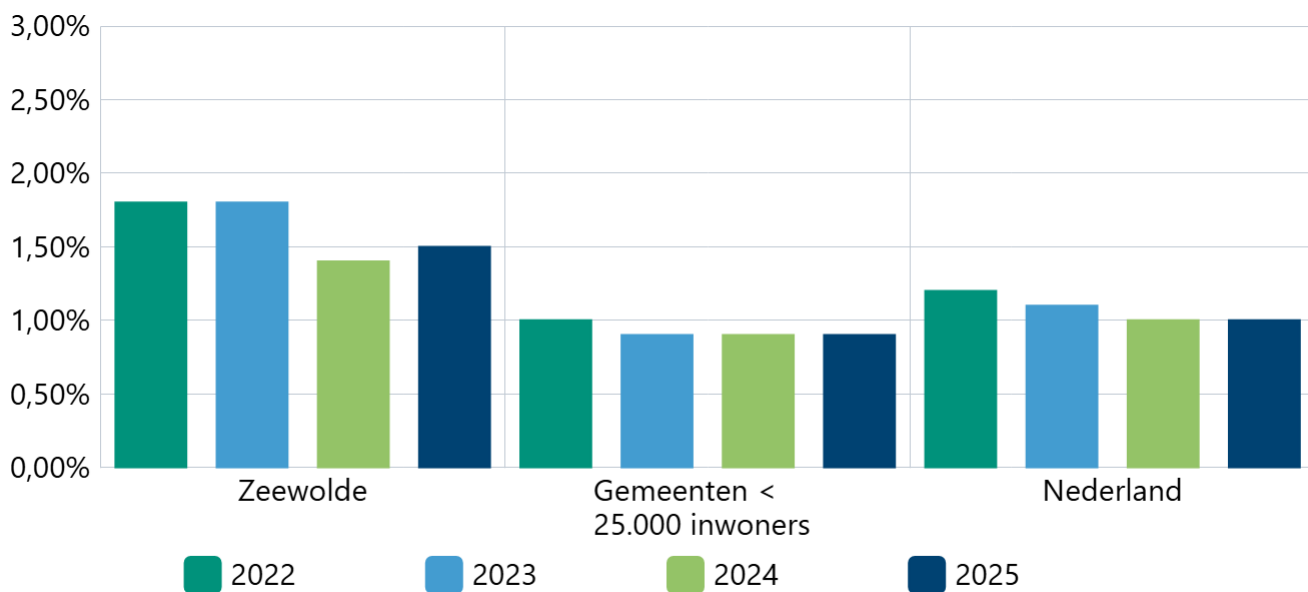
Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Jongeren met jeugdhulp in % van alle jongeren tot 18 jaar

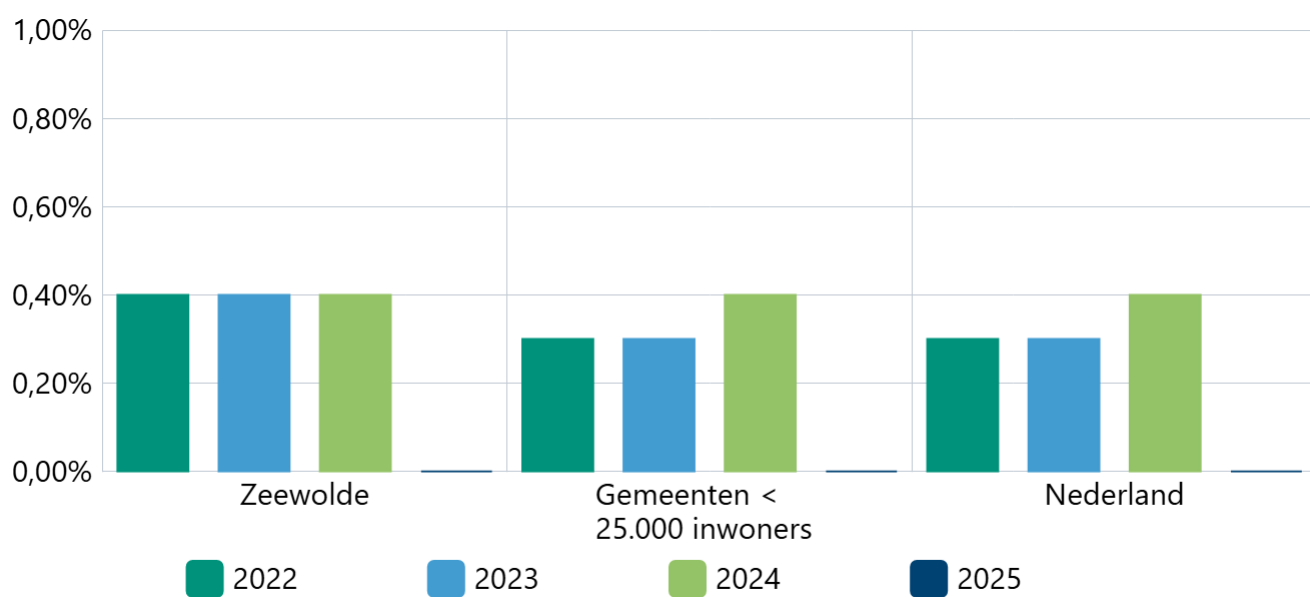
Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Jongeren met jeugdbescherming

Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Longeren met jeugdreclassering

Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
Lasten							
TV61	TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	-4.109	-3.998	-3.738	-4.015	-3.950	-3.951
TV62	TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-2.443	-2.736	-1.608	-1.608	-1.608	-1.608
TV63	TV63 Inkomensregelingen	-7.299	-7.408	-7.800	-7.800	-7.808	-7.808
TV64	TV64 WSW en beschut werk	-448	-461	-490	-480	-470	-480
TV65	TV65 Arbeidsparticipatie	-675	-541	-1.109	-1.109	-1.098	-1.086
TV66	TV660 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-851	-800	-780	-780	-780	-780
TV671	TV671 Maatwerkdienstverlening 18+	-3.851	-3.926	-4.293	-4.293	-4.293	-4.293
TV675	TV675 Jeugdhulp ambulant	-7.288	-7.439	-8.796	-8.796	-8.796	-8.796
TV676	TV676 Jeugdhulp met verblijf	-3.532	-4.221	-3.306	-3.306	-3.306	-3.306
TV679	TV679 PGB	-287	-616	-344	-344	-344	-344
TV681	TV681 Beschermd Wonen en Maatsch opvang	-1.467	-611	-790	-790	-790	-790
TV682	TV682 Ge-escaleerde zorg 18-	-895	-1.118	-1.077	-1.077	-1.077	-1.077
TV69	TV69 Coördinatie en beleid	-372	-664	-1.336	-828	-801	-801
Totaal Lasten		-33.518	-34.539	-35.467	-35.226	-35.121	-35.121
Baten							
TV61	TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	3.350	1.156	1.018	1.018	562	562
TV63	TV63 Inkomensregelingen	5.653	5.607	5.832	5.832	5.832	5.832
TV65	TV65 Arbeidsparticipatie	26	22	0	0	0	0
TV671	TV671 Maatwerkdienstverlening 18+	82	75	75	198	198	198
TV681	TV681 Beschermd Wonen en Maatsch opvang	937	768	848	848	848	848
TV69	TV69 Coördinatie en beleid	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten		10.048	7.628	7.773	7.896	7.440	7.440
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		-23.470	-26.911	-27.694	-27.330	-27.681	-27.680
Onttrekkingen							
TV61	TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	1	178	77	475	402	380
Totaal Onttrekkingen		1	178	77	475	402	380
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		1	178	77	475	402	380
Programma 6 Zeewolde zorgzaam en solidair - Totaal		-23.469	-26.733	-27.617	-26.856	-27.278	-27.300

Financiële analyse begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Vershil
TV61	TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	-2.842	-2.719	123
TV62	TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-2.736	-1.608	1.128
TV63	TV63 Inkomensregelingen	-1.801	-1.968	-168
TV64	TV64 WSW en beschut werk	-461	-490	-29
TV65	TV65 Arbeidsparticipatie	-519	-1.109	-590
TV66	TV660 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-800	-780	20
TV671	TV671 Maatwerkdienstverlening 18+	-3.851	-4.218	-367
TV675	TV675 Jeugdhulp ambulant	-7.439	-8.796	-1.357
TV676	TV676 Jeugdhulp met verblijf	-4.221	-3.306	915
TV679	TV679 PGB	-616	-344	272
TV681	TV681 Beschermd Wonen en Maatsch opvang	157	58	-99
TV682	TV682 Ge-escaleerde zorg 18-	-1.118	-1.077	41
TV69	TV69 Coördinatie en beleid	-664	-1.336	-672
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		-26.911	-27.694	-783
TV61	TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	178	77	-101
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		178	77	-101
Programma 6 Zeewolde zorgzaam en solidair - Totaal		-26.733	-27.617	-884

Toerekening taakvelden per wet

Omschrijving (toelichting)

De taakvelden kunnen worden toegerekend aan de verschillende wetten binnen het Sociaal Domein. De toerekening is als volgt.

Excel-tabel

Taakveld		Wet
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Overig
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Overig
6.3	Inkomensregelingen	Participatie
6.4	WSW en beschut werk	Participatie
6.5	Arbeidsparticipatie	Participatie
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	WMO
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	WMO
6.75	Jeugdhulp ambulant	Jeugd
6.76	Jeugdhulp met verblijf	Jeugd
6.79	PGB	Overig
6.81	Beschermd wonen en maatschappelijke opvang	WMO
6.82	Ge-escaleerde zorg 18-	Jeugd
6.9	Coördinatie en beleid	Overig

Uitsplitsing per wet

Omschrijving (toelichting)

De uitsplitsing per wet in de onderstaande tabel is opgebouwd uit een clustering van de bovenstaande tabel.

Excel-tabel

Wet	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Vershil
WMO	-4.494	-4.940	-446
Jeugd	-12.778	-13.179	-401
Participatie	-2.781	-3.567	-786
Overig	-6.858	-6.008	850
Mutatie reserves	178	77	-101
Totaal	-26.733	-27.617	-884

Toelichting op de financiële analyse

Dit programma heeft een nadelig saldo van € 884.000,- ten opzichte van de begroting 2026 (na wijzigingen). Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2027 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2026 na wijziging.

Voor een vergelijking tussen de verschillende begrotingsjaren is gekozen de verschillen per wet toe te lichten.

WMO (€ 446.000,- nadelig)

- De stijging van de WMO-kosten in 2027 wordt gedreven door zowel een autonome prijsindexatie als een demografische volumegroei. De prijsindexatie bedraagt 3,5%, wat neerkomt op een verwachte stijging van circa € 260.000,-;
- De verwachte demografische ontwikkeling binnen de gemeente Zeewolde leidt tot een volumegroei van 5,3%, hetgeen een financiële impact heeft van circa € 280.000,-. Voor het objectief bepalen van deze volumegroei is gebruikgemaakt van het VNG-voorspelmodel;
- Voor het bepalen van de volumegroei bij de WMO-maatwerkvoorzieningen is dit VNG-voorspelmodel gehanteerd. Voor de WMO-hulpmiddelen is de raming daarentegen gebaseerd op historische realisatiecijfers, waarbij het gemiddelde van de daadwerkelijke uitgaven over de afgelopen jaren als financieel uitgangspunt dient;
- De kosten voor de maatschappelijke opvang en de vrouwenopvang binnen de pijler Beschermd Wonen zijn integraal begroot. De bijbehorende regiobijdrage is hierbij gecorrigeerd en in overeenstemming gebracht met het niveau van de ontvangsten in 2026;
- Op deze wet komen nog overige verschillen voor van € 94.000,- voordelig.

Jeugd (€ 401.000,- nadelig)

- De ontwikkeling van de kosten voor Jeugdhulp in 2027 wordt primair gedreven door de verwachte prijsontwikkeling, gecombineerd met een volume-aanpassing ten opzichte van het voorgaande jaar. De gemiddelde prijsindexatie voor 2027 bedraagt 4,26%, wat resulteert in een verwachte stijging van circa € 541.000,-;
- Daartegenover staat een daling van het volume ten opzichte van de begroting in 2026, hetgeen een neerwaarts effect op de kosten heeft van circa € 140.000,-;
- Voor het bepalen van de verwachte kosten voor 2027 zijn de cijfers uit 2026 als financieel uitgangspunt genomen. Dit betekent dat er in de begroting geen rekening is gehouden met een eventuele autonome volumegroei voor 2027.;
- Er heeft binnen de totale begroting voor Jeugd een herverdeling van de beschikbare middelen plaatsgevonden. Dit heeft geresulteerd in een financiële verschuiving tussen de verschillende taakvelden binnen het jeugddomein, zodat de budgetten beter aansluiten bij de actuele verdeling van de inzet en kosten.

Participatie (€ 786.000,- nadelig)

- De gestegen kosten voor de Participatiewet in 2027 worden gedreven door zowel een autonome prijsstijging als een volumegroei ten opzichte van de begroting voor 2026. De gemiddelde prijsindexatie bedraagt 4%, wat neerkomt op een verwachte stijging van circa € 120.000,-;

- Er is sprake van een verwachte volumegroei van 2%, hetgeen een financiële impact heeft van circa € 50.000,-. Binnen de ramingen wordt onderscheid gemaakt in het type sturing: de autonome prijsstijging valt onder de niet-beïnvloedbare indicatoren, terwijl de lichte stijging van het volume wordt geclassificeerd als een beïnvloedbare indicator;
- Binnen de Participatiewet is er sprake van een toename in de uitvoeringskosten voor het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) en de schuldhulpverlening. Voor deze specifieke onderdelen is een stijging van de kosten van € 145.000,- in de begroting opgenomen;
- Binnen het taakveld heeft een herrubricering van de kosten plaatsgevonden. Deze administratieve verschuiving zorgt voor een transparantere weergave van de lasten en leidt per saldo tot een financieel voordeel bij de post overige kosten, dit heeft een nadelig effect van € 471.000,-.

Overig (€ 850.000,- voordelig)

- Binnen de begroting is een voordeel zichtbaar, dat primair wordt veroorzaakt door een neerwaartse bijstelling van de verwachte kosten voor de Persoonsgebonden Budgetten (PGB). Deze verwachte daling in de PGB-uitgaven resulteert in een financieel voordeel van circa € 275.000,-;
- Er heeft een herrubricering plaatsgevonden wat heeft geleid tot een financiële verschuiving tussen diverse taakvelden. Deze administratieve correcties zijn in de begroting doorgevoerd om budgetten zuiverder te kunnen verantwoorden. Deze verschuiving is een budgetneutrale aanpassing: het leidt onderaan de streep niet tot extra kosten of baten, maar zorgt voor een transparantere en meer accurate toewijzing van de lasten aan de juiste taakvelden, dit heeft een voordelig effect van € 471.000,-;
- Er is sprake van een kostenstijging bij het onderdeel vreemdelingen, wat voornamelijk wordt veroorzaakt door veranderende regelgeving. Voor het jaar 2027 is deze toename nog deels voorzien van financiële dekking. Voor de jaren daarna vormt de impact van deze gewijzigde regelgeving echter een substantieel financieel risico. De prognose is namelijk dat de kosten door deze regelgeving verder zullen stijgen, terwijl de inkomsten vanuit landelijke regelingen gelijktijdig dalen. Dit nadelige financiële effect is op dit moment nog niet verwerkt in de meerjarenbegroting 2028-2030 en wordt derhalve nadrukkelijk gemarkeerd als een risico voor het toekomstige financiële perspectief;
- Op dit onderdeel komen nog overige verschillen voor van € 106.000,-.

Programma 6 Mutaties Reserves (€ 101.000,- nadelig)

RES0001 Algemene Reserve (€ 100.000,- nadelig)

In de jaarrekening 2025 zijn een aantal budgetoverhevelingen voorgesteld, deze worden gedekt uit de Algemene reserve en komen alleen in 2026 voor. Dit veroorzaakt een nadelig effect van € 100.000,-.

Daarnaast zijn er nog overige verschillen op de mutatie reserves op dit programma van € 1.000,- nadelig.

Reserve	Omschrijving	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Begroting 2027	Vershil
RES0001	Algemene Reserve	100	0	-100
RES0011	BR Kapitaallasten	28	27	-1
RES0020	BR Transform. Sociaal Domein	50	50	0
Totaal		178	77	-101

-/- is toevoeging aan reserve, nadeel exploitatie, +/- is onttrekking aan reserve, voordeel exploitatie

Programma 7 | Duurzaam en gezond Zeewolde

Algemeen

Het programma omvat de middelen voor het in beweging krijgen van de lokale samenleving op het gebied van duurzaamheid en energie en het bevorderen van de algemene, lichamelijke en geestelijke gezondheid van de inwoners van Zeewolde.

Hoofddoelstelling

We streven naar kansengelijkheid en een inclusieve samenleving. De gemeente is verantwoordelijk voor de bewaking, bescherming en bevordering van de gezondheid van inwoners. Op gezondheidsachterstanden hebben we als gemeente niet altijd invloed, wel streven we na, voor de inwoners die het treft, inclusie in de samenleving voor iedereen mogelijk te maken. We vinden het erg belangrijk om goed te zorgen voor onze leefomgeving voor nu en alle generaties na ons, en willen vol ambitie toewerken naar een klimaat neutrale samenleving. De weg daar naar toe moet voor iedereen haalbaar en betaalbaar zijn.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen Zeewolde 2021	Onbepaald	2021	Naar behoefte
Duurzaamheidskompas	2023 t/m 2030	2023	2030
Energievisie 2017-2030	2017 t/m 2030	2017	Naar behoefte
Lokaal Gezondheidsbeleid Zeewolde	2018 t/m 2021	2018*	2026
Gemeentelijk Rioleringsplan	2022 t/m 2028	2021	2028
TransitieVisie Warmte	2022 t/m 2026	2022*	2026
Klimaatadaptatie 2025-2027	2025 t/m 2027	2024	2027
Biodiversiteitsplan (doorkijk naar 2040)	Onbepaald	2021	Naar behoefte
Toekomstvisie 2040	Onbepaald	2019	Naar behoefte

*Deze onderwerpen worden in 2026 geactualiseerd met een beoogde vaststelling in 2026. Op het moment van opmaken van deze begroting zijn deze onderwerpen echter nog niet vastgesteld.

Wat willen we bereiken?

Stimuleren van ecologie, biodiversiteit en bodem oplossingen

Initiatieven van ondernemers, ketenpartners en ondernemers die bijdragen aan het herstel van de lokale biodiversiteit, het versterken van de groenblauwe dooradering of het actief remmen van bodemdaling worden door de gemeente proactief gestimuleerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewonersinitiatieven natuurherstel buitengebied

We gaan een structureel overleg met bewoners in het buitengebied opzetten om deze te betrekken bij de ontwikkelingen in hun gebied.

Wat willen we bereiken?

Toegankelijke natuur

Wandel- en fietspaden van terrein beherende organisaties zijn door achterstallig onderhoud en gebrek aan financiële middelen van deze organisaties al deels afgesloten. De gemeente zet zich actief in om samen met de terreinbeherende organisaties en de provincie naar een structurele oplossing te zoeken voor het toegankelijk krijgen en houden van hun gebieden. Samen met de betrokken overheden en partners, zorgen we ervoor dat de vis -oevers en randmeren toegankelijk blijven en beter toegankelijk worden voor watersport.

Wat gaan we daarvoor doen?

Toegankelijkheid gebieden terrein beherende organisaties

Wat willen we bereiken?

Verminderen restafval

Het verminderen van restafval en meer hergebruik van grondstoffen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Gemeentelijke afvalmonitor

We introduceren een gemeentelijke Afvalmonitor om doorlopend de effecten van het Diftar-systeem te meten en ons inzamelingsbeleid richting een afvalvrije samenleving te evalueren.

Wat willen we bereiken?

Warmte transitie

We werken aan een duurzaam alternatief voor aardgas, en nemen onze inwoners. De begeleiding van inwoners door buurt uitvoeringsplannen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan warmtetransitie

We stellen in 2026 definitief het Warmteprogramma Zeewolde vast, volgend op het ontwerp van medio 2026. We regelen dat in elk buurtuitvoeringsplan dat wordt opgesteld als hard kernelement wordt opgenomen: een 'voldoende solide stroomnet'. We wijzen een publiek warmtebedrijf of warmtegemeenschap aan voor toekomstige uitbreidingen van het warmtenet, buiten de bestaande Ennatuurlijk-concessie.

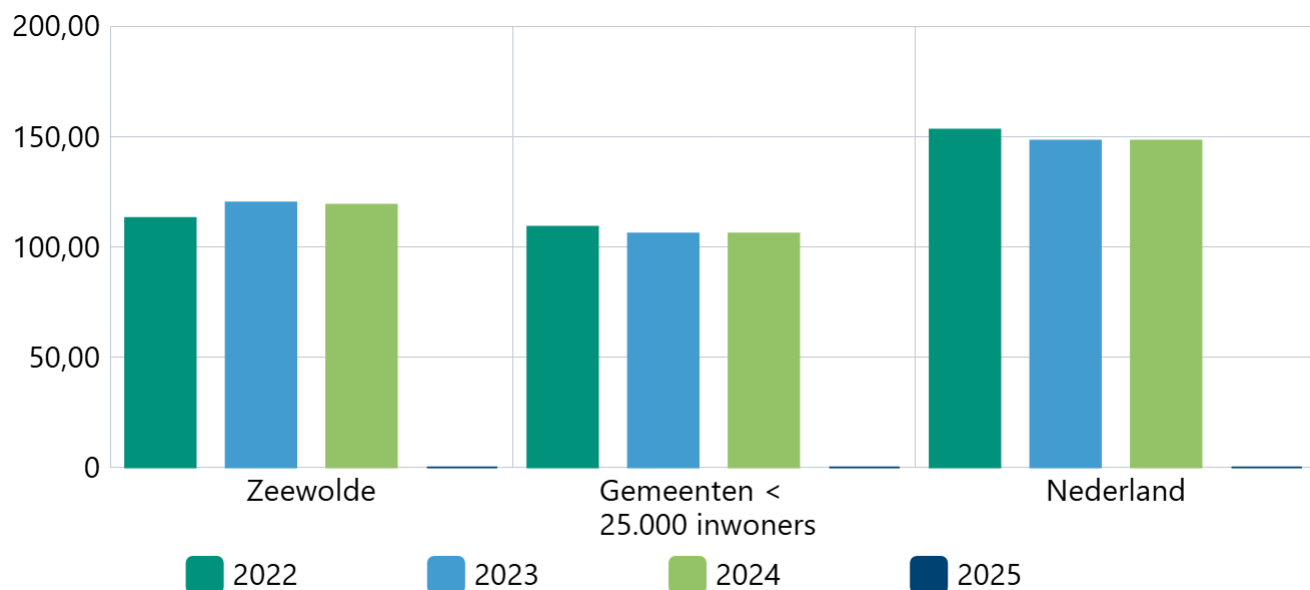
Verbonden partijen

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerkingtredingsdatum
Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC)	Alkmaar	Afvalverwerking / energieleverancier	Aandelenbezig (risicodragende deelneming)		Oktober 2002
GGD Flevoland	Lelystad	Gezondheidszorg	Lid gemeenschappelijke regeling	29-11-2007	01-01-2008
Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek (OFGV)	Lelystad	Uitvoering milieutaken	Lid gemeenschappelijke regeling	26-04-2012	26-04-2012

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

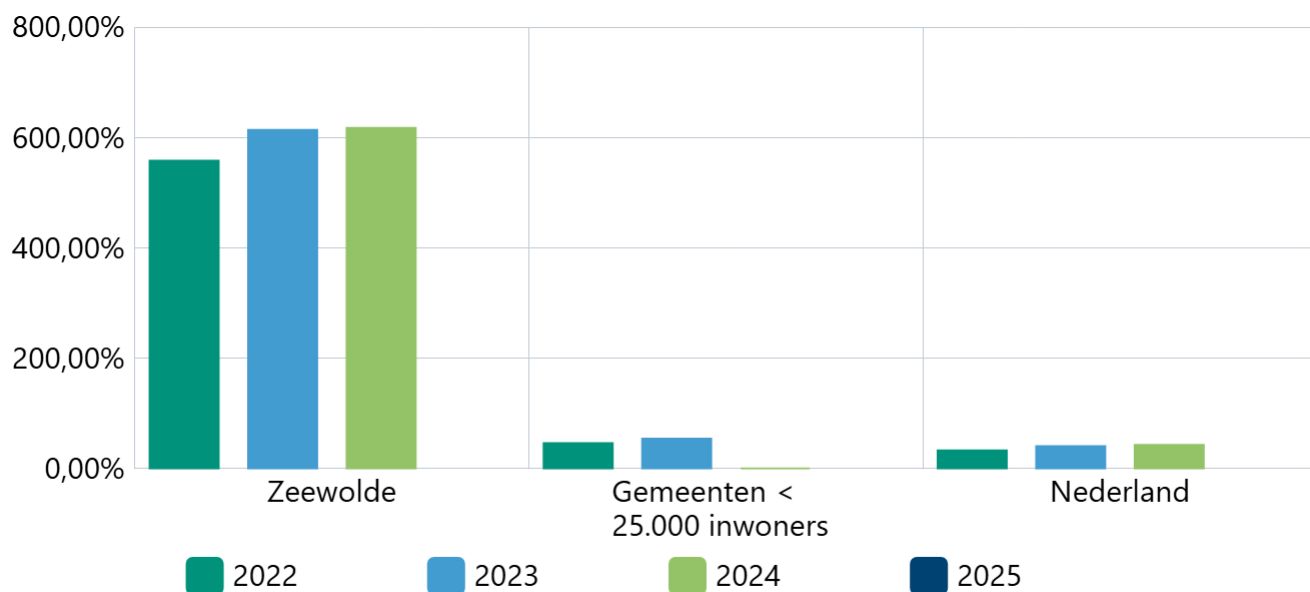
Beleidsindicatoren

Omvang huishoudelijk restafval in kg per inwoner

Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Hernieuwbare elektriciteit

Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
Lasten							
TV71	TV71 Volksgezondheid	-1.748	-1.836	-1.977	-2.027	-2.101	-1.872
TV72	TV72 Riolering	-1.500	-1.393	-1.747	-1.805	-1.860	-1.924
TV73	TV73 Afval	-3.598	-3.852	-3.918	-3.926	-3.931	-3.917
TV74	TV74 Milieubeheer	-2.565	-3.775	-3.584	-2.551	-2.568	-2.608
TV75	TV75 Begraafplaatsen en crematoria	-124	-237	-146	-146	-146	-146
Totaal Lasten		-9.535	-11.093	-11.371	-10.454	-10.606	-10.468
Baten							
TV71	TV71 Volksgezondheid	277	199	235	280	345	81
TV72	TV72 Riolering	1.545	1.618	2.077	2.137	2.193	2.260
TV73	TV73 Afval	4.283	4.211	4.742	4.752	4.759	4.775
TV74	TV74 Milieubeheer	1.643	795	678	1.146	1.153	1.153
TV75	TV75 Begraafplaatsen en crematoria	142	110	146	146	146	146
Totaal Baten		7.890	6.933	7.878	8.461	8.596	8.415
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		-1.645	-4.159	-3.494	-1.993	-2.010	-2.053
Stortingen							
TV72	TV72 Riolering	185	0	0	0	0	0
TV74	TV74 Milieubeheer	0	-852	-856	0	0	0
TV75	TV75 Begraafplaatsen en crematoria	-192	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen		-7	-852	-856	0	0	0
Onttrekkingen							
TV74	TV74 Milieubeheer	224	2.124	1.606	197	174	173
TV75	TV75 Begraafplaatsen en crematoria	4	12	10	8	8	8
Totaal Onttrekkingen		228	2.136	1.616	205	182	181
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		221	1.284	760	205	182	181
Programma 7 Duurzaam en gezond Zeewolde - Totaal		-1.424	-2.876	-2.734	-1.789	-1.829	-1.872

Financiële analyse begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Vershil
TV71	TV71 Volksgezondheid	-1.636	-1.742	-106
TV72	TV72 Riolering	225	330	105
TV73	TV73 Afval	359	825	465
TV74	TV74 Milieubeheer	-2.980	-2.906	74
TV75	TV75 Begraafplaatsen en crematoria	-127	0	127
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		-4.159	-3.494	666
TV74	TV74 Milieubeheer	1.272	750	-522
TV75	TV75 Begraafplaatsen en crematoria	12	10	-2
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		1.284	760	-524
Programma 7 Duurzaam en gezond Zeewolde - Totaal		-2.876	-2.734	142

Toelichting op de financiële analyse

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 142.000,- ten opzichte van de begroting 2026 (na wijzigingen).

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2027 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2026 na wijziging.

TV71 Volksgezondheid (€ 106.000,- nadelig)

De gestegen kosten worden veroorzaakt door de indexatie van de kosten en de doorwerking van het nieuwe verdeelmodel bij de GGD. Voor de gemeente Zeewolde resulteert dit in een nadelig effect van € 99.000,-. Daarnaast komen er op dit taakveld nog overige verschillen voor van € 7.000,- nadelig.

TV72 Riolering (€ 105.000,- voordelig)

- De kosten voor riolering worden gedekt door de rioolheffing en zijn in principe 100% kostendekkend, wat betekent dat kosten en opbrengsten gelijk aan elkaar zijn. De kosten voor riolering zijn gestegen. Daarnaast mogen er bepaalde kosten worden toegerekend aan het riooltarief, die niet op dit taakveld verantwoord worden (bijvoorbeeld overhead, btw en kwijtscheldingen). Dit resulteert in een voordelig effect van € 459.000,-;
- Bij het ombuigingstraject is besloten om vanaf 2027 50% van de straatreinigingskosten toe te rekenen aan de rioolheffing, net zoals dat bij de afvalstoffenheffing gebeurt. Dit resulteert in een nadelig effect van € 339.000,-;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 15.000,- nadelig.

TV73 Afval (€ 465.000,- voordelig)

- De kosten van afvalinzameling worden gedekt door de afvalstoffenheffing en zijn in principe 100% kostendekkend, wat betekent dat kosten en opbrengsten gelijk aan elkaar zijn. De kosten voor afvalinzameling zijn gestegen. Daarnaast mogen er bepaalde kosten worden toegerekend aan het afvaltarief, die niet op dit taakveld verantwoord worden (bijvoorbeeld overhead, btw en kwijtscheldingen). Dit resulteert in een voordelig effect van € 500.000,-;
- De 50% doorbelasting van de straatreinigingskosten door een nieuwe aanbesteding is hoger uitgevallen, dit resulteert in een nadelig effect van € 39.000,-;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 4.000,- voordelig.

TV74 Milieubeheer (€ 74.000,- voordelig)

- In 2027 loopt het huidige werkplan van klimaatadaptatie af. Hierdoor wordt in de begroting een groot deel van de bestemmingsreserve Klimaatadaptatie vrijgegeven. Dit resulteert in een nadelig effect van € 268.000,-. In de tussentijd zal er een nieuw werkplan voor klimaatadaptatie voorgesteld worden aan de gemeenteraad inclusief een nieuwe raming voor de uitgaven voor de komende jaren. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 7.4 Milieubeheer. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect;

- In 2026 was incidenteel een budget beschikbaar voor subsidies binnen het Duurzaamheidskompas 2030 (toegevoegd via de jaarstukken 2025). Dit budget vervalt voor 2027. Dit resulteert in een voordelig effect van € 250.000,-. De dekking hiervan was afkomstig uit de bestemmingsreserve Duurzaamheidskompas 2030. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 7.4 Milieubeheer. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect;
- Voor het onderzoek naar de gevolgen van bodemdaling is jaarlijks € 43.000,- beschikbaar gesteld. In 2026 waren de budgetten voor 2025 en 2026 samengevoegd waardoor er een totaalbudget van € 86.000,- geraamd stond. In 2027 staat de reguliere raming weer in de begroting. Dit resulteert in een voordelig effect van € 43.000,-;
- Voor de uitvoering van het beleidsplan 'Op weg naar een circulair Zeewolde' is, conform het uitvoeringsprogramma, in 2026 een hoger bedrag geraamd voor inhuur dan in 2027. Dit resulteert in een voordelig effect van € 33.000,-. De dekking hiervan is afkomstig uit de bestemmingsreserve Duurzaamheidskompas 2030. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 7.4 Milieubeheer. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 16.000,- voordelig.

TV75 Begraafplaatsen en crematoria (€ 127.000,- voordelig)

- Het onderhoudsbudget van 2026 was eenmalig opgehoogd voor het realiseren van een verbeterde toegankelijkheid en uitstraling van de begraafplaats. Dit bedrag staat in 2027 niet meer geraamd en resulteert in een voordelig effect van € 115.000,-;
- De baten van de leges van begraafplaatsrechten lopen al een aantal jaren op, waardoor de opbrengsten bijgeraamd worden. Dit resulteert in een voordelig effect van € 36.000,-. De totale kosten van de begraafplaats worden gedekt door deze leges en is daarmee 100% kostendekkend, wat betekent dat kosten en opbrengsten gelijk aan elkaar zijn;
- Het reguliere onderhoudsbudget is structureel verhoogd, dit resulteert in een nadelig effect van € 15.000,-;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 9.000,- nadelig.

Programma 7 Mutaties reserves (€ 524.000,- nadelig)

RES0001 Algemene Reserve (€ 480.000,- nadelig)

- Voor de implementatie van het recycletarief is er vanuit de Algemene reserve budget beschikbaar gesteld. In 2027 is dit bedrag niet meer beschikbaar en resulteert dit in een nadelig effect van € 315.000,-;
- Eind 2025 is de voor de verbetering van de uitstraling van de begraafplaats een budget beschikbaar gesteld. Dit bedrag is overgeheveld naar 2026 en zal in 2027 niet meer beschikbaar zijn. Dit resulteert in een nadelig effect van € 115.000,-;
- Bij de jaarstukken 2025 is het budget voor de motie potten- en pannenfonds overgeheveld naar 2026, met een bijbehorende onttrekking aan de Algemene reserve. Voor 2027 is deze onttrekking komen te vervallen, dit resulteert in een nadelig effect van € 50.000,-.

RES0041 BR Klimaatadaptatie (€ 268.000,- voordelig)

In 2027 loopt het huidige werkplan van klimaatadaptatie af. Hierdoor wordt in de begroting een groot deel van de bestemmingsreserve Klimaatadaptatie vrijgegeven. Dit resulteert in een voordelig effect van € 268.000,-. In de tussentijd zal er een nieuw werkplan voor klimaatadaptatie voorgesteld worden aan de gemeenteraad inclusief een nieuwe raming voor de uitgaven voor de komende jaren. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 7.4 Milieubeheer. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect.

RES0045 BR Duurzaamheidskompas 2030 (€ 346.000,- nadelig)

Uit deze reserve worden incidentele uitgaven binnen het Duurzaamheidskompas 2030 gedekt. In 2026 is een onttrekking van € 428.000,- geraamd, bestaande uit € 250.000,- voor incidentele subsidies (toegevoegd via de jaarstukken 2025), € 101.000,- voor de jaarschijf 2026 van het beleidsplan 'Op weg naar een circulair Zeewolde', € 25.000,- voor het communicatieplan en € 52.000,- aan overige onttrekkingen. Voor 2027 resteert een onttrekking van € 82.000,-, bestaande uit de jaarschijf 2027 van het circulariteitsbeleid (€ 57.000,-), conform het door de raad vastgestelde uitvoeringsprogramma met gefaseerde onttrekkingen voor de periode 2026 t/m 2030, en het budget voor het communicatieplan (€ 25.000,-). Dit resulteert in een nadelig effect van € 346.000,-. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 7.4 Milieubeheer. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect.

Daarnaast zijn er nog overige verschillen op de mutatie reserves op dit programma van € 34.000,- voordelig.

Reserve	Omschrijving	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Begroting 2027	Vershil
RES0001	Algemene Reserve	480	0	-480
RES0011	BR Kapitaallasten	12	10	-2
RES0041	BR Klimaatadaptatie	400	668	268
RES0045	BR Duurzaamheidskompas 2030	428	82	-346
RES0047	BR CDOKE	-36	0	36
Totaal		1.284	760	-524

-/- is toevoeging aan reserve, nadeel exploitatie, +/- is onttrekking aan reserve, voordeel exploitatie

Programma 8 | Ruimte en wonen in Zeewolde

Algemeen

Het programma omvat de zorg voor kwalitatief hoogwaardige ruimtelijke ontwikkeling van zowel de bebouwde omgeving als ook het buitengebied en het woonbeleid.

Hoofddoelstelling

We richten ons op het optimaliseren van de woningbouwproductie binnen realistische kaders. Locaties met weinig belemmeringen hebben daarbij de prioriteit. Daar waar die zich wel voordoen, werken we zoveel mogelijk door met de voorbereidingen zodat er gestart kan worden als de huidige belemmeringen zijn opgelost. Nieuwbouw in combinatie met het stimuleren van doorstroming biedt kansen voor de verruiming van het woning aanbod. Met de ontwikkeling van Oosterwold voegen we een nieuw en zelfstandig woon- en werkgebied toe aan onze gemeente. Hier werken we toe naar een nieuwe gemeenschap, wat meer vergt dan alleen het bouwen van woningen. Regie voeren we via de instrumenten die de Omgevingswet ons daarvoor biedt.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Woonzorgvisie	2020 t/m 2025	2020	In februari 2026 is de woonzorgvisie vastgesteld, later in 2026 wordt het volkshuisvestingsprogramma opgesteld
Omgevingsvisie "In Zeewolde maak je toekomst"	Onbepaald	2023	Onbepaald
Vestigingsbeleid bedrijventerreinen 2025-2030	2025 t/m 2030	2024	2030
Nota Grondbeleid Zeewolde 2025	2025 t/m 2029	2025	2029

Wat willen we bereiken?

Lange termijn visie ontwikkeling Zeewolde

We nemen nadrukkelijk de regie over de ruimtelijke ontwikkeling van ons mooie dorp. We werken aan een vitale samenleving met aantrekkelijke voorzieningen voor onze inwoners. In de dynamiek van de ontwikkelingen om ons heen bepalen we zo veel mogelijk zelf wat er gebeurt. De groei van Zeewolde geven we zo vorm, met behoud van de eigen identiteit en het dorpse karakter.

Wat gaan we daarvoor doen?

Formuleren lange termijn visie Zeewolde

We formuleren samen met de gemeenteraad een langetermijnvisie voor Zeewolde, waarvoor onder meer het inspiratiedocument 'Toekomstbeeld 2064' kan worden benut.

Wat willen we bereiken?

Woningbouwproductie optimaliseren en doorstroming stimuleren

We richten ons op het optimaliseren van de woningbouwproductie binnen realistische kaders. Daarbij benutten we de kansen die doorstroming biedt om de woningmarkt te verruimen. 'We bouwen geen huizen, maar gemeenschappen.'

Wat gaan we daarvoor doen?

Optimaliseren van de woningbouwproductie

- We zetten in op bouwen voor diverse doelgroepen, waaronder ouderen, jongeren en alleenstaanden. We willen betaalbare en levensloopbestendige woningen realiseren. Door de doorstroming die daardoor ontstaat verruimen we de woningmarkt;
- We gaan dit realiseren door middel van een volkshuisvestingsprogramma. Het Volkshuisvestingsprogramma wordt gevuld met diverse bouwstenen namelijk onder andere: de woonzorgvisie, de uitvoeringsagenda wonen, welzijn en zorg en de huisvestingsverordening;
- Wij voldoen aan de wettelijke vereisten met minimaal 30% sociale woningbouw en streven daarnaast naar voldoende betaalbare woningen.

Afronden Polderwijk

We zorgen ervoor dat de Polderwijk kan worden afgerond.

Nieuwe plangebieden

- We starten met de voorbereidingen voor ontwikkeling van het A-gebied (Fortenveld en Vestingveld) en zorgen voor een definitieve uitwerking en vaststelling van het Omgevingsprogramma voor het A-gebied;
- We benutten actief kansen voor beoogde inbreidingslocaties.

Wat willen we bereiken?

Belemmeringen wegnemen en innovatieve concepten toepassen

We geven prioriteit aan woningbouwlocaties met weinig tot geen belemmeringen op het gebied van stikstof en netcongestie. We ondersteunen daarnaast innovatieve concepten waarbij het stroomnet niet extra belast wordt

Wat gaan we daarvoor doen?

Starterslening

In de komende raadsperiode blijven we zowel startersleningen aanbieden om jongeren te helpen bij het kopen van een woning, als duurzaamheidsleningen om inwoners te helpen hun huis te verduurzamen.

Woningen voor Zeewoldenaren

We zetten de huisvestingsverordening in, zodat eigen inwoners meer kans maken om een betaalbare nieuwbouwwoning in Zeewolde te kunnen kopen of huren.

Innovatieve oplossingen

We onderzoeken welke mogelijkheden er binnen Zeewolde bestaan voor woningsplitsing en woningdelen, welke randvoorwaarden daarbij gelden, en in hoeverre deze instrumenten kunnen bijdragen aan de lokale woonopgave. Voor onze nieuwbouwwontwikkelingen zoeken we naar innovatieve mogelijkheden en slimme oplossingen om toch te kunnen bouwen.

Wat willen we bereiken?

Oosterwold

Met de ontwikkeling van Oosterwold voegen we een nieuw en zelfstandig woon- werkgebied toe aan onze gemeente. Omdat we hier vanaf de grond af aan iets nieuws opbouwen, hebben we de unieke kans om de inrichting direct te baseren op onze visie: we bouwen geen huizen, maar gemeenschappen. Binnen de wettelijke kaders voor woningbouw zetten we voor de komende ontwikkelfase in op een brede, sociale mix van inwoners, waarmee we vanaf de start een inclusief en maatschappelijk gebalanceerd nieuw gebied creëren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Start ontwikkeling Oosterwold 2b en 2c

We starten met de ontwikkeling van Oosterwold in 2b en 2c, in samenwerking met het RVB en het consortium van marktpartijen. Dit start met het definiëren van de sociaal maatschappelijk en fysieke uitgangspunten.

Wat willen we bereiken?

Parallele planvorming

We onderzoeken voor welke locaties parallelle planvorming mogelijk is. Zo kunnen plannen om met bouwen te starten al klaarliggen zodra de beperkingen (stikstof, netcongestie, etc) zijn opgeheven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inbreidingslocaties

Wat willen we bereiken?

Proactieve ruimtelijke ordening

We hanteren een proactieve en vernieuwende benadering voor ruimtelijke ordening, waarbij de nadruk ligt op deregulering binnen het omgevingsplan. Er wordt ingezet op een stevige, sturende regierol van de gemeente om via omgevingsprogramma's specifieke ruimtelijke doelen te realiseren, met aandacht voor maatschappelijke belangen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Omgevingsprogramma's

Voor 1 januari 2032 moeten alle bestemmingsplannen en beheersverordening omgezet zijn naar het gemeentedeckend omgevingsplan. We doen dit in deelgebieden op een vernieuwende manier met de focus op deregulering.

2 omgevingsprogramma's in de maak:

- A-gebied (verwachte vaststelling Q3/Q4 2027)
- Warmteprogramma (verwachte vaststelling Q4 2026)

Wat willen we bereiken?

Fysieke inrichting en sociale behoeften

Bij ruimtelijke wijkontwikkeling en de exploitatie van maatschappelijk vastgoed stemmen we de fysieke inrichting zo veel mogelijk af op de sociale behoeften (ontmoeting en welzijn) van de buurt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontmoetingsplekken

We zorgen ervoor dat de openbare ruimte, zoals speeltuinen en het centrum, en andere ontmoetingsplekken waarop we als gemeente invloed hebben, aantrekkelijke plaatsen voor ontmoeting zijn.

Verbonden partijen

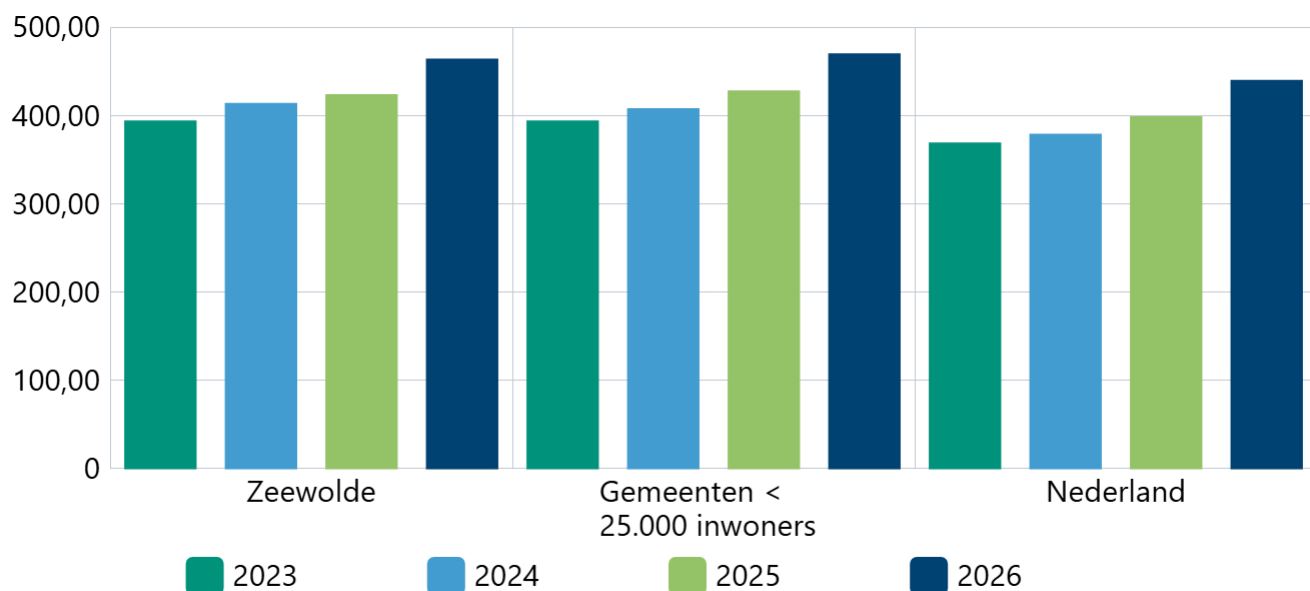
Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerkingtredingsdatum
Gebiedsontwikkeling Oosterwold	Almere	Uitvoering geven aan gebiedsontwikkeling Oosterwold	Centrumgemeente constructie	September 2013	1 januari 2014

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

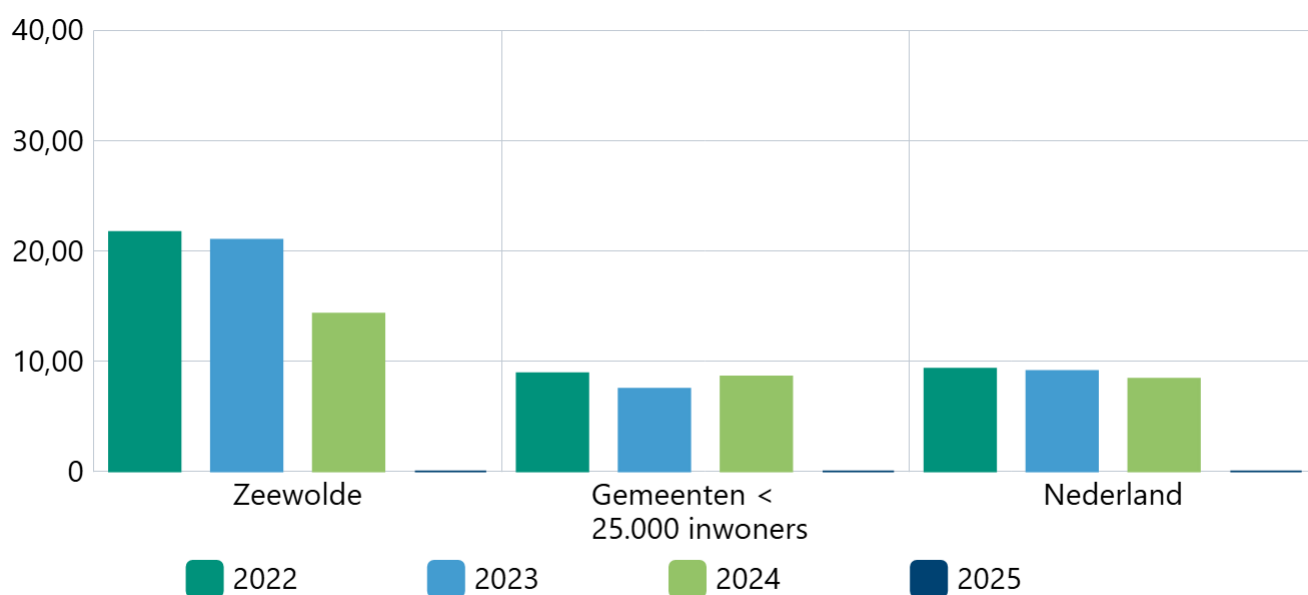
Beleidsindicatoren

Gemiddelde WOZ waarde x € 1.000,-

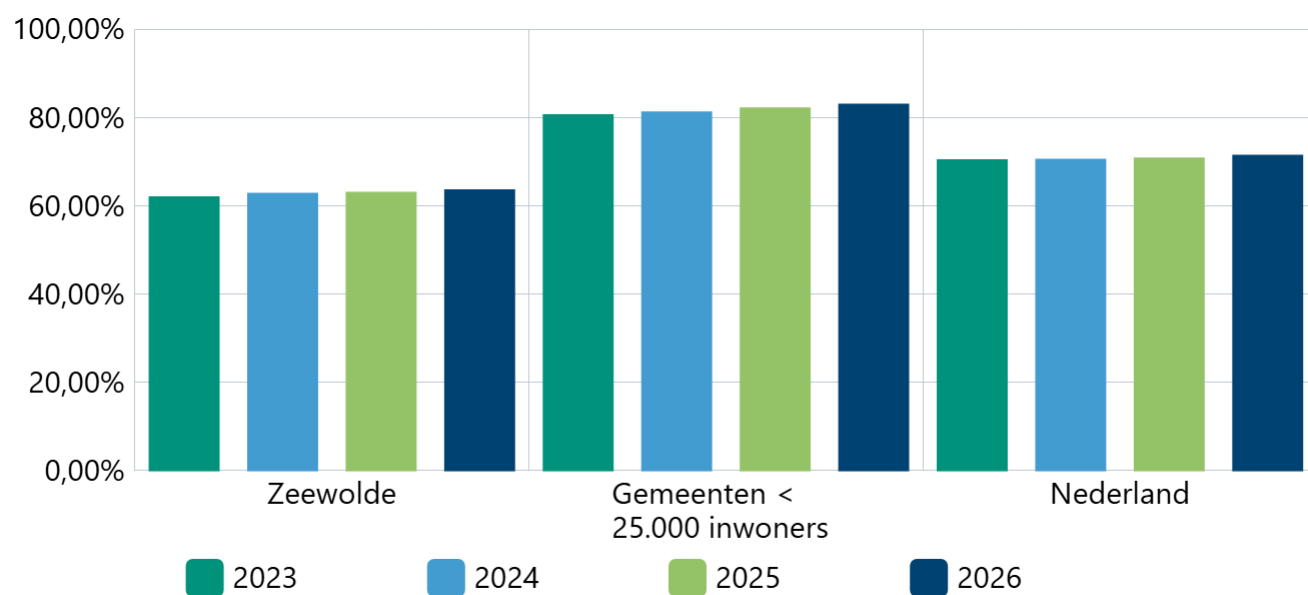
Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026

Demografische druk

Bron: waarstaatjegemeente.nl dd. 27-08-2026 (De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20-65 jaar)

Wat
mag

het kosten?

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
Lasten							
TV81	TV81 Ruimtelijke ordening	-1.507	-1.248	-1.151	-651	-651	-651
TV82	TV82 Grondexpl. (niet-bedrijventer.)	-5.882	-2.026	-2.324	-4.227	-3.849	-5.247
TV83	TV83 Wonen en bouwen	-1.427	-843	-927	-925	-924	-916
Totaal Lasten		-8.816	-4.118	-4.402	-5.802	-5.423	-6.814
Baten							
TV81	TV81 Ruimtelijke ordening	6	191	369	369	369	369
TV82	TV82 Grondexpl. (niet-bedrijventer.)	5.964	2.018	2.316	4.218	3.849	5.247
TV83	TV83 Wonen en bouwen	1.534	2.346	834	984	984	984
Totaal Baten		7.503	4.554	3.520	5.572	5.202	6.601
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		-1.313	437	-882	-230	-221	-213
Stortingen							
TV81	TV81 Ruimtelijke ordening	-491	-31	0	0	0	0
TV82	TV82 Grondexpl. (niet-bedrijventer.)	-25.878	0	0	0	0	0
TV83	TV83 Wonen en bouwen	-100	-1.491	0	0	0	0
Totaal Stortingen		-26.469	-1.522	0	0	0	0
Onttrekkingen							
TV81	TV81 Ruimtelijke ordening	330	226	181	181	181	181
TV82	TV82 Grondexpl. (niet-bedrijventer.)	45.795	8	8	8	0	0
TV83	TV83 Wonen en bouwen	404	10	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen		46.529	244	189	189	181	181
Saldo van geraamd stortingen en onttrekkingen aan reserves		20.059	-1.278	189	189	181	181
Programma 8 Ruimte en wonen		18.747	-841	-693	-41	-40	-32

Resultaat begroting	Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
in Zeewolde - Totaal						

Financiële analyse begroting 2027 t.o.v. begroting 2026

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Verschil
TV81	TV81 Ruimtelijke ordening	-1.058	-781	276
TV82	TV82 Grondexpl. (niet-bedrijventer.)	-8	-8	0
TV83	TV83 Wonen en bouwen	1.502	-93	-1.595
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		437	-882	-1.319
TV81	TV81 Ruimtelijke ordening	195	181	-14
TV82	TV82 Grondexpl. (niet-bedrijventer.)	8	8	0
TV83	TV83 Wonen en bouwen	-1.481	0	1.481
Saldo van geraamd stortingen en onttrekkingen aan reserves		-1.278	189	1.467
Programma 8 Ruimte en wonen in Zeewolde - Totaal		-841	-693	148

Toelichting op de financiële analyse

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 148.000,- ten opzichte van de begroting 2026 (na wijzigingen).

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2027 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2026 na wijziging.

TV81 Ruimtelijke ordening (€ 276.000,- voordelig)

- Voor de komst van de kazerne worden er de nodige kosten gemaakt. Dit zit vooral in loonkosten van personeel dat al in dienst is van de gemeente, maar hier staan nu inkomsten tegenover. Deze kosten zullen verhaald worden wanneer de overeenkomst tussen het ministerie van Defensie en de gemeente afgerond is. Dit resulteert in een voordelig effect van € 152.000,-;
- Voor de onderzoeken en voorbereidingen voor Oosterwold worden ook de nodige kosten gemaakt die weer zullen terugvloeien naar de gemeente Zeewolde. Dit resulteert in een voordelig effect van € 101.000,-;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 23.000,- voordelig.

TV83 Wonen en bouwen (€ 1.595.000,- nadelig)

- In 2026 zijn de inkomsten van de realisatiestimulans woningbouw geraamd. Voor 2027 is deze raming nog niet bekend. Dit resulteert in een nadelig effect van € 1.491.000,-. Naar verwachting zullen er ook in 2027 betaalbare woningen gerealiseerd worden waar de gemeente een vergoeding voor zal ontvangen. De dekking hiervan is afkomstig uit de bestemmingsreserve Realisatiestimulans woningbouw. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 8.3 Wonen en bouwen. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect;
- Een nadeel van € 110.000,- wordt veroorzaakt door een hogere doorbelasting van interne apparaatslasten. In 2027 worden er, in vergelijking met 2026, meer uren aan dit taakveld besteed. Per saldo heeft dit een neutraal effect op de begroting door de koppeling met taakveld 0.4 Overhead;
- Op dit taakveld komen er nog overige verschillen voor van € 6.000,- voordelig.

Programma 8 Mutaties Reserves (€ 1.467.000,- voordelig)

RES0048 BR Realisatiestimulans Woningbouw (€ 1.491.000,- voordelig)

In 2026 zijn de inkomsten van de realisatiestimulans woningbouw geraamd. Voor 2027 is deze raming nog niet bekend. Dit resulteert in een nadelig effect van € 1.491.000,-. Naar verwachting zullen er ook in 2027 betaalbare woningen gerealiseerd worden waar de gemeente een vergoeding voor zal ontvangen. Deze reserve is gekoppeld aan taakveld 8.3 Wonen en bouwen. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect

Daarnaast zijn er nog overige verschillen op de mutatie reserves op dit programma van € 24.000,- nadelig.

Reserve	Omschrijving	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Begroting 2027	Vershil
RES0001	Algemene Reserve	10	0	-10
RES0029	BR BBV-winst en grondexploitaties	8	8	0
RES0031	BR Omgevingswet	187	173	-14
RES0034	BR Projectbureau Wind	8	8	0
RES0048	BR Realisatiestimulans Woningbouw	-1.491	0	1.491
Totaal		-1.278	189	1.467

-/- is toevoeging aan reserve, nadeel exploitatie, +/- is onttrekking aan reserve,
voordeel exploitatie

Paragrafen

Algemene informatie

Met de paragrafen (die een verplicht onderdeel uitmaken van de Planning & Control documenten) wordt inzicht gegeven in het beleid voor diverse beheersmatige processen. Deze paragrafen zijn van belang voor de realisatie van de raadsprogramma's en ze geven aanvullende informatie voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente op de korte en (middel)lange termijn.

Inhoudelijk is bij de paragrafen aansluiting gezocht bij lopende en te verwachten ontwikkelingen voor dat jaar. Indien mogelijk wordt in de paragrafen verwezen naar relevante beleidsnota's c.q. beheerplannen.

De volgende paragrafen zijn verplicht onderdeel van de programmabegroting en de jaarstukken:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid
- Openbaarheid

De volgende paragrafen zijn geen wettelijk verplichte paragrafen, maar een door de raad gewenst onderdeel van de programmabegroting en jaarstukken:

- Uitgaande subsidies
- Ombuigingen

In elke paragraaf geven we een korte beschrijving van de doelstelling van de betreffende paragraaf, gevolgd door een beschrijving van het gemeentelijke beleid.

Lokale heffingen

Algemeen

Naast de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en de specifieke uitkeringen van het Rijk zijn de lokale heffingen een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten. Deze inkomsten kennen zowel een ongebonden karakter (algemeen dekkingsmiddel) als een gebonden karakter (specifieke heffingen).

Deze paragraaf behandelt de belangrijkste uitgangspunten ten aanzien van de verschillende gemeentelijke heffingen (tarievenbeleid), geeft daarnaast een overzicht op hoofdlijnen evenals een aanduiding van de lokale belastingdruk en tenslotte een korte beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Gemeenten hebben een gesloten belastingstelsel. Door de landelijke overheid wordt bepaald welke belastingen de gemeenten mogen heffen.

Binnen dit stelsel bestaan twee soorten heffingen:

- heffingen die bijdragen aan de algemene middelen van de gemeente
- heffingen waarbij inwoners of bedrijven betalen voor een specifieke taak of dienst van de gemeente

Lokale heffingen zorgen ervoor dat de gemeente voldoende eigen inkomsten heeft om haar taken uit te voeren. Voor elke heffing moet de gemeenteraad een verordening vaststellen. Ook wijzigingen of het afschaffen van een heffing kan alleen via zo'n verordening. De gemeenteraad stelt de verordeningen voor 2027 definitief vast in december 2026.

Tot de heffingen die bijdragen aan de algemene middelen behoren onder andere de onroerende-zaakbelastingen, forensenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting. Tot de heffingen voor gemeentelijke diensten behoren onder andere de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Daarnaast zijn er vergoedingen voor specifieke voorzieningen of werkzaamheden zoals de marktgelden, lijkbezorgingsrechten, havengelden en leges (bijvoorbeeld voor reisdocumenten, rijbewijzen of omgevingsvergunningen). Voor deze heffingen geldt dat de tarieven in principe de werkelijke kosten moeten dekken. Dit volgt het uitgangspunt: 'de gebruiker betaalt'.

Kwijtscheldingen

De gemeente Zeewolde verleent kwijtschelding voor drie heffingen:

- onroerende-zaakbelastingen
- afvalstoffenheffing
- rioolheffing

De gemeenteraad heeft gekozen voor een zo ruim mogelijk kwijtscheldingsbeleid. Dat betekent dat inwoners sneller in aanmerking komen voor kwijtschelding dan in gemeenten die geen gebruik maken van de mogelijkheid tot verruimen.

Inkomensnorm: 100% van bijstand of AOW

Bij de beoordeling kijkt de gemeente naar het inkomen. Zeewolde hanteert hierbij de **hoogst toegestane norm**:

- Voor inwoners met een bijstandsuitkering: 100% van de bijstandsnorm wordt vrijgelaten.
- Voor AOW-gerechtigden: 100% van de netto AOW-norm wordt vrijgelaten.

Met andere woorden: als iemand leeft op bijstandsniveau of AOW-niveau, telt dat inkomen niet mee als draagkracht. Daardoor komt iemand sneller in aanmerking voor kwijtschelding.

Extra vrijstelling voor spaargeld

Naast de landelijke regels voor het vrijlaten van een banksaldo, hanteert Zeewolde **extra vrijstellingen**. Inwoners mogen dus méér spaargeld hebben zonder dat dit gevolgen heeft voor de aanvraag.

De extra vrijgelaten bedragen zijn:

- € 2.000,- voor echtgenoten of samenwonenden
- € 1.800,- voor alleenstaande ouders
- € 1.500,- voor alleenstaanden

Deze bedragen komen bovenop de standaard landelijke vrijstelling.

Samengevat

Zeewolde voert een sociaal en ruimhartig kwijtscheldingsbeleid. Zowel de inkomensnorm als de vrijstelling voor spaargeld zijn maximaal verruimd, zodat inwoners met een laag inkomen minder snel in financiële problemen komen door lokale heffingen.

Tarieven

Gebaseerd op de cijfers van het Centraal Planbureau bij de Meicirculaire Gemeentefonds 2026 wordt voor het begrotingsjaar 2027 een trendmatige aanpassing voorgesteld van 2,5% (prijs bruto binnenlands product voor het jaar 2027). In een aantal situaties (bijvoorbeeld reisdocumenten) worden de legestarieven (mede) vastgesteld door de rijksoverheid en gepubliceerd in de Staatscourant.

Naast belastingen, heft de gemeente bestemmingsheffingen, rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt.

In deze paragraaf Lokale heffingen worden concepttarieven 2027 genoemd. Deze tarieven zijn uitsluitend weergegeven om aan te geven wat het tarief bedraagt wanneer de begroting ongewijzigd wordt aangenomen. De tarieven worden definitief vastgesteld bij de belastingverordeningen in de laatste raadsvergadering van 2026.

Woonlasten

Benchmark woonlasten (COELO)

Jaarlijks wordt de COELO Atlas van de lokale lasten opgesteld. Dit betreft een jaarlijkse monitor van de ontwikkeling van de lokale lasten op macro- en microniveau. Voor onderstaande gegevens is gebruikgemaakt van de COELO Atlas van de lokale lasten 2026. De gegevens hebben betrekking op 2026, die van 2027 zijn nog niet bekend. Bij het aanbieden van de belastingverordeningen 2027 zullen we voor zover mogelijk hier nader inzicht in geven.

Woonlasten per gemeente

Woonlasten zijn betalingen die huishoudens doen in verband met wonen. De gemeentelijke woonlasten bestaan uit de Onroerende-zaakbelastingen (OZB), de Rioolheffing en de Afvalstoffenheffing. In enkele gemeenten wordt van deze bedragen een heffingskorting afgetrokken. Zeewolde maakt hier geen gebruik van. De gemeentelijke woonlasten bestaan voor huishoudens met huurwoningen uit de Afvalstoffenheffing en soms Rioolheffing. Eigenaar-bewoners betalen daarnaast ook OZB.

Vergelijking woonlasten per gemeente (x € 1,-)

	Zeewolde	Flevoland	Landelijk
Eenpersoonshuishouden (eigenaar/bewoner)	1.133	1.124	1.000
Meerpersoonshuishouden (eigenaar/bewoner)	1.181	1.202	1.095
Eenpersoonshuishouden (huurder/bewoner)	464	488	391
Meerpersoonshuishouden (huurder/bewoner)	513	566	500

- De hoogste woonlasten voor eigenaar/bewoner meerpersoonshuishouden bedragen €2.279,- (gemeente Bloemendaal) en de laagste bedragen € 669,- (gemeente Rijssen-Holten).
- Voor huurders/bewoners zijn de hoogste woonlasten voor meerpersoonshuishoudens € 959,- (gemeente West Betuwe) en de laagste € 33,- (gemeente Nijmegen).

Onroerende zaak belasting

Vastgesteld gemeentelijk beleid

- De OZB woningen is een algemene belasting;
- De OZB woningen wordt geheven van eigenaren;
- De OZB woningen eigenaren 2027 is gebaseerd op de WOZ-waarde van 1 januari 2026;
- Areaal-uitbreidingen leiden tot een hogere opbrengst, maar worden niet in de tarieven gecompenseerd;
- Op grond van de Meicirculaire 2026 wordt voor de marktontwikkeling van woningen tussen 1 januari 2025 en 1 januari 2026 de WOZ-waarde ontwikkeling geschat op 6,5%. In aanvulling daarop wordt de waardeontwikkeling op woningen extra gecorrigeerd met -0,70% omdat in de begroting 2026 uit is gegaan van een waardeontwikkeling van 10,50% en de werkelijke waardeontwikkeling 9,80% bleek te zijn. De daadwerkelijke WOZ-waardeontwikkeling wordt later in het jaar definitief vastgesteld;

- Een bijkomend effect van waardestijging van de woningen is een daling van opbrengsten vanuit het Gemeentefonds. In eerste instantie zal de gemeente voor deze hogere WOZ-waarde extra gekort worden in de algemene uitkering. Omdat dit bij alle gemeenten gebeurt, blijft een stuk van de algemene uitkering onverdeeld. Dit wordt dan in tweede instantie alsnog aan de gemeenten uitgekeerd, echter niet in dezelfde verhouding als waarmee gekort is. Is de waardestijging in de gemeente conform het landelijk gemiddelde dan zal het effect op de algemene uitkering redelijk budgettair neutraal zijn. Is de stijging hoger dan het landelijk gemiddelde dan gaat de gemeente er op achteruit, is de stijging lager dan het landelijk gemiddelde dan gaat de gemeente er op vooruit. Het effect van deze vermindering is lastig te bepalen, vandaar dat in deze meerjarenbegroting hiermee geen rekening is gehouden.

Voornemen 2027

- De geraamde opbrengst OZB woningen eigenaren 2027 is gebaseerd op de opbrengst van 2026 verhoogd met een inflatiecorrectie;
- De OZB woningen 2027 is gebaseerd op de schatting van de WOZ-waarde per 1 januari 2026;
- Het tarief woningen eigenaren bedraagt voor 2027: 0,1244% (2026: 0,1277%);
- Het tarief OZB voor woningen eigendom en niet-woningen en eigendom en gebruik worden bij de Belastingverordeningen 2027 definitief vastgesteld.

Onroerende zaak belasting niet-woningen (eigenaar en gebruiker)

Vastgesteld Beleid

- De OZB niet-woningen is een algemene belasting;
- De OZB niet-woningen wordt geheven van eigenaren en gebruikers;
- Voor OZB niet-woningen wordt geen kwijtschelding verleend;
- Voor OZB niet-woningen bestaan wettelijke vrijstellingen;
- De leegstand van niet-woningen wordt niet gecompenseerd door hogere tarieven;
- Areaal-uitbreidingen leiden tot een beperkte hogere opbrengst, maar worden niet in de tarieven gecompenseerd;
- Op grond van de Meicirculaire 2026 wordt voor de marktontwikkeling van niet-woningen tussen 1 januari 2025 en 1 januari 2026 de WOZ-waarde ontwikkeling geschat op 2,75% voor niet-woningen. In aanvulling daarop wordt de waardeontwikkeling op niet-woningen extra gecorrigeerd met -1,62%. In de begroting 2026 was uitgegaan van een waardeontwikkeling van 2,0% terwijl de werkelijke waardeontwikkeling 0,38% bleek te zijn. Het verschil wordt bij de berekening van de begrote opbrengsten meegenomen. De daadwerkelijke WOZ-waardeontwikkeling wordt later in het jaar definitief vastgesteld.

Voornemen 2027

- De opbrengsten 2027 OZB niet-woningen (eigenaren en gebruikers) is gebaseerd op de opbrengst 2026 verhoogd met een inflatiecorrectie;
- De OZB niet-woningen 2027 is gebaseerd op de schatting van de WOZ-waarde per 1 januari 2026;
- Het tarief voor eigenaren niet-woningen bedraagt voor 2027: 0,2675% (2026: 0,2625%);
- Het tarief voor gebruikers niet-woningen bedraagt voor 2027: 0,2127% (2026: 0,2088%);
- Het tarief OZB voor woningen eigendom en niet-woningen en eigendom en gebruik worden bij de Belastingverordeningen 2027 definitief vastgesteld.

Afvalstoffenheffing

Vastgesteld Beleid

- De Afvalstoffenheffing is een specifieke heffing; een vergoeding voor de kosten van ophalen en verwerken van huishoudelijk afval;
- De Afvalstoffenheffing wordt geheven van gebruikers van woningen;
- Uitgangspunt is volledige kostendekkendheid, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de btw, de overhead, de rentelast en de stand van de voorziening Afvalstoffenheffing;
- Voor Afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk. Dit leidt tot een inkomstenderving. Deze inkomstenderving wordt niet gecompenseerd in het tarief Afvalstoffenheffing;

- De oninbare kosten zijn wel gecompenseerd in het tarief afvalstoffenheffing;
- De egalisatievoorziening afvalstoffenheffing wordt gebruikt om afwijkingen boven of onder een percentage van 100% op te vangen.

Voornemen 2027

- De tarieven Afvalstoffenheffing 2027 worden gebaseerd op de begrote lasten 2027;
- De afvalstoffenheffing 2027 bestaat in 2027 uit een vast bedrag en een variabel bedrag. Het variabele bedrag hangt af van het aantal keren dat afval wordt aangeboden (Diftar);
- De tarieven die zijn opgenomen in de tabel 'Voorstel Belastingtarieven' zijn voorlopige;
- De invoering van Diftar wordt nog geëvalueerd. De resultaten van deze evaluatie worden meegenomen bij de Belastingverordeningen 2027. Op dat moment worden de tarieven voor de afvalstoffenheffing 2027 definitief vastgesteld.

Riool- en Waterzorgheffing

Vastgesteld Beleid

- De Riool- en Waterzorgheffing is een specifieke heffing; een vergoeding voor de kosten van onder andere de inzameling en het transport van afval- en hemelwater;
- De Riool- en Waterzorgheffing wordt geheven van de gebruiker;
- De Riool- en Waterzorgheffing is gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan (2022-2028);
- Uitgangspunt is volledige kostendekkendheid, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de (compensabele) btw, de overhead, de rentelast en de stand van de voorziening Egalisatie riolering;
- De kosten van waterschouwingen zijn opgenomen in het tarief Riool- en Waterzorgheffing;
- De egalisatievoorziening rioolheffing wordt gebruikt om afwijkingen boven of onder een percentage van 100% op te vangen.

Voornemen 2027

- Er zijn geen beleidsmatige aanpassingen beoogd voor 2027;
- De Riool- en Waterzorgheffing is een gebruikersheffing. Dat betekent dat je betaalt voor het gebruik van een perceel (bijvoorbeeld een woning of bedrijfspand). Als iemand het perceel maar een deel van het jaar gebruikt, wordt de heffing per maand berekend;
- In de kadernota is besloten meer kosten aan de rioolheffing toe te rekenen (kosten straatreiniging);
- In combinatie met het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid resulteert dit voor de Riool- en Waterzorgheffing voor 2027 in een tarief van € 184,- (2026: € 146,-);
- De tarieven riool- en waterzorgheffing 2027 worden bij de Belastingverordeningen 2027 definitief vastgesteld.

Toeristenbelasting

Vastgesteld Beleid

- De Toeristenbelasting is een algemene belasting;
- De Toeristenbelasting wordt geheven per overnachting per persoon;
- De tarieven kennen twee methodieken. Voor vaste standplaatsen wordt een forfaitair systeem gehanteerd en voor overige overnachtingen een prijs per overnachting per persoon;
- Voor Toeristenbelasting wordt geen kwijtschelding verleend, er kan vrijstelling worden verleend.

Voornemen 2027

- Voor het jaar 2027 is geen aanpassing in het beleid voorzien;
- Het tarief Toeristenbelasting 2027 is gebaseerd op het tarief 2026 dat wordt verhoogd met de inflatiecorrectie van 2,5%;
- De tarieven toeristenbelasting 2027 worden bij de Belastingverordeningen 2027 definitief vastgesteld.

Forensenbelasting

Vastgesteld Beleid

- De Forensenbelasting is een algemene belasting;

- De Forensenbelasting wordt geheven bij niet-ingezetenen die meer dan 90 dagen per jaar beschikken over een gemeubileerde woning;
- De tarieven Forensenbelasting worden altijd naar boven afgerond op hele euro's. Dit heeft tot gevolg dat de daadwerkelijke stijging, als gevolg van afronding, uitkomt boven het door de raad vastgestelde percentage;
- Voor Forensenbelasting wordt geen kwijtschelding verleend;
- De tarieven Forensenbelasting 2027 worden bij de Belastingverordeningen 2027 definitief vastgesteld.

Voornemen 2027

- Voor het jaar 2027 is geen aanpassing in het beleid voorzien;
- Het tarief Forensenbelasting 2027 is gebaseerd op het tarief 2026 dat wordt verhoogd met de inflatiecorrectie van 2,5%;
- De tarieven forensenbelasting 2027 worden bij de Belastingverordeningen 2027 definitief vastgesteld.

Precariobelasting

Vastgesteld Beleid

- Er wordt geen precariobelasting meer geheven sinds 1 januari 2022. De verordening is echter nog altijd in tact.

Voornemen 2027

- Het tarief Precariobelasting 2027 is gebaseerd op het tarief 2026 dat wordt verhoogd met de inflatiecorrectie van 2,5%;
- De tarieven Precariobelasting 2027 worden bij de Belastingverordeningen 2027 definitief vastgesteld.

Begraafrechten

Vastgesteld Beleid

- De Begraafrechten zijn een specifieke heffing; een vergoeding voor onder andere het gebruik van de begraafplaats en diensten in verband met de begraafplaats;
- De tarieven Begraafrechten worden altijd naar boven afgerond op hele euro's. Dit heeft tot gevolg dat de daadwerkelijke stijging, als gevolg van afronding, uitkomt boven het door de raad vastgestelde percentage.

Voornemen 2027

- De tarieven begraafplaats 2027 zijn gebaseerd op de tarieven 2026 verhoogd met een inflatiecorrectie van 2,5%;
- Dit leidt tot een kostendekkendheid van 100%;
- De tarieven Begraafrechten 2027 worden bij de Belastingverordeningen 2027 definitief vastgesteld.

Marktgelden

Vastgesteld Beleid

- De Marktgelden zijn een specifieke heffing; een vergoeding voor de kosten van het innemen van een standplaats en de aansluiting op de elektriciteitskasten, inclusief btw;
- Het uitgangspunt is volledige kostendekkendheid (100%);
- De Marktgelden worden geheven van de gebruikers van de weekmarkt en standplaatshouders;
- Tarieven worden vastgesteld op hele eurocenten naar boven.

Voornemen 2027

- De tarieven Marktgelden 2027 zijn gebaseerd op de tarieven 2026 verhoogd met een inflatiecorrectie van 2,5%;
- Dit leidt tot een kostendekkendheid van 94%;
- De tarieven Marktgelden 2027 worden bij de Belastingverordeningen 2027 definitief vastgesteld.

Overige legestarieven

Vastgesteld Beleid

- De leges zijn een specifieke heffing; een vergoeding voor, door of vanwege de gemeente verstrekte diensten, waaronder de Nederlandse identiteitskaart;
- Uitgangspunt is volledige kostendekkendheid, tenzij nadrukkelijk door de raad anders is besloten. Deze besluiten zijn genomen voor: gehandicaptenparkeerkaart en organisatiekeurmerk CBF;
- Op niveau van de verordening mogen de leges de 100% kostendekkendheid niet overstijgen;

- Voor leges is geen kwijtschelding mogelijk;
- De uitgangspunten van de Omgevingswet worden sinds 2024 meegenomen in de Verordening leges. Als gevolg van de nieuwe activiteiten wordt jaarlijks beoordeeld of dit leidt tot een aangepaste verordening.

Voornemen 2026

- De uitgaven van de leges worden trendmatig verhoogd;
- De gemeentelijke leges tarieven 2027 zijn gebaseerd op de tarieven 2026 en worden verhoogd met een inflatiecorrectie van 2,5%;
- De tarieven overige legestarieven 2027 worden bij de Belastingverordeningen 2027 definitief vastgesteld.

Havengelden

Vastgesteld beleid

- De havengelden zijn een specifieke heffing; een vergoeding voor, door of vanwege de gemeente verstrekte diensten;
- Door de gemeenteraad is besloten dat de betreffende tarieven niet volledig kostendekkend behoeven te zijn;
- Voor havengelden is geen kwijtschelding mogelijk.

Voornemen 2027

- De tariefstelling wordt gebaseerd op een benchmark van de gemiddelde tarieven in omliggende gemeenten;
- De tarieven havengelden 2027 zijn gebaseerd op de tarieven 2026 en worden, rekening houdend met de bovengenoemde trend en benchmark, verhoogd met 2,5%. Dit komt overeen met de inflatiecorrectie;
- De tarieven havengelden 2027 worden bij de Belastingverordeningen 2027 definitief vastgesteld.

Ongebonden heffingen; diverse belastingen

De ongebonden heffingen (Onroerende zaak belastingen, Toeristenbelasting, Forensenbelasting, Precariobelasting) worden alle tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd; de besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. De opbrengsten van deze heffingen zijn vrij besteedbaar.

Gebonden heffingen

De gebonden heffingen (ook wel bestemmingsheffing en daarnaast rechten of voorheen retributie genoemd), zoals de afvalstoffenheffing, riool- en waterzorgheffing, lijkbezorgingsrechten, marktgelden, havengelden en leges worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Het betreffen betalingen aan de (lokale) overheid ter zake van een concrete, door de (lokale) overheid als zodanig bewezen dienst en zijn gericht op het verhalen van de kosten die de gemeente maakt.

BIZ

Hierbuiten valt de zogeheten Bedrijven Investeringszones (BIZ), omdat de gemeente bij deze regeling alleen een rol heeft voor de heffing. De ontvangen gelden worden rechtstreeks doorgesluisd naar een speciaal voor de BIZ opgerichte vereniging of stichting. Voor Zeewolde is dit de Stichting Ondernemersfonds Centrum Zeewolde.

Inkomsten lokale heffingen

Algemene dekkingsmiddelen (ongebonden)					
(bedragen x € 1.000,-)					
Belastingsoort	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Begroting 2027			
		Jaarschijf 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Forensenbelasting	621	636	636	636	636
Onroerende zaakbelastingen	12.526	12.735	12.905	12.928	12.949
Toeristenbelasting	4.129	4.232	4.232	4.232	4.232
Subtotaal	17.276	17.603	17.773	17.796	17.817
Algemene dekkingsmiddelen (gebonden)					
Belastingsoort	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Begroting 2027			
		Jaarschijf 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Afvalstoffenheffing	3.871	4.371	4.380	4.387	4.403
Bouwvergunningen	780	780	930	930	930
Burgerzaken	515	526	479	318	266
Havengelden	12	12	12	12	12
Lijkbezorgingsrechten	110	146	146	146	146
Marktgelden	16	18	18	18	18
Overige heffingen (leges APV enz.)	70	70	70	70	70
Rioolrechten	1.618	2.077	2.137	2.193	2.260
Subtotaal	6.992	8.000	8.172	8.074	8.105
Totaal	24.268	25.603	25.945	25.870	25.922

Tariefberekeningen heffingen

Tariefberekening heffingen (bedragen x € 1,-)								
	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing	Begraafplaatsrechten	Omgevingsvergunningen	Marktgelden	Havengelden	Burgerzaken	Overige legestarieven*
<u>Toe te rekenen kosten:</u>								
Kosten	-4.007.700	-1.785.900	-135.109	-651.500	-17.798	-51.900	-945.100	-491.000
Inkomsten niet zijnde heffingen	371.700	-	-	-	-	-	-	-
Netto kosten	-3.636.000	-1.785.900	-135.109	-651.500	-17.798	-51.900	-945.100	-491.000
BTW	-711.585	-287.805	-10.691	-	-902	-4.977	-34.251	-1.176
Overhead	-22.912	-3.103	-	-	-	-	-	-
Totaal toe te rekenen kosten	-734.497	-290.908	-10.691	-	-902	-4.977	-34.251	-1.176
Totale kosten (te dekken uit tarieven)	-4.370.497	-2.076.808	-145.800	-651.500	-18.700	-56.877	-979.351	-492.176
Totale Opbrengst (uit tarieven)	4.370.500	2.076.800	145.800	750.000	17.600	12.000	526.000	70.000
Dotatie / onttrekking (egaliserende) voorziening / reserve	-	-	-	-	-	-	-	-
Dekkingspercentage, afgerond	100%	100%	100%	115%	94%	21%	54%	14%

* Hieronder vallen onder andere: leges communicatiewet, evenementenvergunning, drank&horeca vergunning, toezicht collecten, etc.

Voorstel belastingtarieven 2027

Voorstel belastingtarieven 2027	2026	2027
Afvalstoffenheffing		
Vastrechttaarif DIFTAR	€ 319,90	€ 360,95
Aanbieding 240 liter container per aanbieding	€ 14,40	€ 14,40
Aanbieding voor een 30 liter inworp	€ 1,80	€ 1,80
Forensenbelasting waarde in het economische verkeer		
0 tot en met € 125.000	€ 418,00	€ 429,00
> € 125.000 tot en met € 150.000	€ 521,00	€ 535,00
> € 150.000 tot en met € 175.000	€ 632,00	€ 648,00
> € 175.000 tot en met € 200.000	€ 750,00	€ 769,00
> € 200.000 tot en met € 225.000	€ 867,00	€ 889,00
> € 225.000 tot en met € 275.000	€ 998,00	€ 1.023,00
> € 275.000 tot en met € 325.000	€ 1.141,00	€ 1.170,00
> € 325.000 tot en met € 375.000	€ 1.288,00	€ 1.321,00
> € 375.000	€ 1.446,00	€ 1.483,00
Lijkbezorgingsrechten		
Begraafrechten > 12 jaar	€ 670,00	€ 687,00
Uitsluitend recht op particulier graf 20 jaar	€ 1.630,00	€ 1.671,00
Onderhoud algemeen graf	€ 268,00	€ 275,00
Overige heffingen		
Havengelden recreatievaart	€ 1,95	€ 2,00
Marktgelden (incl. promotiegelden)	€ 2,46	€ 2,50
Onroerende-zaakbelastingen		
OZB Eigenaren woningen	0,1277%	0,1244%
OZB Eigenaren niet-woningen	0,2625%	0,2675%
OZB Gebruikers niet-woningen	0,2088%	0,2127%
BIZ gelden doorgestort ondernemersfonds		
vanaf	€ 440,00	€ 550,00
Rioolheffing		
vast tarief	€ 146,00	€ 184,00
Toeristenbelasting		
Per persoon per nacht, hotel, pension, B&B, vakantiebungalow, vakantiewoning, vakantieappartement (al dan niet gelegen op vakantiepark)	€ 3,40	€ 3,48
Per persoon per nacht overige onderkomens	€ 1,37	€ 1,40

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft aan hoe goed de begroting bestand is tegen financiële tegenvallers. Daarvoor is inzicht nodig in de omvang van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het gaat hier om risico's om niet begrote kosten te dekken of om niet voorziene daling van inkomsten te compenseren. Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Dit wordt bepaald in artikel 11 van de Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en gemeenten (BBV).

De raad van Zeewolde heeft in maart 2021 de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing 2021-2024 vastgesteld. Daarin staan de kaders waarmee in de paragraaf wordt gewerkt. Naast de toepassing van deze kaders worden de risico's jaarlijks tweemaal geactualiseerd in afstemming met het management, bestuur en raad. Ook heeft de gemeenteraad in deze nota bepaald dat de weerstandsvermogen ratio minimaal 2,0 moet zijn.

Ratio's financiële kengetallen

Vanuit de BBV dienen een aantal kengetallen verplicht opgenomen te worden in de begroting. Het gaat hierbij om de volgende kengetallen:

- Netto schuldquote;
- Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- Solvabiliteitsratio;
- Grondexploitatie;
- Structurele exploitatieruimte;
- Belastingcapaciteit.

De berekenwijze van de kengetallen is vastgelegd in een Ministeriële regeling. Mede op basis van deze kengetallen dient de paragraaf een analyse te geven van de financiële positie van de gemeente.

Weerstandsvermogen ratio : Benodigde versus beschikbare weerstandscapaciteit

Algemeen wordt een ratio van 1,0 getypeerd als voldoende. Dan zijn er immers precies zoveel risico's als buffers.

Zeewolde heeft de ratio op 2,0 bepaald (typering 'uitstekend'). De buffers van Zeewolde zijn omvangrijk. Het ratio weerstandsvermogen komt uit op 20,7 (€ 62.634.000,-/€ 3.020.000,-). Dit is ruim boven de grens binnen Zeewolde.

Hiermee zijn er voldoende (incidentele) middelen om risico's op te kunnen vangen. Ter vergelijking volgt hieronder het historisch ratio weerstandsvermogen:

Document	Begroting 2027	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Jaarrekening 2024
Weerstandsvermogen ratio	20,7	22,8	22,0	12,4

Financiële ratio's

De indicatoren en normen zijn een grofmazig instrument om een uitspraak te kunnen doen over de financiële positie van een gemeente. Als een indicator matig scoort of meerdere jaren op rij verslechtert, kan dit aanleiding zijn om bij te sturen. De bovenstaande indicatoren verhouden zich echter goed tot de normen. Daarnaast voldoet Zeewolde ook aan de wettelijke renterisiconorm en kasgeldlimiet voor de financiering.

Kengetallen	Signaleringswaarden Gemeenten						Begroting 2027			
	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol	Jaarstukken 2024	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Jaarschijf 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%	-34%	-48%	-39%	-58%	-53%	-63%	-64%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	< 90%	90 - 130%	> 130%	-40%	-54%	-44%	-52%	-47%	-57%	-59%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%	81%	82%	84%	83%	83%	82%	82%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%	44%	11%	9%	-17%	-17%	-25%	-24%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%	123%	115%	108%	PM	PM	PM	PM

Het percentage genoeg in de kolom Begroting 2026, onderdeel belastingcapaciteit, is afkomstig uit het Coelrapport 2026.

Uitwerking financiële ratio's

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van de jaarrekening. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de jaarrekening 'vastligt' door rente en aflossing. De tabel hierboven presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor (eventuele) leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug).

Categorie

Netto schuldquote	Minst risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	Minst risicovol

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen).

	Categorie
Solvabiliteit	Minst risicovol

De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten minus structurele lasten) zich verhoudt tot de totale gerealiseerde baten. Dit laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen.

	Categorie
Structurele exploitatieruimte	Neutraal

Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. De paragraaf grondbeleid en het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) bieden hierin meer inzicht.

	Categorie
Grondexploitatie	Minst risicovol

De indicator 'belastingcapaciteit' of 'woonlasten meerpersoonshuishouden' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten.

	Categorie
Belastingcapaciteit	Meest risicovol

Risico's in relatie tot weerstand

Voor Zeewolde zien de risico's in relatie tot weerstand er als volgt uit:

Weerstandscapaciteit

Incidenteel

Structureel

Weerstandscapaciteit	62.634.000	0
Risico's	3.020.000	0

Onderstaand worden de onderdelen uit deze tabel verder uitgewerkt.

Weerstandsvermogen

Onder weerstandsvermogen wordt het vermogen van de gemeente verstaan om risico's op te kunnen vangen. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid een sluitende begroting vast te stellen en bij de jaarrekening verantwoording af te leggen over de realisatie van de begroting. Een sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat iedere tegenvaller een probleem gaat opleveren. In dat geval staat de begroting, en daarmee het beleid van de gemeente, onder druk.

Het doel van het weerstandsvermogen is om zeker te zijn dat de gemeente haar taken, ondanks tegenvallers, kan blijven uitvoeren. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen aan de ene kant de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover we beschikken of kunnen beschikken om niet begrote lasten of niet voorziene daling van inkomsten te kunnen dekken) en aan de andere kant alle risico's waarvoor nog geen voorzieningen zijn gevormd die van betekenis kunnen zijn.

Weerstandscapaciteit

Voor weerstandscapaciteit bestaat geen eensluidende definitie, maar is als volgt te omschrijven. De weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de middelen en de mogelijkheden waarover een gemeente beschikt om niet begrote tegenvallers te dekken die zich voordoen. Er is onderscheid te maken in structurele en incidentele weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit

Omschrijving (toelichting)

Structureel

Zeewolde heeft geen structurele weerstandscapaciteit.

Incidenteel

De incidentele weerstandscapaciteit van Zeewolde is als volgt:

Verwachte stand (o.b.v. de Programmabegroting 2027-2030)

Incidenteel (in €)		
1	Algemene reserve (verwachte stand per 31-12-2027)	62.508.000
2	Nog te nemen winsten van lopende grondexploitaties en bestemmingsreserve BBV-winst grondexploitaties	0
3	Bestemmingsreserves	0
4	Stille reserves: (on)roerende zaken	0
5	Stille reserves: aandelenbezit	0
6	Onvoorzien Incidenteel	126.000
Totaal		62.634.300

1. Algemene reserve

In de nota Reserves en Voorzieningen is het bodembedrag vastgesteld op € 10.000.000,-. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de Algemene reserve voor 2027, inclusief de claims die er voor het jaar 2027 op rusten, het verwachte saldo per einde 2027 is opgenomen als beschikbare weerstandscapaciteit in bovenstaande tabel.

2. Nog te nemen winsten van lopende grondexploitaties en bestemmingsreserve BBV-winst grondexploitaties

In de beleidsnota Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG) die op 27 maart 2025 is vastgesteld is een andere werkwijze vastgesteld voor de risico's van de grondexploitaties. De risico's worden jaarlijks bij de herziening van de grondexploitaties geanalyseerd en gekwantificeerd.

Conform het BBV moeten de grondexploitaties jaarlijks tussentijds winst nemen o.b.v. de POC-(Percentage Of Completion) methode. Deze methode is gebaseerd op het realisatieprincipe. Op basis van het percentage 'gerealiseerde kosten t.o.v. totale kosten' en het percentage 'gerealiseerde opbrengsten t.o.v. totale opbrengsten' dient een deel van de verwachte winst al te worden verantwoord. Deze winsten worden toegevoegd aan de Bestemmingsreserve BBV-winsten grondexploitaties. De gemeenteraad van Zeewolde heeft in 2018 besloten dat winsten uit grondexploitaties als vrij besteedbaar worden gezien wanneer deze ook voldoen aan het voorzichtigheidsprincipe. Hiervan is sprake als de verwachte winst daadwerkelijk gerealiseerd is. Wanneer dit het geval is, wordt de winst van de Bestemmingsreserve BBV-winsten grondexploitaties overgeheveld naar de Algemene reserve.

De risico's van de grondexploitaties worden specifiek opgevangen binnen de nog te nemen tussentijdse winst van de lopende grondexploitaties en binnen de bestemmingsreserve BBV-winst grondexploitaties.

3. Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn gevormd voor een bepaald doel. De raad heeft de bevoegdheid de bestemming te wijzigen en deze in te zetten voor het opvangen van tegenvallers. Daarmee kunnen ze geen onderdeel uitmaken van de weerstandscapaciteit en zijn daarom niet opgenomen in de tabel. Binnen de bestemmingsreserves is een reserve opgenomen voor winsten in de grondexploitatie (stand 31 december 2025 € 19.822.600,-). Tussentijds genomen winsten worden binnen Zeewolde in eerste instantie toegevoegd aan de beklemd bestemmingsreserve BBV-winst grondexploitaties. Wanneer deze winsten volledig voldoen aan het voorzichtigheidsbeginsel, vindt overheveling plaats aan de reguliere bestemmingsreserve Bedrijfsrisico grondbedrijf. In de bovenstaande buffer is deze reserve niet meegeteld, terwijl het wel de verwachting is dat deze winsten op termijn naar de Algemene reserve zullen vloeien en dan wel meetellen in de buffer.

4. Stille reserves (on)roerende zaken

5. Stille reserves aandelenbezit

Stille reserves ontstaan doordat de verwachte economische waarde in het maatschappelijke verkeer afwijkt van de historische verkrijgingsprijs en/of de huidige administratieve boekwaarde. De hogere waarde dan de administratieve boekwaarde kan pas gebruikt worden als het object niet meer benodigd is voor de taakuitvoering en wordt afgestoten. Het afstoten van gebouwen en daarmee maatschappelijke functies is een bewerkelijk proces met een grote maatschappelijke impact. Zeewolde hield in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit rekening met de overwaarde op de gebouwen. Vanaf de Jaarstukken 2022 wordt dat niet meer gedaan. Gezien het bewerkelijke proces zijn de stille reserves uit pragmatische overwegingen op nihil gezet. In het uiterste geval dat afstoting van gebouwen financieel noodzakelijk zou zijn, dan zijn de stille reserves nog steeds beschikbaar.

Een bijzondere categorie van stille reserves wordt gevormd door de deelnemingen in het aandelenbezit van ondernemingen als Vitens, Alliander en de Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC) e.d. Het bepalen van de omvang van de stille reserves op dit onderdeel is lastig omdat het bezit beperkt verhandelbaar is. Hierop wordt ingegaan bij de paragraaf Verbonden partijen.

6. Onvoorzien Incidenteel

Uitgangspunt van het financiële beleid is dat elk jaar in de begroting per inwoner een bedrag van € 5,- voor onvoorzien incidenteel wordt opgenomen, voor het begrotingsjaar 2027 betekent dit een bedrag van € 126.000,-.

Stand Algemene reserve	in €
Verwachte stand op 01-01-2027	€ 68.585.300,00
Claims 2027 (totaal)	€ -6.077.300,00
Verwachte stand op 31-12-2027	€ 62.508.000,00

Risicobeheersing

Het begrip risico is in het BBV omschreven als een kans op gevaar of schade met financieel gevolg van substantiële omvang. Risico's kunnen economisch, politiek, juridisch of bestuurlijk van aard zijn. Het is een bekend gegeven dat de gemeente met een steeds breder scala aan risico's te maken heeft en krijgt waarover verantwoording dient te worden afgelegd. De uitdaging is om een juiste balans te vinden tussen risico's nemen en de beheersing hiervan.

Vastgestelde kaders

Omschrijving	Door	Op
Nota Reserves en Voorzieningen 2026	Raad	26 februari 2026
Nota Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) 2025	Raad	27 maart 2025
Nota 'Weerstandsvormogen en risicobeheersing 2021-2024'	Raad	4 maart 2021

Binnen de organisatie is afgesproken dat nieuwe risico's direct worden gemeld door het op te nemen in interne en bestuurlijke managementrapportages. Geldend uitgangspunt is om voor Zeewolde uit te gaan van een weerstandsratio van 2,0. Deze ratio wordt door het Nederlands Adviesbureau Risicobeheersing (NAR) als uitstekend gekenmerkt. **Weerstandsvormogen gemeenschappelijke regelingen waarin Zeewolde deelneemt** Zeewolde neemt deel in diverse gemeenschappelijke regelingen en/of samenwerkingsverbanden. In de opgestelde voorwaarden en contracten is aangegeven of de betreffende partij een eigen weerstandsvormogen mag aanhouden en/of de eventuele exploitatietekorten direct voor rekening van de gemeente als opdrachtgever komen.

De inhoudelijke informatie van gemeenschappelijke regelingen en/of samenwerkingsverbanden treft u aan in de paragraaf Verbonden partijen.

In de hierna opgenomen tabel is aangegeven welke GR-en / samenwerkingsverbanden wel of niet over een eigen weerstandsvormogen beschikken. Of dit weerstandsvormogen toereikend is voor de eventuele tekorten hangt af van de omvang.

Gemeenschappelijke regeling / samenwerkingsverband	Weerstandsvormogen
GGD Flevoland	Toereikend
Flevolands Archief	Toereikend
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Toereikend
Veiligheidsregio Flevoland	Toereikend
Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek (OFGV)	Toereikend
Meerinzicht (MIZ)	n.v.t.

Gebiedsontwikkeling Oosterwold

n.v.t. 1)

Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland (aankoopcentrale)

n.v.t. 1)

1) Deze gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden hebben geen eigen begroting- en jaarrekening document.**Risico's (met de grootste impact)**
Omschrijving (toelichting)

Onderwerp	Stand van zaken op 1 januari 2027	Omvang (€)	Kans (%)	Kans x omvang
Risico's grondbedrijf: Het exploiteren en uitgeven van (bouwrijpe) gronden is een activiteit met een hoge risicofactor. Getracht wordt risico's zo vroeg mogelijk te herkennen en op te vangen. Er vindt periodiek overleg plaats waarin de voortgang van de grondexploitatieberekeningen nauwlettend wordt gevolgd. Bij de herziening van de grondexploitatieberekeningen worden de risico's opnieuw geanalyseerd en gekwantificeerd. Het grondbeleid van de gemeente wordt toegelicht in de paragraaf Grondbeleid.	De omvang van dit risico is in het verleden bepaald o.b.v. een oude risicoanalyse. Bij de eerstvolgende herziening van de grondexploitaties worden de risico's opnieuw geanalyseerd en gekwantificeerd. Verwachting is dat de omvang van deze risico's fors zal afnemen aangezien de meeste grondexploitaties grotendeels gerealiseerd zijn.	€ 6.800.000 ,-	n.v.t. .	Dit risico is volledig ondervangen door de nog te nemen winsten van de lopende grondexploitaties en de bestemmingsreserve BBV-winst grondexploitaties.
Rechtmatigheid bij aanbesteden en inkoop: Aanbesteden van werken, diensten en inkoop wordt in regie uitgevoerd. Het uit te voeren proces is bekend bij de budgethouders en wordt/kan in overleg met de inkoopcoördinator worden	Vanuit wet en regelgeving gaat het college over de rechtmatigheid. Rechtsmatigheidsverantwoording in de paragraaf Bedrijfsvoering.	nihil	5%	Dit betreft een niet- financieel risico.

opgezet/uitgevoerd. Als gevolg van lage inschrijvingen vergroot de kans om bij aanbesteding en inkoop tegen gerechtelijke procedures aan te lopen, ondanks het toepassen van de zorgvuldige voorwaarden en regels.

Bijdragen aan verbonden partijen

(gemeenschappelijke regelingen): Dit risico is tweeledig. Enerzijds is aan gemeenschappelijke regelingen onlosmakelijk het risico verbonden dat bij kostenstijgingen bij de gemeenschappelijke regelingen de bijdrage van Zeewolde stijgt voor haar aandeel. Anderzijds leert de ervaring dat door het verstrijken van de tijd regelmatig een herbeoordeling van een eerder afgesproken kostenverdeelsystematiek plaatsvindt.

Dit risico is van algemene aard zonder een specifieke gemeenschappelijke regeling in het oog te hebben. Echter doordat Zeewolde deelneemt in een groot aantal gemeenschappelijke regelingen is het raadzaam om hier concreet een bedrag voor mee te nemen in de risico-inventarisatie.

Vanuit de rijksoverheid zijn er aanvullende eisen gesteld aan de uitvoering en inrichting van een aantal GR-en. Wat de concrete gevolgen hiervan zijn, en daarmee voor de bijdrage, is op dit moment nog niet inzichtelijk. Genoemde ontwikkelingen spelen bij de GGD, Veiligheidsregio en Omgevingsdienst.

€ 600.000,- 80% € 480.000,-

Ontwikkeling prijzen: De prijsstijgingen zijn, mede als gevolg van inflatie en cao-stijgingen, substantieel.

De precieze effecten zijn nog niet te duiden, maar de effecten kunnen een groot deel van de begroting raken. Met name de geopolitieke omstandigheden hebben hier invloed op. Deze kunnen daarmee nog steeds effect hebben op komende inkoop / aanbestedingen / inhuur etc. die aanzienlijk duurder kunnen uitvallen, maar ook leiden tot prijsstijgingen binnen de reguliere budgetten. De ontwikkelingen van loon- en prijsstijgingen lijken wat af te vlakken. De ontwikkelingen worden actief gevolgd. De bovenstaande omvang is niet gebaseerd op concrete feiten op dit moment, maar puur om dit risico mee te laten wegen in de afweging van benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit.

€ 1.500.000,- 75% € 1.125.000,-

Niet invullen vacatures	Niet alle vacatures kunnen worden vervuld waardoor meer ingehuurd moet worden. De inhuurkosten overschrijden de vacaturemiddelen.	€ 750.000,-	30%	€ 225.000,-
Voortijdige functiebeëindiging van een wethouder (óf wachtgelder)	Het uitbetalen van wachtgeld, een arbeidsongeschiktheidsuitkering of een levenslang nabestaandenpensioen aan de achterblijvende partner.	€ 500.000,-	30%	€ 150.000,-
Gewaarborgde geldleningen	Een instelling kan niet voldoen aan haar betalingsverplichting op een door de gemeente Zeewolde gewaarborgde geldlening. Een beroep van geldverstrekkers op de gemeente Zeewolde om de betalingsverplichting van een instelling over te nemen ter grootte van het bedrag waar de gemeente garant voor staat.	€ 2.900.000,-	10%	€ 290.000,-
Netcongestie	Netcongestie (overbelasting van het stroomnet) vormt een aanzienlijk financieel en maatschappelijk risico voor onze gemeente, met name doordat het de energietransitie en ruimtelijke ontwikkeling vertraagt of blokkeert.	€ 750.000,-	50%	€ 375.000,-
Stikstofcrisis	De onduidelijke en onzekere regelgeving rondom stikstofdepositie zorgt voor juridische en feitelijke stagnatie van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat bouwprojecten, infrastructurele werken en economische activiteiten mogelijk vertragen of stilvallen, wat kan leiden tot economische schade en een tekort aan woningen.	€ 750.000,-	50%	€ 375.000,-
Totaal		€ 7.750.000,-		€ 3.020.000,-

Afgevoerde risico's

Ten opzichte van de jaarstukken 2025 zijn de volgende risico's afgevoerd:

- Beleidsplan Vastgoed: Deze nota wordt vastgesteld in 2026 en vormt daarmee geen risico meer;
- Herziening Beheerplan Wegen: Deze nota is vastgesteld op 18 december 2025, en vormt daarmee geen risico meer;
- Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP): Het Beleidsplan Vastgoed werd dubbel genoteerd, vandaar dat deze afgevoerd is.

Risico's waar ook oog voor gehouden moet worden

Onderstaande ontwikkelingen worden gezien als een risico. Maar doordat er nog geen zicht is op een concretere invulling zijn hieraan nog geen bedragen te hangen. Op moment dat er meer duidelijkheid komt kan er aanleiding zijn om een onderwerp in een volgend P&C document in de bovenstaande tabel op te nemen.

Onderwerp	Stand van zaken op 1 januari 2027
Bijdrage aan de Veiligheidsregio Flevoland	Binnen de Veiligheidsregio spelen diverse ontwikkelingen die effect hebben op de financiële bijdrage van de deelnemende gemeenten. Na een volledige inventarisatie van de kosten worden deze verwerkt in de begroting.
Diverse ontwikkelingen in het gemeentefonds waar het nieuwe kabinet nog een besluit over moet nemen	Denk daarbij aan Jeugdzorg / WMO. In de meicirculaire zijn er aanvullende middelen beschikbaar gesteld, maar een aantal dossiers zijn nog onderwerp van gesprek met het rijk.
Diverse ontwikkelingen vanuit het nieuwe kabinet t.a.v. subsidies voor specifieke onderwerpen	Denk daarbij aan de SPUK / CDOKE gelden duurzaamheid CDOKE Vanuit de CDOKE gelden worden nu werkzaamheden bekostigd voor het uitvoeren van werkzaamheden binnen de gemeentelijke organisatie. Als deze subsidie regeling stopt, zullen de functies van deze medewerkers anders gefinancierd moeten worden.
Ontwikkelingen Oosterwold fase Zeewolde	Kans 90% Omvang: nihil
Geopolitieke ontwikkelingen (Oekraïne, vluchtelingen)	In Oosterwold verloopt het kostenverhaal op grond van een vastgestelde exploitatiebegroting waarin door de overheid gemaakte kosten verwerkt zijn. Evenals andere gebiedsontwikkelingen kent deze planontwikkeling ook risico's. Deze worden periodiek in een risicoanalyse inzichtelijk gemaakt. Voor Zeewolde zijn er in deze fase van de ontwikkeling geen risico's.
Landelijke ontwikkelingen	De rijksoverheid begeeft zich op onderwerpen als inrichting van het ruimtelijke gebied steeds meer in de rol als regisseur, tot nu toe was dit een zaak van de lokale overheden, waar van toepassing in samenspraak met de provincie.
Rente ontwikkelingen	Als de noodzaak er komt om leningen aan te trekken heeft dit gevolgen voor de financiële positie.
Informatieveiligheid	Dit maakt deel uit van de EHZM bedrijfscontinuïteit-uitvoeringsnota. Zal de komende jaren een belangrijk aandachtsgebied blijven maar heeft hiermee een borging als blijvend onderwerp van gesprek.

Benodigde weerstandscapaciteit

Het bedrag dat aan weerstandscapaciteit benodigd is, volgt uit de bovenstaande tabellen. Ruwweg gaat het hier om de berekening 'kans * omvang'. Voor de risico's waarvoor deze berekening te maken is, komt het benodigde bedrag uit op € 3.020.000,-.

Risicomanagement binnen Zeewolde is in ontwikkeling. Bij deze begroting is gestreefd om zoveel mogelijk realistische inschattingen van risico's te maken. Ook wordt de Algemene reserve als primaire buffer gezien. Minder voor de hand liggende buffers (zoals de overwaarde op gebouwen) zijn buiten beschouwing gelaten. Dit leidt ertoe dat er scherpere inschattingen zijn gemaakt.

Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De kwaliteit van kapitaalgoederen, en dus het onderhoud daaraan, zijn feitelijk het visitekaartje van een gemeente. Het zijn uitgaven die voor zowel de huidige gebruikers en inwoners als de toekomstige generaties van belang zijn.

Deze paragraaf geeft voor de huidige beheerplannen een toelichting op de kwaliteit van kapitaalgoederen in relatie tot de begrotingsruimte die de beheerplannen vergen. Er bestaat een koppeling met de voorzieningen of reserves die voor een aantal beheerplannen van toepassing zijn. In zijn algemeenheid kan gezegd worden dat voor de vastgestelde beheerplannen de beschikbare middelen voldoende zijn voor de gehele looptijd van deze plannen en er geen sprake is van achterstallig onderhoud.

Dekkingsreserves

Conform het BBV worden investeringen in zowel maatschappelijk als economisch nut geactiveerd, waarbij de afschrijvingen ten laste van de speciaal daarvoor ingestelde reserve komen. De omvang van deze reserves is voldoende om de gehele kapitaallast van de objecten op te vangen gedurende de gehele looptijd van het activum (de investering).

Looptijd en herziening

In onderstaand overzicht wordt per beheerplan de planperiode en het jaar van herziening weergegeven:

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Planning volgens begroting	Realisatie planning herziening
Wegen	Beheerplan wegen	2025 t/m 2029	2029	2029
Kunstwerken	Beheerplan kunstwerken	2021 t/m 2025	2025	2026
Groen	Beheerplan bestaat uit 2 delen, te weten:			
	• Openbaar groen binnen de kom	2023 t/m 2027	2027	2027
	• Beplanting bermen en sloten buitengebied	2020 t/m 2025	2025	2026
Openbare verlichting	Beheerplan Zeewolde verlicht	2023 t/m 2027	2027	2027
Speeltoestellen	Beheerplan Spelen	2021 t/m 2025	2025	2026
Gebouwen	Beheerplan gemeentelijke en onderwijsgebouwen	2023 t/m 2027	2027	2027
Riool	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan	2022 t/m 2028	2028	2028

Wegen

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening
Wegen	Beheerplan Wegen	2025 t/m 2029	Beide	2029
Voorziening	Dotatie	Onttrekking		
2027	€ 1.340.000,-	€ 1.083.000,-		
Reserve	Dotatie	Onttrekking		
2027	€ 1.476.000,-	€ 560.700,-		

Recent is het Beheerplan Wegen 2025-2029 vastgesteld. Dit betreft zowel de wegen binnen als buiten de kom. Voor de verschillende wegen is een kwaliteitsniveau vastgesteld en er wordt qua normering aangesloten bij de landelijk daarvoor geldende normen.

De financiering van het nieuwe beheerplan is aangepast en in lijn met het huidige Besluit Begroting en Verantwoordingprovincies en gemeenten (BBV). Hierbij wordt de voorziening gebruikt voor het groot onderhoud en wordt er in de reserve gespaard voor het vervangen van wegen.**Kunstwerken**

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in
Kunstwerken	Beheerplan Kunstwerken	2021 t/m 2025	Beide	2026
Voorziening	Dotatie	Onttrekking		
2027	€ 188.300,-	€ 185.000,-		
Reserve	Dotatie	Onttrekking		
2027	€ 435.000,-	€ 0,-		

Het Beheerplan Kunstwerken 2021 t/m 2025 is in 2020 vastgesteld. De financiering van het nieuwe beheerplan is aangepast en in lijn met het huidige Besluit Begroting en Verantwoordingprovincies en gemeenten (BBV). Hierbij wordt de voorziening gebruikt voor het groot onderhoud en wordt er in de reserve gespaard voor de vervanging van kunstwerken.**Groen**

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in
Groen	Beheerplan Openbaar groen binnen de kom	2023 t/m 2027	Geen	2026
	Boombeleidsplan kern	vanaf 2019	Geen	Indien nodig

Groenbeleidsplan
buitengebied

vanaf 2018

Geen

Indien nodig

Het beheerplan Groen zal eerder opgesteld worden omdat de kosten voor het onderhoud van het groen door een nieuwe aanbesteding van het werk veel hoger uitviel dan verwacht.

Openbaar groen binnen de kom

Het Beheerplan Openbaar groen binnen de kom zal eind 2026 worden opgesteld. Dit plan geeft aan welke groenvoorzieningen aanwezig zijn en wat het kost om deze veilig en bruikbaar te houden. Doordat de kosten voor groenbeheer flink zijn gestegen is het nodig eerder dan voorzien het beheerplan te actualiseren.

Beplanting buitengebied

Het Beheerplan Groen buiten de kom is in 2020 geactualiseerd en vastgesteld. Dit plan geeft aan welke groenvoorzieningen aanwezig zijn en wat het kost om deze veilig en bruikbaar te houden. Dit plan zal worden herzien nadat bekend is geworden waar de bomen die voorgaande jaren zijn verwijderd worden aangeplant ter compensatie. Eind 2026 is daarover naar verwachting duidelijkheid. De verwachting is dat het beheerplan medio 2027 wordt aangeleverd.

Openbare verlichting

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in
Openbare verlichting	Beheerplan Zeewolde verlicht	2023 t/m 2027	Reserve	2027
Reserve	Dotatie	Onttrekking		
2027	€ 177.000,-	€ 174.000,-		

Het Beheerplan Zeewolde verlichting is in 2023 vastgesteld en is de basis voor het planmatig onderhoud. Uitgangspunten voor dagelijks onderhoud, vervanging op termijn (van lichtmasten, armaturen en lampen) en aanwezige hoeveelheden zijn in dit plan beschreven. In 2027 wordt een nieuw beheerplan opgesteld.

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in
Speeltoestellen	Beheerplan Spelen	2021 t/m 2025	Geen	2026

Vervanging wordt voorzien in het Meerjaren Investerings Programma (MIP)

Voor de speeltoestellen is in 2021 een beheerplan vastgesteld. Dit plan geeft aan welke voorzieningen aanwezig zijn en wat het kost om deze in stand, veilig en bruikbaar te houden. Dit beheerplan is afgestemd op het Speelruimtebeleid dat in 2014 is vastgesteld. Dit huidige Speelruimtebeleid wordt geactualiseerd in 2026. Na het vaststellen van het vernieuwde Speelruimtebeleid door de raad kan er een nieuw beheerplan spelen worden gemaakt. Verwachting is dat dat ook in 2026 gerealiseerd en vastgesteld kan worden.

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in
Gebouwen	Beheerplan Gemeentelijke en onderwijsgebouwen	2023 t/m 2027	Beide	2027

Voorziening	Dotatie	Onttrekking
2027	€ 436.000,-	€ 751.100,-
Reserve	Dotatie	Onttrekking
2027	€ 0,-	€ 91.000,-

Leidraad voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is het MeerJaren OnderhoudsPlan (MJOP). Het MJOP 2023-2027 is in maart 2024 door de Raad vastgesteld. Dit plan is de basis voor het jaarlijks vast te stellen werkplan voor het desbetreffende jaar. In het werkplan worden per gebouw de in het betreffende jaar uit te voeren onderhoudswerkzaamheden beschreven. Hierbij wordt de voorziening gebruikt voor de dekking van het groot onderhoud en wordt er in de reserve gespaard voor vervangingsinvesteringen. Hiermee is er een onderscheid gemaakt tussen onderhoud- en vervangingsinvesteringen en is daarmee conform BBV. **Riolering**

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in
Riool	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan	2022 t/m 2028	Voorziening (2 stuks)	2028
Voorziening	Dotatie	Onttrekking		
2027	€ 360.000,-	€ 165.000,-		
Egalisatie voorziening	Dotatie	Onttrekking		
2027	€ 0,-	€ 0,-		

Het onderhoud is uitgevoerd conform het bij raadsbesluit van 16 december 2021 vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsprogramma 2022-2028 met de sub. titel 'Vooruit op de ingeslagen weg'. De uitgangspunten van dit beleid zijn in overeenstemming met: Het gedateerde Waterplan Zeewolde (2011-2021) met als sub. titel 'boven op boven het water' en het Klimaat adaptatiebeleid 'Klimaatadaptatie Zeewolde' met als sub. titel 'comfort onder druk'.

De uitvoer van de taken is opgedragen aan het Waterschap Zuiderzeeland. Zij heeft hiervoor een team ingericht die zich bezig houdt met het rioolbeheer. Zij combineert deze taak met haar eigen taken aan de rioolgemaal en persleidingen en de zuiveringsinstallatie.

Om schommelingen in het tarief door fluctuerende operationele lasten te voorkomen is in lijn met de BBV een egalisatievoorziening 'Riolering' ingericht. Het resultaat wordt jaarlijks aan deze voorziening toegevoegd of onttrokken. Ten behoeve van de bekostiging van de renovatie en vervanging van de riolering (stelsels voor de afvoer van vuil-, hemel- en drainagewater) is een voorziening 'Riolering' ingesteld. De voorziening wordt jaarlijks, conform het GRP, met een vast bedrag aangevuld. **integraal wijkbeheer**

Een ander belangrijk aspect is het integraal wijkbeheer. De hiervoor ingestelde bestemmingsreserve Integraal wijkbeheer voorziet het groot onderhoud en renovatie van woonwijken van dekking.

Op kleine details na is de Edelstenenbuurt in 2025 afgerond met het Waterschap als eerste opdrachtgever. Momenteel is er een begin gemaakt qua uitvoering aan de Botenbuurt. De verwachting is dat het werk doorloopt tot einde zomer 2027.

Als ombuigingsmaatregel is de structurele toevoeging aan de bestemmingsreserve Integraal wijkbeheer vanaf 2027 geschrapt. Dit resulteert in een structureel voordelig effect van € 325.000,-. Na het project in de Botenbuurt zal de intensiteit en vorm van het integraal wijkbeheer, mede vanwege de geschrapte financiële voeding van de bestemmingsreserve, opnieuw tegen het licht worden gehouden. Hierbij wordt afstemming gezocht met de consequenties van het duurzaamheidsbeleid, de warmtetransitie en het klimaatadaptatiebeleid.

Financiering

Algemeen

De paragraaf Financiering gaat over de manier waarop gemeente Zeewolde haar activiteiten en projecten financiert en haar liquiditeiten beheert.

Ambitie

Gemeente Zeewolde streeft naar regie op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten resulterend in een optimale financiering (op korte en lange termijn) in geldstromen. Daarbij wordt geopereerd binnen de wettelijke en gemeentelijke vastgestelde kaders. Om de treasuryfunctie goed uit te voeren, wordt gekeken naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt financieel risicomijdend uitgevoerd. Gemeente Zeewolde geeft, waar het kan, invulling aan duurzaam (ethisch) bankieren. Op het gebied van reputatie en imago stelt gemeente Zeewolde eisen aan de organisaties en instellingen waarmee het zaken doet. Gemeente Zeewolde stelt bij de treasuryfunctie bestuurlijke en ambtelijke integriteit voorop.

Doelstellingen

De doelstellingen van gemeente Zeewolde op het gebied van treasury luiden: regie hebben op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten, duurzaam toegang hebben tot de financiële markten, tijdig kunnen beschikken over voldoende financieringsmiddelen, beheersen van risico's, streven naar rente-optimalisatie en beperken van verwerkingskosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Regelgeving

De Wet Financiering Decentrale Overheden is kaderstellend voor de treasuryfunctie van gemeenten. Gemeenten worden verplicht tot een transparant en inzichtelijk lokaal treasurybeleid en -beheer. Het actuele beleidskader voor de gemeentelijke financiering is het op 23 februari 2023 door de raad vastgestelde Treasurystatuut gemeente Zeewolde 2023.

Ontwikkelingen

Marktontwikkelingen

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn voor de gemeente belangrijk om te kunnen sturen op de financiële risico's. Deze ontwikkelingen, die van buiten komen, kunnen niet beïnvloed worden. De renteontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd door gebruik te maken van informatie van met name de Bank Nederlandse Gemeenten, het Schatkistbankieren en enkele andere banken.

Door de ontstane geopolitieke situatie, en de opgelopen inflatie als gevolg daarvan, heeft de ECB de rente in juni 2026 verhoogd naar 2,25%. De verwachting is dat de ECB dit percentage voorlopig op dit niveau houdt, met kans op een lichte verhoging later dit jaar. De prognose voor 2027 is dat de rente licht zal stijgen tot 2,5% om de oplopende inflatie te beteugelen.

Renteontwikkelingen

Aantrekken geld

Waar de langlopende rente de afgelopen jaren meebewoog met de ECB rente reageert de marktrente nu meer op geopolitieke ontwikkelingen. De marktrente wordt daarnaast ook sterk beïnvloed door economische groei, inflatie en monetair beleid.

De renteontwikkelingen worden bepaald op basis van langlopende leningen met een looptijd van 20 jaar. Voor 2027 wordt een rentepercentage verwacht van 3,75%. Voor 2028 en verder wordt een rentepercentage verwacht van 3,50%.

Beleggen in Schatkist

De rentepercentages voor het schatkistbankieren bevinden zich ongeveer op hetzelfde niveau als de ECB-rente. Voor de lopende rekening in de Schatkist wordt een gemiddelde renteopbrengst verwacht van 2,5% in 2027. Vanaf 2028 wordt een gemiddelde renteopbrengst van 2% verwacht.

Liquiditeit

Schatkistbankieren

Om de staatsschuld en beleggingsrisico's te beperken zijn decentrale overheden verplicht om hun overtollige geldmiddelen aan te houden in 's Rijks schatkist. Daarnaast mogen alleen leningen verstrekt worden aan medeoverheden. Het bedrag, dat Zeewolde zelf mag aanhouden op haar eigen bankrekeningen, is maximaal gelijk aan het drempelbedrag schatkistbankieren.

Gemeente Zeewolde heeft op de lopende rekening bij de BNG een plafond ingesteld van € 400.000. Aan het eind van elke dag wordt het saldo boven dit plafond automatisch afgeroomd naar de Schatkist. Wekelijks wordt aan de hand van de betalingen die gedaan moeten worden, ingeschat welk bedrag van de Schatkist teruggestort moet worden op de lopende rekening bij de BNG.

Het Rijk heeft voor het buiten de Schatkist aan te houden liquide middelen een normpercentage ingesteld van 2% van het totaal van de begrote lasten vóór bestemming. In onderstaande tabel wordt het drempelbedrag voor Zeewolde weergegeven per begrotingsjaar.

Drempelbedrag Schatkistbankieren (bedragen x € 1.000,-)				
	Begroting 2027			
	Jaarschijf 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Grondslag voor de norm:	-94.718	-97.446	-96.029	-98.078
totaal van de begrote lasten op jaarbasis				
Drempelbedrag Zeewolde:				
In procenten	2,0	2,0	2,0	2,0
In €	1.894	1.949	1.921	1.962

Financieringspositie

Financieringsbehoefte korte en lange termijn

Met behulp van de liquiditeitsprognose wordt de ontwikkeling van het saldo van de periodieke uitgaven (lonen, reguliere budgetten) en inkomsten (belastingen, gemeentefonds) in beeld gebracht. Tevens worden de grondexploitaties jaarlijks herzien aan de hand van ontwikkelingen. De fasering in tijd van de geplande (vervangings-)investeringen wordt periodiek afgestemd met de projectleiders. Daarnaast wordt ook rekening gehouden met ontwikkelingen die zicht nog in de initiatieffase bevinden. Over deze ontwikkelingen heeft de raad nog geen besluit genomen. De impact van deze ontwikkelingen op de liquiditeit wordt wel meegenomen in de berekeningen. De hieruit voortvloeiende financieringsbehoefte wordt in de liquiditeitsprognose inzichtelijk gemaakt. Bij het actualiseren van de liquiditeitsprognose door het jaar heen wordt in beeld gebracht hoe het verloop van de inkomsten en uitgaven is van de grondexploitaties. Indien nodig worden er kort- of langlopende leningen aangetrokken, afhankelijk van de behoefte.

In de onderstaande tabel is een samenvatting van de liquiditeitsprognose per 1 juli 2026 te zien.

Liquiditeitsplanning (bedragen x € 1.000,-)					
Ultimo boekjaar	2026	2027	2028	2029	2030
Beginstand liquiditeit 1-1		42.570	23.603	9.604	11.815
Liquiditeit opnamedatum 01-07-2026	52.641				
Algemene Dienst	-18.387	-21.342	-14.440	-5.498	-5.588
Grondexploitatie	8.315	2.376	441	7.709	562
Aflossingen langlopende leningen					
<i>Eindstand liquiditeit 31-12</i>	<i>42.570</i>	<i>23.603</i>	<i>9.604</i>	<i>11.815</i>	<i>6.789</i>
Mogelijk aan te trekking leningen					
Eindstand liquiditeit 31-12	42.570	23.603	9.604	11.815	6.789

Risico's

Omschrijving (toelichting)

Koersrisico

De doelstelling van het koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In het Treasurystatuut 2023 is dit risico op uitzettingen beperkt door uitsluitend schatkistbankieren en onderhandse leningen te hanteren. Tegelijkertijd worden valutarisico's uitgesloten door alleen financieringen en uitzettingen aan te gaan in euro's.

Kredietrisico

Deelnemingen

Deelnemingen worden alleen aangegaan in het kader van de uitoefening van de publieke taak, passend binnen het gemeentelijk beleid. Gemeente Zeewolde bezit vanuit de publieke taak in enkele ondernemingen aandelen, waaronder Alliander, Vitens, de BNG en HVC.

Verstrekte leningen

Hierbij gaat om startersleningen, duurzaamheidsleningen en een verstrekte lening aan netbeheerder Alliander. Deze laatste lening kan door Alliander alleen onder strikte voorwaarden worden omgezet in gewone aandelen (deelneming).

Gewaarborgde geldleningen

Borgstellingen kunnen via directe borgstelling of via achtervang plaatsvinden. Betrokkenheid van waarborgfondsen betekent dat de borgstelling en hiermee ook het risico wordt gedeeld. In dat geval is het netto geborgde bedrag, dus het werkelijke procentuele deel waarover gemeente Zeewolde risico loopt, lager dan de restant hoofdsom van de gewaarborgde leningen. Gemeente Zeewolde kent alleen directe garant- en borgstellingen.

Debiteurenrisico

Met betrekking tot debiteuren die niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen, wordt een actief invorderingsbeleid gevoerd. Op deze wijze worden de (financiële) risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingspositie op debiteuren voorkomen. De inbaarheid van de debiteuren wordt continu nauwlettend gemonitord.

Intern liquiditeitenrisico

De doelstelling van het intern liquiditeitenbeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsplanning en MeerjarenInvesteringsPlanning waardoor als gevolg daarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. Gemeente Zeewolde beperkt haar interne liquiditeitenrisico door haar financieringsactiviteiten te baseren op een actuele liquiditeitsplanning in meerjarenperspectief.

Renterisico

Renterisico over de vlottende schuld

Kasgeldlimiet

De rentepercentages voor kortlopende financiering (looptijd < 1 jaar) kunnen sterk fluctueren, waardoor ook de rentelasten sterk meebewegen. Daarom heeft het Rijk met betrekking tot het financieren met kortlopende middelen wettelijke voorschriften vastgesteld. De maximale gemiddelde omvang waarvoor gemeenten kortlopende leningen en schulden in rekening courant mogen aangaan, wordt bepaald door de kasgeldlimiet.

Deze limiet wordt volgens de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari.

Als onderdeel van de treasuryfunctie wordt de afweging kort- of langlopend financieren gemaakt op basis van de actuele liquiditeitsplanning. Als de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, is de gemeente verplicht om de vlottende financiering (korter dan 1 jaar) om te zetten in vaste financiering. In het kader van de Wet Fido heeft de provincie een toezichhoudende rol.

In onderstaande tabel wordt de maximale kasgeldlimiet voor Zeewolde weergegeven per begrotingsjaar.

Excel-tabel

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1000,-)				
	Begroting 2027			
	Jaarschijf 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Omvang begroting per 1 januari	-94.718	-97.446	-96.029	-98.078
totaal van de begrote lasten op jaarbasis				
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten	8,5	8,5	8,5	8,5
In €	8.051	8.283	8.162	8.337

Omschrijving (toelichting)

Renterisico over de vaste schuld

Renterisiconorm

In de Wet Fido is ook voor langlopende financieringen (looptijd langer dan 1 jaar) een norm gesteld om in meerjarenperspectief een stabiele rentelast in de begroting te bewerkstelligen. Hierbij geldt een limiet van maximaal 20% per jaar over het begrotingstotaal. Met de berekening van de renterisiconorm wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel risico de gemeente in elk jaar loopt ten aanzien van de rentelast van dat jaar. Simpel gezegd worden de aflossingen en de renteherzieningen gerelateerd aan het begrotingstotaal (na wijzigingen). Hierdoor is het renterisico direct gerelateerd aan het budgettaire risico. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting is voor renteschokken bij herfinanciering. Evenals bij de kasgeldlimiet heeft de provincie in het kader van de Wet Fido ook hier een toezichthoudende rol. De toetsing vindt plaats via de paragraaf Financiering in de begroting (vooraf) en de jaarstukken (achteraf). Deze norm bepaalt bij de treasuryfunctie naast onder andere rentepercentages mede de looptijd van nieuw af te sluiten leningen.

De tabel laat zien dat in de jaren 2027 t/m 2030 de renterisiconorm niet wordt overschreden en wordt voldaan aan de norm.

Excel-tabel

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000,-)				
	Begroting 2027			
	Jaarschijf 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Grondslag voor de norm:	-94.718	-97.446	-96.029	-98.078
totaal van de begrote lasten op jaarbasis				
Drempelbedrag volgens wet Fido	18.944	19.489	19.206	19.616
20% van de begrote lasten op jaarbasis				
Renteherzieningen	-	-	-	-
Aflossingen	-	-	-	-
Risicobedrag (renteherzieningen + aflossingen)	-	-	-	-
Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag renterisiconorm	18.944	19.489	19.206	19.616
Wordt voldaan aan de norm?	ja	ja	ja	ja

Omschrijving (toelichting)

Opgenomen langlopende geldleningen

Gemeente Zeewolde heeft op dit moment geen langlopende leningen. Het is ook niet de verwachting dat op korte termijn nieuwe langlopende leningen afgesloten worden.

Rente

Rente-omslagpercentage

De notitie rente 2023 van de Commissie BBV schrijft voor hoe gemeenten de doorberekening van de rente dienen te verantwoorden. Het te hanteren renteomslag-percentage dient door alle gemeenten op een éénduidige wijze berekend te worden, zodat onderlinge vergelijkbaarheid toeneemt en beter aansluit bij de werkelijke rentekosten. Gemeente Zeewolde heeft een renteopbrengst over 2027. Daarom wordt geen rente-omslagpercentage berekend en vindt geen rentetoerekening plaats aan de vaste activa.

Renteresultaat

Per saldo heeft gemeente Zeewolde over 2027 een renteresultaat op het taakveld Treasury van € 827.000,-.

Renteschema

In de notitie rente 2023 heeft de Commissie BBV de aanbeveling gedaan het renteschema op te nemen om het inzicht te vergroten in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Dit renteschema is in onderstaand schema weergegeven.

Schema rentetoerekening (bedragen x € 1,-)		2027
		begroting
Externe rentelasten over de korte en lange financiering		0
Externe rentebaten		827.000
Totaal door te rekenen externe rente		827.000
De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-/-	0
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	0
Saldo door te rekenen externe rente		827.000
Rente over het eigen vermogen	+/+	0
Rente over de voorzieningen	+/+	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		827.000
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		0
Renteresultaat op taakveld treasury		827.000

Samenvatting

Effectindicatoren financiering

De wet Fido bevat drie normen waaraan de gemeente dient te voldoen. De normen betreffen het renterisiconorm, kasgeldlimiet en het drempelbedrag schatkistbankieren. In onderstaande tabel is te zien dat gemeente Zeewolde ruimschoots voldoet aan de gestelde normen voor de renterisiconorm en kasgeldlimiet. De norm voor het drempelbedrag schatkistbankieren kan niet in de begroting berekend worden, deze wordt achteraf, in de jaarrekening, berekend op basis van werkelijke cijfers.

Effectindicatoren (bedragen x € 1.000,-)				
	Begroting 2027			
	Jaarschijf 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Renterisiconorm:				
Wettelijke norm	20%	20%	20%	20%
Percentage Zeewolde	0%	0%	0%	0%
Kasgeldlimiet:				
Wettelijke norm	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Percentage Zeewolde	0%	0%	0%	0%
Drempelbedrag Schatkistbankieren:				
Wettelijke norm	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Percentage Zeewolde	N.B.	N.B.	N.B.	N.B.

Bedrijfsvoering

Algemeen

Deze paragraaf geeft een stand van zaken van de interne bedrijfsvoering van Zeewolde en een inkijk in ontwikkelingen, beleid- en beleidsvoornemens op het gebied van de bedrijfsvoering.

Bedrijfsvoering betreft het geheel en de wijze van inzet van de beschikbare middelen (personeel, automatisering, huisvesting en materieel) waarmee de door de gemeenteraad vastgestelde programma's gerealiseerd moeten worden. Het is een primaire verantwoordelijkheid van het college die in belangrijke mate aan de directie is gemandateerd.

Organisatie

De gemeente is er voor haar inwoners en bedrijven, en is verantwoordelijk voor een zo adequaat mogelijke dienstverlening op al haar beleidsterreinen en bevoegdheden. Onze visie is om een lerende, wendbare en toekomstbestendige organisatie te zijn, die passend meebeweegt met de eisen van deze tijd en de complexe opgaven die op ons afkomen. Onze missie is het bouwen aan een effectieve, verbindende en eigentijdse gemeentelijke organisatie.

Organisatievorm

De organisatie is ingericht op basis van een eenhoofdige leiding: de gemeentesecretaris/algemeen directeur. Het managementteam (MT) bestaat uit de directeur en de zeven teamleiders die de basisteams aansturen. Voor grote maatschappelijke vraagstukken zetten we opgaveregisseurs in, die worden bijgestaan door medewerkers uit verschillende teams.

De dagelijkse en strategische HR-ondersteuning is ondergebracht bij het domein Bedrijfsvoering van Meerinzicht. Medewerkers van Meerinzicht participeren actief in de reguliere processen van Zeewolde. Meerinzicht verzorgt voor de gemeenten Zeewolde, Harderwijk en Ermelo onder meer Huisvesting (Gebouwen), Inkoop, Belastingen, Juridische Zaken, HRM, ICT, Communicatie en Financiën.

Organisatieontwikkeling

Organisatieontwikkeling raakt de hele gemeente Zeewolde en gaat over de manier waarop de ambtelijke organisatie formeel en informeel samenwerkt. Het is een continu proces van groei, beweging en verbetering, geleid door de principes van effectiviteit, verbondenheid en eigentijdsheid. Een gedegen uitvoering van het reguliere werk en het anticiperen op grote, complexe opgaven vormen hiervoor de basis. Parallel hieraan wordt permanent gewerkt aan de ontwikkeling van onze organisatie. We werken dus niet alleen in de organisatie, maar ook aan de organisatie.

De gemeente Zeewolde staat voor de realisatie van twee omvangrijke, langdurige ruimtelijke en maatschappelijke opgaven binnen haar grenzen: de ontwikkeling van het Defensierrein (met 3.000 tot 7.000 arbeids- en opleidingsplaatsen) en de gebiedsontwikkeling Oosterwold (circa 15.000 woningen op het grondgebied van Zeewolde). Deze twee opgaven leiden structureel tot extra werk in de ontwikkelingsfase en, in een later stadium, in het beheer ervan. Dit vraagt om een organisatie die daarop is ingericht, zodat we deze ambities kunnen waarmaken.

In 2025 zijn we gestart met de implementatie van de aanbevelingen uit het breed gewaardeerde evaluatierapport van bureau vandeLaar. De drie speerpunten voor 2025 en 2026 zijn: rolduidelijkheid en rolzuiverheid, werken met haalbare teamdoelen en het versterken van de feedbackcultuur. Deze doelen, die bijdragen aan een effectieve, verbonden en eigentijdse organisatie, worden in 2027 onverminderd voortgezet. De voortgang wordt nauwgezet gemonitord via periodieke evaluaties en zo nodig bijgestuurd door een breed gedragen team.

Voor 2027: de nadruk op aanpassing aan externe groei

De ambtelijke organisatie van Zeewolde is vastbesloten de ingezette lijn van continue verbetering vast te houden – zeker in het licht van de noodzakelijke groei van de organisatie. Zo borgen we dat we optimaal blijven functioneren en adequaat kunnen inspelen op de behoeften en opgaven van de Zeewoldense samenleving. Een onderdeel waar dit nadrukkelijk speelt, is het beheer van social media kanalen. Om als gemeente op een efficiënte, veilige en doeltreffende manier te blijven communiceren met onze inwoners, is een toekomstgerichte aanpak van ons social media beheer noodzakelijk. Het digitale landschap verandert snel, wat nieuwe eisen stelt aan onder meer gegevensbescherming, webtoegankelijkheid, capaciteit en de inzet van communicatiekanalen. Vanaf 2027 willen we dit nog toekomstbestendiger organiseren. Eventuele financiële consequenties worden in beeld gebracht en verwerkt in de begroting.

Stand van zaken Collegeprogramma 2026-2030

Bij het opstellen van de Programmabegroting 2027-2030 is er nog geen nieuw, vastgesteld, collegeprogramma aanwezig. Deze meerjarenbegroting is gebaseerd op het Coalitieakkoord 2026-2030 en op bestaand, vastgesteld beleid.

KPI's Meerinzicht

In 2027 zetten we onverminderd in op het verbeteren van de sturingsinformatie en de gestructureerde informatievoorziening van Meerinzicht, voortbouwend op de aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek en de eerder ingezette tweesporen-aanpak. De inrichting van dashboards, informatieprotocollen en kritische prestatie-indicatoren (KPI's) is opgenomen in de tussentijdse rapportage vanuit Meerinzicht.

In 2025 zijn de vijf KPI's definitief vastgesteld door de raden van de gemeenten. Met deze definitieve set van KPI's krijgt de gemeenteraad een waardevol sturingsmiddel in handen om de dialoog over de bedrijfsvoering, inhoud en budgetten van Meerinzicht verder te faciliteren. De focus ligt hierbij op de 4 K's kwaliteit, kwetsbaarheid, klantgerichtheid en kostenbeheersing, aangevuld met KPI's voor projectbeheersing. Het doel is niet om de normen als absolute afrekenpunten te hanteren, maar om een helder kader te bieden voor het gesprek en een gevoel van hoofdlijnen sturing te faciliteren. Rapportering over de KPI's zal plaatsvinden via de bestaande P&C-cyclus. In 2027 staat een eerste evaluatie van de KPI's gepland.

Personeel

Ziekteverzuim

De komende jaren wordt veel ingezet op het model positieve gezondheid: van verzuim naar preventie. Zo is er de mogelijkheid om gezondheidschecks uit te voeren voor medewerkers. Daarnaast wordt volop ingezet op de interne mobiliteit voor medewerkers. Medewerkers krijgen de tijd, ruimte en middelen om hun talenten verder te ontwikkelen.

De werkdruk blijft ook de komende jaren een aandachtspunt. Bijkomend aandachtspunt is de samenstelling van het personeelsbestand. De komende jaren is er sprake van bovenmatige uitstroom vanwege het bereiken van de AOW leeftijd. Dit is in beeld bij de HR-adviseurs. Samen met de leidinggevende wordt tijdig actie ondernomen om ervoor te zorgen dat de werkzaamheden doorgang vinden.

Trainees

Ook voor de komende jaren zijn er, binnen de gemeente Zeewolde, 2 plekken beschikbaar voor trainees. Het traineeprogramma wordt uitgevoerd binnen Meerinzicht. Het huidige programma is een leer-werktraject van twee jaar waarin HBO'ers en academici een plek aangeboden krijgen om in de praktijk te leren en te ontwikkelen.

Daarnaast wordt er gewerkt aan een traineeprogramma gericht op MBO-trainees.

Samenwerking

Samenwerking en regie algemeen

Doelstelling van samenwerking is het verhogen en borgen van kwaliteit en continuïteit van dienstverlening tegen aanvaardbare kosten, waarbij op langere termijn sprake is van minder meerkosten. Een manier om invulling te geven aan samenwerking is het vormen van een verbonden partij. Voor de sturing op alle verbonden partijen - in toenemende mate van belang- en de daarbij horende logische taakverdeling en rolzuiverheid, is dit in Zeewolde ondergebracht in het team Bestuur en directie ondersteuning (BDO). Binnen dit team is o.a. business control, opgave – regie en het opdrachtgeverschap richting de verbonden partijen en de organisatieontwikkeling ondergebracht.

Samenwerking EHZM

Er wordt vanuit Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht continu geïnvesteerd in de samenwerking. De inhoudelijke samenwerking vindt al plaats op onderdelen van de bedrijfsvoering, dienstverlening, het regio arrangement EHPZ (voorheen de gebiedsagenda) en de beleidsmatige kant van het Sociaal domein. In breed EHZM-ambtelijk verband (secretarissen, netwerkdirectie en bestuursadviseurs) wordt nagedacht, steeds vanuit de behoefte van de inwoners, hoe de EHZ-samenwerking geoptimaliseerd kan worden.

Binnen de EHZM gemeenten zijn afspraken gemaakt m.b.t. de te hanteren verdeelsleutels binnen Meerinzicht, en de onderlinge verrekeningen. Deze afspraken lopen tot en met 2027. De komende perioden wordt in samenspraak met Ermelo en Harderwijk afspraken gemaakt over de toekomstige samenwerking, en de daarbij te hanteren duurzame verdeelsleutel.

Samenwerking en Flevoland en Gelderland

Zeewolde werkt beleidsmatig samen met diverse andere overheden; gemeenten, provincies en waterschappen.

Strategische Agenda Flevoland (SAF)

In Flevoland is sinds 2020 via het traject Samen Maken We Flevoland gestart. Uit deze Rijk-regio samenwerking is gezamenlijk de Strategische Agenda Flevoland opgesteld. Deze bestaat uit:

1. Ambities en doelen
2. Uitvoeringsagenda

In 2026 zijn de prioritaire thema's tussen Rijk en Regio herijkt en vastgelegd in een gezamenlijke uitvoeringsagenda en vormen de basis van de verdere samenwerking.

In 2027 worden de ambities en doelen geactualiseerd. Bovendien wordt jaarlijks een voortgangsrapportage opgesteld, waarin inzicht wordt geboden in de status van de gemaakte afspraken tussen het Rijk en de regio. In aanvulling op de vastgestelde beleidsdocumenten wordt vanuit Flevoland richting het Rijk (en waar nodig Europa) ook ingezet op een krachtige lobby voor het behalen van gewenste beleidsdoelen en ontwikkelingen.

Ermelo-Harderwijk-Putten-Zeewolde (EHPZ)

De bestuurlijke samenwerking met de Gelderse gemeenten, de provincie en het waterschap vormt het EHPZ-verband, dat verankerd is in het gelijknamige Regioarrangement.

De definitieve besluitvorming over het Ruimtelijk Toekomstperspectief staat gepland voor de eerste helft van 2027. Daarin leggen we de gezamenlijke ruimtelijke strategie vast voor de regio richting 2050 en daarna.

Daarnaast zetten we in op verschillende regionale projecten, zoals het Bosfront en de oeververbinding Ermelo-Zeewolde. Eind 2026 en begin 2027 bepalen we, mede op basis van het Toekomstperspectief, op welke projecten wordt ingezet of welke worden voortgezet.

Een belangrijk aandachtspunt voor beide samenwerkingen is de impact van de provinciale- en waterschapsverkiezingen van maart 2027 op de continuïteit van de betrokkenheid van deze partners.

Ontwikkeling van een Klant Expertise Centrum

Het project realisatie Klant Expertise Centrum (KEC), heeft als doel:

‘Groeit gefaseerd toe naar 1 Klant Expertise Centrum voor de primaire dienstverlening (klantcontact) aan de inwoners van Ermelo, Harderwijk en Zeewolde.’

- Behoud van lokale identiteit en nabijheid

Hoewel de fysieke balie in het gemeentehuis gegarandeerd blijft, verschuift de telefonische en digitale afhandeling naar het regionale team. De uitdaging is om te borgen dat de specifieke kennis van de Zeewoldense samenleving en de lokale 'kleuring' niet verloren gaan.

- Harmonisatie van servicenormen

Om inwoners uniform te kunnen antwoorden, moeten de drie gemeenten hun werkprocessen, systemen en kwaliteitsnormen strak op elkaar afstemmen. Dit vraagt om verandering op onze eigen interne vakafdelingen; binnen het projectteam wordt hier dan ook veel aandacht aan besteed.

Eind 2026 wordt er een advies rapport opgeleverd voor de vorming van het nieuwe KEC team. Vanaf januari 2027 kan er gewerkt worden aan de implementatie van het advies, waarbij de verwachting is dat de implementatie ook in 2027 afgerond wordt.

Bezwaarschriftencommissie

De raad en het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester hebben samen met de raden, de colleges en de burgemeesters van de gemeenten Harderwijk en Ermelo, en met het bestuur van Meerinzicht een gezamenlijke commissie voor bezwaarschriften aangesteld. Deze commissie adviseert inzake te nemen beslissingen op bezwaren tegen besluiten van het bestuur, de gemeenteraad, het college en de burgemeester. De commissie brengt jaarlijks voor 1 juli aan de bestuursorganen van de gemeente en van Meerinzicht verslag uit van haar werkzaamheden in het voorafgaande kalenderjaar. Voor informatie over de afhandeling van bezwaren wordt verwezen naar dit jaarverslag.

Informatieveiligheid

Door verdergaande digitalisering zijn privacy en informatieveiligheid een essentieel onderdeel van het werk van gemeenten geworden. Voor inwoners is het van belang dat de gemeente de juiste informatie in de juiste vorm beschikbaar heeft. Organisaties zijn verplicht om daarbij structurele naleving van privacyregels te waarborgen. Door toenemende cyberdreigingen wordt passende beveiliging van deze informatie steeds belangrijker. Het voorkomen van datalekken en beveiligingsincidenten is cruciaal. Dit betekent dat er binnen de begroting ieder jaar rekening gehouden moet worden met de kosten voor het creëren van bewustwording, advisering en het implementeren van maatregelen om aan de wetgeving te voldoen. De samenwerking tussen Ermelo, Harderwijk en Zeewolde via Meerinzicht biedt daarbij schaalvoordelen.

Op 15 augustus 2026 is in Nederland de Cyberbeveiligingswet (Cbw) van kracht geworden. Deze wet stelt meer eisen aan organisaties op het gebied van informatieveiligheid. Het BIO (binnenkort BIO2) normenkader wordt hiermee wettelijk verankerd. Gemeenten moeten kunnen aantonen dat zij aan de wettelijke vereisten voldoen.

Vanaf augustus 2026 moeten gemeenten bij inzet van AI voldoen aan de Europese AI Verordening. Dit komt bovenop de eisen waaraan we al moeten voldoen vanuit de Algemene Verordening Gegevensbescherming en de Cbw.

Bedrijfscontinuïteit

In 2023 heeft het onderwerp bedrijfscontinuïteitmanagement (BCM) een doorontwikkeling doorgemaakt. Er is een kerngroep vanuit de EHZM samenwerking geformeerd in opdracht van de Netwerkdirectie EHZM. In deze kerngroep worden veel BCM onderwerpen die al onder de aandacht bij de partners zijn nu meer in samenhang uitgewerkt. Vanuit een BCM Beleidsnota is er een uitvoeringsnota geschreven met hierin uitgewerkt welke concrete acties meerjarig invulling geven aan dit beleid. Ook in 2027 wordt het jaarlijkse actieplan gemaakt wat invulling geeft aan de uitvoeringsnota. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van de VNG risico inventarisatie. Deze komt periodiek, aangevuld met de laatste ontwikkelingen, beschikbaar. Uitgangspunt hierbij is dat BCM bestendig in de lijn wordt gebracht, en niet als project wordt gezien.

Rechtmatigheidsverantwoording college

Met ingang van het verslagjaar 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd. Voor Zeewolde betekent dat, dat het college van B&W, via de jaarrekening, verantwoording aflegt over de rechtmatigheid aan de raad.

Bij de aanbidding van de begroting maakt deze paragraaf wel deel uit van het hoofdstuk, maar zullen kort die onderwerpen die in de jaarrekening samen gaan komen om de verantwoording mede-mogelijk te maken, worden aangehaald. In de vorm van een jaarlijks door het college vast te stellen Controleplan wordt gaande het jaar de benodigde informatie opgehaald en beoordeeld. Daarmee kan deze gebruikt worden bij de jaarrekening.

Frauderisico's

De EHZM organisaties hebben in 2023 gezamenlijk fraudebeleid met een bijbehorende frauderisicoanalyses voor de 4 organisaties opgesteld. Dit onderwerp is onderdeel van het Controleplan 2027.

Misbruik- en oneigenlijk gebruik (M&O beleid)

De EHZM organisaties hebben in 2023 gezamenlijk M&O beleid met bijbehorende analyses voor de 4 organisaties opgesteld. Dit onderwerp is onderdeel van het Controleplan 2027.

Verbonden partijen

Algemeen

Inleiding

Een verbonden partij wordt gedefinieerd als een privaatrechtelijke- of publiekrechtelijke organisatie, waarmee de gemeente een bestuurlijke en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel (vertegenwoordiging) in het bestuur of het hebben van stemrecht. Van een financieel belang is sprake als de gemeente middelen ter beschikking stelt en deze in geval van faillissement van de verbonden partij kwijt is, of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Relaties waarbij alleen sprake is van een financieel of bestuurlijk belang vallen dus hierbuiten.

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publieke belang. Verbindingen met deze derde partijen is dus een manier om bepaalde publieke taken uit te voeren. De huidige verbonden partijen waaraan de gemeente gelieerd is hebben veelal een historische of wettelijke bestaansgrond. Afhankelijk van onze mate van verbondenheid zijn we in meer of mindere mate in staat om invloed op het beleid van de betreffende verbonden partij uit te oefenen.

Visie op verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid is er op gericht het aantal verbonden partijen beperkt te houden. Enerzijds uit het oogpunt van risicobeheersing en -beperking, anderzijds uit het oogpunt van transparantie van bestuur. Er kunnen echter altijd goede redenen aanwezig zijn voor het aangaan van een verbonden partij constructie. Criteria die daarbij worden gehanteerd:

- De taak kan niet of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd;
- Gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op de gekozen vorm van samenwerking en draagt bij aan een efficiëntere en effectievere mogelijkheid tot het uitvoeren van onze publieke taak; denk hierbij aan kennisvoordeel, de lokale overheid kan gebruik maken van kennis waarover zij zelf niet beschikt
- Voordelen van de (beoogde) samenwerking wegen op tegen de nadelen.
 - o Een paar voordelen kunnen zijn:
 - Risicospreiding, risico's worden met andere partijen gedeeld;
 - Continuïteit, door meer schaalgrootte te creëren is de organisatie niet afhankelijk van de kennis van individuen.

Gemeenschappelijke regelingen

Voor deelname in gemeenschappelijke regelingen worden de regels gevolgd die zijn vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden

Voor het opstellen van de meerjarenbegroting van de gemeente wordt er uitgegaan van de door de gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden meest recent aangeboden (concept-)begroting. Tenzij de raad reeds besloten heeft de aangeboden begroting op een andere wijze op te nemen.

Er is de laatste jaren een trend zichtbaar waarbij de indexatiepercentages van gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden niet op dezelfde lijn liggen als het percentage waar de gemeente zelf mee rekent vanuit de meicirculaire en anders dan waarmee de algemene uitkering gecorrigeerd wordt voor loon- en prijsstijgingen. Voor onze gemeenschappelijke regelingen geldt, dat we verwachten dat zij meebewegen met de (financiële) ruimte van de gemeente. We zien gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden als “verlengd lokaal bestuur” en daarmee ook onderdeel van onze financieringssystematiek.

Overige deelnemingen

De gemeente heeft ook een deelneming in het Appa-fonds van BNG, bedoeld voor de pensioenopbouw van politieke ambtsdragers. Dit betreffen geen aandelen, maar participatiebewijzen, waarbij er geen bestuurlijke invloed (stemrecht) is. Om die reden is deze deelneming niet in het overzicht verbonden partijen opgenomen.

Hieronder is een overzicht weergegeven van de aan Zeewolde verbonden partijen.

Verbonden partij	Type	Portefeuillehouder	Bestuurlijk belang	Financieel belang
Alliander	Naamloze Vennootschap	J.M. de Groot	Ja / stemrecht / 0,15% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	205.377 aandelen; nominale waarde van € 1,03 miljoen (€ 5,- per stuk)
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Naamloze Vennootschap	J.M. de Groot	Ja / stemrecht / 0,00014% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	78 aandelen; nominale waarde van € 195,- (€ 2,50 per stuk)
Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland	Gemeenschappelijke Regeling	E.L. van de Beld	Ja / stemrecht / 16,67% zeggenschap	Jaarlijkse bijdrage
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Coöperatie	J.M. de Groot	Ja / stemrecht	Jaarlijkse bijdrage
Gebiedsontwikkeling Oosterwold	Gemeenschappelijke Regeling	H.L. Hermans	Ja / stemrecht / 1/3e zeggenschap	n.v.t.
GGD Flevoland	Gemeenschappelijke Regeling	E.L. van de Beld	Ja / stemrecht / 16,67% zeggenschap.	Jaarlijkse bijdrage op basis van een vast bedrag per inwoner.
Het Flevolands Archief	Gemeenschappelijke Regeling	J.M. de Groot	Ja / stemrecht / 14,29% zeggenschap	Jaarlijkse bijdrage
Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC)	Naamloze Vennootschap	Vacant, tijdelijk J.M. de Groot	Ja / stemrecht / 0,55% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	20 aandelen; nominale waarde van € 20,- (€ 1,- per stuk)

Meerinzicht	Gemeenschappelijke Regeling	J.M. de Groot / E.L. van de Beld	Ja / stemrecht / 33,33% zeggenschap	Jaarlijkse bijdrage
Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek (OFGV)	Gemeenschappelijke Regeling	Vacant, tijdelijk H.L. Hermans	Ja / stemrecht / naar rato van de bijdrage	Jaarlijkse bijdrage
Veiligheidsregio Flevoland	Gemeenschappelijke Regeling	A.M. Harmsma	Ja / stemrecht / 5% bij begroting / overige besluiten 1 stem	Jaarlijkse bijdrage
Vitens	Naamloze Vennootschap	J.M. de Groot	Ja / stemrecht / 1,70% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	98.457 aandelen; nominale waarde van € 98.457,- (€ 1,- per stuk)

Alliander

Alliander

Algemene informatie

Vestigingsplaats en adres: Utrechtseweg 68 6812 AH, Arnhem

Portefeuillehouder J.M. de Groot

Openbaar belang: Alliander is als netwerkbedrijf verantwoordelijk voor de distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio)gas en warmte. Als nutsbedrijf opereert zij vanuit een monopolie positie in een sector die beschouwd wordt van openbaar nut te zijn, omdat het belangrijke producten of diensten levert die in het algemeen openbaar belang zijn. Hier worden de elektriciteits-, gas- en drinkwatervoorziening toe gerekend. Alle aandelen van Alliander zijn direct in handen van Nederlandse provincies en gemeenten. De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland (44,68%), Friesland (12,65%) en Noord-Holland (9,16%) en de gemeente Amsterdam (9,16%). Hiermee bezitten deze

	aandeelhouders gezamenlijk 76% van de aandelen. De overige aandeelhouders, die elk minder dan 3% van de aandelen bezitten, zijn een 70-tal kleinere gemeenten en de provincie Flevoland. De gemeente kan door het zeer geringe aandelenpakket feitelijk zelf geen invloed uitoefenen op het functioneren van Alliander. Samenwerking is daarom gezocht (beleidsmatig en organisatorisch) via het NUON, Vitens, Alliander-platform (NUVAL).
--	--

Doelstelling verbonden partij:	De belangrijkste taak is om gas en elektriciteit te distribueren naar consumenten, bedrijven en instellingen. Netbeheerder Liander leidt de energiedistributie over alle netwerken dagelijks in goede banen. Liander voorziet ruim drie miljoen consumenten en bedrijven zo efficiënt mogelijk van gas en elektriciteit.
--------------------------------	--

Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap
-------------	-----------------------

Beleidsinformatie

Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 0 Zeewolde Bestuurt
--	-------------------------------

Kansen en ontwikkelingen:	De energietransitie gaat gepaard met aanzienlijke uitdagingen voor Alliander. Dit leidt tot een grotere investeringsopgave en een teruggang in de dividenduitkeringen. Om deze investeringen mogelijk te maken is door de gemeente (en een groot aantal andere aandeelhouders) eind 2021 een lening verstrekt aan Alliander, voor Zeewolde een bedrag van € 900.809,-. De raad heeft destijds ingestemd dat deze lening, onder vooraf bepaalde afspraken, kan worden omgezet in aandelen. Er is een akkoord bereikt over een afsprakenkader, waarmee toetreding door de Staat in Alliander mogelijk is gemaakt.
---------------------------	---

Risico:	Er is een kans op een lagere dividenduitkering door de omvangrijke investeringen die eraan komen. Alliander doet standaard in haar beleid geen uitspraken over de hoogte van het dividend. Ontwikkelingen rondom het dividend worden doorlopend gevolgd.
---------	--

Financiële informatie

Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Eigen vermogen	€ 6.203 miljoen	-	-	-	-

Vreemd vermogen	€ 7.960 miljoen	-	-	-	-
Resultaat	€ 289 miljoen	-	-	-	-
Begrote ontvangsten	€ 143.000,-	€ 175.000,-	€ 175.000,-	€ 175.000,-	€ 175.000,-
Realisatie ontvangsten	€ 142.893,08	-	-	-	-
Belang	0,15%. Aantal aandelen 205.377 op het totaal van 136.794.964 aandelen. Nominale waarde € 1,03 miljoen (€ 5,- per stuk)				

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Algemene Informatie

Vestigingsplaats en adres:	Koninginnegracht 2 2514 AA, Den Haag
Portefeuillehouder	J.M. de Groot
Openbaar belang:	Alle aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang, is de gemeente gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.
Doelstelling verbonden partij:	BNG Bank is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank biedt haar klanten een breed pakket van financiële dienstverlening aan: onder andere kredietverlening, betalingsverkeer, gebiedsontwikkeling, duurzame projectfinanciering en participaties in publiek-private samenwerkingen. Daarmee draagt de bank zowel bij aan lagere kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de Nederlandse burger als aan een duurzamer Nederland.
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap

Beleidsinformatie

Aan welk programma draagt de verbonden partij bij? Programma 0 Zeewolde Bestuurt

Kansen en ontwikkelingen: n.v.t.

Risico: n.v.t.

Financiële informatie

Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Eigen vermogen	€ 4,9 miljard	-	-	-	-
Vreemd vermogen	€ 110,7 miljard	-	-	-	-
Resultaat	€ 172 miljoen	-	-	-	-
Begrote ontvangsten	€ 200,-	€ 200,-	€ 200,-	€ 200,-	€ 200,-
Realisatie ontvangsten	€ 195,78	-	-	-	-
Belang	0,00014%. Aantal aandelen 78 op het totaal van 55.690.720 aandelen. Nominale waarde € 195,- (€ 2,50 per stuk)				

Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland

Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland

Algemene informatie

Vestigingsplaats en adres:	Stadhuisplein 1 1315 HR, Almere
Portefeuillehouder:	E.L. van de Beld
Openbaar belang:	De Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland is een samenwerking tussen de gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde, waarbij iedere gemeente dezelfde zeggenschap heeft.
Doelstelling verbonden partij:	Regionale samenwerking op het gebied van Jeugd en WMO. De samenwerking richt zich op de inkoop of subsidiëring van: • residentiële (24-uurs) zorg en crisisopvang • pleegzorg • gesloten jeugdzorg (jeugdzorg plus) • jeugdreclasseringsmaatregelen • jeugdbeschermingsmaatregelen • zeer gespecialiseerde dagbehandeling • jeugd GGZ: specialistische GGZ
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling (Centrumgemeenteconstructie: Almere)
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 6 Zeewolde zorgzaam en solidair
Kansen en ontwikkelingen:	In 2024 heeft Zeewolde zich grotendeels teruggetrokken uit het samenwerkingsverband. Zowel ambulante zorg, de jeugdhulp met verblijf en beschermd wonen zijn inmiddels volledig ondergebracht op de Noord Veluwe. Alleen voor een deel van de jeugdzorg, hulp vanuit justitiële maatregelen, wordt nog gebruik gemaakt van het samenwerkingsverband in Flevoland en valt Zeewolde nog onder de Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland.
Risico:	De centrumregeling Sociaal Domein Flevoland geeft voornamelijk uitvoering aan de Jeugdwet (zie hierboven). Het betreft hier ook een open einde regeling (zorg kan in principe niet geweigerd worden om financiële redenen).

Financiële informatie

Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Eigen vermogen	n.v.t.	-	-	-	-
Vreemd vermogen	n.v.t.	-	-	-	-
Resultaat	n.v.t.	-	-	-	-
Begrote bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Realisatie bijdrage	n.v.t.	-	-	-	-
Belang	16,67% zeggenschap.				

Coöperatie Gastvrije Randmeren

Coöperatie Gastvrije Randmeren

Algemene Informatie

Vestigingsplaats en adres:	Havendam 58 3841 AA, Harderwijk
Portefeuillehouder:	J.M. de Groot
Openbaar belang:	De Coöperatie Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband tussen 16 gemeenten (Almere, Blaricum, Bunschoten, Dronten, Eemnes, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Huizen, Kampen, Gooise Meren, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek, Putten en Zeewolde) die als doel heeft het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van recreatie en natuur, en het bevorderen van het natuurschoon en de watersport binnen het

gebied van de Randmeren. Het werkgebied van de Coöperatie Gastvrije Randmeren strekt zich uit van de Hollandse Brug tot Ketelbrug, een langgerekte merenreeks van ruim tachtig kilometer.

Doelstelling verbonden partij: De coöperatie heeft als doel het kwaliteitsniveau van het natuur- en recreatiegebied Randmeren te optimaliseren en het positioneren van de Randmeren in (inter)nationaal perspectief. De coöperatie zorgt namens de gemeenten voor het beheer en onderhoud van de recreatieve functies van de meren. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar het maaien van waterplanten in vaarwater, en recreatie bij aanlegplaatsen en eilanden.

Rechtstvorm: Coöperatie

Beleidsinformatie

Aan welk programma draagt de verbonden partij bij? Programma 3 Zeewolde economisch veerkrachtig

Kansen en ontwikkelingen: n.v.t.

Risico: n.v.t.

Financiële informatie

Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Eigen vermogen	n.n.b.	-	-	-	-
Vreemd vermogen	n.n.b.	-	-	-	-
Resultaat	n.n.b.	-	-	-	-
Begrote bijdrage	€ 42.000,-	€ 51.000,-	€ 33.000,-	€ 33.000,-	€ 33.000,-

Realisatie bijdrage	€ 43.122,-	-	-	-	-
---------------------	------------	---	---	---	---

Belang	Stemrecht
--------	-----------

Gebiedsontwikkeling Oosterwold

Gebiedsontwikkeling Oosterwold

Algemene informatie

Vestigingsplaats en adres: Stadhuisplein 1 1315 HR, Almere

Portefeuillehouder: H.L. Hermans

Openbaar belang: De gemeenschappelijke regeling is een regeling tussen de gemeente Almere en Zeewolde. De 2 partijen hebben beide voor 50% zeggenschap.

Doelstelling verbonden partij: Uitvoering geven aan de gebiedsontwikkeling Oosterwold.

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling (Centrumgemeenteconstructie: Almere)

Beleidsinformatie

Aan welk programma draagt de verbonden partij bij? Programma 8 Ruimte en wonen in Zeewolde

Kansen en ontwikkelingen: n.v.t.

Risico: n.v.t.

Financiële informatie

Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
-----------	------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Eigen vermogen	n.v.t.	-	-	-	-
----------------	--------	---	---	---	---

Vreemd vermogen	n.v.t.	-	-	-	-
-----------------	--------	---	---	---	---

Resultaat	n.v.t.	-	-	-	-
-----------	--------	---	---	---	---

Begrote bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Realisatie bijdrage	n.v.t.	-	-	-	-
---------------------	--------	---	---	---	---

Belang	1/3e zeggenschap.
--------	-------------------

GGD Flevoland

GGD Flevoland

Algemene informatie

Vestigingsplaats en adres: Noorderwagenstraat 2 8223 AM, Lelystad

Portefeuillehouder: E.L. van de Beld

Openbaar belang:

De GGD faciliteert gemeenten op basis van de Wet publieke gezondheid, Wet Kinderopvang, Wet Veiligheidsregio's en op basis van autonome gemeentelijke taken, maar verzorgt ook taken in opdracht van derden zoals Rijk, politie en burgers.

De GGD Flevoland is een samenwerking tussen de gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde (alle gemeenten in de provincie Flevoland)

De GGD Flevoland heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten te behartigen op het terrein van de publieke gezondheidszorg, toezicht kinderopvang en veiligheidsregio's.

Wettelijke GGD taken die voor de gemeenten worden uitgevoerd

- Kerntaken Wet publieke gezondheid
- Infectieziektebestrijding
- Medische milieukunde
- Technische hygiënezorg
- Psychosociale hulp bij rampen
- Beleidsadvisering Jeugdgezondheidszorg
- Onderzoek gezondheidssituatie bevolking
- Beleidsadvisering
- Preventieprogramma's en gezondheidsbevordering
- Preventieve ouderengezondheidszorg
- Toezicht kinderopvang op basis van de Wet kinderopvang
- GGD-taak in de Wet veiligheidsregio's

Wettelijke gemeentelijke taken vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling of op basis van subsidiëring en/of dienstverleningsovereenkomsten.

- Jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar
- Kwaliteitstoezicht, toegang beschermd wonen en maatschappelijke zorg op basis van de Wmo 2015
- Preventieve activiteiten op basis van de Jeugdwet
- Lijkschouw op basis van de Wet op de Lijkbezorging

De GGD voert ook externe taken uit in opdracht van derden zoals Rijk, politie of burgers Rijksvaccinatieprogramma

- Arrestantenzorg
- Reizigersvaccinatie
- Vergunningen tattooshops
- Publieke gezondheidszorg asielzoekers
- Aanvullende seksuele gezondheidszorg

Doelstelling verbonden partij:	• Beleidsadvisering en uitvoering Wet Publieke Gezondheid • Beleidsadvisering en uitvoering Jeugdgezondheidszorg (preventie) en Algemene Gezondheidszorg (preventie): gericht op het verkleinen en voorkomen van gezondheidsachterstanden • Beleidsadvisering en (coördinatie) uitvoering bij rampen en crisis
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 7 Duurzaam en gezond Zeewolde
Kansen en ontwikkelingen:	Publicatie VTV Het RIVM heeft eind 2024 de nieuwe Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) gepubliceerd. Het RIVM ziet vijf grote opgaven op weg naar 2050, die urgent zijn en nú om actie vragen: • Beter voorbereid zijn op een verder vergrijzende samenleving; • Gezondheidsachterstanden aanpakken; • Investeren in een gezonde jeugd; • Omgaan met druk op formele en informele zorg • Aanpakken van de gezondheidsgevolgen van klimaatverandering Landelijke nota Gebaseerd op de opgaven van de VTV is de landelijke nota gezondheidsbeleid 2025-2028 in het najaar van 2025 gepubliceerd. Deze nota is weer input voor het opstellen voor de lokale nota gezondheidsbeleid.
Risico:	Hogere bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling Een bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling is een zogenoemde verplichte uitgave. Deelnemende gemeenten zijn verplicht hun aandeel in de vastgestelde begroting van de Gemeenschappelijke Regeling in hun eigen begroting op te nemen. Risicoparagraaf De GGD neemt in de begroting standaard een uitgebreide risicoparagraaf op. Deze transparantie maakt het ook voor de gemeente(n) mogelijk om risico's beter in beeld te houden. Een langjarig risico is dat de begroting van de GGD grotendeels uit markttaken bestaat, die niet door de

gemeenten gefinancierd worden. Daarnaast nemen de deelnemende gemeenten plustaken af in de vorm van subsidie. Bij onverhoopte afname van deze markttaken en subsidies staat de instandhouding van de GGD Flevoland onder druk en is hierop gericht actie nemen noodzakelijk.

Ravijnjaar

Door de gevolgen van het ravijnjaar zijn de deelnemende gemeenten kritisch op de eigen begrotingen en de daarin opgenomen bijdragen aan Gemeenschappelijke Regelingen, wat gevolgen kan hebben voor de markttaken en plustaken. Het eigen vermogen van de GGD Flevoland is voldoende om tegenvallers op te vangen. Voor de gemeente brengt de verplichte deelname aan de GR GGD Flevoland geen substantiële risico's met zich mee.

Financiële informatie					
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Eigen vermogen	€ 5.900.000,-	-	-	-	-
Vreemd vermogen	€ 16.663.000,-	-	-	-	-
Resultaat	€ -/- 1.174,-	-	-	-	-
Begrote bijdrage	€ 684.000,-	€ 767.000,-	€ 777.000,-	€ 786.000,-	€ 796.000,-
Realisatie bijdrage	€ 683.712,-	-	-	-	-
Belang	16,67% zeggenschap.				
Het Flevolands Archief					
Het Flevolands Archief					
Algemene informatie					

Vestigingsplaats en adres:	Oostvaardersdijk 01-13 8242 PA, Lelystad
Portefeuillehouder:	J.M. de Groot
Openbaar belang:	Het Flevolands Archief beheert de naar de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten Dronten, Lelystad, Urk en Zeewolde, het Waterschap Zuiderzeeland, de Provincie Flevoland en het Rijk (tot 1 januari 2027) overgebrachte archiefbescheiden en houdt toezicht op het beheer van de niet overgebrachte archiefbescheiden.
Doelstelling verbonden partij:	• Beheer goedgekeurde archiefbewaarplaats • Overgedragen archieven in goede, geordende en toegankelijke staat houden • (Mee)ontwikkelen en onderhouden van een E-Depot
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling

Beleidsinformatie

Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 5 Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde
Kansen en ontwikkelingen:	• Het Rijk treedt uit per 1 januari 2027 uit de GR HFA naar aanleiding van het besluit van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 10 december 2025. Het Rijk en Het Flevolands Archief hanteren het principe dat 'de uittreder betaalt'; het Rijk vergoedt alle kosten, die voortvloeien uit de uittreding van het Rijk uit de gemeenschappelijke regeling Het Flevolands Archief. Belangrijk gegeven is dat het Rijk en Het Flevolands Archief ook na de uittreding van het Rijk nauw blijven samenwerken, binnen de kaders van de Archiefwet 2027. De minister van OCW zal de taken en bevoegdheden voor (digitale kopieën van) analoge rijksarchieven in de provincie Flevoland via een delegatiebesluit aan Het Flevolands Archief overdragen. De financiële middelen die daarvoor beschikbaar zijn, keert het Ministerie van OCW uit middels een specifieke uitkering (SPUK) als lumpsum aan Het Flevolands Archief. Die uitkering zal gebaseerd zijn op de 'Regeling specifieke uitkering beheer rijksarchief' en kent OCW toe via een jaarlijkse en ambtshalve beschikking. De hoogte van deze uitkering baseert OCW op de structurele bijdrage van de minister van OCW in het laatste jaar van deelname aan de gemeenschappelijke regeling. Tot slot wordt de samenwerking tussen het ministerie van OCW, het Nationaal Archief en de Regionale Historische Centra (RHC's) verankerd, verbreed en verdiept door twee bestuursconvenanten.

- Naar aanleiding van de uittreding van het Rijk en daarmee de toegang van HFA tot het e-depot van het Nationaal Archief heeft HFA in 2026 een eigen e-depot opgezet voor de deelnemers.
- Sinds 1 januari 2026 past HFA de Cao SGO toe voor haar personeel.
- HFA heeft een product- en diensten catalogus opgesteld waarin duidelijk aangegeven welke taken onder standaard dienstverlening van HFA wat er onder aanvullende (in rekening te brengen) dienstverlening valt aan de deelnemers.

Risico:

- Hogere bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling. Een bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling is een zogenoemde verplichte uitgave. Deelnemende gemeenten zijn verplicht hun aandeel in de vastgestelde begroting van de Gemeenschappelijke Regeling in hun eigen begroting op te nemen. De bijdrage aan de GR wordt hoger in het geval deelnemers de GR verlaten.
- De algemene reserve van HFA is minimaal (ratio 1,1). Op dit moment is Zeewolde voor 5,5% risicodragend. Dit is het percentage dat in de huidige tekst van de gemeenschappelijke regeling Het Flevolands Archief (GR HFA) is opgenomen. Met de voorgenomen uittreding van het Rijk als deelnemer in de gemeenschappelijke regeling verandert dit percentage, omdat het Rijk dan geen risicodrager meer is. Voor Zeewolde zou dit betekenen dat het percentage van 5,5% naar 10% zou gaan. Dit betekent dat een financiële tegenvaller (die de algemene reserve overstijgt) voor 10% voor rekening van Zeewolde komt.
- Bijdrage E-depot:. In de begroting 2027-2030 is uitgegaan van de bijdrage per burger van €1,10. Omdat de bijdrage per burger sinds 2024 niet is geïndexeerd, adviseert HFA het bestuur om een aanpassing naar €1,35 per burger toe te passen in het kostenmodel. Het bestuur kan alsnog besluiten een verhoging door te voeren.
- Indexeringsrisico SPUK, Nu het Rijk zelf mag bepalen hoeveel ze indexeren op hun uitkering (SPUK), ligt het risico bij de overgebleven deelnemers. Als het Rijk minder indexeert dan de werkelijke (marktconforme) kostenstijging, moeten de overgebleven deelnemers het gat dichten.

Financiële informatie

Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Eigen vermogen	€ 148.607,-	-	-	-	-
Vreemd vermogen	€227.968,-	-	-	-	-
Resultaat	€ -/- 19.401,-	-	-	-	-

Begrote bijdrage	€ 89.600,-	€ 111.000,-	€ 111.000,-	€ 111.000,-	€ 111.000,-
Realisatie bijdrage	€ 89.866,-	-	-	-	-

Belang 14,29% zeggenschap.

Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC)

Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC)

Algemene informatie

Vestigingsplaats en adres: Jadestraat 1 1812 RD, Alkmaar

Portefeuillehouder: Vacant, tijdelijk J.M. de Groot

Openbaar belang: HVC is verantwoordelijk voor het duurzaam afvalbeheer van haar aandeelhouders. Daarnaast produceert HVC duurzame energie en levert deze aan gemeenten, waterschappen, bedrijven en particulieren. De kerntaken van HVC zijn grondstoffenmanagement en opwekking en levering van duurzame energie. Bovendien ondersteunt HVC haar aandeelhouders bij het in kaart brengen van maatregelen voor lokale verduurzaming. HVC is actief in Nederland en binnen Nederland de grootste niet-commerciële afvalinzamelaar. HVC heeft 52 aandeelhoudende gemeenten en 8 waterschappen uit Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Friesland.

Doelstelling verbonden partij: HVC is een nutsbedrijf gericht op hergebruik van grondstoffen en verduurzaming van de energiehuishouding

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap

Beleidsinformatie

Aan welk programma draagt de verbonden partij bij? Programma 7 Duurzaam en gezond Zeewolde

Kansen en ontwikkelingen:	De missie van HVC is actueler dan ooit: in samenwerking met gemeenten, waterschappen en inwoners actief de broeikasuitstoot verlagen door de energiehuishouding te verduurzamen, afval te verminderen en grondstoffen te hergebruiken. Een belangrijke impuls voor een duurzaam en gezond Zeewolde is vastgesteld in het Recycleplan voor 2025-2030. In 2026 is het Recycle-tarief ingevoerd, waarbij men gaat betalen voor de hoeveelheid restafval. Het doel is om het restafval terug te brengen naar maximaal 100 kilo per persoon. Financiële uitgangspunten zijn onverminderd het terugbrengen van het risico van afvalverbranding door daar robuust op af te schrijven en het blijven inzetten op het weerbaarder maken van HVC door de opbouw van eigen vermogen. Doel is om rendabele investeringen mogelijk te maken in hergebruik, maar vooral in duurzame energie en warmte en dat alle afzonderlijke activiteiten: inzameling, recycling en verwerking van afval en duurzame energie en warmte, zelfstandig bijdragen aan het financiële resultaat van HVC.
---------------------------	--

Risico:	HVC is een ketenbedrijf met de focus op hergebruik en duurzame energie, van en voor haar publieke aandeelhouders. De aanwezige risico's worden gevormd door de optelsom van vele ontwikkelingen, waaronder de uitvoering van een groot aantal investeringsprojecten, oplopende rente, fluctuerende energieprijzen, inflatie, schaarse materialen, schaarste op de arbeidsmarkt en trage vergunningverlening. De risico's zijn in beeld en beheersbaar. Wel is er bij afvalverbranding een hoger marktrisico dan bij de andere activiteiten, denk aan: schommelingen in de markt, de energieprijzen en prijsprikkels van de overheid. De prijsprikkels van de overheid (afvalverbrandingsbelasting en CO2-heffing) worden gebruikt om vergroening en CO2-reductie te bevorderen. De kosten voor de aandeelhouders zullen daardoor stijgen. Een prijsprikkel op restafval in Zeewolde stimuleert betere scheiding en voorkomt dat grondstoffen worden verbrand. De verwachte prijsstijgingen zullen daardoor lager uitvallen, dan wanneer er geen maatregelen getroffen zouden worden. In het huidige DVO met HVC is rekening gehouden met de hogere kosten voor het verwijderen en verwerken van het huishoudelijk afval. De kosten zijn gestegen ten gevolge van het optimaliseren van de dienstverlening, het stijgen van de verbrandingskosten en een daling van grondstofprijzen (opbrengsten).
---------	--

Financiële informatie					
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Eigen vermogen	€ 278 miljoen	-	-	-	-
Vreemd vermogen	€ 1.031 miljoen	-	-	-	-
Resultaat	€ 20,3 miljoen	-	-	-	-
Begrote bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Realisatie bijdrage	n.v.t.	-	-	-	-
---------------------	--------	---	---	---	---

Belang 0,54%. Aantal aandelen 20 op het totaal van 2.914 aandelen. Nominale waarde € 20,- (€ 1,- per stuk)

Meerinzicht

Meerinzicht

Algemene informatie

Vestigingsplaats en adres: Havendam 56 3841 AA, Harderwijk

Portefeuillehouder: J.M. de Groot / E.L. van de Beld

Openbaar belang:

Meerinzicht is een samenwerkingsverband op het gebied van uitvoeringstaken op het gebied van de bedrijfsvoering en het Sociaal Domein voor de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde.

Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. de bedrijfsvoering:

- Informatisering en automatisering
- Personeel en organisatie (HRM)
- Facilitaire zaken/documentaire informatievoorziening/gebouwbeheer/inkoop
- Belastingen, daaronder begrepen de heffing en invordering
- Financiën & administratie
- Juridische zaken
- Communicatie
- Geo-informatie

Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. het Sociaal Domein:

- Participatiewet
- Wmo, waaronder Beschermd Wonen
- Jeugdwet en jeugdstrafketen
- Leerplicht
- RMC

	• Sociale recherche • Beleidsvoorbereiding • Inkomensondersteuning				
Doelstelling verbonden partij:	Meerinzicht, domein Bedrijfsvoering, faciliteert de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde, maar ook het domein Sociaal, door advisering, uitvoering, beheer en administratie voor genoemde bedrijfsvoeringstaken. Daarnaast voert Meerinzicht, domein Sociaal het door het gemeentebestuur vastgestelde beleid uit op de genoemde taakvelden behorend tot het Sociaal Domein. De beleidsbepaling en beleidsvaststelling is en blijft op beide domeinen voorbehouden aan de gemeentebesturen. Daarnaast verzorgt Meerinzicht de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen				
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke Regeling				
Beleidsinformatie					
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 0 Zeewolde Bestuurt / Programma 6 Zeewolde zorgzaam en solidair				
Kansen en ontwikkelingen:	n.v.t.				
Risico:	n.v.t.				
Financiële informatie					
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Eigen vermogen	Geen	-	-	-	-
Vreemd vermogen	€ 27.147.000,-	-	-	-	-
Resultaat	€ 1.048.000,-	-	-	-	-

Begrote bijdrage	€ 12.822.000,-	€ 13.057.000,-	€ 12.860.000,-	€ 12.824.000,-	€ 12.706.000,-
Realisatie bijdrage	€ 12.537.000,-	-	-	-	-

Belang 33,33% zeggenschap.

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek (OFGV)

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek (OFGV)

Algemene informatie

Vestigingsplaats en adres: Botter 14-15 8232 JP, Lelystad

Portefeuillehouder: Vacant, tijdelijk H.L. Hermans

Openbaar belang: De OFGV voert in opdracht van de gemeenten Almere, Blaricum, Dronten, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Wijdmeren en Zeewolde en de provincies Flevoland en Noord-Holland, diverse milieutaken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Doelstelling verbonden partij:

- Advisering over en uitvoeren van vergunningverlening
- Toezicht en handhaving van milieutaken

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke Regeling

Beleidsinformatie

Aan welk programma draagt de verbonden partij bij? Programma 7 Duurzaam en gezond Zeewolde

Kansen en ontwikkelingen:	Vanaf 2027 worden de laatste wettelijke basistaken structureel bij de OFGV belegd, waaronder 'Beleidsadvies omgevingstafels en omgevingsplannen', 'Toezicht energiebesparing' en 'Omgevingsveiligheid'. Met deze taakuitbreiding sorteert de OFGV voor op de definitieve landelijke robuustheidstoets (IBP-VTH) van het ministerie van I&W in april 2026, waarmee de organisatie als zelfstandige en robuuste dienst verder kan.
Risico:	Financiële druk op de partnerbijdrage door ICT-aanbestedingen en een tijdelijk tekort in de innovatiereserve (€ -454k) voor de implementatie van het nieuwe VTHA-systeem.

Financiële informatie					
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Eigen vermogen	€ 2.014.194,-	-	-	-	-
Vreemd vermogen	€ 3.077.893,-	-	-	-	-
Resultaat	€ 14.882,-	-	-	-	-
Begrote bijdrage	€ 812.900,-	€ 937.900,-	€ 973.900,-	€ 1.014.000,-	€ 1.055.700,-
Realisatie bijdrage	€ 811.966,-	-	-	-	-
Belang	Naar rato van de bijdrage				

Veiligheidsregio Flevoland

Veiligheidsregio Flevoland

Algemene informatie

Vestigingsplaats en adres:	Gordiaandreef 101 8233 AB, Lelystad
Portefeuillehouder:	A.M. Harmsma
Openbaar belang:	De gemeente valt onder de Veiligheidsregio Flevoland voor de onderdelen brandweer en geneeskundige hulp in de Regio. De Veiligheidsregio Flevoland is verantwoordelijk voor de organisatie van de brandweezorg in de gemeente. Tevens wordt binnen de Veiligheidsregio Flevoland door de afdeling crisisbeheersing ondersteunend opgetreden ten aanzien van de gemeentelijke processen (bevolkingszorg) die op regionaal niveau uniform worden vorm gegeven.
Doelstelling verbonden partij:	• Gemeenschappelijke meldkamer • Rampenbestrijding, crisisbeheersing en bevolkingszorg • Brandweezorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke Regeling
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 1 Veilig Zeewolde
Kansen en ontwikkelingen:	Voor wat betreft de bijdrage aan de veiligheidsregio vanuit de gemeente wordt nog steeds gewerkt via de kostenverdeelsleutel vanuit de Gemeenschappelijke Regeling. Naar aanleiding van het geschil wat onze gemeente aanhangig heeft gemaakt over de kostenverdeelsleutel is het verruimde ingroeipad van 5 naar 7 jaar nog steeds van toepassing en eindigt in 2027. Herijking van het gemeentefonds heeft een positieve uitwerking op de bijdrage van Zeewolde aan de veiligheidsregio. Zie ook bij risico's. In 2026 heeft de korting op de BDUR-bijdrage (€ 839.000,-) plaatsgevonden, dit heeft geleid tot mitigerende maatregelen om de kosten te doen dalen.
Risico:	Een bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling is een zogenoemde verplichte uitgave. Deelnemende gemeenten zijn verplicht hun aandeel in de vastgestelde begroting van de Gemeenschappelijke Regeling in hun eigen begroting op te nemen. Voor de jaren 2027 en volgende jaren wordt de verdeling van de gemeentelijke bijdragen aan de veiligheidsregio gebaseerd op basis van een in de GR vastgelegde verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel is opgesteld op basis van de verdeling van het Gemeentefonds. Door een landelijke herijking van het Gemeentefonds ontstaat ook een verschuiving in de gemeentelijke bijdragen aan de veiligheidsregio. De

effecten zijn hieronder weergegeven. De genoemde bijdragen zijn onder voorbehoud van wijzigingen als gevolg van de laatste gegevens omtrent inwonersaantallen (peildatum 1 januari 2024).

Begrote bijdrage aan de veiligheidsregio:

jaar	maatwerk	nieuw	totaal
2027	464.450	1.862.632	2.327.082
2028	464.450	1.862.632	2.327.082
2029	464.450	1.862.632	2.327.082
2030	464.450	1.862.632	2.327.082

Door landelijke onzekerheid en effecten vanuit besluitvorming kan de verdeling van de gemeentelijke bijdrage weer wijzigen.

Een ander groot risico zit op dit moment bij het verplichtend karakter c.q. de taakdifferentiatie bij de brandweer. Als de kosten hiervan niet (volledig) door het Rijk vergoed worden dan zal dit een verhoging van de gemeentelijke bijdrage betekenen. Om het rijk te bewegen de kosten van de taakdifferentiatie voor hun rekening te nemen zal een een lobby vanuit het Veiligheidsberaad en vanuit de gemeenten plaats gaan vinden.

Ontwikkelingen met -waar mogelijk- financiële consequenties voor de toekomst:

- De (bevolkings)groei van Flevoland
- Het aanwijzen van PTSS als beroepsziekte
- Het verplichtend karakter brandweer (minimaal € 5 miljoen)
- Investerings in duurzaamheid vastgoed en materieel
- De transitie naar meldkamer Midden-Nederland (minimaal € 220.000,-)

Financiële informatie

Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Eigen vermogen	€ 11.064.000,-	-	-	-	-

Vreemd vermogen	€ 10.621.000,-	-	-	-	-
Resultaat	€ 1.587.000,-	-	-	-	-
Begrote bijdrage	€ 2.063.400,-	€ 2.327.000,-	€ 2.327.000,-	€ 2.327.000,-	€ 2.327.000,-
Realisatie bijdrage	€ 2.064.353,-	-	-	-	-
Belang	5% bij begroting, bij overige besluiten 1 stem				

Vitens

Vitens

Algemene informatie

Vestigingsplaats en adres:	Oude Veerweg 1 8019 BE, Zwolle
Portefeuillehouder:	J.M. de Groot
Openbaar belang:	De aandelen van Vitens worden gehouden door Gemeenten en Provincies (de zogenaamde publieke aandeelhouders) in haar verzorgingsgebied. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang voor de openbare drinkwater voorziening is de gemeente gedeeltelijk in het bezit van aandelen.
Doelstelling verbonden partij:	Invloed op dienstverlening en tarieven Rendement op aandelen en daarmee een duurzame belegging
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap

Beleidsinformatie

Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 0 Zeewolde Bestuurt
Kansen en ontwikkelingen:	Een belangrijk aandachtspunt voor Vitens is het gevolg van de klimaatverandering voor de bedrijfsvoering. Dit leidt in de komende jaren tot een grotere investeringsopgave en heeft geleid tot een aframing van de dividenduitkeringen naar nihil voor de komende begrotingsjaren.
Risico:	n.v.t.

Financiële informatie

Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Eigen vermogen	€ 809,1 miljoen	-	-	-	-
Vreemd vermogen	€ 1.846 miljard	-	-	-	-
Resultaat	€ 90,6 miljoen	-	-	-	-
Begrote ontvangst	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-
Realisatie ontvangst	€ 0,-	-	-	-	-
Belang	1,70%. 98.457 aandelen; nominale waarde van € 98.457,- (€ 1,- per stuk)				

Grondbeleid

Algemeen

Vanaf het ontstaan van de gemeente in 1984 bezit Zeewolde, door de overdracht vanuit de Rijksdienst voor IJsselmeerpolders, grond voor de ontwikkeling van woningbouwlocaties, werklocaties en voorzieningen. De gemeente nam hierbij als vanzelfsprekend een actieve rol in. Nieuwe gronden werden aangekocht, ontwikkeld en uitgegeven.

Ruim 40 jaar later is het hebben en verkrijgen van grondposities minder vanzelfsprekend. In de vastgestelde Nota Grondbeleid 2025 kiest de gemeente Zeewolde voor dynamisch grondbeleid. Daarin blijft de voorkeur om een actieve rol in te nemen maar is het uiteindelijk te voeren grondbeleid mede afhankelijk van ambities, beleidskaders en mate van regievoering.

Grondexploitatieberekeningen (grex)

Een grondexploitatieberekening (grex) geeft een gedetailleerd beeld van de diverse kosten en opbrengsten die zich voordoen bij de ontwikkeling van een locatie. Er wordt aangegeven welke kosten en opbrengsten al zijn gemaakt (boekwaarde) en wat de resterende begrote kosten en opbrengsten zijn, verdeeld over de verdere looptijd van de grex (faseren).

Een grex wordt ieder jaar bijgesteld. De inhoudelijke kosten- en opbrengstenramingen worden opnieuw beoordeeld en worden periodiek ter toetsing voorgelegd aan externe specialisten.

Rekenparameters

In een grex worden de kosten en opbrengsten nominaal geraamd (vast prijspeil) en vervolgens over de resterende looptijd gefaseerd. Doordat fasering nagenoeg altijd over meerdere jaren gaat, heeft een grex te maken met factoren als rente en inflatie. Rekenparameters geven deze factoren weer.

In de vigerende grexen worden de volgende parameters gehanteerd:

Kostenparameter korte termijn (2026-2028)	3,5%
Kostenparameter lange termijn (vanaf 2029)	2,0%
Opbrengstenparameter woningbouwlocaties korte termijn (2026-2028)	3,5%
Opbrengstenparameter woningbouwlocaties lange termijn (vanaf 2029)	2,0%
Opbrengstenparameter bedrijventerreinen	3,0%
Renteparameter	0,0%

Boekwaarde

In onderstaande tabel wordt de begrote boekwaarde per 31 december 2027 weergegeven van de ontwikkellocaties, getotaliseerd op hoofdniveau. Deze tabel is een afgeleide van de vastgestelde grexen in 2026. Bij de weergave van de boekwaarde wordt tussentijds genomen winst buiten beschouwing gelaten.

Ontwikkellocaties (bedragen x € 1,-)	Begrote Boekwaarde 31-12-2026	Begrote Kosten 2027	Begrote opbrengsten 2027	Begrote Boekwaarde 31-12-2027
Bedrijventerreinen	20.739.211	-889.726	1.103.516	20.953.001
Woningbouwgebieden	40.012.808	-1.871.955	534.467	38.675.319
Inbreidingslocaties	-171.511	-306.349	688.896	211.036
Centra	5.817.484	-145.714	0	5.671.770
Totaal	66.397.992	-3.213.745	2.326.879	65.511.126

Er vinden jaarlijks herzieningen of actualisaties van de grexen plaats waardoor de begrote kosten en opbrengsten zullen wijzigen. Daarnaast zullen de werkelijke kosten en opbrengsten altijd verschillen van de raming.

Ontwikkeling locaties

De verwachte ontwikkeling van de verschillende locaties in 2027 wordt in onderstaande tabel weergegeven op basis van het aantal m2 aan te kopen en te verkopen grond. De gegevens zijn gebaseerd op de vastgestelde grexen in 2026 en zijn getotaliseerd op hoofdniveau.

Categorie	Aantal m ²
Aan te kopen grond:	0 m ²
Te verkopen grond:	10.549 m ²
- woningbouw	1.635 m ²
- bedrijventerrein	6.920 m ²
- centra	0 m ²
- inbreidingslocaties	1.994 m ²

Resultaatprognose

Het verwachte financiële eindresultaat van een grex wordt reële waarde genoemd. Hierbij wordt rekening gehouden met de vastgestelde rekenparameters. Doordat iedere gemeente deze parameters afzonderlijk mag bepalen, is er geen goede vergelijking mogelijk tussen verschillende gemeenten. Daarom wordt het verwachte resultaat ook op nominale waarde gepresenteerd. Hierbij worden de rekenparameters op 0% gezet waardoor alleen de nominale kosten en opbrengsten worden meegenomen.

In onderstaande tabel worden de resultaten weergegeven van de grexen die eind 2027 nog actief zijn:

A) Reële waarde methode.

B) Nominale waarde methode.

Categorie (bedragen x € 1,-)	(A)	(B)
Woningbouwgebieden	32.511.685	33.997.908
Bedrijventerreinen	31.669.994	30.748.214
Centra	5.930.489	5.929.351
Inbreidingslocaties	-412.551	-367.031
Totaal	69.699.617	70.308.443

In de categorie Inbreidingslocaties zit een verliesgevende grondexploitatie: Vlierbes. Voor dit verlies is in de begroting een voorziening getroffen.

Tussentijdse winstneming

Conform het BBV dienen gemeenten jaarlijks tussentijds winst te nemen. Hierbij wordt de Poc (Percentage of completion) methode toegepast. Afhankelijk van de fase waarin de grondexploitatie verkeert, zowel wat betreft de kosten als de opbrengsten, dient reeds een percentage van het begrote eindresultaat als winst te worden genomen.

Tussentijds genomen winsten worden binnen Zeewolde in eerste instantie toegevoegd aan de bekleemde bestemmingsreserve 'BBV-winst grondexploitaties'. Wanneer deze winsten volledig voldoen aan het voorzichtigheidsprincipe, worden ze vrij besteedbaar en vindt dotatie plaats aan de Algemene reserve.

Risicoreservering

Binnen actief grondbeleid worden de risico's volledig door de gemeente gedragen. Jaarlijks worden deze bij de herziening van de grondexploitaties geanalyseerd en gekwantificeerd.

De berekende risico's worden in eerste instantie opgevangen binnen de nog te nemen tussentijdse winst van de desbetreffende grondexploitatie. Indien dit niet (volledig) mogelijk is, worden de (resterende) risico's opgevangen binnen de bestemmingsreserve BBV-winsten grondexploitaties. Risico's van verliesgevende grondexploitaties worden volledig opgevangen door deze bestemmingsreserve.

Openbaarheid

Algemeen

De Wet open overheid (hierna: 'Woo') is op 1 mei 2022 in werking getreden. Het doel van de wet is het bevorderen van openbaarheid en transparantie: overheidsorganisaties moeten, uit zichzelf of als iemand daarom vraagt, informatie openbaar maken over wat zij doen en waarom. Op die manier is het voor iedereen mogelijk om de overheid te controleren. Openbaarheid van overheidsinformatie is belangrijk voor de democratie en het vertrouwen tussen de samenleving en de overheid.

De Woo stelt drie belangrijke verplichtingen aan overheidsorganisaties: een actieve openbaarmakingsplicht, een passieve openbaarmakingsplicht en een informatiehuishoudingsplicht.

Verplichtingen

Actieve openbaarmaking

De actieve openbaarmakingsverplichting houdt in dat overheidsorganisaties verplicht zijn om actief informatie openbaar te maken. Deze verplichting geldt in het bijzonder voor 17 informatiecategorieën die in de Woo worden genoemd. De invoering van deze verplichting gebeurt gefaseerd in vier tranches. Door de gefaseerde invoering kunnen overheidsorganisaties geleidelijk voldoen aan de actieve openbaarmakingsverplichting.

De eerste tranche van informatiecategorieën is op 1 november 2024 in werking getreden. De EHZM-organisaties (de gemeenten Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en de gemeenschappelijke regeling Meerinzicht) voldoen hieraan. De ingangsdata van de overige tranches zijn nog niet vastgesteld. De overige tranches zullen mogelijk vanaf 2027 verplicht worden.

Aanvankelijk zou voor het publiceren van de informatie uit de informatiecategorieën het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) worden gebruikt. In 2022 is deze centrale infrastructuur stopgezet, en is er in 2023 een verwijsindex (de 'Woo-index') gelanceerd. De Woo-index is niet een centraal publicatieplatform, maar maakt het mogelijk dat informatie voor iedereen centraal doorzoekbaar is. De EHZM-organisaties zijn aangesloten op de Woo-index.

Binnen het programma 'Implementatie Woo' wordt er gewerkt aan een publicatieplatform zodat informatie actief kan worden gepubliceerd. Hier zal naar verwachting in 2027 mee worden gestart.

Passieve openbaarmaking

De passieve openbaarmakingsverplichting houdt in dat overheidsorganisaties informatie openbaar moeten maken op verzoek. Op grond van de Woo kan iedereen aan een overheidsorganisatie vragen om publieke informatie openbaar te maken. Daarbij is het uitgangspunt dat informatie openbaar is, tenzij er een reden is waarom dat niet kan.

Hoewel sinds 2023 het aantal verzoeken om openbaarmaking binnen EHZM niet significant is toegenomen, is er in medio 2025 een stijging op te merken. Verder valt het op dat verzoeken steeds vaker omvangrijk en/of complex zijn, en vaker betrekking hebben op maatschappelijke of ruimtelijke ontwikkelingen en projecten. De Woo-coördinator van Meerinzicht coördineert de verzoeken binnen EHZM en adviseert de organisaties over de afhandeling van de verzoeken.

Informatiehuishouding

De informatiehuishoudingsplicht houdt in dat overheidsorganisaties verplicht zijn om maatregelen te treffen zodat overheidsinformatie goed te vinden en toegankelijk is. Een goede informatiehuishouding is van belang voor de uitvoering van de actieve en passieve openbaarmakingsverplichting.

Het verbeteren van de informatiehuishouding vraagt om een structurele aanpak. Binnen EHZM wordt daarom vanuit de Informatievisie en het Informatiebeleid sturing gegeven aan het verbeteren van de informatiehuishouding. Ook wordt er vanuit het programma 'Implementatie Woo' gewerkt aan beleid rondom een goede informatiehuishouding.

Uitgaande subsidies

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in de uitgaande subsidies en gesubsidieerde instellingen. In de programmabegroting wordt het begrote bedrag voor subsidies weergegeven per beleidsregel, -nota, of subsidieregeling. Voor het toetsen van subsidieaanvragen 2027 wordt hier ook gebruik van gemaakt.

Indexering

De subsidiebudgetten van 2026 zullen voor 2027 als volgt geïndexeerd worden:

- Voor organisaties met personeel en waarvoor cao's leidend zijn bij de salariering passen wij een combinatie-index toe met een vaste loon-prijsverhouding van 85% verwachte Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers en 15% verwachte Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc) zoals opgenomen in de "Meicirculaire betreffende jaar -2" van het Ministerie van Binnenlandse Zaken c.a. Deze budgetten worden geïndexeerd met 1,845%. Dit is de som van 85% verwachte index beloning werknemers (1,8%) en 15% verwachte index netto materieel (2,1%);
- Voor vrijwilligersorganisaties zonder personeel passen wij de indexering toe gebaseerd op de verwachte Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc) zoals opgenomen in de "Meicirculaire betreffende jaar -2" van het Ministerie van Binnenlandse Zaken c.a. Deze budgetten worden geïndexeerd met 2,1%.

Voor de wijze van indexeren wordt, net als in voorgaande jaren, aangesloten bij de Meicirculaire. Bij de subsidievaststelling vindt geen verrekening plaats tussen de bij de subsidieverlening berekende prijsindex met de werkelijke prijsindex van het jaar waarop de subsidievaststelling plaatsvindt.

Overzicht begrote subsidiebedragen

Omschrijving (toelichting)

Hieronder staat per programma een overzicht van de begrote subsidiebedragen 2027 in de vorm van een subsidieplafond.

Excel-tabel

Programma	Onderwerp/beleidsnota	Begroot subsidiebedrag 2027 (x €1,-)
1. Veilig Zeewolde	BN: Nota voor het brede sociaal domein 2024 – 2029	€ 16.300
3. Zeewolde economisch veerkrachtig	BN: Beleidsnota en Uitvoeringsagenda Toerisme, Recreatie en Evenementen Zeewolde 2020 – 2025	€ 213.900
4. Naar school in Zeewolde	BN: Nota voor het brede sociaal domein 2024 – 2029 “Samen doen wat nodig is”	€ 116.200
4. Naar school in Zeewolde	BN: Nota voor het brede sociaal domein 2024 – 2029 “Samen doen wat nodig is” BN: Subsidieverordening VVE en Peuteropvang	€ 137.300
5. Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	Sport 2005 (en verder)	€ 139.500
5. Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	Kunst en cultuur 2005 (en verder)	€ 6.800
5. Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	BN: Cultuur 2021-2024	€ 164.500
5. Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	Amateurkunstbeoefening 2009 (en verder)	€ 30.700
5. Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	Muziekonderwijs 2005 (en verder)	€ 76.900
5. Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	Monumenten/Carillon 2005 (en verder)	€ 21.500
5. Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	BN: Cultuurnota 2021 – 2024 gemeente Zeewolde	€ 718.300
5. Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	Natuurvoorlichting en -educatie 2005 (en verder)	€ 5.800
5. Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	BN: Beleidsnota en Uitvoeringsagenda Toerisme, Recreatie en Evenementen Zeewolde 2020 – 2025	€ 46.100
6. Zeewolde zorgzaam en solitair	Maatschappelijke zorg	€ 526.700
6. Zeewolde zorgzaam en solitair	BN: Nota voor het brede sociaal domein 2024 – 2029 “Samen doen wat nodig is”	€ 997.700
7. Duurzaam en gezond Zeewolde	BN: Nota voor het brede sociaal domein 2024 – 2029 “Samen doen wat nodig is”	€ 832.100
7. Duurzaam en gezond Zeewolde	Kadernota Fonds Windpark Zeewolde	€ 584.600
8. Ruimte en wonen in Zeewolde	BN: Nota voor het brede sociaal domein 2024 – 2029 “Samen doen wat nodig is”	€ 5.500
Totaal begroot subsidiebedrag		€ 4.640.400,00

Ombuigingen

Algemeen

In deze paragraaf wordt de voortgang op de eerder besloten taakstellingen gerapporteerd.

Financiële situatie

De gemeente Zeewolde staat er financieel gezond voor, mede dankzij de proactieve keuzes die in het recente verleden zijn gemaakt. Een cruciaal onderdeel van deze stabiliteit is het afgeronde ombuigingstraject. Door tijdig en daadkrachtig financiële maatregelen te treffen, is de gemeente erin geslaagd om de Programmabegroting 2026-2029 volledig financieel sluitend te presenteren. Dit resultaat is niet slechts een momentopname, maar vormt ook de basis voor de meerjarenbegroting 2027-2030. Het stelt ons in staat om met een gerust hart vooruit te kijken en een koers uit te zetten die gericht is op continuïteit en het realiseren van maatschappelijke meerwaarde voor al onze inwoners.

In de meerjarenbegroting 2026-2029 zijn 2 taakstellingen opgenomen. Deze taakstellingen zijn vanuit de Kadernota 2027-2030 nog niet ingevuld. Het gaat hierbij om de taakstelling binnen Beheer Openbare Ruimte (BOR) en Domein Sociaal. Het gaat hierbij om de volgende bedragen:

bedragen in €	2027	2028	2029	2030
Beheer Openbare Ruimte	0	30.000	30.000	30.000
Domein Sociaal	0	993.900	763.900	513.900

Taakstellingen

Invulling Taakstelling Beheer Openbare ruimte

De taakstelling binnen Beheer Openbare Ruimte is ingevuld door aanpassingen van het groenbestek. Concreet is hierin het aantal schoffelrondes per jaar naar beneden bijgesteld van 7 naar 6. Deze aanpassing is getoetst aan het beeldkwaliteitsplan en is passend bevonden.

Invulling Taakstelling Sociaal Domein

In de meerjarenbegroting is de ombuigingsopgave (taakstelling) voor de komende jaren concreet en realistisch uitgewerkt. Dit leidt tot een structurele taakstelling van €500.000 vanaf 2028.

Dekkingsmaatregelen:

De structurele invulling wordt gerealiseerd door een gerichte combinatie van beleidswijzigingen in het Sociaal Domein en het benutten van verwachte baten:

- Besparingen op zorgkosten Jeugd: Via het versterken van preventieve voorzieningen en het beter afstemmen van het zorgaanbod worden de uitgaven binnen de Jeugdwet duurzaam beheerst.
- Beheersing Persoonsgebonden Budget (PGB): Door het verhogen van de grip op de toekenning en een intensievere monitoring van het PGB-gebruik worden de geraamde lasten teruggebracht.
- Inrekenen van opbrengsten inburgering: De verwachte opbrengsten en vergoedingen voor de uitvoering van de inburgeringstaken worden structureel meegenomen als dekkingsbron.

<i>bedragen in €</i>	2027	2028	2029	2030
Beheer Openbare Ruimte	0	0	0	0
Domein Sociaal	0	500.000	500.000	500.000

Toekomstige rapportages

In deze paragraaf wordt de voortgang op de taakstelling(en) gerapporteerd. Deze paragraaf blijft hierdoor bestaan zolang er een taakstelling in de begroting is opgenomen.

Financiële begroting

Geraamde resultaat op hoofdlijnen

Algemeen

In de onderstaande tabel vindt u een overzicht van de geraamde baten en lasten per programma, inclusief het totale geraamde saldo. De voorgenomen mutaties in de reserves (onttrekkingen en toevoegingen) zijn apart weergegeven.

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting		Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027
Lasten				
PROG0	Zeewolde bestuurt	-20.587	-21.014	-22.664
PROG1	Veilig Zeewolde	-3.026	-3.653	-3.551
PROG2	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	-5.417	-8.233	-6.035
PROG3	Zeewolde economisch veerkrachtig	-1.246	-1.444	-1.644
PROG4	Naar school in Zeewolde	-2.160	-1.803	-1.762
PROG5	Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	-7.291	-7.837	-7.822
PROG6	Zeewolde zorgzaam en solidair	-33.518	-34.539	-35.467
PROG7	Duurzaam en gezond Zeewolde	-9.535	-11.093	-11.371
PROG8	Ruimte en wonen in Zeewolde	-8.816	-4.118	-4.402
Totaal Lasten		-91.596	-93.734	-94.718
Baten				
PROG0	Zeewolde bestuurt	62.980	63.014	65.724
PROG1	Veilig Zeewolde	48	30	30
PROG2	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	693	729	854
PROG3	Zeewolde economisch veerkrachtig	8.688	5.375	5.826
PROG4	Naar school in Zeewolde	771	202	233
PROG5	Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	1.337	930	958
PROG6	Zeewolde zorgzaam en solidair	10.048	7.628	7.773
PROG7	Duurzaam en gezond Zeewolde	7.890	6.933	7.878
PROG8	Ruimte en wonen in Zeewolde	7.503	4.554	3.520
Totaal Baten		99.958	89.394	92.795
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		8.362	-4.339	-1.923
Stortingen				
PROG0	Zeewolde bestuurt	-23.725	-1.836	-5.998
PROG2	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	-2.376	-2.725	-2.307
PROG3	Zeewolde economisch veerkrachtig	-3.344	0	0
PROG7	Duurzaam en gezond Zeewolde	-7	-852	-856
PROG8	Ruimte en wonen in Zeewolde	-26.469	-1.522	0
Totaal Stortingen		-55.922	-6.935	-9.161
Onttrekkingen				
PROG0	Zeewolde bestuurt	7.075	4.603	7.586
PROG1	Veilig Zeewolde	0	187	50
PROG2	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	712	3.410	868
PROG3	Zeewolde economisch veerkrachtig	37	123	0
PROG4	Naar school in Zeewolde	2	48	125
PROG5	Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	454	972	954
PROG6	Zeewolde zorgzaam en solidair	1	178	77
PROG7	Duurzaam en gezond Zeewolde	228	2.136	1.616
PROG8	Ruimte en wonen in Zeewolde	46.529	244	189
Totaal Onttrekkingen		55.038	11.901	11.464
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves		-884	4.966	2.304
Geraamd resultaat		7.478	627	381

Meerjarenperspectief 2027-2030

De budgettaire uitkomsten over de jaren 2027-2030 zijn in onderstaand overzicht opgenomen. Deze zijn gebaseerd op de gegevens tot en met juli 2026. Structurele effecten uit de Kadernota 2027-2030 en de Meicirculaire 2026 zijn hierin ook opgenomen.

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
Lasten	-94.718	-97.446	-96.029	-98.078
Baten	92.795	94.863	94.990	96.675
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves	-1.923	-2.582	-1.039	-1.403
Stortingen	-9.161	-7.354	-7.603	-3.883
Onttrekkingen	11.464	10.441	8.650	5.302
Saldo van geraamde stortingen en onttrekkingen aan reserves	2.304	3.087	1.047	1.418
Geraamd resultaat	381	505	8	15

Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemeen

Conform de begrotingsvoorschriften geeft dit hoofdstuk een toelichting op de lasten en baten die niet direct aan een programma zijn toe te rekenen maar wel van belang zijn voor de uitvoering van het in de raadsprogramma's geformuleerde beleid.

Het gemeentelijke voorzieningenniveau wordt voor een groot deel bekostigd uit algemene dekkingsmiddelen. Het gaat dan om de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, onroerende zaakbelastingen, dividenden en het budget voor onvoorziene uitgaven.

Specifieke gemeentelijke heffingen met een vastgesteld bestedingsdoel, zoals de afvalstoffenheffing en de rioolrechten, worden verantwoord onder de baten van het desbetreffende programma. Hetzelfde geldt voor alle specifieke uitkeringen van het Rijk, zoals voor onderwijs en bijstand.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In onderstaande tabel wordt een totaaloverzicht gegeven van de geraamde middelen voor 2027-2030

(Bedragen x € 1.000,-)						Begroting 2027					
		Rekening 2025 Saldo	Begroting 2026 (na wijzigingen)			Jaarschijf 2027			Jaarschijf 2028		
			Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen	Algemene uitkering	48.226	0	48.215	48.215	0	50.555	50.555	48.755	48.778	49.972
	Dividend	143	0	175	175	0	175	175	175	175	175
	Forensenbelasting	616	0	621	621	0	636	636	636	636	636
	Onroerende zaakbelasting	11.832	0	12.526	12.526	0	12.735	12.735	12.905	12.928	12.949
	Toeristenbelasting	3.989	0	4.129	4.129	0	4.232	4.232	4.232	4.232	4.232
Algemene dekkingsmiddelen - Totaal		64.806	0	65.666	65.666	0	68.333	68.333	66.703	66.749	67.964
Onvoorzien	Onvoorzien incidenteel	0	-94	0	-94	-126	0	-126	-129	-129	-129
	Onvoorzien structureel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien - Totaal		0	-94	0	-94	-126	0	-126	-129	-129	-129
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien - Totaal		64.806	-94	65.666	65.572	-126	68.333	68.207	66.574	66.620	67.835
Geheel - Totaal		64.806	-94	65.666	65.572	-126	68.333	68.207	66.574	66.620	67.835

Totaaloverzicht van het geraamde resultaat

Onderstaand overzicht geeft een presentatie per begrotingsprogramma op totalen. Elk programma is daarbij onderverdeeld naar lasten en baten. In lijn met de begrotingsvoorschriften (BBV) worden de stortingen en onttrekkingen aan de reserves afzonderlijk in beeld gebracht. Op deze wijze ontstaat een door de raad geautoriseerd geraamd totaal saldo van baten en lasten en een geraamd resultaat. Voor de goede orde merken we op dat dotaties aan voorzieningen deel uitmaken van de programma's.

Bedragen x €1.000

Resultaat begroting	Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
Lasten						
PROG0 Zeewolde bestuurt	-20.587	-21.014	-22.664	-24.903	-22.830	-24.508
PROG1 Veilig Zeewolde	-3.026	-3.653	-3.551	-3.501	-3.501	-3.501
PROG2 Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	-5.417	-8.233	-6.035	-6.202	-6.384	-6.589
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig	-1.246	-1.444	-1.644	-2.199	-2.955	-1.813
PROG4 Naar school in Zeewolde	-2.160	-1.803	-1.762	-1.762	-1.762	-1.763
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	-7.291	-7.837	-7.822	-7.397	-7.447	-7.503
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair	-33.518	-34.539	-35.467	-35.226	-35.121	-35.121
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde	-9.535	-11.093	-11.371	-10.454	-10.606	-10.468
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde	-8.816	-4.118	-4.402	-5.802	-5.423	-6.814
Totaal Lasten	-91.596	-93.734	-94.718	-97.446	-96.029	-98.078
Baten						
PROG0 Zeewolde bestuurt	62.980	63.014	65.724	64.265	64.356	65.899
PROG1 Veilig Zeewolde	48	30	30	30	30	30
PROG2 Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	693	729	854	871	881	908
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig	8.688	5.375	5.826	6.498	7.214	6.111
PROG4 Naar school in Zeewolde	771	202	233	233	233	233
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	1.337	930	958	1.038	1.038	1.038
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair	10.048	7.628	7.773	7.896	7.440	7.440

Resultaat begroting		Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
PROG7	Duurzaam en gezond Zeewolde	7.890	6.933	7.878	8.461	8.596	8.415
PROG8	Ruimte en wonen in Zeewolde	7.503	4.554	3.520	5.572	5.202	6.601
Totaal Baten		99.958	89.394	92.795	94.863	94.990	96.675
Geraamd saldo van baten en lasten voor bestemming van reserves		8.362	-4.339	-1.923	-2.582	-1.039	-1.403
Stortingen							
PROG0	Zeewolde bestuurt	-23.725	-1.836	-5.998	-4.664	-4.883	-325
PROG2	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	-2.376	-2.725	-2.307	-2.690	-2.720	-3.559
PROG3	Zeewolde economisch veerkrachtig	-3.344	0	0	0	0	0
PROG7	Duurzaam en gezond Zeewolde	-7	-852	-856	0	0	0
PROG8	Ruimte en wonen in Zeewolde	-26.469	-1.522	0	0	0	0
Totaal Stortingen		-55.922	-6.935	-9.161	-7.354	-7.603	-3.883
Onttrekkingen							
PROG0	Zeewolde bestuurt	7.075	4.603	7.586	7.610	5.796	1.534
PROG1	Veilig Zeewolde	0	187	50	0	0	0
PROG2	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	712	3.410	868	1.296	1.442	2.397
PROG3	Zeewolde economisch veerkrachtig	37	123	0	0	0	0
PROG4	Naar school in Zeewolde	2	48	125	124	123	125
PROG5	Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	454	972	954	543	524	505
PROG6	Zeewolde zorgzaam en solidair	1	178	77	475	402	380
PROG7	Duurzaam en gezond Zeewolde	228	2.136	1.616	205	182	181
PROG8	Ruimte en wonen in Zeewolde	46.529	244	189	189	181	181
Totaal Onttrekkingen		55.038	11.901	11.464	10.441	8.650	5.302
Saldo van geraamde stortingen en		-884	4.966	2.304	3.087	1.047	1.418

Resultaat begroting	Realisatie 2025	Begroting 2026 t/m de 9e wijziging	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2027	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2028	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2029	Primitieve begroting 2027 - Jaarschijf 2030
onttrekkingen aan reserves						
Geraamd resultaat	7.478	627	381	505	8	15

Structureel evenwicht

De begroting bevat structurele lasten en baten, incidentele lasten en baten en lasten en baten die worden gedekt ten laste van reserves. Het BBV schrijft voor dat inzichtelijk moet worden gemaakt of er sprake is van een structureel evenwicht. De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo. Indien de incidentele baten en lasten buiten beschouwing worden gelaten is het structureel evenwicht voor deze begroting als volgt:

Structureel evenwicht (bedragen x € 1.000,-)	Begroting 2027			
	Jaarschijf 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Lasten exclusief mutaties reserves	-94.718	-97.446	-96.029	-98.078
Baten exclusief mutaties reserves	92.795	94.863	94.990	96.675
Geraamd saldo van baten en lasten	-1.923	-2.582	-1.039	-1.403
Toevoegingen reserves	-9.161	-7.354	-7.603	-3.883
Onttrekkingen reserves	11.464	10.441	8.650	5.302
Geraamd saldo van toevoegingen en onttrekkingen reserves	2.304	3.087	1.047	1.418
Geraamd resultaat	381	505	8	15
Incidentele lasten excl. incidentele toevoegingen reserves	-1.783	-230	-174	-174
Incidentele baten excl. incidentele onttrekkingen reserves	10.931	8.039	5.667	1.161
Incidentele toevoegingen reserves	-9.809	-7.517	-5.667	-1.161
Incidentele onttrekkingen reserves	901	45	45	45
Geraamd saldo van incidentele baten en lasten	240	337	-129	-129
Structureel begrotingssaldo	141	168	137	144

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat het structurele begrotingssaldo voor alle jaren voordelig is. Zie voor een uiteenzetting van de incidentele baten en lasten het hoofdstuk Incidentele baten en lasten. Zie daarnaast, voor een gedetailleerd overzicht van het structurele evenwicht, de bijlage Uitgebreid overzicht structureel evenwicht.

Incidentele baten en lasten

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken en om projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. een eindig doel hebben.

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de incidentele baten en lasten per programma

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000,-)	Programma	Begroting 2027			
		Jaarschijf 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Incidentele lasten:					
1 Stelpost onvoorzien incidenteel	0 - Zeewolde bestuurt	-126	-129	-129	-129
2 Routekaart ontw.gebieden Woningbouw	8 - Ruimte en wonen in Zeewolde	-500			
3 Zeewolde Zakelijk	3 - Zeewolde economisch veerkrachtig	-150			
4 Inwonersbetrokkenheid	0 - Zeewolde bestuurt	-56	-56		
5 Vuurwerkshow 2026/2027	1 - Veilig Zeewolde	-50			
Subtotaal incidentele lasten		-882	-185	-129	-129
Incidentele baten:					
1 Routekaart ontw.gebieden Woningbouw (dekking Reserve)	8 - Ruimte en wonen in Zeewolde	500			
2 Opbrengsten Spreidingswet	0 - Zeewolde bestuurt	456	456		
3 Pachten Trekkersveld IV	0 - Zeewolde bestuurt	66	66		
4 Zeewolde Zakelijk (bijdrage GREX)	3 - Zeewolde economisch veerkrachtig	50			
5 Vuurwerkshow 2026/2027 (dekking Reserve)	1 - Veilig Zeewolde	50			
Subtotaal incidentele baten		1.122	522	0	0
Totaal incidentele baten en lasten		240	337	-129	-129

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bij de onttrekkingen aan reserves zijn er ook mutaties die betrekking hebben op dekkingsreserves. Dit zijn reserves die de dekking zijn voor kapitaallasten van een investering. In Zeewolde zijn deze reserves op niveau, wat inhoudt dat de omvang gelijk is aan de gehele afschrijvingstermijn van deze activa. Voor de jaren 2027-2030 worden de onderstaande incidentele en structurele baten en lasten verrekend met een reserve

Toevoegingen en onttrekkingen reserves (bedragen x € 1.000,-)	Programma	Begroting 2027			
		Jaarschijf 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen reserves:					
1 Dekking archiefwerkzaamheden MIZ	0 - Zeewolde bestuurt	40	40	40	13
2 RIB Inwonersbetrokkenheid	0 - Zeewolde bestuurt	56	0	0	0
3 Uitgaven Veer Zeewolde	2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	12	12	12	12
4 Dotatie (jaarlijks) bijdrage Veer Zeewolde	2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	-45	-45	-45	-45
5 Dekking groot onderhoud Het Baken	5 - Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	98	91	85	78
6 Dekking onvoorzien kosten grondexploitatie	0 - Zeewolde bestuurt	250	250	250	250
7 Dekking verliesgevende grondexploitatie	8 - Ruimte en wonen in Zeewolde	8	8	0	0
8 Dekking Vennootschapsbelasting	0 - Zeewolde bestuurt	643	2.588	66	419
9 Onttrekking t.b.v. Implementatie/Integratie omgevingswet	8 - Ruimte en wonen in Zeewolde	173	173	173	173
10 Businesscase de Horst	5 - Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	393	0	0	0
11 Uittredingskosten Rekenkamer Vallei	0 - Zeewolde bestuurt	17	3	0	0
12 Integraal Huisvestingsplan Scholen (IHP)	0 - Zeewolde bestuurt	1.989	0	0	36
13 Globale inrichting G-gebied	0 - Zeewolde bestuurt	3.902	0	0	0
14 Optimalisatie gemeentehuis	0 - Zeewolde bestuurt	0	14	4.859	0
15 Maatschappelijk Centrum Zeewolde (MCZ)	0 - Zeewolde bestuurt	0	4.085	0	0

Toevoegingen en onttrekkingen reserves (bedragen x € 1.000,-)		Programma	Begroting 2027			
16	Vuurwerkshow 2026/2027	1 - Veilig Zeewolde	50	0	0	0
17	Voorjaarsnota 2023 - Collegeprogramma	0 - Zeewolde bestuurt	500	0	0	0
18	Projectbureau Wind	8 - Ruimte en wonen in Zeewolde	8	8	8	8
19	Duurzaamheidskompas 2030	7 - Duurzaam en gezond Zeewolde	82	113	90	89
20	Onttrekking Klimaatadaptatie	7 - Duurzaam en gezond Zeewolde	668	84	84	84
21	Projectplan Cultuuromslag	6 - Zeewolde zorgzaam en solidair	50	50	0	0
22	Verduurzaming Wagenpark	7 - Duurzaam en gezond Zeewolde	15	0	0	0
23	Onttrekking kosten CDOKE	7 - Duurzaam en gezond Zeewolde	856	0	0	0
24	Dotatie reserve CDOKE	7 - Duurzaam en gezond Zeewolde	-856	0	0	0
			8.908	7.472	5.622	1.116
Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves:						
1	Dekking kapitaallasten investeringen	Diverse programma's	705	1.087	1.526	1.463
2	Onttrekking t.b.v. kapitaallasten investeringen beheerplan gebouwen	0 - Zeewolde bestuurt	91	549	25	289
3	Dotatie kapitaallasten investeringen	Diverse programma's	-6.172	-5.121	-5.340	-1.591
4	Dotatie (jaarlijkse) reserve vervanging wegen	2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	-1.476	-1.506	-1.536	-1.566
5	Onttrekking t.b.v. kapitaallasten investeringen beheerplan kunstwerken	2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	0	0	0	809
6	Dotatie (jaarlijkse) reserve vervanging kunstwerken	2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	-435	-435	-435	-435
7	Dotatie investeringen beheerplan verlichting	2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	-177	-247	-247	-247
8	Onttrekking t.b.v. kapitaallasten investeringen beheerplan verlichting	2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	174	457	457	457
9	Dekking kapitaallasten vervanging wegen	2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	561	707	852	998
10	Dekking kapitaallasten investeringen IHP	4 - Naar school in Zeewolde	125	124	123	125
Subtotaal structurele toevoegingen en onttrekkingen			-6.604	-4.385	-4.575	302
Totaal toevoegingen en onttrekkingen reserves			2.304	3.087	1.047	1.418
- = toevoeging reserve (nadeel exploitatie) en + = onttrekking reserve (voordeel exploitatie)						

Ten aanzien van de voorzieningen in de bijlagen bij deze programmabegroting wordt het volgende opgemerkt: de (jaarschijf) bestedingen uit de door uw raad vastgestelde onderhoudsplannen zijn niet opgenomen in de voorliggende exploitatiebegroting. Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat deze middelen direct op de betreffende voorzieningen (balanspost) moeten worden verantwoord. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen wordt hier dieper op ingegaan.

Zodra werken uitgevoerd (moeten) gaan worden met gebruikmaking van reserves, zult u door middel van een raadsvoorstel met daaraan toegevoegd een begrotingswijziging, voorgesteld worden om hiervoor de financiële middelen beschikbaar te stellen.

Geprognosticeerde balans en EMU saldo

Geprognosticeerde balans 2027-2030

De meerjarenbalans biedt inzicht in de hoofdlijnen van de effecten van de verwachte financiële ontwikkeling van de gemeente in de komende jaren op de balans.

Voor de onderdelen activa en reserves en voorzieningen geldt dat het verloop hiervan overeenkomt met de verwachte

mutaties zoals die in de begroting zijn verwerkt. Voor de overige delen van de balans is een inschatting gemaakt op basis van o.a. ervaringscijfers uit de Jaarstukken.

Activa (bedragen x € 1.000,-)	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029	Ultimo 2030
Vaste activa						
<i>Immateriële vaste activa</i>	1.983	1.892	1.800	1.708	1.616	1.525
<i>Materiële vaste activa</i>	80.706	99.493	106.882	108.797	105.567	102.364
<i>Financiële vaste activa</i>	6.036	5.703	5.703	5.703	5.703	5.703
Totaal vaste activa	88.726	107.089	114.385	116.208	112.886	109.592
Vlottende activa						
<i>Voorraden</i>	11.171	-17.068	-16.188	-16.122	-23.359	-23.571
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	55.387	62.583	52.654	48.596	58.702	60.992
<i>Liquide middelen</i>	423	423	423	423	423	423
<i>Overlopende activa</i>	10.092	10.092	10.092	10.092	10.092	10.092
Totaal vlottende activa	77.073	56.031	46.981	42.989	45.858	47.936
Totaal activa	165.799	163.120	161.366	159.197	158.744	157.529
Passiva						
Vaste passiva						
<i>Eigen vermogen</i>	135.963	136.388	134.465	131.882	130.843	129.439
<i>Voorzieningen</i>	12.302	11.871	12.043	12.452	13.042	13.228
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	4.206	2.205	2.205	2.205	2.205	2.205
Totaal vaste passiva	152.471	150.464	148.713	146.539	146.090	144.873
Vlottende passiva						
<i>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	5.285	4.613	4.613	4.613	4.613	4.613
<i>Overlopende passiva</i>	8.043	8.043	8.043	8.043	8.043	8.043
Totaal vlottende passiva	13.328	12.656	12.656	12.656	12.656	12.656
Totaal passiva	165.799	163.120	161.366	159.197	158.744	157.529

* De saldi van de Algemene Reserve is inclusief het verwachte resultaat van het jaar daarvoor (taakveld 0.11)

EMU-saldo

Volgens de regels van de EMU, mag het vorderingentekort niet hoger zijn dan 3% van het bruto binnenlands product (het Verdrag van Maastricht). Hiermee wil men de economische sterkte van de eurolanden behouden. Het EMU-saldo of vorderingensaldo is het financieringssaldo minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking, uitgedrukt in geld, van een overheid die lid is van de Europese Monetaire Unie (EMU).

De begroting van gemeenten wordt opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo wordt echter niet berekend op basis van baten en lasten, maar op basis van ontvangsten en uitgaven. Anders dan in het stelsel van baten en lasten drukken investeringsuitgaven en aan- en verkopen in het jaar waarin de transactie wordt gedaan volledig op het EMU-saldo. Er wordt geen rekening gehouden met afschrijvingen, noch met toevoegingen aan

reserves en voorzieningen. De afwijkende berekening van het EMU-saldo kan ertoe leiden dat een gemeente bij een sluitende begroting een EMU-tekort realiseert of andersom. In de periode 2027-2030 lijkt in onze gemeente in de eerste jaren EMU-tekort te gaan ontstaan, waarna dit omslaat in een EMU-overschot. Dit wordt met name veroorzaakt doordat er grote investeringen plaatsvinden (Maatschappelijk Centrum Zeewolde, Integraal Huisvestingplan Onderwijs en Gemeentehuis) in de eerste jaren, in de latere jaren doordat de grondexploitatie naar verwachting meer opbrengsten realiseert dan dat er lasten zijn.

Berekening EMU-saldo	Begroting 2027				
	Begroting 2026	Jaarschijf 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Omschrijving					
1. <i>Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)</i>	4.339-	1.923-	2.582-	1.039-	1.403-
2. <i>Mutatie (im)materiële vaste activa</i>	18.362	7.296	1.824	3.322-	3.295-
3. <i>Mutatie voorzieningen</i>	431-	172	410	584	187
4. <i>Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)</i>	28.239-	879	66	7.237-	212-
5. <i>Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa</i>	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	5.107	9.926-	4.062-	10.104	2.291

Bijlagen

Overzicht reserves en voorzieningen

Reserves

Reserves	Doel	Voeding
Algemene reserve	Het doel van deze reserve dient om risico's in algemene zin op te vangen (buffer functie) en is zonder een directe bestemming. Tevens dient deze reserve om investeringen mogelijk te maken.	Bestemming rekeningresultaat.
BR Archiefwerkzaamheden MIZ	Bekostiging van uitgaven voor het uitvoeren van archiefwerkzaamheden door Meerinzicht.	Eenmalige voeding vanuit de Algemene reserve.
BR Organisatie ontwikkeling & (E)dienstverlening	Het doel van deze bestemmingsreserve is bekostiging van werkzaamheden op het gebied van E-dienstverlening, ICT en organisatieontwikkeling.	Algemene Reserve e/o bestemming rekeningresultaat.
BR Gemeentelijke gebouwen	Het doel van deze reserve is om kapitaallasten van toekomstige vervangingsinvesteringen in gemeentelijke gebouwen te kunnen dekken.	De reserve heeft een jaarlijkse dotatie, zoals besloten in het MJOP gemeentelijke gebouwen.
BR Vervanging wegen	Het doel van deze reserve is om kapitaallasten van toekomstige vervangingsinvesteringen van wegen te kunnen dekken.	De reserve heeft een jaarlijkse dotatie, zoals besloten in het beheerplan wegen.
BR Kunstwerken	Het doel van deze reserve is om kapitaallasten van toekomstige vervangingsinvesteringen van kunstwerken te kunnen dekken.	De reserve heeft een jaarlijkse dotatie, zoals besloten in het beheerplan kunstwerken.
BR Integraal wijkbeheer	Het doel van deze reserve is bekostiging van uitgaven in het kader van het Integraal wijkbeheer.	Eenmalige voeding van € 5.000.000,- in 2007 (t.l.v. Algemene reserve) en € 5.000.000,- in 2016 (t.l.v. BR Nuon).
BR Verlichting	Het doel van deze reserve is om kapitaallasten van toekomstige vervangingsinvesteringen van	De reserve heeft een jaarlijkse dotatie, zoals besloten in het beheerplan openbare verlichting.

	openbare verlichting te kunnen dekken.	
BR Veer Zeewolde	Het in stand houden van het fiets-/voetveer en de kade aan de zijden van Zeewolde en Horst.	Eenmalige overdracht van Recreatieschap Veluwe en jaarlijkse dotatie van de exploitant.
BR Actiewijzer Centrum Zeewolde	Het met eenmalige middelen mede mogelijk maken van acties uit de Actiewijzer Centrum Zeewolde.	Eenmalig bij raadsbesluit van 30 maart 2017.
BR Kapitaallasten	Deze bestemmingsreserve dient ten doel om de kapitaallasten van de investeringen te dekken.	De komende jaren wordt hieruit jaarlijks een bedrag gehaald als bijdrage voor de kapitaallasten. Indien een investering gedekt wordt door eenmalig geld wordt de dotatie aan deze bestemmingsreserve toegevoegd om de jaarlijkse kapitaallasten te dekken voor de gehele looptijd van de investering.
BR Kunst en Cultuurnota	Uitvoering Kunst en Cultuur nota.	Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2008.
BR Atletiekbaan	Ontwikkeling / realisatie atletiekbaan.	Eenmalige dotatie bestemming rekeningresultaat 2011.
BR Baken	Deze reserve dient ter dekking van de hogere kapitaallasten die ontstaan door de nieuwbouw/renovatie van het Baken. De reserve is zo opgebouwd dat de hogere kapitaallasten na 20 jaar structureel zijn opgenomen in de begroting.	Eenmalige voeding vanuit de Algemene reserve.
BR Sportpark de Horst	Het doel van deze bestemmingsreserve is om sportpark De Horst weer toekomstbestendig te maken en noodzakelijke investeringen mee te financieren.	Eenmalige voeding vanuit de Algemene reserve.
BR Transformatie Sociaal Domein	Door de instelling van een bestemmingsreserve worden middelen gereserveerd als dekking voor maatwerkvoorzieningen en de transformatieopgave in het Sociaal Domein. Inwoners krijgen de ondersteuning conform vastgesteld beleid.	Bij raadsbesluit van 27 september 2018 voeding vanuit de Algemene reserve.

BR Klimaatadaptatie	Het doel van de bestemmingsreserve is het in kaart brengen en realiseren van diverse maatregelen in het kader van klimaatadaptatie, biodiversiteit en het waterplan Zeewolde.	Eenmalig vanuit de algemene reserve voor de periode 2022-2024.
BR BBV-winst grondexploitaties	In de BBV-notitie wordt aanbevolen het realisatiebeginsel toe te passen bij tussentijdse winstname. Op basis van dit beginsel moeten winsten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Concreet betekent dit dat in ieder jaar waarin een grondexploitatie opbrengsten genereert, er een stukje tussentijdse winst genomen moet worden. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de POC (Percentage of completion)-methode.	Bij raadsbesluit van 31 mei 2018 is het bedrag aan BBV-winst dat in 2017 is gedoteerd aan de Algemene reserve overgeheveld naar de bestemmingsreserve "BBV-winst Grondexploitaties". De jaarlijkse tussentijdse winsten worden tevens aan de bestemmingsreserve toegevoegd.
BR Bevorderen bereikbaarheid woningvoorraad	Het doel van de reserve is het afdekken van het risico van niet terugbetalen van de bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting uitstaande middelen die door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (het SVN) worden verstrekt in de vorm van startersleningen.	Eenmalige gelden uit de liquidatie van het Openbaar Lichaam Bouwsubsidiering Regio Flevoland en de opbrengsten in enig jaar vanuit antispeculatiebedingen (raadsbesluit december 2008). Daarbij aanvullend vanuit de algemene reserve wanneer de raad daartoe besluit.
BR Bouwvergunningen	Het doel van deze reserve is het opvangen van tegenvallers in de legesopbrengsten.	Een werkelijk overschot in enig jaar wordt toegevoegd.
BR Omgevingsvet	Deze reserve dient ter dekking van de te maken kosten gedurende het voorbereidingstraject van de Omgevingswet.	Eenmalige voeding vanuit de Algemene reserve. Ook geld ontvangen vanuit circulaire wordt aan deze bestemmingsreserve toegevoegd.
BR Nota Handhaving	Werkbudget voor de uitvoering van de nota handhaving.	Algemene reserve (raadsbesluit 30 mei 2013).
BR Projectbureau Wind	Doel van deze bestemmingsreserve is om de activiteiten van het projectbureau mogelijk te maken.	Eenmalig bij de 18e begrotingswijziging van 2015, voor de periode van 2015 tot en met 2020.
BR Vaarroute	Het doel van deze bestemmingsreserve is het	Voormalige (bovenwijkse) voorziening Vaarroute die gevoed werd vanuit de grondexploitaties.

	voltooien van de Vaarroute door Zeewolde.	
BR Duurzaamheidskompas 2030	Het doel van deze bestemmingsreserve is het bijdragen aan de landelijke doelstelling om de CO2-uitstoot grootschalig te reduceren.	Deze bestemmingsreserve is een samenvoeging van de bestemmingsreserves Energie uitvoeringsprogramma, Het goede voorbeeld, en Klimaatakkoord (deze zijn opgeheven in 2023). De samenvoeging vindt haar basis in de Visie Duurzaamheid 2023-2030.
BR CDOKE	Het doel van deze reserve is het vergroten van de personele capaciteit bij de gemeente. Met deze CDOKE-middelen kunnen klimaat- en energietaken versneld worden uitgevoerd, zoals verduurzaming in de gebouwde omgeving, industrie, mobiliteit en electriciteit. Het saldo van opbrengsten minus gemaakte kosten wordt toegevoegd aan deze reserve. Op het moment dat de gemaakte kosten hoger zijn dan de opbrengsten kan het nadelige saldo worden onttrokken aan deze reserve.	Voeding komt, tot einde vervolgregeling, uit tijdelijke middelen van het Rijk. De decentralisatie-uitkering CDOKE vervangt de SPUK CDOKE met ingang van 1-1-2026. Vanuit de circulaire worden de ontvangen gelden aan deze bestemmingsreserve toegevoegd.
BR Realisatiestimulans woningbouw	Het doel is om de ontvangen SiSa middelen voor de realisatiestimulans beschikbaar te houden voor de uitvoeringsagenda Zeewolde 2026-2040, voor een bestendig Zeewolde op woon- en zorgvlak.	Voeding komt, tot einde van de regeling, vanuit het Rijk. Per gerealiseerde betaalbare woning ontvangt de gemeente Zeewolde € 7.000,-. Dat ontvangen bedrag wordt bij de jaarrekening volledig toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Voorzieningen

Voorziening	Doel	Voeding
VZ Onderhoud gemeentelijke gebouwen	Het doel van deze voorziening is het bekostigen van groot onderhoud van alle gemeentelijke gebouwen.	De voeding van deze voorziening vindt plaats door een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.
VZ Wethouderspensioen	Het doel is om het pensioen van bestuurders te kunnen bekostigen.	Eenmalig vanuit de algemene reserve, periodiek naar aanleiding van overzichten externe adviseur.

VZ Wachtgeld ex-wethouders	Het doel is om het wachtgeld van oud-bestuurders te kunnen bekostigen.	Eenmalig vanuit de algemene reserve, periodiek naar aanleiding van overzichten externe adviseur.
VZ Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA)	Het doel is om de verplichting van arbeidsongeschiktheid te kunnen bekostigen.	De voeding van deze voorziening vindt plaats door een (eventuele) jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.
VZ Verlofsparen	Het doel van deze voorziening is om de verplichting van gespaarde verlofdagen van werknemers te bekostigen.	De voeding van deze voorziening vindt plaats door een (eventuele) jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.
VZ Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU)	Het doel van deze voorziening is om de verplichting van de vervroegde uittreding van werknemers te bekostigen.	De voeding van deze voorziening vindt plaats door een (eventuele) jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.
VZ Onderhoud wegen	Het doel van deze voorziening is het opvangen van de kosten van groot onderhoud en renovatie van wegen voor wegen buiten en binnen de bebouwde kom.	De voeding vindt plaats door een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie. De dotatie is vastgesteld in het beheerplan wegen.
VZ Kunstwerken	Het doel van deze voorziening is het opvangen van kosten van renovatie van bruggen en duikers.	De voeding van deze voorziening vindt plaats door een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.
VZ Dubieuze debiteuren sociale zaken	Het doel is het opvangen van de risico's als gevolg van oninbaarheid van vorderingen op bijstandsccliënten.	De voeding vindt plaats op basis van resultaatbestemming.
VZ Onderhoud riolering	Het doel van deze voorziening is het bekostigen van de (toekomstige) lasten voor groot onderhoud c.q. renovaties van het rioleringsstelsel, zoals beschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).	De voeding vindt plaats door storting ten laste van de exploitatie op basis van het GRP.
VZ Windpark Zeewolde	Het doel van deze voorziening het subsidiëren van projectaanvragen uit de samenleving op de thema's Duurzaamheid, Leefbaarheid en Landschap.	Afdracht gebiedsgebonden bijdrage door Windpark Zeewolde B.V.
VZ Dubieuze debiteuren algemeen	Het doel is het opvangen van de risico's als gevolg van oninbaarheid van vorderingen.	Jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.

VZ Dubieuze debiteuren belastingen	Het doel is het opvangen van de risico's als gevolg van oninbaarheid van vorderingen.	Jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.
VZ Verliesgevende grondexploitatie	Het opvangen van tekorten uit verliesgevende grondexploitatie.	Indien een grondexploitatie verliesgevend wordt, vindt er een dotatie plaats vanuit de bestemmingsreserve "Bedrijfsrisico Grondbedrijf" aan deze voorziening.
VZ Egalisatie afvalstoffen heffing	Het doel van deze voorziening is het opvangen van grote schommelingen in de kosten van inzameling, afvoer en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen in relatie tot de heffingen.	De dotatie of onttrekking van deze voorziening vindt jaarlijks plaats door het op jaarrekeningbasis afkomen van het batig saldo op het product afvalverwijdering en -verwerking ten gunste van deze voorziening.
VZ Egalisatie rioolheffing	Het doel van deze voorziening is het opvangen van grote schommelingen in het tarief.	De dotatie of onttrekking van deze voorziening vindt jaarlijks plaats door het op jaarrekeningbasis afkomen van het batig saldo op het product rioolrechten ten gunste van deze voorziening.

Staat van reserves en voorzieningen

Rekeningnummer	Omschrijving	Stand per 31 december 2025	Stand per 31 december 2026	Stand per 31 december 2027	Mutaties 2028	Mutaties 2029	Mutaties 2030	Stand ultimo 2030
VRZ0001	Vz. onderh.gemeentelijke gebouw	1.903.500	1.713.100	1.398.000	-127.300	2.500	-33.100	1.240.200
VRZ0002	Vz. Wachtgeld ex-wethouders	25.100	25.100	25.100	0	0	0	25.100
VRZ0003	Vz. Wethouderspansioen	3.083.000	3.113.000	3.144.500	31.500	31.500	31.500	3.239.000
VRZ0004	Vz. onderhoud wegen	3.928.500	3.759.500	4.016.500	257.000	257.000	-160.000	4.370.500
VRZ0005	Vz. Kunstwerken	555.500	558.800	562.100	3.300	3.300	3.300	572.000
VRZ0007	Vz. SOZA dubieuze deb.	414.300	414.300	414.300	0	0	0	414.400
VRZ0008	Vz. onderhoud riolering	1.753.400	1.648.400	1.843.400	245.000	295.000	345.000	2.728.400
VRZ0009	Egalisatie voorziening Rioolheffing	54.600	54.600	54.600	0	0	0	54.700
VRZ0010	Egalisatie voorziening Afvalstoffen	341.100	341.100	341.100	0	0	0	341.100
VRZ0013	Vz. dubieuze debiteuren algemeen	24.900	24.900	24.900	0	0	0	24.900
VRZ0014	Vz. verliesgevende grondexpl.	388.800	396.600	404.500	-404.400	0	0	100
VRZ0015	Vz. dubieuze debiteuren belastingen	167.100	167.100	167.100	0	0	0	167.100
VRZ0016	Vz. Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA)	298.700	298.700	298.700	0	0	0	298.700
VRZ0017	Vz. Windpark Zeewolde	279.100	279.100	279.100	0	0	0	279.100
VRZ0018	Vz. Verlofsparen	79.700	79.700	79.700	0	0	0	79.700
VRZ0019	Vz. RVU	0	0	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen		13.297.300	12.874.000	13.053.600	5.100	589.300	186.700	13.835.000
RES0002	BR Archiefwerkzaamheden MIZ	172.800	132.800	92.800	-40.000	-40.000	-12.800	0

Rekeningnummer	Omschrijving	Stand per 31 december 2025	Stand per 31 december 2026	Stand per 31 december 2027	Mutaties 2028	Mutaties 2029	Mutaties 2030	Stand ultimo 2030
RES0003	BR Organ.ontw en Edienstverlen	229.000	173.000	117.000	0	0	0	117.000
RES0004	BR Gemeentelijke gebouwen	3.229.900	2.750.400	2.659.400	-549.000	-25.000	-289.000	1.796.400
RES0036	BR Vervanging Wegen	15.311.300	16.316.200	17.231.200	799.000	684.000	568.000	19.282.200
RES0037	BR Vervanging Kunstwerken	3.237.300	3.561.400	3.996.400	435.000	435.000	-374.000	4.492.400
RES0005	BR Integraal Wijkbeheer	2.195.700	1.670.700	1.670.700	0	0	0	1.670.800
RES0006	BR Verlichting	1.252.000	1.255.000	1.258.000	-210.000	-210.000	-210.000	628.000
RES0008	BR Veer Zeewolde	279.800	325.800	358.800	33.000	33.000	33.000	457.800
RES0009	BR Actiewijzer Centrum Zeewolde	131.900	67.400	67.400	0	0	0	67.400
RES0011	BR Kapitaallasten	8.071.500	9.591.900	14.934.900	3.911.000	3.691.000	3.000	22.539.900
RES0012	BR Kunst & Cultuurnota	74.200	74.200	74.200	0	0	0	74.200
RES0014	BR Atletiekbaan	178.300	178.300	178.300	0	0	0	178.300
RES0016	BR Baken	884.000	780.000	682.000	-91.000	-85.000	-78.000	428.000
RES0020	BR Transformatie Sociaal Domein	366.400	316.400	266.400	-50.000	0	0	216.400
RES0025	BR Verb.digitale-uitwissel. OFGV	29.900	0	0	0	0	0	0
RES0028	BR Bedrijfsrisico Grondbedrijf	0	0	0	0	0	0	0
RES0029	BR BBV-winst en grondexploitaties	19.822.600	20.545.500	19.644.500	-2.846.000	-316.000	-669.000	15.813.500
RES0030	BR Bevoud. bereikbhd. woningvrrd.	417.300	275.100	275.100	0	0	0	275.100
RES0031	BR Omgevingswet	1.067.900	1.067.900	894.900	-173.000	-173.000	-173.000	375.900
RES0032	BR Bouwvergunningen	567.400	567.400	567.400	0	0	0	567.400
RES0033	BR Nota Handhaving	404.400	404.400	404.400	0	0	0	404.400
RES0034	BR Projectbureau Wind	111.600	103.600	95.600	-8.000	-8.000	-8.000	71.600
RES0039	BR Sportpark de Horst	619.500	481.200	88.200	0	0	0	88.200
RES0040	BR Baken voorplein	617.400	0	0	0	0	0	0
RES0041	BR Klimaatadaptatie	1.415.800	1.015.800	347.800	-84.000	-84.000	-84.000	95.800
RES0042	BR Vaarroute	3.077.400	3.077.400	3.077.400	0	0	0	3.077.400
RES0045	BR Duurzaamheidskompas 2030	1.134.000	956.000	859.000	-113.000	-90.000	-89.000	567.000
RES0046	BR Kapitaallasten IHP	0	0	0	0	0	0	0
RES0047	BR CDOKE	0	36.000	36.000	0	0	0	36.000
RES0048	BR Realisatiestimulans woningbouw	0	2.079.000	2.079.000	0	0	0	2.079.000
Totaal bestemmingsreserves		64.899.300	67.802.800	71.956.800	1.014.000	3.812.000	-1.382.800	75.400.100
RES0001	Algemene Reserve *	71.064.300	68.585.300	62.508.000	-3.596.700	-4.851.000	-20.800	54.039.500
Totaal algemene reserve		71.064.300	68.585.300	62.508.000	-3.596.700	-4.851.000	-20.800	54.039.500
Totaal reserves en voorzieningen		149.260.900	149.262.100	147.518.400	-2.577.600	-449.700	-1.216.900	143.274.600

(*) De saldi van de Algemene Reserve is incl. het verwachte resultaat van dat jaar (taakveld 0.11).

Uitgebreide geprognosticeerde balans

(bedragen x € 1.000,-)						
Jaarrekening		Geprognosticeerde balans				
Activa	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029	Ultimo 2030
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	1.983	1.892	1.800	1.708	1.616	1.525
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.983	1.892	1.800	1.708	1.616	1.525
Materiële vaste activa	80.706	99.493	106.882	108.797	105.567	102.364

(bedragen x € 1.000,-)						
	Jaarrekening		Geprognosticeerde balans			
- Investerings met een economisch nut:						
- gronden uitgegeven in erfpacht	57.968	66.596	74.902	77.731	75.415	73.098
- overige investeringen met een economisch nut	347	347	347	347	347	347
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing geheven kan worden	172	136	99	63	27	18
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	22.219	32.415	31.533	30.656	29.779	28.902
<i>Financiële vaste activa</i>	6.036	5.703	5.703	5.703	5.703	5.703
- Kapitaalverstrekkingen aan:						
- Deelnemingen	5.469	5.136	5.136	5.136	5.136	5.136
- Overige langlopende leningen u/g	567	567	567	567	567	567
Totaal vaste activa	88.726	107.089	114.385	116.208	112.886	109.592
Vlottende activa						
<i>Voorraden</i>	11.171	-17.068	-16.188	-16.122	-23.359	-23.571
- Grond- en hulpstoffen:						
- Gereed product en handelsgoederen	3	3	3	3	3	3
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	11.408	-17.071	-16.191	-16.125	-23.362	-23.574
- Grond en hulpstoffen	-240	-240	-240	-240	-240	-240
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	55.387	62.583	52.654	48.596	58.702	60.992
- Vorderingen op openbare lichamen	9.453	9.453	9.453	9.453	9.453	9.453
- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen (SVN)	2.088	2.088	2.088	2.088	2.088	2.088
- Uitzettingen in Rijkschatkist	41.706	48.902	38.973	34.915	45.021	47.311
- Overige vorderingen	2.140	2.140	2.140	2.140	2.140	2.140
<i>Liquide middelen</i>	423	423	423	423	423	423
- Kassaldi	6	6	6	6	6	6
- Bank- en girosaldi	417	417	417	417	417	417
<i>Overlopende activa</i>	10.092	10.092	10.092	10.092	10.092	10.092
- Nog te ontvangen bedragen	6.257	6.257	6.257	6.257	6.257	6.257
- Van Europese of Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen specifieke uitkeringen	2.334	2.334	2.334	2.334	2.334	2.334
- Vooruitbetaalde bedragen	820	820	820	820	820	820
- Overige overlopende activa	681	681	681	681	681	681
Totaal vlottende activa	77.073	56.031	46.981	42.989	45.858	47.936
Totaal activa	165.799	163.120	161.366	159.197	158.744	157.529
	Jaarrekening	Geprognosticeerde balans				
Passiva	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029	Ultimo 2030
Vaste passiva						
<i>Eigen vermogen</i>	135.963	136.388	134.465	131.882	130.843	129.439
- Algemene reserve*	63.586	67.958	62.127	58.406	54.052	54.025
- Bestemmingsreserves:						

(bedragen x € 1.000,-)	Jaarrekening			Geprognosticeerde balans		
- voor egalisatie van tarieven	567	404	404	404	404	404
- overige bestemmingsreserves	64.332	67.398	71.552	72.566	76.378	74.995
- Nog te bestemmen resultaat	7.478	627	381	505	8	15
<i>Voorzieningen</i>	12.302	11.871	12.043	12.452	13.042	13.228
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.486	3.516	3.548	3.579	3.611	3.642
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	6.388	6.031	5.977	6.110	6.372	6.183
- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	675	675	675	675	675	675
- Bijdrage aan toekomstige verv.inv. waarvoor een heffing wordt geheven	1.753	1.648	1.843	2.088	2.383	2.728
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	4.206	2.205	2.205	2.205	2.205	2.205
- Waarborgsommen	1.566	1.566	1.566	1.566	1.566	1.566
- Geldleningen O/G	2.000		0	0	0	0
- Overige geldleningen	639	639	639	639	639	639
Totaal vaste passiva	152.471	150.464	148.713	146.539	146.088	144.872
Vlottende passiva						
<i>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	5.285	4.613	4.613	4.613	4.613	4.613
- Overige schulden	5.285	4.613	4.613	4.613	4.613	4.613
<i>Overlopende passiva</i>	8.043	8.043	8.043	8.043	8.043	8.043
- Nog te betalen bedragen	4.770	4.770	4.770	4.770	4.770	4.770
- Van Europese of Nederlandse overheidslichamen onvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen	3.239	3.239	3.239	3.239	3.239	3.239
- Overige vooruitontvangen bedragen	34	34	34	34	34	34
Totaal vlottende passiva	13.328	12.656	12.656	12.656	12.656	12.656
Totaal passiva	165.799	163.120	161.366	159.197	158.744	157.529

* De saldi van de Algemene Reserve is inclusief het verwachte resultaat van het jaar daarvoor (taakveld 0.11).

Uitgebreid overzicht structureel evenwicht

Begroting 2027						
Structureel evenwicht (bedragen x € 1.000,-)	Realisatie 2025	Begroting 2026 primitief	Jaarschijf 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
TOTAAL						
totaal baten (voor mutaties reserves)	99.958	92.271	92.795	94.863	94.990	96.675
totaal lasten (voor mutaties reserves)	-91.596	-95.566	-94.718	-97.446	-96.029	-98.078
resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	8.362	-3.295	-1.923	-2.582	-1.039	-1.403
onttrekking reserves (baten)	55.038	7.258	11.464	10.441	8.650	5.302
dotatie reserves (lasten)	-55.922	-3.745	-9.161	-7.354	-7.603	-3.883
resultaat reserves	-884	3.513	2.304	3.087	1.047	1.418
totaal baten (na bestemming reserves)	154.996	99.529	104.259	105.304	103.640	101.977
totaal lasten (na bestemming reserves)	-147.518	-99.311	-103.879	-104.800	-103.632	-101.961
totaal resultaat (na mutatie reserves)	7.478	218	381	505	8	15
INCIDENTEEL						
totaal baten (voor mutaties reserves)	62.012	6.234	10.931	8.039	5.667	1.161
totaal lasten (voor mutaties reserves)	-55.768	-1.208	-1.783	-230	-174	-174
incidenteel resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	6.244	5.026	9.148	7.809	5.493	987
onttrekking uit incidenteel reserves (baten)	53.325	413	901	45	45	45
dotatie aan incidenteel reserves (lasten)	-52.549	-5.489	-9.809	-7.517	-5.667	-1.161
incidenteel resultaat reserves	776	-5.076	-8.908	-7.472	-5.622	-1.116
totaal baten (na bestemming reserves)	115.337	6.647	11.832	8.084	5.712	1.206
totaal lasten (na bestemming reserves)	-108.317	-6.697	-11.592	-7.747	-5.841	-1.335
totaal incidenteel resultaat (na mutatie reserves)	7.020	-50	240	337	-129	-129
STRUCTUEEL						
totaal baten (voor mutaties reserves)	37.946	86.037	81.864	86.824	89.323	95.514
totaal lasten (voor mutaties reserves)	-35.828	-94.358	-92.935	-97.216	-95.855	-97.904
structureel resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	2.118	-8.321	-11.071	-10.392	-6.532	-2.390
onttrekking reserves (baten)	1.713	6.845	10.563	10.396	8.605	5.257
dotatie reserves (lasten)	-3.373	1.744	648	163	-1.936	-2.722
structureel resultaat reserves	-1.660	8.589	11.211	10.559	6.669	2.535
totaal baten (na bestemming reserves)	39.659	92.882	92.427	97.220	97.928	100.771
totaal lasten (na bestemming reserves)	-39.201	-92.614	-92.287	-97.053	-97.791	-100.626
totaal structureel resultaat (na mutatie reserves)	457	268	141	168	137	144
Structurele exploitatie ruimte (BBV)	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Overzicht van geraamde lasten en baten per taakveld

Geraamde lasten en baten

			Begroting 2027			
Hoofdtakveld (bedragen x €1.000,-)	Groep naam	B / L	Jaarschijf 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
0 - Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Lasten	-2.238	-2.266	-2.217	-2.328
	0.2 Burgerzaken	Lasten	-1.218	-1.195	-1.109	-1.082
		Baten	526	479	318	266
	0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	Lasten	-379	-375	-375	-373
		Baten	413	413	347	347
	0.4 Overhead	Lasten	-15.474	-15.210	-15.676	-15.559
		Baten	89	89	89	89
	0.5 Treasury	Lasten	-8	0	0	-8
		Baten	1.026	599	474	449
	0.61 OZB woningen	Lasten	-293	-293	-293	-294
		Baten	6.689	6.847	6.858	6.867

			Begroting 2027			
	0.62 OZB niet-woningen	Baten	6.174	6.186	6.198	6.210
	0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	Baten	50.555	48.755	48.778	49.972
	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	-2.413	-2.975	-3.093	-4.445
		Baten	252	897	1.294	1.699
	0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Lasten	-643	-2.588	-66	-419
	0.10 Mutaties reserves	Lasten	-9.161	-7.354	-7.603	-3.883
		Baten	11.464	10.441	8.650	5.302
0 - Bestuur en ondersteuning - Totaal			45.363	42.449	42.573	42.810
1 - Veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	-2.452	-2.452	-2.452	-2.452
	1.2 Openbare orde en veiligheid	Lasten	-1.099	-1.049	-1.049	-1.049
		Baten	30	30	30	30
1 - Veiligheid - Totaal			-3.521	-3.471	-3.471	-3.471
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	-5.882	-6.060	-6.241	-6.446
		Baten	797	814	824	851
	2.2 Parkeren	Lasten	-73	-73	-73	-73
	2.3 Recreatieve havens	Lasten	-52	-43	-43	-43
		Baten	12	12	12	12
	2.5 Openbaar vervoer	Lasten	-28	-27	-27	-27
		Baten	45	45	45	45
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat - Totaal			-5.181	-5.332	-5.503	-5.681
3 - Economie	3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	-137	-137	-177	-137
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	-890	-1.462	-2.178	-1.075
		Baten	890	1.462	2.178	1.075
	3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	Lasten	-178	-28	-28	-28
		Baten	68	18	18	18
	3.4 Economische promotie	Lasten	-439	-572	-573	-574
		Baten	4.868	5.018	5.018	5.018
3 - Economie - Totaal			4.182	4.299	4.259	4.298
4 - Onderwijs	4.2 Onderwijshuisvesting	Lasten	-730	-730	-730	-730
		Baten	133	133	133	133
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lasten	-1.032	-1.032	-1.032	-1.032
		Baten	100	100	100	100
4 - Onderwijs - Totaal			-1.529	-1.529	-1.529	-1.530
5 - Sport, cultuur en recreatie	5.1 Sportbeleid en activering	Lasten	-386	-386	-387	-388
		Baten	136	136	136	136
	5.2 Sportaccommodaties	Lasten	-2.981	-2.588	-2.589	-2.589
		Baten	798	878	878	878
	5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	Lasten	-385	-386	-387	-378
	5.4 Musea	Lasten	-121	-121	-121	-121
	5.5 Cultureel erfgoed	Lasten	-23	-23	-23	-23
	5.6 Media	Lasten	-751	-736	-736	-736
	5.7 Openbaar groen en recreatie	Lasten	-3.176	-3.156	-3.205	-3.268
		Baten	24	24	24	24
5 - Sport, cultuur en recreatie - Totaal			-6.865	-6.358	-6.409	-6.465
6 - Sociaal domein	6.1 Samenkracht en burgerparticip.	Lasten	-3.738	-4.015	-3.950	-3.951
		Baten	1.018	1.018	562	562
	6.2 Toegang en eerste lijnsvoorz.	Lasten	-1.608	-1.608	-1.608	-1.608
	6.3 Inkomensregelingen	Lasten	-7.800	-7.800	-7.808	-7.808
		Baten	5.832	5.832	5.832	5.832
	6.4 WSW en beschut werk	Lasten	-490	-480	-470	-480
	6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	-1.109	-1.109	-1.098	-1.086
	6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	Lasten	-780	-780	-780	-780
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Lasten	-4.293	-4.293	-4.293	-4.293
		Baten	75	198	198	198

			Begroting 2027			
	6.75 Jeugdhulp ambulant	Lasten	-8.796	-8.796	-8.796	-8.796
	6.76 Jeugdhulp met verblijf	Lasten	-3.306	-3.306	-3.306	-3.306
	6.79 PGB	Lasten	-344	-344	-344	-344
	6.81 Beschermd Wonen en Maatsch. opvang	Lasten	-790	-790	-790	-790
		Baten	848	848	848	848
	6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	Lasten	-1.077	-1.077	-1.077	-1.077
	6.9 Coördinatie en beleid	Lasten	-1.336	-828	-801	-801
6 - Sociaal domein - Totaal			-27.694	-27.330	-27.681	-27.680
7 - Volksgezondheid en milieu	7.1 Volksgezondheid	Lasten	-1.977	-2.027	-2.101	-1.872
		Baten	235	280	345	81
	7.2 Riolering	Lasten	-1.747	-1.805	-1.860	-1.924
		Baten	2.077	2.137	2.193	2.260
	7.3 Afval	Lasten	-3.918	-3.926	-3.931	-3.917
		Baten	4.742	4.752	4.759	4.775
	7.4 Milieubeheer	Lasten	-3.584	-2.551	-2.568	-2.608
		Baten	678	1.146	1.153	1.153
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	-146	-146	-146	-146
		Baten	146	146	146	146
7 - Volksgezondheid en milieu - Totaal			-3.494	-1.993	-2.010	-2.053
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.1 Ruimtelijke ordening	Lasten	-1.151	-651	-651	-651
		Baten	369	369	369	369
	8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	Lasten	-2.324	-4.227	-3.849	-5.247
		Baten	2.316	4.218	3.849	5.247
	8.3 Wonen en bouwen	Lasten	-927	-924	-923	-916
		Baten	834	984	984	984
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing - Totaal			-882	-230	-221	-213
Geheel - Totaal			381	505	8	15